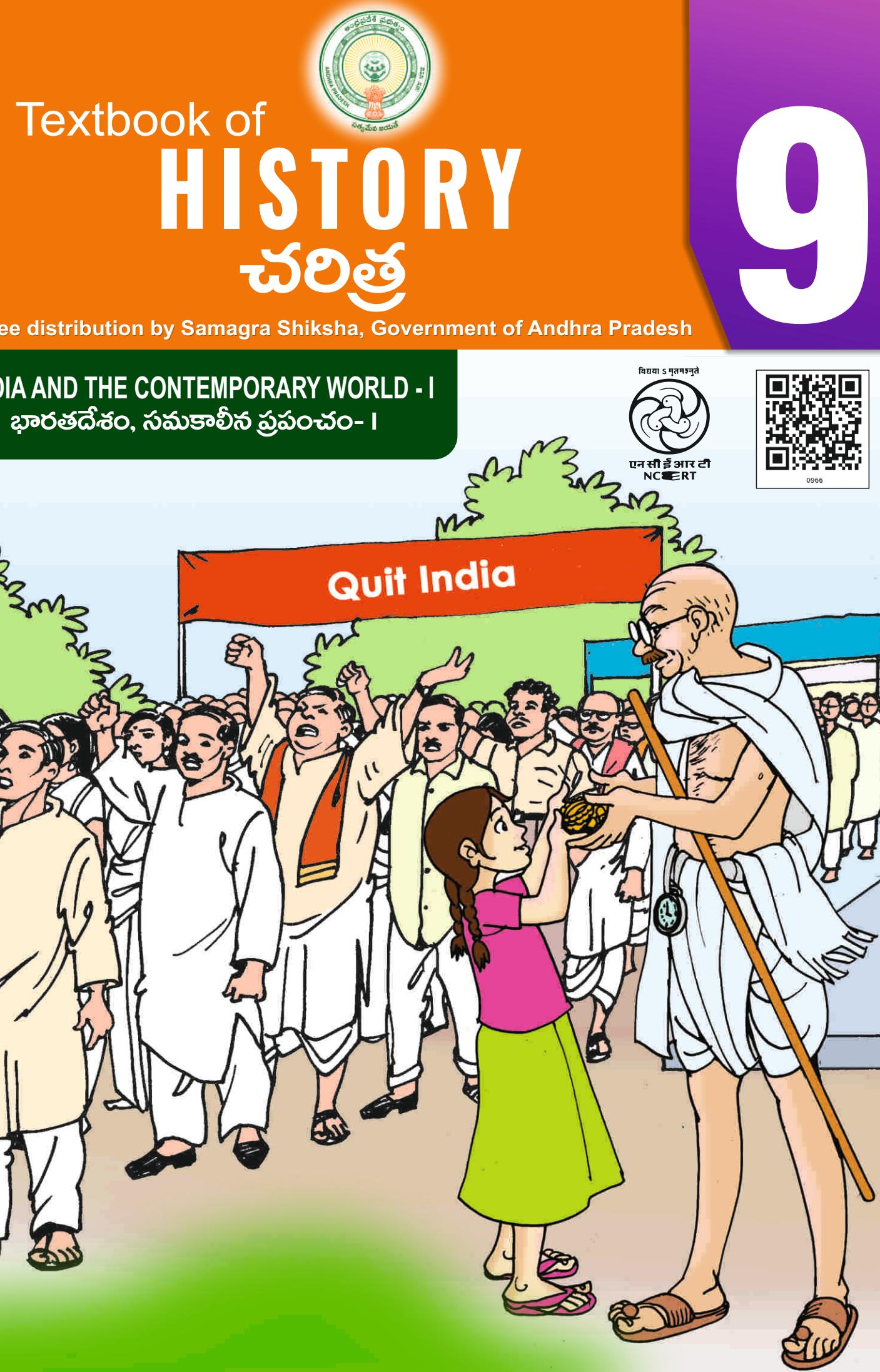
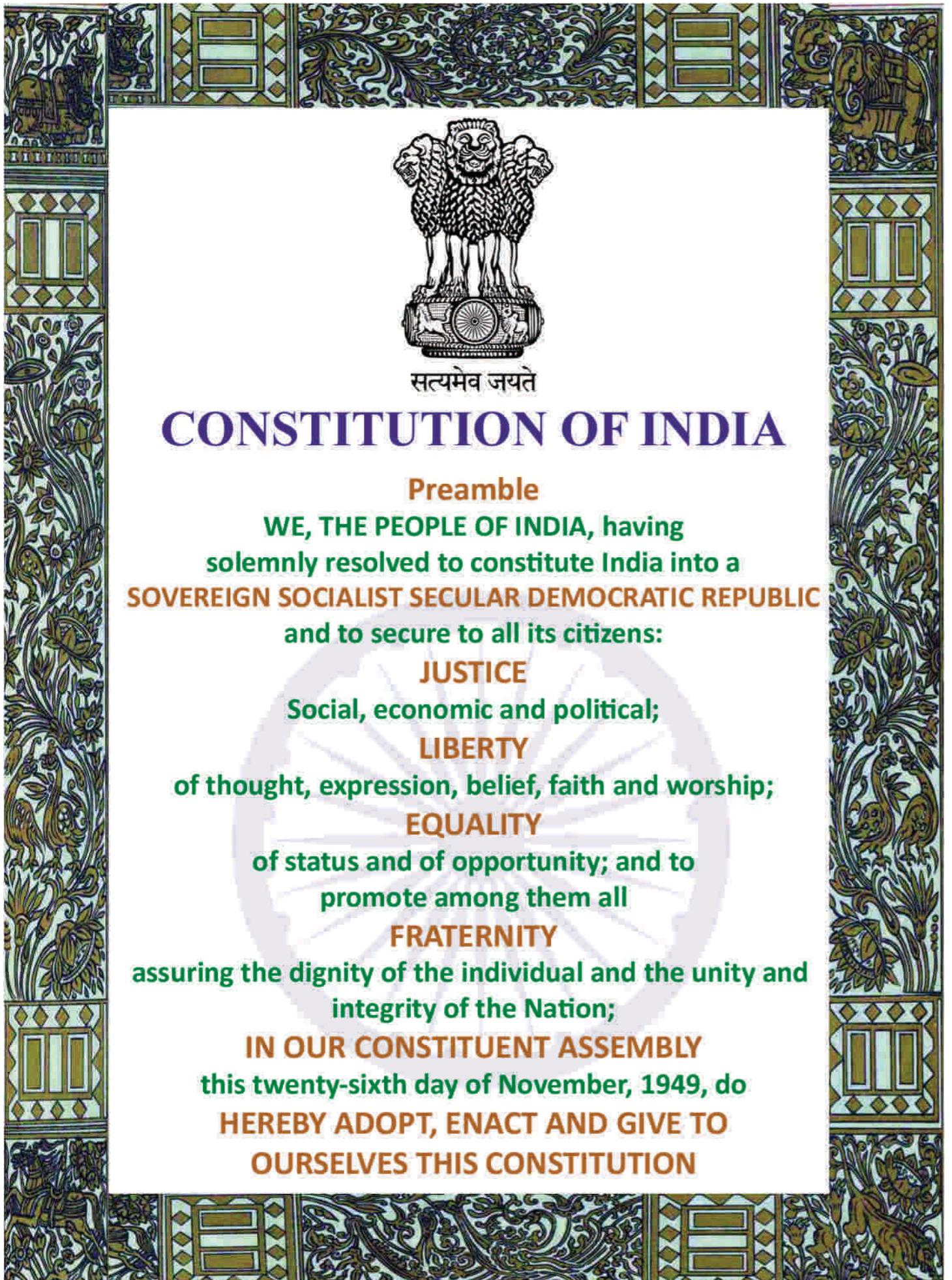

State Council of Educational Research & Training
Andhra Pradesh

INDIA AND THE CONTEMPORARY WORLD - I
HISTORY
Class IX

భారత రాజ్యంగం - పార విధాన

1. రాజ్యంగమునకు బధ్యదై వుండుట, దాని ఆదర్శాలను, సంస్థలను, జాతీయ పతాకమును, జాతీయ గీతమును గౌరవించుట;
2. జాతీయ స్వాతంత్ర్య పోరాటమునకు స్వాద్వినిచ్చిన ఉన్నతాదర్శములను మనస్సుయందు ఉంచుకొని వాటిని అనుసరించుట;
3. భారత సార్వభోషమత్తం, ఐక్యత, అభిందతను సమర్పించుట మరియు సంరక్షించుట.
4. దేశమును రక్షించుట మరియు కోరినపుడు జాతికి సేవ చేయుట;
5. భారత ప్రజల మధ్య మత, భాష, ప్రాంతీయ, వర్గ వైవిధ్యములను అధిగమించి, సామరస్యమును, సోదర భావమును పెంపాందించుట, ప్రీల గౌరవం తగ్గించు ఆచారములను విడనాడుట;
6. మన ఉమ్మడి సంస్కారినీ, సుసంపన్న సంప్రదాయాలను గౌరవించి రక్షించుట;
7. అడవులు, సరస్సులు, నదులు, అడవి జంతువులతో సహ ప్రాకృతిక పరిసరాలను కాపాడి అభివృద్ధి చేయుట మరియు సమస్త జీవుల యొడల కరుణార్థత కలిగి వుండుట.
8. శాస్త్రియ దృక్పథాన్ని, మానవతావాదాన్ని, జిజ్ఞాసను, సంస్కరణ తత్త్వాన్ని పెంపాందించుకొనటం;
9. ప్రజల ఆస్తిని సంరక్షించుట, హింసను విడనాడుట;
10. ప్రయత్నాలు, సాధనల ఉన్నతస్థాయిలను నిరంతరం అందుకొనునట్లుగా వైయుక్తిక, సమిష్టి కార్య రంగాలన్నింటిలో శ్రేష్ఠత్వం, కృషి చేయుట ప్రాథమిక కర్తవ్యమై వుండవలెను.
11. ఆరు నుండి పద్మాలుగు సంవత్సరముల వయస్సు కలిగిన బాలునికి లేదా బాలికకు తలి తండ్రి లేదా సంరక్షకునిగావన్న వ్యక్తి తనబిడ్డ లేదా సందర్భానుసారము తన సంరక్షితునికి విద్యార్థునకు అపకాశములు కల్పించవలెను.

(అధికరణ 51 A)

విద్యాహక్కు చట్టం

6 నుండి 14 సంవత్సరముల పిల్లలందరికి ఉచిత నిర్వంద ఎలిమెంటరీ విద్యనందించడానికి ఉద్దేశించబడినవి. ఇది ఏప్రిల్ 1, 2010 నుండి అమల్లోకి వచ్చింది.

చట్టంలోని ముఖ్యంగాలు:

- పిల్లలందరికి అందుబాటులో పారశాలలను ఏర్పాటుచేయాలి.
- పారశాలలను మార్కెట వసతులను కల్పించాలి.
- పిల్లలందరిని వయస్సుకు తగిన తరగతిలో చేర్చించాలి.
- వయస్సుకు తగ్గ తరగతిలో చేర్చిన తర్వాత తోటి వారితో సమానంగా ఉండటానికి ప్రత్యేకశిక్షణ ఇప్పించాలి.
- ప్రత్యేక అపసరాలు కల్గిన పిల్లలకు సాధారణ పిల్లలతోపాటు విద్యకొనసాగించడానికి తగువసతులు విర్మాణించాలి.
- బడిలో చేర్చుకొనికి ఎలాంటి పరీక్షలు నిర్వహించరాదు. ఎటువంటి రుసుము, చార్టీలు వసూలు చేయరాదు.
- బడిలో చేర్చిన పిల్లల పేరు తీసివేయడం, అదే తరగతిలో కొనసాగించడం చేయరాదు.
- పిల్లల్ని సారీరకంగా, మానసికంగా హింసించరాదు.
- వయస్సు నిర్ధారణ పత్రం, ఇతర ధృవీకరణ పత్రాలు లేవేనే కారణం చేత పిల్లలకు బడిలో ప్రవేశాన్ని నిరాకరించరాదు.
- తగిన అర్ద తలున్న వారిని మాత్రమే ఉపాధ్యాయులుగా నియమించాలి.
- పిల్లలు నిర్దేశించిన సామాన్యాలు సాధించేలా బోధనాభ్యసనం, మూలాయంకనం ఉండాలి.
- ఎలిమెంటరీ విద్య పూర్తయేవరకు పిల్లలకు ఎలాంటి బోర్డు పరీక్షలు నిర్వహించరాదు.
- పద్మాలుగు సంవత్సరాలు పూర్తయినపుటికినీ, ఎలిమెంటరీ విద్య పూర్తయేవరకు పారశాలలో పిల్లలు కొనసాగవచ్చును.
- బలహీన వర్గాలకు, ప్రతికూల పరిస్థితులను ఎదుర్కొంటున్న బృందాలకు చెందిన పిల్లలు ఏ విధమైన విషక్తతకు గురికాకుండా చూడాలి.
- రాజ్యంగంలో పాంచవరిచిన విలువలకు అనుగుణంగా, విద్యార్థులను భయం, అందోళనకు గురిచేయసి రీతిలో వారి సర్వతోముఖ్యాభివృద్ధికి తోడ్పడే పార్యాప్రణాళిక రూపొందించాలి.

Social Science India and the Contemporary World – I

Textbook in History for Class IX

Text Book Development Committee

Sri Praveen Prakash I.A.S

Principal Secretary to Government
Department of School Education, AP

Sri S. Suresh Kumar I.A.S

Commissioner of School Education &
State Project Director, Samagra Shiksha, AP

Ms. Nidhi Meena I.A.S

Special Officer English Medium Project
O/o the Commissioner of School Education, AP

Dr. B. Pratap Reddy

MA., B.Ed., Ph.D.
Director, SCERT, AP

Sri K. Ravindranadh Reddy

M.A., B.Ed.
Director, Govt. Text book Press, AP

Programme Co-ordinator

Dr. G. Kesava Reddy

MSc, MSc, MED, MPhil, PhD
Prof. C&T, SCERT, AP

Subject Co-ordinators

Dr. K. Saritha

M.A, M.A. M.Sc, M.Ed, M.Phil, PhD
Prof. T.E, SCERT, AP

Smt. Siva Kumari Chennu

M.A., Eng, M.A. Psy, M.Ed,
Lecturur, SCERT, AP

Technical Co-ordinator

Dr. Ch.V.S. Ramesh Kumar

Faculty, SCERT-AP

Published by Government of Andhra Pradesh, Amaravati.

© Government of Andhra Pradesh, Amaravati

First Published 2023

All rights reserved

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior permission in writing of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

The copyright holder of this book is the Commissioner of School Education, Amaravati, Andhra Pradesh.

This book has been printed on 70 G.S.M. SS Maplitho
Title Page 200 G.S.M. White Art Card

Free distribution by Samagra Shiksha, Government of Andhra Pradesh

Printed in India
at the A.P. Govt. Text Book Press
Amaravati
Andhra Pradesh

Translation Editors

Sri K. Dasapathi Rao
Lecturer (Rtd), STPM Govt IASE,
Nellore Dist,

Sri M. Venkateswarlu
Gtd. HM, ZPHS, Epurupalem, Chirala (M),
Bapatla Dist.

Smt. G. Seshavaralakshmi (SA)
ZPHS, Epurupalem, Chirala (M),
Bapatla Dist.

Translators

Sri K. Srinivasarao (SA)
Gtd. HM. ZPHS, PG Palem,
Nagaram (M), Bapatla Dist

Sri MG. Bala Brahmanandam (SA)
ZPHS, Nindra, Nindra(M),
Chittoor Dist

Smt. K. Lakshmi (SA)
ZPHS, Budithi, Saravakota(M),
Srikakulam Dist.

Sri PC. Venkateswarlu (SA)
ZPHS, Devarajugattu, Peddaraveedu (M)
Prakasam dist.

Smt. D. Kiranmayi (SA)
ZPGHS, Samalkot, Samalkot(M),
Kakinada Dist.

DTP & Layout Designing : Stockassortment, Bapatla.

Foreword

The National Curriculum Framework, 2005, recommends that children's life at school must be linked to their life outside the school. This principle marks a departure from the legacy of bookish learning which continues to shape our system and causes a gap between the school, home and community. The syllabi and textbooks developed on the basis of NCF signify an attempt to implement this basic idea. They also attempt to discourage rote learning and the maintenance of sharp boundaries between different subject areas. We hope these measures will take us significantly further in the direction of a child-centred system of education outlined in the National Policy on Education (1986).

The success of this effort depends on the steps that school principals and teachers will take to encourage children to reflect on their own learning and to pursue imaginative activities and questions. We must recognize that, given space, time and freedom, children generate new knowledge by engaging with the information passed on to them by adults. Treating the prescribed textbook as the sole basis of examination is one of the key reasons why other resources and sites of learning are ignored. Inculcating creativity and initiative is possible if we perceive and treat children as participants in learning, not as receivers of a fixed body of knowledge.

These aims imply considerable change in school routines and mode of functioning. Flexibility in the daily time-table is as necessary as rigour in implementing the annual calendar so that the required number of teaching days are actually devoted to teaching. The methods used for teaching and evaluation will also determine how effective this textbook proves for making children's life at school a happy experience, rather than a source of stress or boredom. Syllabus designers have tried to address the problem of curricular burden by restructuring and reorienting knowledge at different stages with greater consideration for child psychology and the time available for teaching. The textbook attempts to enhance this endeavor by giving higher priority and space to opportunities for contemplation and wondering, discussion in small groups, and activities requiring hands-on experience.

NCERT appreciates the hard work done by the textbook development committee responsible for this book. We wish to thank the Chairperson of the Advisory Group on Social Science, Professor Hari Vasudevan and the Chief Advisor for this book, Professor Neeladri Bhattacharya for guiding the work of this committee. Several teachers contributed to the development of this textbook; we are grateful to their principals for making this possible. We are indebted to the institutions and organisations, which have generously permitted us to draw upon their resources, material and personnel. We are especially grateful to the members of the National Monitoring Committee, appointed by the Department of Secondary and Higher Education, Ministry of Human Resource Development under the Chairpersonship of Professor Mrinal Miri and Professor G. P. Deshpande, for their valuable time and contribution. As an organisation committed to systemic reform and continuous improvement in the quality of its products, NCERT welcomes comments and suggestions which will enable us to undertake further revision and refinement.

Foreword

The Government of Andhra Pradesh has unleashed a new era in school education by introducing extensive curricular reforms from the academic year 2020-21. The Government has taken up curricular reforms intending to enhance the learning outcomes of the children with focus on building solid foundational learning and to build up an environment conducive for an effective teaching-learning process. To achieve this objective, The Government of A.P has adopted NCERT curriculum from Class 8th for academic year 2022 - 23 and for 9th & 10th in a phased manner to reach the global standards.

This Textbook contains five chapters, under two sections viz. Events and Processes and Livelihoods, Economies and Societies. The first chapter deals with the course of French Revolution. The second chapter describes the concept of Socialism and the Russian Socialist Revolution. The third chapter focusses on the rise and fall of Nazism in Germany. The fourth chapter discusses about the colonialism and how the tribal societies got affected because of it. The fifth chapter describes the present day pastoral nomadic life of some groups in India and Africa. All these aspects create an awareness among the students about the aspects that changed the face of World History in the 20th Century and its impact in the present day life of the people . QR codes are placed to provide additional information to readers . Self-learning activities are given wherever possible, based on the principle of Learning by Doing. Colorful figures, activities and additional sources of information are provided to assimilate the content quickly. And finally, questions are framed to generate comprehension, analysis, and critical Higher Order Thinking of the concepts.

We are grateful to our Honourable Chief Minister Sri Y.S. Jagan Mohan Reddy for being our source of inspiration to carry out this extensive reform in the Education Department. We extend our gratitude to our Honourable Minister of Education Sri Botcha Satyanarayana for striving towards qualitative education. Our special thanks to Sri Praveen Prakash, IAS, Principal Secretary, School Education Sri S. Suresh Kumar IAS, Commissioner of School Education & State Project Director, Samagra Shiksha A.P, for their constant motivation and guidance.

We convey our special thanks to the NCERT for their cooperation and assistance in adopting their curriculum. We also thank our editors and layout designers for their contribution in the development of this textbook. We invite constructive feedback from the teachers and the parents in further refinement of the textbook.

Dr. B. Pratap Reddy
Director
SCERT – Andhra Pradesh

Textbook Development Committee (NCERT)

CHAIRPERSON, ADVISORY GROUP FOR TEXTBOOKS IN SOCIAL SCIENCE FOR THE SECONDARY STAGE

Hari Vasudevan, *Professor*, Department of History, Calcutta University, Kolkata

CHIEF ADVISOR

Neeladri Bhattacharya, *Professor*, Centre for Historical Studies, School of Social Sciences, Jawaharlal Nehru University, New Delhi

Members

Monica Juneja, *Professor*, Maria-Goeppert-Mayer Guest Professor, Historisches Seminar, University of Hanover, Germany

Vandana Joshi, *Lecturer*, Venkateswara College, University of Delhi, New Delhi

Nandini Sundar, *Professor*, Department of Sociology, Delhi School of Economics, University of Delhi, Delhi

Mukul Kesavan, *Professor*, Department of History, Jamia Millia Islamia, New Delhi

Janaki Nair, *Professor*, Centre for Studies in Social Sciences, Kolkata

Rekha Krishnan, *Head of Senior School*, Vasant Valley School, New Delhi

Rashmi Paliwal, Eklavya, Hoshangabad, Madhya Pradesh

Ajay Dandekar, *Visiting fellow*, Tata Institute of Social Sciences, Mumbai

Pritish Acharya, *Reader*, Regional Institute of Education, Bhubaneswar, Odisha

Member–Coordinator

Kiran Devendra, *Professor*, Department of Elementary Education, NCERT, New Delhi

Acknowledgements

This book is the result of a collective effort of a large number of historians, teachers, and educationalists. Each chapter has been written, discussed and revised over many months. We would like to thank all those who have participated in these discussions.

A large number of people have read individual chapters of the book. We thank in particular the members of the Monitoring Committee who commented on an earlier draft; Narayani Gupta and Kumkum Roy who provided constant encouragement and support, and Richard Evans who read the Chapter on Nazism. We have tried to incorporate most of the suggestions that have been made on the manuscript.

Illustrating the book would have been impossible without the help of many institutions and individuals. The Maasai Association, the North Dakota State University Libraries, the United States Holocaust Memorial Museum, the UNESCO PARZOR project and the Centre for Women's Development Studies, New Delhi provided photographs and reproductions from their archive at very short notice. Some of the pictures have been accessed from the collections of the Library of Congress Prints and Photographs Division, the Jewish Historical Institute, Warsaw, Poland, Rabindra Bhawan Photo Archives, Viswabharati University, Shantiniketan. Sanjay Barnela, Mukul Mangalik, and Vasant Saberwal allowed generous access to their large collection of photographs of pastoralists and forest dwellers. We turned to Malvika Karlekar for help in acquiring some of the pictures for the chapter on clothing, and to Ram Guha for photographs on cricket. Anish Vanaik helped in our photo research.

Shalini Advani did several rounds of copy editing with care, and ensured that the text was accessible to children. Shyama Warner has done more than proof reading. We thank them both for meeting our impossible deadlines and being so involved with the project.

We have made every effort to acknowledge credits at the end of the book; but we apologise in advance for any omissions that may have inadvertently taken place.

*Jana-gana-mana adhinayaka, jaya he
Bharata-bhagya-vidhata.
Punjab-Sindh-Gujarat-Maratha
Dravida-Utkala-Banga
Vindhya-Himachala-Yamuna-Ganga
Uchchhala-jaladhi-tarangu.
Tava shubha name jage,
Tava shubha asisa mage,
Gahe taya jaya gatha.
Jana-gana-mangala-dayaka jaya he
Bharata-bhagya-vidhata.
Jaya he, jaya he, jaya he,
Jaya jaya jaya, jaya he!*

Our National Anthem, composed originally in Bangla by Rabindranath Tagore, was adopted in its Hindi version by the Constituent Assembly as the national anthem of India on 24 January 1950.

Contents

Section I: Events and Processes	1-149
సంఘటనలు, ప్రక్రియలు	
I. The French Revolution	6
ఫ్రాంచి విపవం	
II. Socialism in Europe and the Russian Revolution	50
ఐరోపాలో సామ్యవాదం, రష్య విపవం	
III. Nazism and the Rise of Hitler	98
నాజిజం - హిట్లర్ ఉన్నతి	
Section II: Livelihoods, Economies and Societies	150-233
జీవనోపాదులు, ఆర్థిక వ్యవస్థలు, సమాజాలు	
IV. Forest Society and Colonialism	154
ఆటవీ సమాజం, వలనవాదం	
V. Pastoralists in the Modern World	194
ఆధునిక ప్రపంచంలో పశుపోషకులు	

Student Corner

Teacher Corner

SECTION I

EVENTS AND PROCESSES

In Section I, you will read about the French Revolution, the Russian Revolution, and the rise of Nazism. In different ways all these events were important in the making of the modern world.

Chapter I is on the French Revolution. Today we often take the ideas of liberty, freedom and equality for granted. But we need to remind ourselves that these ideas also have a history. By looking at the French Revolution you will read a small part of that history. The French Revolution led to the end of monarchy in France. A society based on privileges gave way to a new system of governance. The Declaration of the Rights of Man during the revolution, announced the coming of a new time. The idea that all individuals had rights and could claim equality became part of a new language of politics. These notions of equality and freedom emerged as the central ideas of a new age; but in different countries they were reinterpreted and rethought in many different ways. The anti-colonial movements in India and China, Africa and South America, produced ideas that were innovative and original, but they spoke in a language that gained currency only from the late eighteenth century.

In Chapter II, you will read about the coming of socialism in Europe, and the dramatic events that forced the ruling monarch, Tsar Nicholas II, to give up power. The Russian Revolution sought to change society in a different way. It raised the question of economic equality and the well-being of workers and peasants. The chapter will tell you about the changes that were initiated by the new Soviet government, the problems it faced and the measures it undertook. While Soviet Russia pushed ahead with industrialisation and mechanisation of agriculture, it denied the rights of citizens that were essential to the working of a democratic society. The ideals of socialism,

సెక్షన్ I

సంఘటనలు, ప్రక్రియలు

విభాగం | లో మీరు ప్రైంచి విప్పవం, రఘ్యన్ విప్పవం, నాజిజమ్ ఉన్నతి గురించి చదువుతారు. ఆధునిక ప్రపంచ రూపకల్పనలో వైవిధ్యభరితమైన ఈ సంఘటనలన్నీ ప్రాముఖ్యత కలిగి ఉన్నాయి.

అధ్యాయం | ప్రైంచి విప్పవం గురించి తెలియజేస్తుంది. స్వేచ్ఛ, స్వాతంత్యం, సమానత్వం వంటి భావాలను తరచుగా మనము సమర్థిస్తాము. కానీ ఈ భావనలకు కూడా చరిత్ర ఉందనే అంశం గుర్తుంచుకోవాలి. ప్రైంచి విప్పవాన్ని పరిశీలించడం ద్వారా మీరు చరిత్రలోని కొద్ది భాగాన్ని చదువుతారు. ప్రైంచి విప్పవం ప్రాన్సులో రాచరికం అంతానికి దారితీసింది. విశేష అధికారాలను ఆధారంగా ఉన్న సమాజం కొత్త పాలనా విధానాన్ని దారితీసింది. విప్పవ కాలంలో జరిగిన మానవ హక్కుల ప్రకటన కొత్త శకం రాబోతుందని ప్రకటించింది. ప్రతి వ్యక్తికీ హక్కులు ఉంటాయని, సమానత్వం ఆశించవచ్చనే ఆలోచన రాజకీయ పరిభాష అయ్యింది. స్వేచ్ఛ సమానత్వం అనే ఆలోచనలే కొత్త శకానికి కేంద్రమయ్యాయి. కానీ ఇవి వివిధ దేశాల్లో వివిధ రకాలుగా అన్వయించబడి పునరాలోచనలకు, పునర్విమర్యాలకు గురయ్యాయి. భారతదేశం, చైనా, ఆఫ్రికా, దక్కిణ అమెరికాలలో చెలరేగిన వలసవాద వ్యతిరేక ఉద్యమాలు సహజమైన, వినూత్వమైన ఆలోచనలను రేకెత్తించాయి. కానీ 18వ శతాబ్దం చివరి దశలోనే ఈ భావాలకు ప్రాచుర్యం లభించింది.

అధ్యాయం || లో మీరు ఐరోపాలో సామ్యవాద ఆవిర్భావం, అధికారంలో ఉన్న రాజు నికోలస్ - || పదవీచ్యుతులు కావడానికి జరిగిన నాటకీయ పరిణామాల గురించి చదువుతారు. రఘ్యన్ విప్పవం సమాజాన్ని విభిన్న రీతిలో మార్పడానికి ప్రయత్నించింది. ఇది ఆర్థిక సమానత్వం, కార్బూకుల, కర్షకుల సంక్లేషానికి సంబంధించిన ప్రశ్నలను లేవనెత్తింది. కొత్త సోవియట్ ప్రభుత్వం రూపొందించిన మార్పులు, ఎదుర్కొన్న సమస్యలు, చేపట్టిన చర్యల గురించి ఈ అధ్యాయం తెలియజేస్తుంది. సోవియట్ రఘ్య పారిశ్రామికీకరణ, వ్యవసాయ యాంత్రీకరణ లక్ష్యంగా ముందుకు డూసుకుపోయింది. కానీ ప్రజాస్వామ్య సమాజం కొనసాగడానికి అవసరమైన పోరహక్కులను విస్తరించింది.

however, became part of the anti-colonial movements in different countries. Today the Soviet Union has broken up and socialism is in crisis but through the twentieth century it has been a powerful force in the shaping of the contemporary world.

Chapter III will take you to Germany. It will discuss the rise of Hitler and the politics of Nazism. You will read about the children and women in Nazi Germany, about schools and concentration camps. You will see how Nazism denied various minorities a right to live. How it drew upon a long tradition of anti-Jewish feelings to persecute the Jews. How it waged a relentless war against democracy and socialism. But the story of Nazism's rise is not only about a few specific events, about massacres and killings. It is about the working of a corporate and frightening system which operated at different levels. Some in India were impressed with the ideas of Hitler but most watched the rise of Nazism with horror.

The history of the modern world is not simply a story of the unfolding of freedom and democracy. It has also been a story of violence and tyranny, death and destruction.

ఏమైనప్పటికీ వివిధ దేశాల వలన వ్యతిరక స్వామీచాల్లో సామ్యవాద భావంలు ఉన్నాయి. కానీ ప్రపంచంలో యూనియన్ విచ్చిన్నమైనది. సామ్యవాద సంక్షిప్తంలో పడింది. కానీ 20 లక్షలకు అధికమయిన ప్రపంచర రూపుదిద్దుకోడానికి ఒక శక్తిగా మారింది.

విభాగం III ఏమైన్ని జర్జునీకి తీసుకువెళుతుంది. ఇది నాజిజం రాజకీయాలు, హిట్లర్ ఉన్నతిని సూచిస్తుంది. నాజిజంలో స్ట్రీలు, పిల్లల గురించి, పారశాలలు, నిర్ఘంద శిబిరాల గురించి చదువుతారు. నాజిజం వివిధంగా బలహీన వర్గాల జీవించే హక్కును హరించింది, యూదులను అణచివేసేఱుకు వారిపట్ల వ్యతిరేక భావనల సుదీర్ఘ విధానాలను అనుసరించింది. దొర్రుమ్మం, సోషలిజానికి వ్యతిరేకంగా పోరాటం ప్రారంభించి ప్రోలాటం చేసింది మీరు తెలుసుకుంటుండు. కానీ ఉన్నతి అనే కథ కేవలం ఊవకోసి పోరాటం వంటి నిర్ధిష్ట సంఘటనలే కాదు. ఇవి వివిధ సాయి సామాజిక పారిగిన సుదీర్ఘమైన పోరాటం. కొంతమంది సాయియులు హిట్లర్ ఆలోచనలపట్ల ముగ్గులైనారు. కానీ చాలామాయికాజియి ఉన్నతి పట్ల భీతావహులయి.

ఆధునిక ప్రపంచ చరిత్ర కేవలం స్నేచ్ఛ స్వీతంత్రాలను విశదిరికరించే కథ కాదు. ఇది హింస, దౌర్జన్యం, హత్యలు, మారణకాండల గురించిన కథ కూడా.

The French Revolution

On the morning of 14 July 1789, the city of Paris was in a state of alarm. The king had commanded troops to move into the city. Rumours spread that he would soon order the army to open fire upon the citizens. Some 7,000 men and women gathered in front of the town hall and decided to form a peoples' militia. They broke into a number of government buildings in search of arms.

Finally, a group of several hundred people marched towards the eastern part of the city and stormed the fortress-prison, the Bastille, where they hoped to find hoarded ammunition. In the armed fight that followed, the commander of the Bastille was killed and the prisoners released – though there were only seven of them. Yet the Bastille was hated by all, because it stood for the despotic power of the king. The fortress was demolished and its stone fragments were sold in the markets to all those who wished to keep a souvenir of its destruction.

The days that followed saw more rioting both in Paris and the countryside. Most people were protesting against the high price of bread. Much later, when historians looked back upon this time, they saw it as the beginning of a chain of events that ultimately led to the execution of the king in France, though most people at the time did not anticipate this outcome. How and why did this happen?

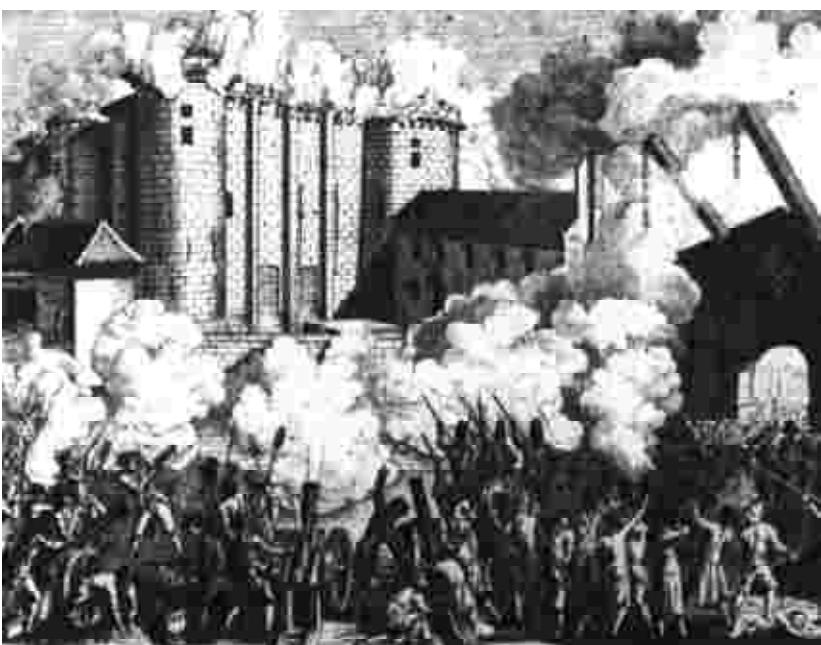

Fig. 1 – Storming of the Bastille.
Soon after the demolition of the Bastille, artists made prints commemorating the event.

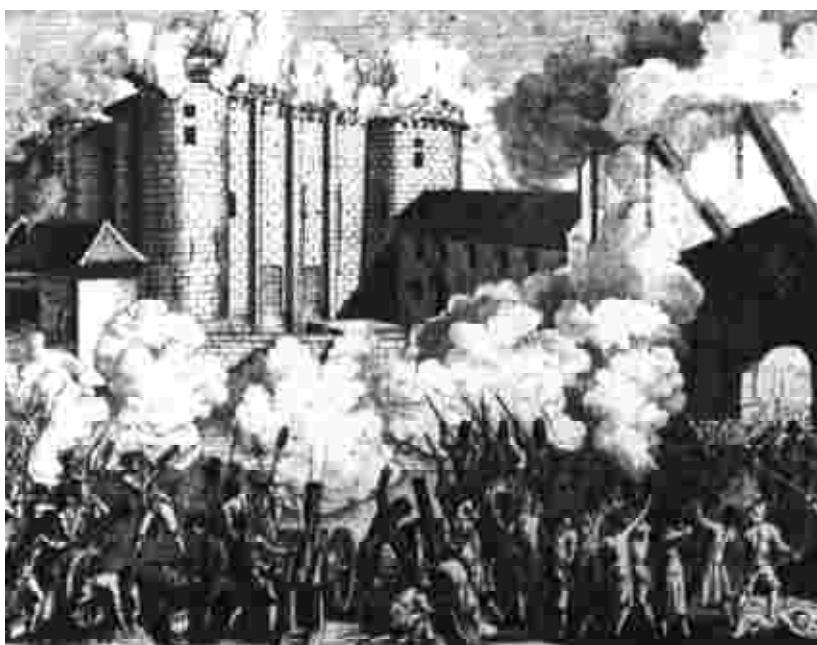
ప్రించి విష్ణవం

1789, జూలై 14 ప్రాతః కాలంలో పారిస్ నగరంలో ప్రమాద ఘుంటికలు ప్రొగాయి. రాజు పైన్యాన్ని నగరంలోకి చౌరబడమని ఆదేశించాడు. అతను పొరులందరిపై కాల్యులు జరపమని ఆదేశిస్తాడనే ఊహిగానాలు వ్యాపించాయి. సుమారుగా ఏడువేల మంది ట్రీ పురుషులు టొనుహాలు ఎదురుగా సమావేశమై జనసైన్యంగా మారాలని నిర్ణయించుకున్నారు. ఆయుధాలను సేకరించడానికి చాలా ప్రభుత్వ భవనాలను ధ్వంసం చేశారు.

చివరకు, కొన్ని వందల మంది నగర తూర్పు దిశగా పయనించి మందుగుండు సామాగ్రి నిల్వలను సేకరించడం కోసం బాస్టైల్ కోటు జైలును ముట్టడించారు. అక్కడ నిలువచేయబడిన మందుగుండు సామాగ్రిని సేకరించాలని ఆశించారు. తరువాత జరిగిన సాయుధ పోరాటంలో బాస్టైల్ కమాండర్ ను హతమార్చారు. బందీలుగా ఉన్న ఏడుగురు బైదీలను విడుదలచేశారు. రాజు యొక్క నిరంకుశ ధోరణికి ప్రతిరూపమైన బాస్టైల్ ను అందరూ తిరస్కార భావనతో చూసేవారు. కోటును కూల్చివేశారు. దాని రాతి శకలాలు విధ్వంసానికి స్వారకచిహ్నంగా దాచుకోవాలనుకునే వారికి మార్కెట్లో విక్రయించారు.

తరువాత రోజుల్లో పారిస్ లోను, పరిసర గ్రామీణ ప్రాంతాలలో మరిన్ని విధ్వంసాలు జరిగాయి. చాలా మంది ప్రజలు రొట్టెల ధర పెరుగుదలపై నిరసన వ్యక్తంచేశారు. చాలా కాలం తరువాత చరిత్రకారులు ఈ సంఘటనలను నెమరువేసుకున్నప్పుడు ప్రాణ్య రాజును ఉరితీయడానికి దారితీసిన సంఘటనల పరంపరకు ఇది నాంది అని చెప్పవచ్చు. అయితే ఆ కాలంలో చాలామంది జరగబోయే ఫలితాలను ఊహించలేదు. ఇది ఇలా ఎందుకు జరిగింది?

పటం - I : బాస్టైల్ ముట్టడి
బాస్టైల్ ధ్వంసం తర్వాత కళాకారులు ఆ సంఘటనను గుర్తుచేసుకుంటూ ముద్రించిన చిత్రం.

1 French Society During the Late Eighteenth Century

In 1774, Louis XVI of the Bourbon family of kings ascended the throne of France. He was 20 years old and married to the Austrian princess Marie Antoinette. Upon his accession the new king found an empty treasury. Long years of war had drained the financial resources of France. Added to this was the cost of maintaining an extravagant court at the immense palace of Versailles. Under Louis XVI, France helped the thirteen American colonies to gain their independence from the common enemy, Britain. The war added more than a billion *livres* to a debt that had already risen to more than 2 billion *livres*. Lenders who gave the state credit, now began to charge 10 per cent interest on loans. So the French government was obliged to spend an increasing percentage of its budget on interest payments alone. To meet its regular expenses, such as the cost of maintaining an army, the court, running government offices or universities, the state was forced to increase taxes. Yet even this measure would not have sufficed. French society in the eighteenth century was divided into three estates, and only members of the third estate paid taxes.

The society of estates was part of the feudal system that dated back to the middle ages. The term Old Regime is usually used to describe the society and institutions of France before 1789.

Fig. 2 shows how the system of estates in French society was organised. Peasants made up about 90 per cent of the population. However, only a small number of them owned the land they cultivated. About 60 per cent of the land was owned by nobles, the Church and other richer members of the third estate. The members of the first two estates, that is, the **clergy** and the nobility, enjoyed certain privileges by birth. The most important of these was exemption from paying taxes to the state. The nobles further enjoyed feudal privileges. These included feudal dues, which they extracted from the peasants. Peasants were obliged to render services to the lord – to work in his house and fields – to serve in the army or to participate in building roads.

The Church too extracted its share of taxes called **tithes** from the peasants, and finally, all members of the third estate had to pay taxes to the state. These included a direct tax, called **taille**, and a number of indirect taxes which were levied on articles of everyday consumption like salt or tobacco. The burden of financing activities of the state through taxes was borne by the third estate alone.

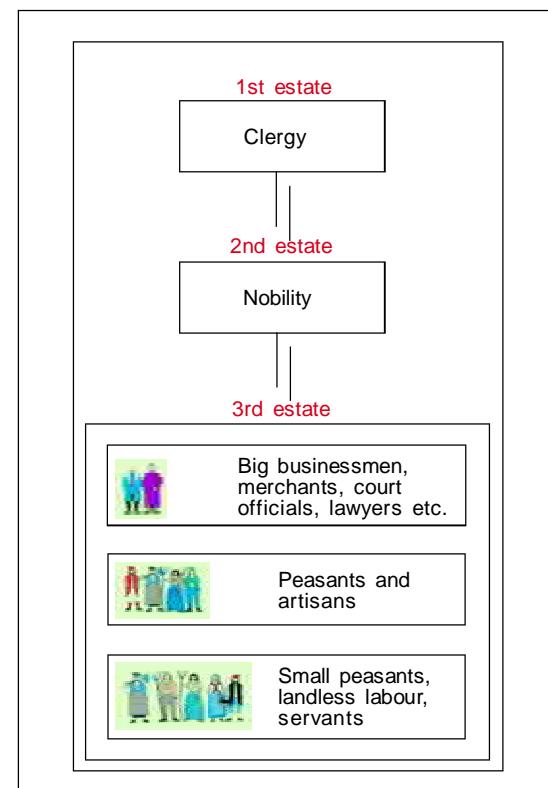

Fig.2 – A Society of Estates.

Note that within the Third Estate some were rich and others poor.

New words

Livre – Unit of currency in France, discontinued in 1794

Clergy – Group of persons invested with special functions in the church

Tithe – A tax levied by the church, comprising one-tenth of the agricultural produce

Taille – Tax to be paid directly to the state

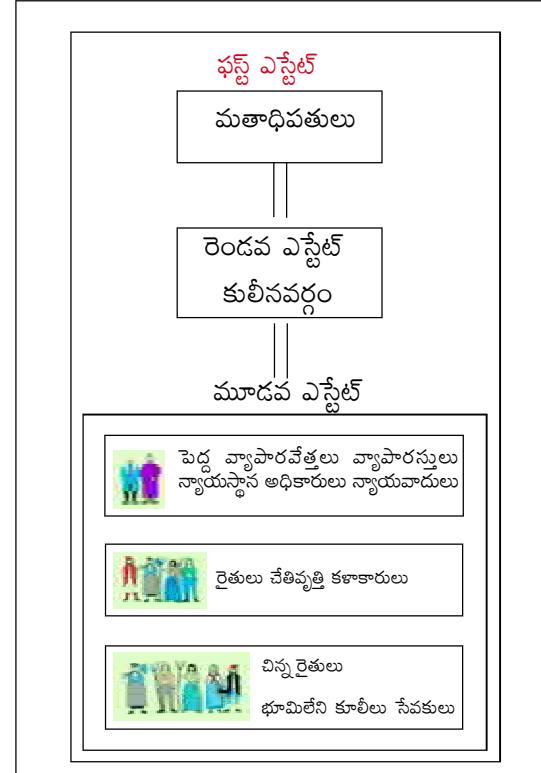
1 18వ శతాబ్దం చివరిలో ఫ్రెంచ్ సమాజం

1774లో బోర్డ్‌న్ రాజుల కుటుంబానికి చెందిన లూయి XVI ప్రాన్స్ నింపేసనాన్ని అధిరోహించాడు. అతని వయస్సు 20 సంవత్సరాలు. అతను ఆణ్ణియూ రాజకుమారి మేరి ఆంటోనేట్‌ను వివాహం చేసుకున్నాడు. అతడు కొత్తగా అధికారం చేపట్టేనాటికి ఖజానా భారీగా ఉండని తెలుసుకున్నాడు. సుదీర్ఘాలం యుద్ధాలు కొనసాగడం కారణంగా ప్రాన్స్ ఆర్థిక వసరులు తరిగిపోయాయి. దీనికి తోడు వెర్యయిల్స్‌లోని అతిపెద్ద రాజభవన నిర్వాహణ ఖర్చు భారీగా ఉండేది. లూయి XVI పాలనలోని ప్రాన్స్ తమ ఉమ్మడి శత్రువు అయిన బ్రిటన్ నుంచి అమెరికాలోని 13 వలస ప్రాంతాలు స్వాతంత్ర్యం పొందటంలో సహాయం చేసింది. ఇప్పటికే ఉన్న రెండు బిలియన్ లిఫ్ట్ బుణానికి యుద్ధం మరో బిలియన్ లిఫ్ట్ బుణాన్ని జోడించింది. ప్రభుత్వానికి అప్పు ఇచ్చిన రుణ దాతలు ఇప్పుడు రుణాలపై 10% వడ్డీని వసూలు చేయడం ప్రారంభించారు. కాబట్టి ఫ్రెంచ్ ప్రభుత్వం తన బడ్జెట్‌లో అధిక శాతం వడ్డి చెల్లింపులకే ఖర్చు చేయవలసి వచ్చింది. సైన్య నిర్వాహణ, న్యాయవ్యవస్థ, ప్రభుత్వ కార్యాలయాలు విశ్వవిద్యాలయాలు వంటి వాటికి అయ్యే ఖర్చులకే సం ప్రభుత్వానికి పన్నులు పెంచక తప్పింది కాదు. అయితే ఈ చర్చ కూడా సరిపోలేదు. 18వ శతాబ్దంలో ఫ్రెంచ్ సమాజం మూడు ఎస్టేట్లుగా విభజింపబడి ఉంది. మూడవ ఎస్టేట్ ప్రజలు మాత్రమే పన్నులు చెల్లించేవారు.

మధ్యయుగం నుంచి కొనసాగుతూ వస్తున్న ఘ్యాడల్ వ్యవస్థలో భాగంగా ఈ ఎస్టేట్లు సమాజం ఏర్పడింది. పాత పాలనా విధానం అనే పదాన్ని సాధారణంగా 1789కి ముందు ప్రాన్స్ సమాజం, సంస్థలను వివరించడానికి ఉపయోగిస్తారు.

ఫ్రెంచ్ సమాజంలో ఎస్టేట్లు ఎలా ఏర్పడ్డాయో పటం: 2 చూపిస్తుంది. దేశ జనాభాలో 90% వరకు రైతాంగమే. అయితే వాళ్లలో చాలా కొద్ది మంది మాత్రమే వారు సాగు చేస్తున్న భూమికి యజమానులగా ఉండేవారు. సుమారు 60% భూమి కులీనులు, చర్చి, మూడవ ఎస్టేట్ లోని సంపన్నుల అధినంలో ఉండేది. మొదటి రెండు ఎస్టేట్లు సభ్యులు అంటే మతాధిపతులు, కులీన వర్గాల వాళ్లు పుట్టుకతోనే కొన్ని ప్రత్యేక హక్కులను కలిగిఉండేవాళ్లు. రాజ్యానికి పన్ను చెల్లించకుండా మినహాయింపు పొందడం పీటన్నింటిలో ముఖ్యమైనది. కులీన వర్గాలకు మరికొన్ని ఘ్యాడల్ హక్కులు ఉండేవి. దింట్లో రైతాంగం నుంచి వసూలు చేసే ఘ్యాడల్ పన్నులు, రైతులు ప్రభువుకు సేవలు అందించడం, అతని ఇంటిలోను పొలంలోను పని చేయడం, సైన్యంలో పనిచేయడం, రోడ్లు నిర్మించడంలో పాల్గొనడం వంటి పనులు ఉండేవి.

చర్చి కూడా రైతాంగం నుంచి తన వాటాగా ‘టైఫ్’ అనే పన్నులను వసూలు చేసేది. చివరకు మూడవ ఎస్టేట్ ప్రజలందరూ ప్రభుత్వానికి పన్నులు చెల్లించాలి. పీటిల్లో ‘టేయలే’ అనే ప్రత్యేక పన్ను నిత్యావసర వస్తువులైన ఉప్పు, పొగాకు వంటి వాటిపై విధించేవారు. ప్రభుత్వ నిర్వాహకు అయ్యే ఖర్చును మూడవ ఎస్టేట్ భరించవలసి వచ్చేది.

పటం 2 - ఫ్రెంచ్ సమాజంలో ఎస్టేట్లు
మూడవ ఎస్టేట్లో కొంతమంది ధనికులు కొంతమంది వేదలుగా ఉన్నారని గమనించండి

కొత్త పదాలు

పటర్లు - ప్రాన్స్ లో ద్రవ్య కొలమానం (కరెస్టి), 1794 నుంచి నిలిపివేయబడింది.

మతాధిపతులు - చర్చిలో ప్రత్యేక విధులతో సంబంధం ఉన్న వ్యక్తుల బృందం.

టైఫ్ - చర్చి విధించిన పన్ను. దీని ప్రకారం వ్యవసాయ ఉత్పత్తిలో పదవ వంతు చర్చికి చెల్లించాలి.

టేయలే - ప్రభుత్వానికి నేరుగా కట్టే పన్ను.

'The nobleman is the spider,
the peasant the fly.'

'The more the devil has, the more he wants.'

'This poor fellow brings everything,
grain, fruits, money, salad. The fat lord
sits there, ready to accept it all. He does
not even care to grace him with a look.'

Activity

Explain why the artist has portrayed the nobleman as the spider and the peasant as the fly.

Fig.3 – The Spider and the Fly.
An anonymous etching.

1.1 The Struggle to Survive

The population of France rose from about 23 million in 1715 to 28 million in 1789. This led to a rapid increase in the demand for foodgrains. Production of grains could not keep pace with the demand. So the price of bread which was the staple diet of the majority rose rapidly. Most workers were employed as labourers in workshops whose owner fixed their wages. But wages did not keep pace with the rise in prices. So the gap between the poor and the rich widened. Things became worse whenever drought or hail reduced the harvest. This led to a **subsistence crisis**, something that occurred frequently in France during the Old Regime.

New words

Subsistence crisis – An extreme situation where the basic means of livelihood are endangered
Anonymous – One whose name remains unknown

కులీనవర్ధం వ్యక్తిని సాలీదుగా,
రైతును ఈగగా చూడవచ్చు

దెయ్యం ఎంత ఎక్కువగా కావాలనుకుంటుందో,
అతనికి అంత ఎక్కువ ఇవ్వాలి.

**పటం - ః సాలీదు తఃగ
అనామకని చ్ఛితీకరణ**

1.1 మనుగడ కోసం పోరాటం

1715లో 23 మిలియన్లు ఉన్న ప్రాస్ట్ జనాభా 1789 నాటికి 28 మిలియన్లకు పెరిగింది. దీనివల్ల ఆహార ధాన్యాల డిమాండ్ వేగంగా పెరిగింది. డిమాండ్కు తగ్గట్టుగా ధాన్యం ఉత్పత్తి పెరగ లేదు. అధిక సంఖ్యాకుల ఆహారమైన రొట్టె ధరలు బాగా పెరిగాయి. చాలామంది కార్బికులు ఫొష్టరీలలో పనిచేసేవారు. వేతనాలు యజమానే నిర్ధారించేవాడు. కానీ ధరల పెరుగుదలకు అనుగుణంగా వేతనాలు ఉండేవి కావు. దీనివలన పేదలు, ధనికుల మధ్య అంతరం పెరిగింది. కరువు కాటకాల వలన పంట తగ్గినప్పుడల్లా పరిస్థితులు అధ్యానమయ్యేవి. ఇది జీవనాధార సంక్లోభానికి దారితీసింది. ఇది ప్రాచీన ప్రాస్ట్ రాజ్యంలో తరచుగా సంభవించేది.

ఈ పేదవాడు ధాన్యం, పండ్లు, డబ్బు, సలాడ్ వంటి వస్తీ సమకారుస్తాడు. దర్జంగా కూర్చున్న ప్రభువు వాటిని అంగీకరించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాడు. తన చూపులతోనే అతనిని అభినందించడానికి ఇష్టపడడు.

కృత్యం

కళాకారుడు కులీన వర్గ వ్యక్తిని సాలీదుగాను, రైతును ఈగగాను ఎందుకు చిత్రీకరించాడో వివరించండి.

కొత్త పదాలు

జీవనాధార సంక్లోభం - జీవనోపాధికి సంబంధించిన ప్రాథమిక అంశాలు అంతరించిపోతున్న దారుణమైన పరిస్థితి.

ఆజ్ఞాతవ్యక్తి - పేరు తెలియని వ్యక్తి

1.2 How a Subsistence Crisis Happens

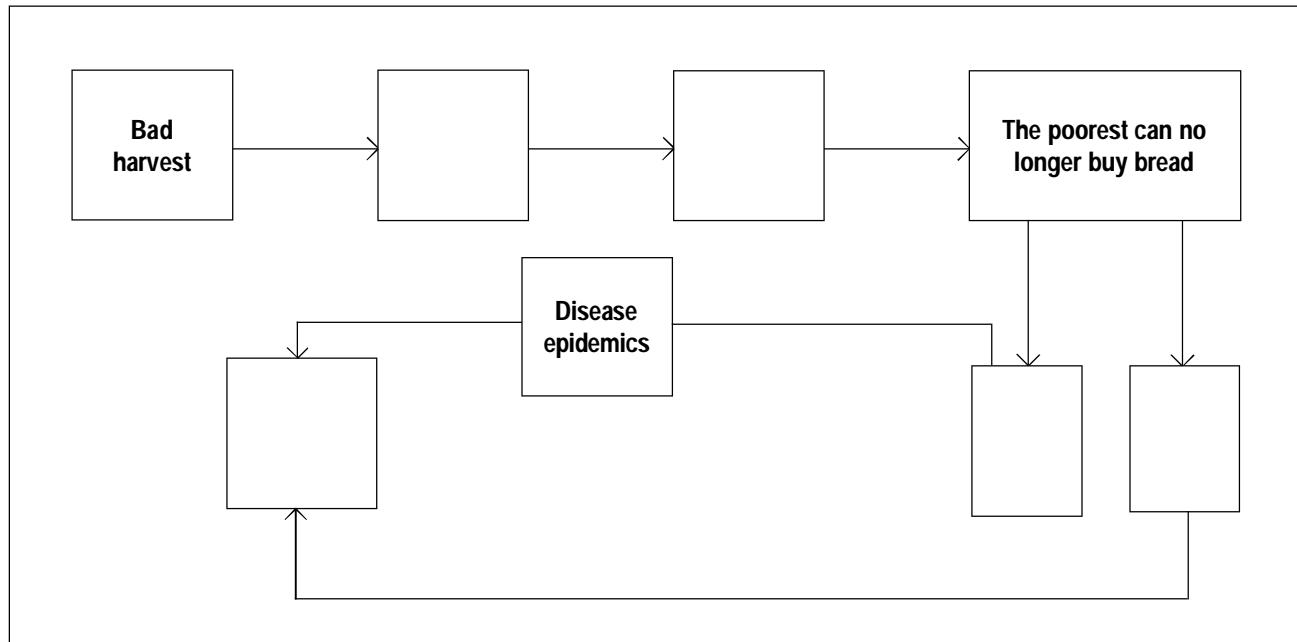

Fig. 4 – The course of a subsistence crisis.

1.3 A Growing Middle Class Envisages an End to Privileges

In the past, peasants and workers had participated in revolts against increasing taxes and food scarcity. But they lacked the means and programmes to carry out full-scale measures that would bring about a change in the social and economic order. This was left to those groups within the third estate who had become prosperous and had access to education and new ideas.

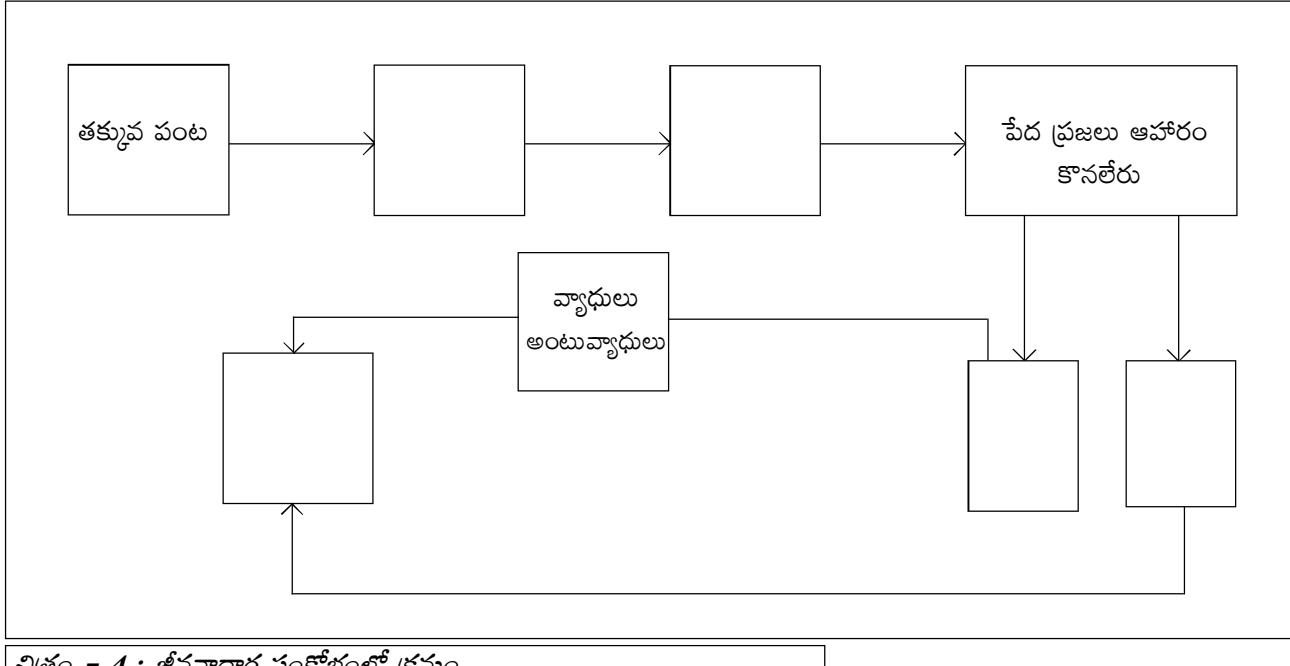
The eighteenth century witnessed the emergence of social groups, termed the middle class, who earned their wealth through an expanding overseas trade and from the manufacture of goods such as woollen and silk textiles that were either exported or bought by the richer members of society. In addition to merchants and manufacturers, the third estate included professions such as lawyers or administrative officials. All of these were educated and believed that no group in society should be privileged by birth. Rather, a person's social position must depend on his merit. These ideas envisaging a society based on freedom and equal laws and opportunities for all, were put forward by philosophers such as John Locke and Jean Jacques Rousseau. In his *Two Treatises of Government*, Locke sought to refute the doctrine of the divine and absolute right

Activity

Fill in the blank boxes in Fig. 4 with appropriate terms from among the following:

Food riots, scarcity of grain, increased number of deaths, rising food prices, weaker bodies.

1.2 జీవనాధార సంక్లోభం ఎలా ఏర్పడుతుంది?

చిత్రం - 4 : జీవనాధార సంక్లోభంలో క్రమం

1.3 పెరుగుతున్న మధ్యతరగతి - ప్రత్యేక వాక్యాలకు చరమగీతం.

పెరుగుతున్న పన్నులు, ఆహార కొరతకు వ్యతిరేకంగా గతంలో కూడా దైతాంగం, కార్యికులు తిరుగుబాటులో పాల్గొన్నారు. అయితే సామాజిక, ఆర్థిక వ్యవస్థలో పూర్తిస్థాయి మార్పు తీసుకురాగల చర్యలను చేపట్టలేకపోయారు. మూడవ ఎస్టేట్లోని కొంతమంది సంపన్నులు, కొత్త ఆలోచనలు కలిగిన విద్యావంతులు ఈ బాధ్యత వహించారు.

18 వ శతాబ్దంలో మధ్యతరగతిగా వ్యవహరించబడే సామాజిక వర్గాలు ఏర్పడ్డాయి. పెరుగుతున్న విదేశీ వాణిజ్యం పెరగడం, ఉన్ని, పట్టవప్రాల తయారీ వంటి వాటి ద్వారా వీళ్ళ సంపన్నులయ్యారు. ఈ వస్తువులను ఎగుమతి చేసేవారు లేదా వీటిని ఉన్నత వర్గాలవారు కొనేవారు. మూడవ ఎస్టేట్లో వ్యాపారస్తులు, వస్తు ఉత్పత్తిదారులతో పాటు కాకుండా న్యాయవాదులు, పాలనా నిర్మపాణాధికారులు, వృత్తినిపుణులు కూడా ఉండేవాళ్ళ. వీళ్ళందరూ విద్యావంతులు. సమాజంలో ఏ సమూహం పుట్టుకతో ప్రత్యేక పోశాదా, హక్కులు కలిగి ఉండరని వీళ్ళు నమ్మేవారు. ఒక వ్యక్తి ప్రతిభను బ్యాటు అతని సామాజిక హోదా నిర్ణయింపబడాలి. జాన్ లాక్, జీన్ జాక్యూన్, రూసో వంటి తత్వవేత్తలు ప్రతిపాదించిన - అందరికీ స్వాతంత్రం, సమన్యాయం, సమాన అవకాశాలు ఉండేసమాజం ఏర్పడాలి అనే ఆలోచనలు ముందుకు తెచ్చారు. జాన్ లాక్ రాచరికం దైవదత్తమని, రాజే సర్వస్వం అనే సిద్ధాంతాన్ని తన *Two Treatises of Government*, అన్న వ్యాసంలో ఖండించాడు.

కృత్యం

ఈ క్రింది ఇష్టబడిన పదముల నుండి అనువైన పదాలతో చిత్రం 4 లోని ఖాళీ దబ్బులను నింపండి. ఆహారం కోసం పోరాటం, ఆహారధాన్యాల కొరత, మరణాల సంబంధం పెరగడం, పెరుగుతున్న ఆహార ధరలు, బక్కచికిత్స శరీరాలు.

of the monarch. Rousseau carried the idea forward, proposing a form of government based on a social contract between people and their representatives. In *The Spirit of the Laws*, Montesquieu proposed a division of power within the government between the legislative, the executive and the judiciary. This model of government was put into force in the USA, after the thirteen colonies declared their independence from Britain. The American constitution and its guarantee of individual rights was an important example for political thinkers in France.

The ideas of these philosophers were discussed intensively in salons and coffee-houses and spread among people through books and newspapers. These were frequently read aloud in groups for the benefit of those who could not read and write. The news that Louis XVI planned to impose further taxes to be able to meet the expenses of the state generated anger and protest against the system of privileges.

Source A

Accounts of lived experiences in the Old Regime

1. Georges Danton, who later became active in revolutionary politics, wrote to a friend in 1793, looking back upon the time when he had just completed his studies:

'I was educated in the residential college of Plessis. There I was in the company of important men ... Once my studies ended, I was left with nothing. I started looking for a post. It was impossible to find one at the law courts in Paris. The choice of a career in the army was not open to me as I was not a noble by birth, nor did I have a patron. The church too could not offer me a refuge. I could not buy an office as I did not possess a sou. My old friends turned their backs to me ... the system had provided us with an education without however offering a field where our talents could be utilised.'

2. An Englishman, Arthur Young, travelled through France during the years from 1787 to 1789 and wrote detailed descriptions of his journeys. He often commented on what he saw.

'He who decides to be served and waited upon by slaves, ill-treated slaves at that, must be fully aware that by doing so he is placing his property and his life in a situation which is very different from that he would be in, had he chosen the services of free and well-treated men. And he who chooses to dine to the accompaniment of his victims' groans, should not complain if during a riot his daughter gets kidnapped or his son's throat is slit.'

Source

Activity

What message is Young trying to convey here? Whom does he mean when he speaks of 'slaves'? Who is he criticising? What dangers does he sense in the situation of 1787?

రూసో ఈ భావనను మరింత ముందుకు తీసుకువెళుతూ ప్రజలు వారి ప్రతినిధుల మధ్య సామాజిక ఒప్పందంపై ఏర్పడిన సమాజాన్ని ప్రతిపాదించాడు. మాంటేస్ట్ర్ఫ్ తన *The Spirit of the Laws*, అనే గ్రంథంలో ప్రభుత్వంలో శాసన, కార్యనిర్వహక, న్యాయవిభాగాల మధ్య అధికార విభజనను ప్రతిపాదించాడు. ఈ రకమైన ప్రభుత్వ విధానాన్ని బ్రిటన్ నుంచి స్వాతంత్రం పొందిన అమెరికాలోని 13 రాష్ట్రాలు అమలుపరిచాయి. అమెరికా రాజ్యంగం, కల్పించిన వ్యక్తిగత హక్కులకు హామీ ఇష్టం అనేది ప్రొస్ట్స్లోని రాజకీయ మేధావులకు ఆదర్శంగా నిలచింది.

సెలూన్లు, కాథీ దుకాణాలలో ఈ తత్వవేత్తల ఆలోచనలు, అభిప్రాయాలపై తీవ్రంగా చర్చించేవారు. పుస్తకాలు వార్తాపత్రికల ద్వారా ఈ అభిప్రాయాలు విస్తృతంగా ప్రచారమయ్యాయి. చదవటం, రాయటం రాని వారి కోసమని వీటిని తరచూ బిగ్గరగా చదివి వినిపించేవారు. ప్రభుత్వ ఖర్చులను భరించటానికి లూలూ XVI మరిన్ని పన్నులు విధించబోతున్నాడు అన్న వార్త తెలిసి ఈ ప్రత్యేక హక్కుల వ్యవస్థపై నిరసన, కోపం తీవ్రపడ్డాయికి చేరుకున్నాయి.

మూలం : A

పాతపాలనలో ప్రజల జీవిత అనుభవాలు

1. విష్వవ రాజకీయాల్లో క్రియాలీలకుడిగా మారిన జ్ఞాన్ దాంటన్, 1793లో తన విద్యాభ్యాసాన్ని అప్పుడే ముగించిన కాలంాణి పరిస్థితులను గుర్తు చేసుకుంటూ ఒక స్నేహితునికి ఇలా రాశాడు.

నేను ఫ్లేసిన్ లోని రెసిడెన్సియల్ కాలేజీలో చదువుకున్నాను. అక్కడ నేను ప్రముఖ వ్యక్తుల సహవాసంలో ఉన్నాను. నా విద్యాభ్యాసం ముగిసే నాటికి నావడ్ ఏమీ లేదు. నేను ఉద్యోగం కోసం వెతకడం ప్రారంభించాను. ప్యారిస్ లోని న్యాయస్థానాలలో ఉద్యోగం పొందడం అసాధ్యం. నేను పుట్టుకతో కులీనుని కాను, నాకు సంరక్షకులు లేనందున, పైన్యంలో ఉద్యోగం సంపాదించే అవకాశం లేదు. చర్చి కూడా నాకు ఆశ్రయం ఇవ్వాల్సు. నా దగ్గర సౌ లు లేకపోవడంతో ఆఫీసు కొనలేకపోయాను. నా పాత స్నేహితులు నన్ను విడిచిపెట్టేశారు. మన ప్రతిభ ఏ రంగానికి ఉపయోగపడని విద్యను ఈ వ్యవస్థ అందించింది.

2. ఆర్థర్ యంగ్ అనే ఒక అంగీయుడు 1787 నుండి 1789 సంవత్సరాలలో ప్రొస్ట్ గుండా ప్రయాణిస్తూ తన ప్రయాణం గురించి వివరణాత్మకంగా వ్యక్తించాడు. తరచుగా అతను చూసిన వాటి గురించి వ్యాఖ్యానించాడు.

అతను తన బానిసలపట్ల చులకనగా వ్యవహరిస్తూ వారిచే సేవ చేయించుకోవాలని, వారు తమ కోసం ఎదురుచూస్తూ ఉండాలని ఆశించేవాడు తన బానిసలు మంచి ప్రవర్తన కలపారైనప్పటికీ తన ఆస్తిని, సంపదను తను ఉన్న పరిస్థితికన్నా భిన్నమైన పరిస్థితిలో ఉంచుకుంటున్నాడనే విషయం అర్థం చేసుకోవాలి. లేదా బానిసలు బాధలలో ఉండగా తాను నుఖంగా భోజనం చేస్తూ ఉండేవాడు, తన కుమార్తె అవహరింపబడినా తన కుమారుని గొంతు కోయబడినా థిర్యాదు చేయకూడదు.

ఓఱ్‌ట్రే

కృత్యం

‘యంగ్’ ఇక్కడ మనకు ఇచ్చే సందేశం ఏమిటి? ఆయన బానిసలు అని ఎవరిని అన్నాడు? ఆయన ఎవరిని విమర్శిస్తున్నాడు? 1787లో ఆయన పసిగట్టిన ప్రమాదాలు ఏమిటి?

2 The Outbreak of the Revolution

Louis XVI had to increase taxes for reasons you have learnt in the previous section. How do you think he could have gone about doing this? In France of the Old Regime the monarch did not have the power to impose taxes according to his will alone. Rather he had to call a meeting of the Estates General which would then pass his proposals for new taxes. The Estates General was a political body to which the three estates sent their representatives. However, the monarch alone could decide when to call a meeting of this body. The last time it was done was in 1614.

On 5 May 1789, Louis XVI called together an assembly of the Estates General to pass proposals for new taxes. A resplendent hall in Versailles was prepared to host the delegates. The first and second estates sent 300 representatives each, who were seated in rows facing each other on two sides, while the 600 members of the third estate had to stand at the back. The third estate was represented by its more prosperous and educated members. Peasants, artisans and women were denied entry to the assembly. However, their grievances and demands were listed in some 40,000 letters which the representatives had brought with them.

Voting in the Estates General in the past had been conducted according to the principle that each estate had one vote. This time too Louis XVI was determined to continue the same practice. But members of the third estate demanded that voting now be conducted by the assembly as a whole, where each member would have one vote. This was one of the democratic principles put forward by philosophers like Rousseau in his book *The Social Contract*. When the king rejected this proposal, members of the third estate walked out of the assembly in protest.

The representatives of the third estate viewed themselves as spokesmen for the whole French nation. On 20 June they assembled in the hall of an indoor tennis court in the grounds of Versailles. They declared themselves a National Assembly and swore not to disperse till they had drafted a constitution for France that would limit the powers of the monarch. They were led by Mirabeau and Abbé Sieyès. Mirabeau was born in a noble family but was convinced of the need to do away with a society of feudal privilege. He brought out a journal and delivered powerful speeches to the crowds assembled at Versailles. Abbé Sieyès, originally a priest, wrote an influential pamphlet called 'What

Some important dates

1774

Louis XVI becomes king of France, faces empty treasury and growing discontent within society of the Old Regime.

1789

Convocation of Estates General, Third Estate forms National Assembly, the Bastille is stormed, peasant revolts in the countryside.

1791

A constitution is framed to limit the powers of the king and to guarantee basic rights to all human beings.

1792-93

France becomes a republic, the king is beheaded.
Overthrow of the Jacobin republic, a Directory rules France.

1804

Napoleon becomes emperor of France, annexes large parts of Europe.

1815

Napoleon defeated at Waterloo.

Activity

Representatives of the Third Estate take the oath raising their arms in the direction of Bailly, the President of the Assembly, standing on a table in the centre. Do you think that during the actual event Bailly would have stood with his back to the assembled deputies? What could have been David's intention in placing Bailly (Fig.5) the way he has done?

2 విష్వవం ఆరంభం

ముందు భాగంలో లూయి XVI పన్నులను పెంచుటకు గల కారణాలను మీరు తెలుసుకున్నారు. అతడు దీన్ని ఎలా అమలులోకి తెచ్చి ఉంటాడు అని మీరు అనుకుంటున్నారు? ప్రాస్ట్ లోని పాత పాలనలో రాజు ఒక్కడే తన ఇష్టానుసారం పన్నులు విధించే అధికారం లేదు. రాజు ఎస్టేట్ జనరల్ ని సమావేశపరిచి కొత్త పన్నుల అమలుకు ఆమోదాన్ని పొందాలి. ఈ ఎస్టేట్ జనరల్ అనే రాజకీయ సంస్కృత మూడు ఎస్టేట్లు తమ ప్రతినిధులను పంపుతారు. అయితే దీన్ని ఎప్పుడు సమావేశపరచాలో రాజు మాత్రమే నిర్ణయిస్తాడు. ఎస్టేట్ జనరల్ ఆభురి సమావేశం 1614లో జరిగింది.

1789 మే కన కొత్త పన్నుల ప్రతిపాదనను ఆమోదించడానికి లూయి XVI ఎస్టేట్ జనరల్ ను సమావేశపరిచాడు. ప్రతినిధుల సమావేశం కోసం వెరైల్స్ మందిరాన్ని తీర్చిదిద్దారు. ఒకటి, రెండు ఎస్టేట్లు ఒక్కొక్కలే మూడు వందల మంది ప్రతినిధులను పంపించాయి. వీళ్ల రెండు వైపులా ఎదురెదురుగా కూర్చున్నారు. మూడవ స్టేట్ కి చెందిన 600 మంది ప్రతినిధులు వెనకవైపు నిలబడవలసి వచ్చింది. మూడవ ఎస్టేట్లో సంపన్నులు, విద్యావంతులైన వాళ్లకే ప్రాతినిధ్యం దక్కింది. రైతులు, కళాకారులు, మహిళలకు శాసనసభలో ప్రవేశానికి అనుమతించలేదు. అయితే వాళ్ల సమస్యలు, కోరికలను 40 వేల ఉత్తరాల రూపంలో వాళ్ల ప్రతినిధులు తీసుకుని వచ్చారు.

ప్రతి ఎస్టేట్కు ఒక ఓటు అనే సూత్రం ప్రకారం గతంలో ఎస్టేట్ జనరల్కు ఓటింగ్ నిర్వహించబడింది. ఈసారి కాదా అదే వద్ద తిని కొనసాగించాలని లూయి XVI నిశ్చయించుకున్నాడు. అయితే మూడవ ఎస్టేట్ సభ్యులు ఇప్పుడు ఓటింగ్ని అసెంబ్లీ మొత్తానికి నిర్ణయించాలని, ప్రతి సభ్యునికి ఒక ఓటు ఉండాలని పట్టుబట్టారు. రూసో వంటి తత్వవేత్తలు తన గ్రంథం 'ది సోషల్ కాంట్రాక్ట్' లో ప్రతిపాదించిన ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలలో ఇది ఒకటి. రాజు ఈ ప్రతిపాదనను తిరస్కరించడంతో మూడవ ఎస్టేట్ సభ్యులు తమ నిరసనను తెలియజేయటానికి సభ నుండి బయటకు వచ్చారు.

మూడవ ఎస్టేట్ ప్రతినిధులు తమను తాము ఫ్రెంచి దేశమంతటికి ప్రతినిధులుగా భావించసాగారు. వెరైల్స్ లోని టెన్సిన్ కోర్టు మైదానంలో జాన్ 20న వీళ్లందరూ సమావేశమయ్యారు. వాళ్ల తమను తాము జాతీయ శాసన సభగా ప్రకటించుకున్నారు. చక్రవర్తి అధికారాలను పరిమితం చేసే ప్రాస్ట్ రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించేంతపరకు తాము ఇక్కడి నుండి వెళ్లమని ప్రతిజ్ఞ చేశారు. వారికి మిరాబ్యా, అబ్బేసియెన్ నాయకత్వం వహించారు. మిరాబ్యా ఒక సంపన్న కుటుంబంలో జన్మించాడు. అయితే భూస్వామ్య హక్కుతో కూడిన సమాజాన్ని తొలగించాలిన అవసరం ఉండని నమ్మడు. అతను ఒక పుత్రికను ప్రారంభించాడు. వెరైల్స్ లో సమావేశమైన ప్రజలను ఉద్దేశించి ఉత్తేజపూరిత ప్రసంగాలు చేశాడు. అబ్బేసియెన్ వాస్తవానికి ఒక మతాధికారి. మూడవ ఎస్టేట్ అంటే ఏమిటి? అనే ప్రభావమంతమైన కరపత్రాన్ని

కొన్ని ముఖ్యమైన తేదీలు

1774 : లూయి XVI ప్రాస్ట్ రాజు అయ్యాడు. భారీ ఖజానాలను, పాతపాలన వలన సమాజంలో పెరుగుతున్న అసంతృప్తిని ఎదుర్కొన్నాడు.

1789 : ఎస్టేట్ జనరల్ సమావేశం, మూడవ ఎస్టేట్ జాతీయ శాసనసభగా ఏర్పాటు అవ్వడం, బాస్టిల్ కోట్పై దాడి, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో రైతుల తిరుగుబాటు.

1791 : రాజు యొక్క అధికారాలను పరిమితం చేస్తూ, ప్రజలందరికి ప్రాథమిక హక్కులకు హమీ ఇస్తూ ప్రాస్ట్ రాజ్యాంగం రూపొందించబడింది.

1792 నుండి 93: ప్రాస్ట్లో రిపబ్లిక్ ఏర్పాటు జాకోవిన్ రిపబ్లిక్ను కూలదోయడం ప్రాస్ట్లో డైరెక్టరీ పరిపాలన 1804 నెపోలియన్ ప్రాస్ట్ చక్రవర్తిగా ప్రకటించుకొనుట.

1815 : వాటర్లూ యుద్ధంలో నెపోలియన్ ఓడిపోవుట.

కృత్యం

శాసనసభ అధ్యక్షుడు బెయిలీ టేబుల్ మధ్యలో నిలబడి ఉండగా మూడవ ఎస్టేట్ సభ్యులు చేతులు చాచి ప్రతిజ్ఞ చేస్తున్నారు. వాస్తవ వరిస్తి తులలో బెంగలీ నమావేశవైన సహాయకులకు మధ్యతుగా నిలబడి ఉండేవాడని మీరు అనుకుంటున్నారా? బెయిలీని ఆ విధంగా చిత్రీకరించడంలో దేవిడ్ ఉద్దేశం ఏమిటి?

Fig.5 – The Tennis Court Oath.

Preparatory sketch for a large painting by Jacques-Louis David. The painting was intended to be hung in the National Assembly.

is the Third Estate?

While the National Assembly was busy at Versailles drafting a constitution, the rest of France seethed with turmoil. A severe winter had meant a bad harvest; the price of bread rose, often bakers exploited the situation and hoarded supplies. After spending hours in long queues at the bakery, crowds of angry women stormed into the shops. At the same time, the king ordered troops to move into Paris. On 14 July, the agitated crowd stormed and destroyed the Bastille.

In the countryside rumours spread from village to village that the lords of the **manor** had hired bands of brigands who were on their way to destroy the ripe crops. Caught in a frenzy of fear, peasants in several districts seized hoes and pitchforks and attacked **chateaux**. They looted hoarded grain and burnt down documents containing records of manorial dues. A large number of nobles fled from their homes, many of them migrating to neighbouring countries.

Faced with the power of his revolting subjects, Louis XVI finally accorded recognition to the National Assembly and accepted the principle that his powers would from now on be checked by a constitution. On the night of 4 August 1789, the Assembly passed a decree abolishing the feudal system of obligations and taxes. Members of the clergy too were forced to give up their privileges. Tithes were abolished and lands owned by the Church were confiscated. As a result, the government acquired assets worth at least 2 billion livres.

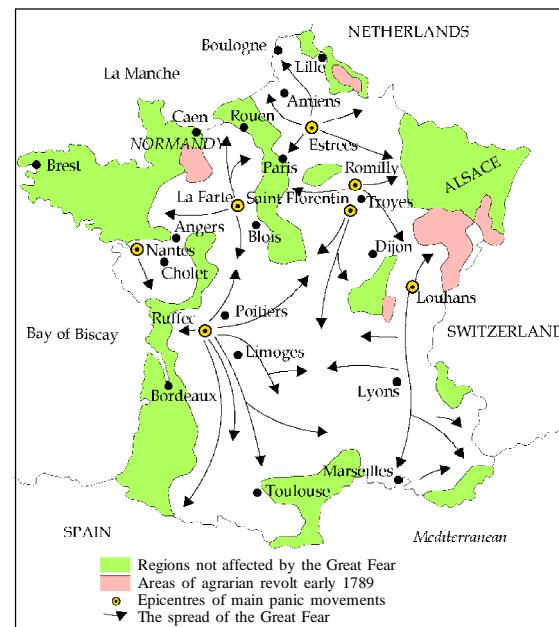

Fig.6 – The spread of the Great Fear.

The map shows how bands of peasants spread from one point to another.

New words

Chateau (pl. chateaux) – Castle or stately residence belonging to a king or a nobleman
Manor – An estate consisting of the lord's lands and his mansion

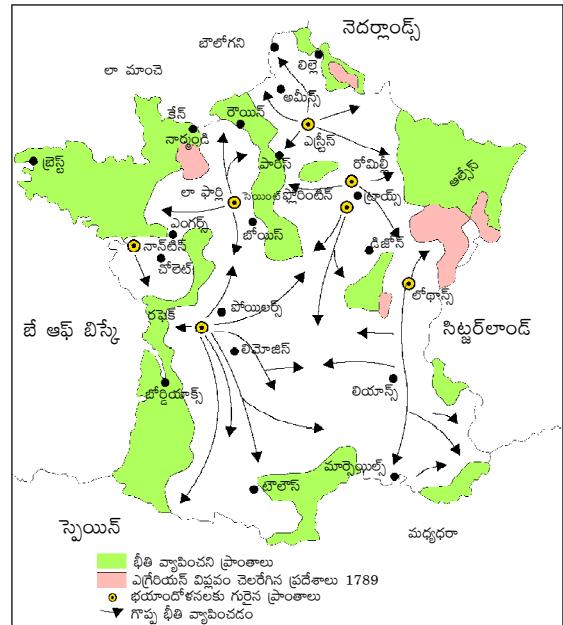
చిత్రం - 5 : తేన్నిస్ కోర్టు ప్రతిజ్ఞ.

జాతీయ శాసనసభలో పెదదామని చిత్రికరించిన జాక్వైన్ లూయిస్ దేవిడ్ వేసిన పెద్ద పెయింటింగ్

రూపొందించాడు. జాతీయ శాసనసభ వెర్షయిల్ రాజ్యాంగ నిర్మాణంలో తలమునకలై ఉండగా మిగిలిన ప్రోస్ అంతా అలజడి చెలరేగింది. విపరీతమైన చలి వలన పంటలు పండలేదు. దాంతో రొష్టెల ధర పెరిగిపోయింది. ఈ పరిస్థితిని ఉపయోగించుకుని లాభ పడటానికి తరచూ రాష్ట్ర తయారీదారులు సరుకును నిల్చే చేయసాగారు. దుకాణాల ముందు గంటలకొద్దీ వేచి కోపోట్రిక్కులైన మహిళలు దుకాణాల్లోకి చౌరిబడ్డారు. అదే సమయంలో సైన్యాన్ని పారిస్ దిశగా కదలాలని రాజు ఆదేశించాడు. అందోళనకారులు జాలై 14న బ్యాస్ట్ కారాగారంపై దాడి చేసి దానిని ధ్వంసం చేశారు.

ఈలోగా పల్లెప్రాంతాల్లో పండిన పంటలను నాశనం చేయడానికి ప్రభువువులు దోషించి దొంగల మురాలను కిరాయికి నియమించారనే వదంతులు గ్రామం నుండి గ్రామానికి వ్యాపించాయి. భయంతో ఉన్నాదానికి లోనైనరైతాంగం అనేక జిల్లాల్లో కత్తలు, పలుగులు తీసుకుని ఛాటోల మీద దాడి చేశారు. అక్కడ ఆహోర నిల్వులను దోచుకున్నారు. ప్రభువులకు చెల్లించవలసిన అప్పుల వివరాలకు సంబంధించిన పత్రాలను తగలబెట్టారు. కులీన వర్గానికి చెందిన అనేకమంది తమ ఇళ్ల నుండి పారిపోయారు. వీరిలో చాలామంది విదేశాలకు వలసపోయారు.

తన ప్రజల తిరుగుబాటు తీవ్రతను చూసిన లూయిస్ XVI చివరికి జాతీయ శాసనసభను గుర్తిస్తున్నట్లు ప్రకటించాడు. తన అధికారాలకు రాజ్యాంగం పరిమితులు విధిస్తుందనే సూత్రానికి అతను కట్టబడ్డాడు. 1789 ఆగస్టు 4 రాత్రి పన్నులు, వెట్టి చాకిరీకి సంబంధించిన ఖ్యాదల్ వ్యవస్థను రద్దు చేస్తూ శాసనసభ ఆదేశాలను జారీ చేసింది. మతాధికారులు కూడా తమ ప్రత్యేక హోదాను వదులుకోవలసి వచ్చింది. దశమభాగాలను రద్దు చేశారు. చర్చి ఆధీనంలోని భూములను జప్పు చేశారు. దీంతో ప్రభుత్వానికి కనీసం 2 బిలియన్ లివర్ల విలువ చేసే ఆస్తులు సమకూరాయి.

చిత్రం-6: గొప్ప శీతి వ్యాపించడం

ఈ చిత్రం రైతు సంఘాలు ఒక ప్రాంతం నుండి మరక ప్రాంతానికి వ్యాపించడం

కొత్త పదాలు

చాటో-రాజు లేదా కులీన వ్యక్తికి చెందిన కోట లేదా ప్రాసాదం.

మానర్-ప్రభువుల భూములు, అంతసురం ఉన్న ప్రాంతం.

2.1 France Becomes a Constitutional Monarchy

The National Assembly completed the draft of the constitution in 1791. Its main object was to limit the powers of the monarch. These powers instead of being concentrated in the hands of one person, were now separated and assigned to different institutions – the legislature, executive and judiciary. This made France a constitutional monarchy. Fig. 7 explains how the new political system worked.

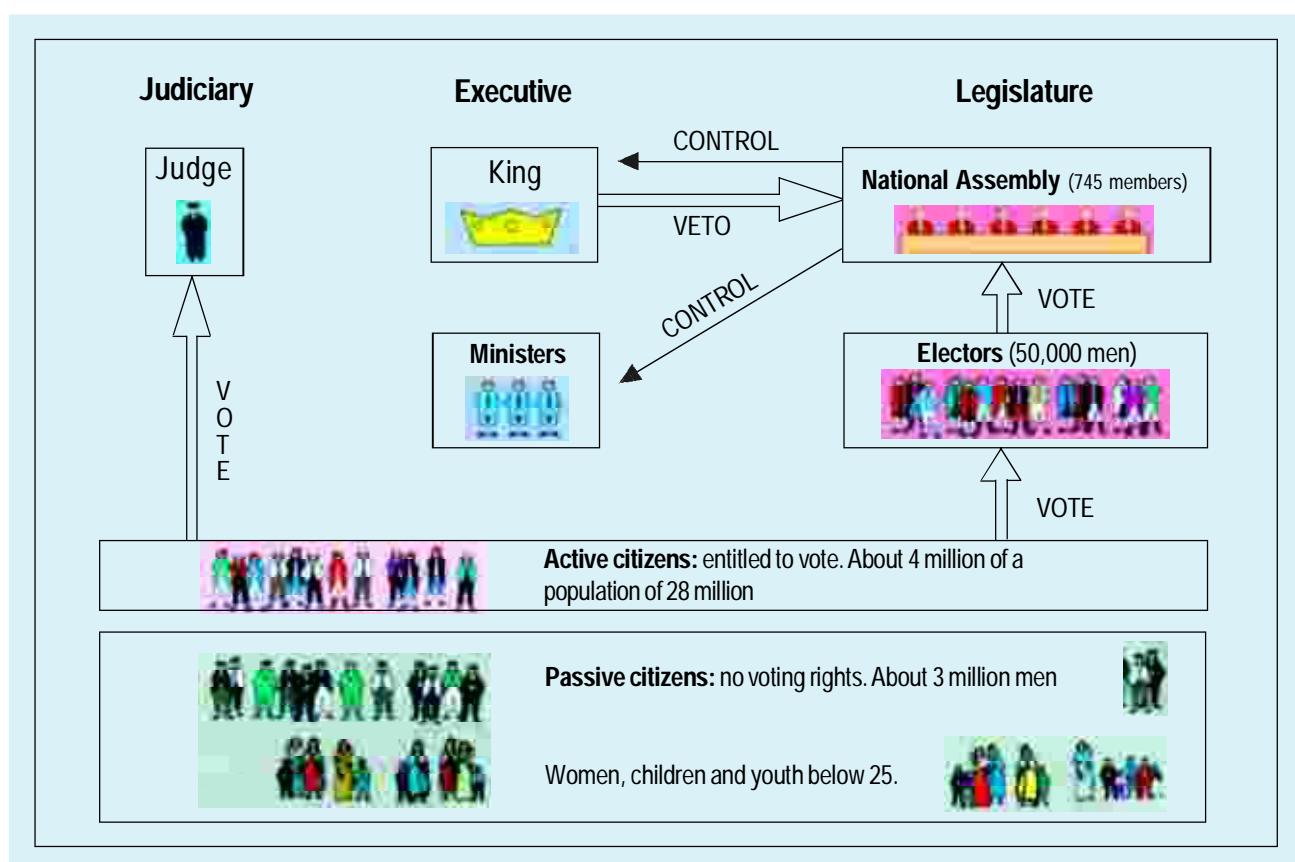
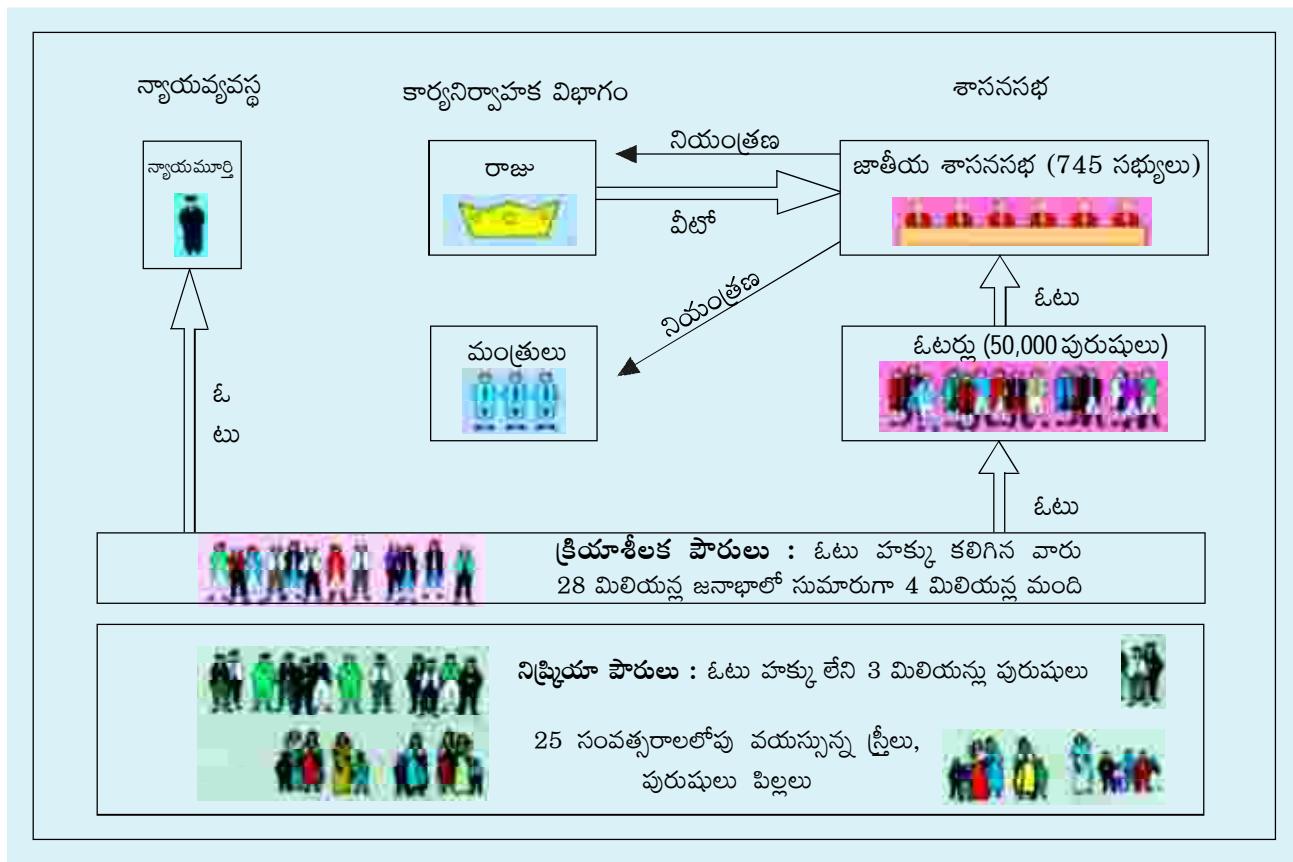

Fig. 7 – The Political system under the Constitution of 1791.

The Constitution of 1791 vested the power to make laws in the National Assembly, which was indirectly elected. That is, citizens voted for a group of electors, who in turn chose the Assembly. Not all citizens, however, had the right to vote. Only men above 25 years of age who paid taxes equal to at least 3 days of a labourer's wage were given the status of active citizens, that is, they were entitled to vote. The remaining men and all women were classed as passive citizens. To qualify as an elector and then as a member of the Assembly, a man had to belong to the highest bracket of taxpayers.

2.1 రాజ్యంగబద్ధ రాచరికంగా ప్రాన్స్

జాతీయ శాసనసభ 1791లో రాజ్యంగ ముసాయిదా తయారు చేసింది. రాచరిక అధికారాలను పరిమితం చేయటం దీని ప్రధాన ఉద్దేశం. ఈ అధికారాలు ఒక వ్యక్తి చేతిలో కేంద్రీకృతం కాకుండా శాసనసభ, కార్యనిర్వాహక, న్యాయ విభాగాల మధ్య వికేంద్రీకరించబడ్డాయి. దీని వల్ల ప్రాన్స్ రాజ్యంగబద్ధ రాచరిక దేశంగా మారింది. పటం 7 కొత్త రాజకీయ వ్యవస్థ ఎలా పనిచేస్తుందో తెలియజేస్తుంది.

చిత్రం 7 : రాజ్యంగం ప్రకారం 1791 నాటి ఫ్రెంచి పరిపాలనా వ్యవస్థ.

1791 నాటి రాజ్యంగం పరోక్షంగా ఎన్నికైన జాతీయ శాసనసభకు చట్టాలను చేసే అధికారాన్ని ఇచ్చింది. పొరులు ఒక సమూహాన్ని ఎన్నుకుంటారు. వారు శాసనసభ సభ్యులను ఎన్నుకుంటారు. అయితే పొరులందరికి ఓటు హక్కు లేదు. 25 సంవత్సరాల వయసు పైబడి, కనీసం మూడు రోజుల కార్యక వేతనానికి సమానమైన పన్నులు చెల్లిస్తున్న పురుషులు మాత్రమే ఓటు వేయడానికి అర్థులు. అంటే ఓటు వేసే హక్కు వీళ్ళకు మాత్రమే ఉంది. మిగిలిన పురుషులను, ప్రైలనందరినీ నిప్పియా పొరులుగా వర్గీకరించారు. వాళ్ళ నుంచి శాసనసభ సభ్యునిగా ఎన్నికవ్యాప్తానికి అధిక మొత్తంలో పన్ను చెల్లిస్తున్న వాళ్ళు మాత్రమే అర్థులు.

Fig.8 – The Declaration of the Rights of Man and Citizen, painted by the artist Le Barbier in 1790. The figure on the right represents France. The figure on the left symbolises the law.

Source C

The Declaration of Rights of Man and Citizen

1. Men are born and remain free and equal in rights.
2. The aim of every political association is the preservation of the natural and inalienable rights of man; these are liberty, property, security and resistance to oppression.
3. The source of all sovereignty resides in the nation; no group or individual may exercise authority that does not come from the people.
4. Liberty consists of the power to do whatever is not injurious to others.
5. The law has the right to forbid only actions that are injurious to society.
6. Law is the expression of the general will. All citizens have the right to participate in its formation, personally or through their representatives. All citizens are equal before it.
7. No man may be accused, arrested or detained, except in cases determined by the law.
11. Every citizen may speak, write and print freely; he must take responsibility for the abuse of such liberty in cases determined by the law.
12. For the maintenance of the public force and for the expenses of administration a common tax is indispensable; it must be assessed equally on all citizens in proportion to their means.
17. Since property is a sacred and inviolable right, no one may be deprived of it, unless a legally established public necessity requires it. In that case a just compensation must be given in advance.

The Constitution began with a Declaration of the Rights of Man and Citizen. Rights such as the right to life, freedom of speech, freedom of opinion, equality before law, were established as 'natural and inalienable' rights, that is, they belonged to each human being by birth and could not be taken away. It was the duty of the state to protect each citizen's natural rights.

Source B

The revolutionary journalist Jean-Paul Marat commented in his newspaper *L'Ami du peuple* (The friend of the people) on the Constitution drafted by the National Assembly:

'The task of representing the people has been given to the rich ... the lot of the poor and oppressed will never be improved by peaceful means alone. Here we have absolute proof of how wealth influences the law. Yet laws will last only as long as the people agree to obey them. And when they have managed to cast off the yoke of the aristocrats, they will do the same to the other owners of wealth.'

Source: An extract from the newspaper *L'Ami du peuple*.

రాజ్యంగము మానవ, పోర హక్కుల ప్రకటనతో ప్రారంభమవుతుంది. జీవించే హక్కు, వాక్సప్యాతంత్ర్యపు హక్కు, భావప్రకటన, అభిప్రాయాలను వెలిబుచే స్వేచ్ఛ, చట్టం ముందు అందరూ సమానులే అనే భావన వ్యక్తికి పుట్టుకతో సంక్రమించే 'సహజమైన విడిదీయరాని' హక్కులుగా ప్రస్తావించబడ్డాయి. ఇవి ప్రతి వ్యక్తికి పుట్టుకతో వర్తిస్తాయి. ఎవరూ వీనిని తీసివేయలేదు. పోరుల సహజ హక్కులను పరిరక్షించడం రాజ్యం యొక్క బాధ్యత.

మూలం B

విష్ణువాత్సక పొత్రికేయుడు జీన్ పాల్ మారా తన వార్తాప్రతిక పేరు 'లామి దూ పీపుల్' (ప్రజల స్నేహితుడు) లో జాతీయ శాసనసభ రూపొందించిన రాజ్యంగంపై ఇలా వ్యాఖ్యానించాడు. 'ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యం వహించే పని సంపన్ములదే. ఇప్పుడు పేదలు, అణచివేతకు గురైన వారు శాంతియుత మార్గాల ద్వారా ఎవుటికీ మెరుగుపడరు. సంపద చట్టాన్ని ఎలా ప్రభావితం చేస్తుందో ఇక్కడ బుజవుగా ఉంది. ప్రజలు అంగీకరించినంత కాలం మాత్రమే చట్టాలు ఉంటాయి. వారు ప్రభువుల బంధువాలను తృజించగలిగితే ఇతర సంపన్ములకు ఇదే వర్తిస్తుంది.

మూలం: 'లామి దూ పీపుల్' వార్తాప్రతిక నుండి సంగ్రహం

చిత్రం - 8: మానవ పోరహక్కుల ప్రకటన

1790లో లేబార్టియర్ అనే కళాకారుడు చిత్రీకరించాడు. కుడిశైవున ఉన్న బొమ్మ ప్రాన్స్‌ను సూచిస్తుంది. ఎదమహైపు ఉన్న బొమ్మ చట్టానికి చిప్పాయి.

మూలం C

మానవ పోరహక్కుల ప్రకటన

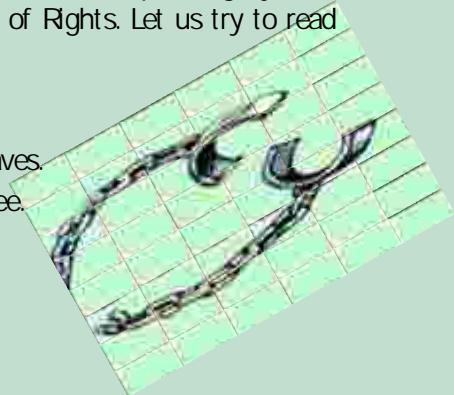
1. మానవులు స్వేచ్ఛ జీవులుగా జన్మించారు. స్వేచ్ఛగా ఉంటారు. హక్కులు అందరికీ సమానంగా వర్తిస్తాయి.
2. వ్యక్తియొక్క సహజ, విడదీయరాని హక్కులను సంరక్షించడమే రాజకీయ సంఘాల లక్ష్యం. అవి: స్వేచ్ఛ, ఆస్తి, భద్రత, అణచివేతను ప్రతిఫలించడం.
3. సార్వభౌమత్వ మూలాలు దేశంలో ఉంటాయి. పోరుల అంగీకారం పొందని వ్యక్తిగాని, సమాచారం గాని అధికారం చేలాయించకూడదు.
4. స్వేచ్ఛ అంటే ఇతరులకు హని కలిగించని విధంగా ప్రవర్తించడం.
5. సమాజానికి హని కలిగించే చర్యలను నిషేధించే అధికారం చట్టానికి ఉంటుంది.
6. అందరి అభిప్రాయాలను వ్యక్తపరిచేసే చట్టం. దాని తయారీలో పోరులందరూ ప్రత్యక్షులుగా కానీ లేదా తమ ప్రతినిధుల ద్వారా కానీ పాల్గొనవచ్చు దాని ముందు పోరులందరూ సమానమే.
7. చట్టం నిర్ణయించిన సందర్భాలలో తప్ప ఏ వ్యక్తిని నిందించడం, అరెస్టు చేయడం, నిర్వింధించడం చేయకూడదు.
11. ప్రతి పోరునికి స్వేచ్ఛగా మాట్లాడే, రాసే ప్రచురించే హక్కు ఉంది. చట్టం నిర్ణయించిన ప్రకారం ఇటువంటి స్వేచ్ఛను దుర్మినియోగ పరిచినట్లయితే అతడు బాధ్యత వహించాలి.
12. పరిపాలనా వ్యవస్థ ఖర్చులకు ప్రజాస్మైన్యాన్ని నిర్వహించటనికి, అందరికి హన్నుల విధించడం తప్పనిసరి. వాళ్ళకును ఆస్తుల నిప్పుత్తిలో వీటిని పోరులందరికి వర్తించవేయాలి.
17. ఆస్తి అనేది పవిత్రమైనది, ఉల్లంఘించలేని హక్కు కనుక చట్టబద్ధమైన ప్రజా ప్రయోజనాలకు అవసరమైనప్పుడు తప్పించి ఎవరికి మినహయింపు లేదు. అటువంటి సందర్భాలలో న్యాయమైన నష్టపరిహారాన్ని ముందుగా చెల్లించాలి.

Box 1

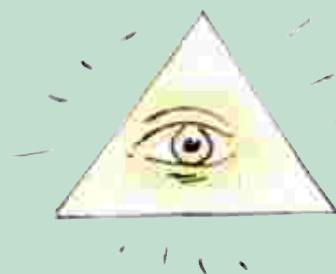
Reading political symbols

The majority of men and women in the eighteenth century could not read or write. So images and symbols were frequently used instead of printed words to communicate important ideas. The painting by Le Barbier (Fig. 8) uses many such symbols to convey the content of the Declaration of Rights. Let us try to read these symbols.

The broken chain: Chains were used to fetter slaves. A broken chain stands for the act of becoming free.

The bundle of rods or fasces: One rod can be easily broken, but not an entire bundle. Strength lies in unity.

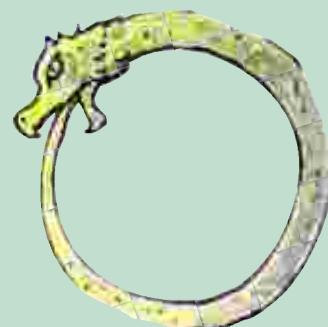

The eye within a triangle radiating light: The all-seeing eye stands for knowledge. The rays of the sun will drive away the clouds of ignorance.

Sceptre: Symbol of royal power.

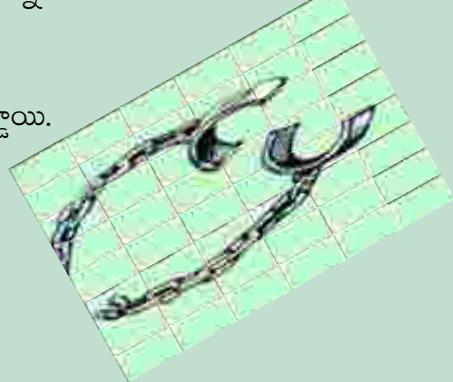
Snake biting its tail to form a ring: Symbol of Eternity. A ring has neither beginning nor end.

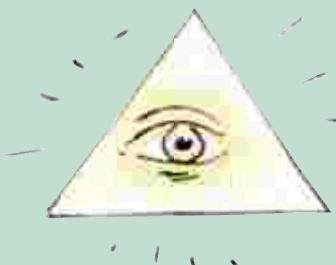
రాజకీయ సంకేతాలను చదవడం

18వ శతాబ్దింలో ఎక్కువమంది పురుషులు, మహిళలు చదవడం, రాయడం రానివారు. అందువలన ముఖ్యమైన ఆలోచనలను తెలియజేయడానికి ముద్రిత పదాలకు బదులుగా చిత్రాలను, చిహ్నాలను తరచుగా ఉపయోగించేవారు. లీ బార్బియర్ గీసిన పటం: 8 లో హక్కుల ప్రకటనలోని అంశాలను తెలియజేయడానికి ఇటువంటి అనేక చిహ్నాలను ఉపయోగించడం జరిగింది. ఈ చిహ్నాలను చదవడానికి ప్రయత్నించాం

విచ్ఛిన్న గొలుసు: బానిసలకు సంకేళ్లు వేయడానికి గొలుసులు ఉపయోగించబడ్డాయి.
విచ్ఛిన్నమైన గొలుసు స్వేచ్ఛకు సంకేతంగా సూచించారు.

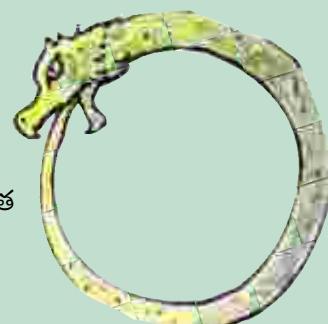
కడ్డిల కట్టు : ఒక కడ్డి సులభంగా విరిగిపోతుంది. కానీ కడ్డిల కట్టును విరవలేము. ఐకమత్యమే బలం.

- కాంతిని ప్రసరించే త్రిభుజంలో కష్టాలు: అన్నింటినీ చూసే కన్న జ్ఞానానికి సంకేతం. సూర్యకిరణాలు అజ్ఞాన మేఘాలను దూరం చేస్తాయి.

రాజదండం: రాజు శక్తికి చిహ్నం.

పాము తన తోకను కౌరికి ఉంగరంగా వీర్పురచడం : ఉంగరం శాశ్వత తత్త్వానికి చిహ్నం. దానికి మొదలు చివర లేవు.

Red Phrygian cap: Cap worn by a slave upon becoming free.

Blue-white-red: The national colours of France.

The winged woman:
Personification of the law.

The Law Tablet: The law is the same for all, and all are equal before it.

Activity

- Identify the symbols in Box 1 which stand for liberty, equality and fraternity.
- Explain the meaning of the painting of the Declaration of Rights of Man and Citizen (Fig. 8) by reading only the symbols.
- Compare the political rights which the Constitution of 1791 gave to the citizens with Articles 1 and 6 of the Declaration (Source C). Are the two documents consistent? Do the two documents convey the same idea?
- Which groups of French society would have gained from the Constitution of 1791? Which groups would have had reason to be dissatisfied? What developments does Marat (Source B) anticipate in the future?
- Imagine the impact of the events in France on neighbouring countries such as Prussia, Austria-Hungary or Spain, all of which were absolute monarchies. How would the kings, traders, peasants, nobles or members of the clergy here have reacted to the news of what was happening in France?

స్వతంత్ర సాధనను సూచించే ఎత్ర టోప్ : బానిసలు
స్వేచ్ఛగా మారిన తర్వాత వారు ధరించే టోపి.

నీలం-తెలుపు-ఎరువు :
ప్రాణ్య జాతీయ రంగులు.

లా టాబ్లెట్ : చట్టం అందరికీ సమానమే. దాని ముందు
అందరూ సమానులే.

కృత్యం

1. బాక్సు 1లో స్వేచ్ఛ, సమానత్వం, శౌభ్రత్వాన్ని సూచించే చిహ్నాలను గుర్తించండి.
2. చిత్రం 8 లోని చిహ్నాలను చదపడం ద్వారా ‘మానవ, శారహక్కుల ప్రకటన’ అర్థాన్ని వివరించండి.
3. ప్రకటన 1,6 ఆర్టికల్సుల ద్వారా 1791 రాజ్యాంగము పొరులకు ఇచ్చిన రాజకీయ హక్కులను పోల్చుండి. (మూలం C) రెండు పుత్రాలు ఒకేలా ఉన్నాయా? రెండు పుత్రాలు ఒకే భావనను తెలియ జేస్తున్నాయా?
4. 1791 రాజ్యాంగం వలన ఫ్రెంచ్ సమాజంలోని ఏ సమూహాలు లాభపడ్డాయి? ఏ సమూహాలు అసంతృప్తికి లోనయ్యాయి? మరాట్ భవిష్యత్తులో ఎలాంటి పరిణామాలు వస్తాయని ఊహించింది.
5. ప్రాణ్యలోని సంఘటనలు పొరుగు రాచరికపు దేశాలైన ప్రాణ్య, ఆష్ట్రీయా, హంగేరీ, స్పెయిన్ దేశాలపై ఎటువంటి ప్రభావాన్ని చూపి ఉంటాయో ఊహించండి. ఈ దేశాలలోని రాజులు వ్యాపారులు, రైతులు, ప్రభువులు, మతాచార్యులు జరుగుతున్న పరిణామాల గురించిన వార్తలకు ఎలా స్పుందించి ఉంటారు?

3 France Abolishes Monarchy and Becomes a Republic

The situation in France continued to be tense during the following years. Although Louis XVI had signed the Constitution, he entered into secret negotiations with the King of Prussia. Rulers of other neighbouring countries too were worried by the developments in France and made plans to send troops to put down the events that had been taking place there since the summer of 1789. Before this could happen, the National Assembly voted in April 1792 to declare war against Prussia and Austria. Thousands of volunteers thronged from the provinces to join the army. They saw this as a war of the people against kings and aristocracies all over Europe. Among the patriotic songs they sang was the *Marseillaise*, composed by the poet Roget de L'Isle. It was sung for the first time by volunteers from *Marseille* as they marched into Paris and so got its name. The *Marseillaise* is now the national anthem of France.

The revolutionary wars brought losses and economic difficulties to the people. While the men were away fighting at the front, women were left to cope with the tasks of earning a living and looking after their families. Large sections of the population were convinced that the revolution had to be carried further, as the Constitution of 1791 gave political rights only to the richer sections of society. Political clubs became an important rallying point for people who wished to discuss government policies and plan their own forms of action. The most successful of these clubs was that of the Jacobins, which got its name from the former **convent** of St Jacob in Paris. Women too, who had been active throughout this period, formed their own clubs. Section 4 of this chapter will tell you more about their activities and demands.

The members of the Jacobin club belonged mainly to the less prosperous sections of society. They included small shopkeepers, artisans such as shoemakers, pastry cooks, watch-makers, printers, as well as servants and daily-wage workers. Their leader was Maximilian Robespierre. A large group among the Jacobins decided to start wearing long striped trousers similar to those worn by dock workers. This was to set themselves apart from the fashionable sections of society, especially nobles, who wore knee breeches. It

New words

Convent – Building belonging to a community devoted to a religious life

Fig. 9 – A sans-culottes couple.

3 రాజరికం రద్దుకాబడి రిపబ్లిక్‌గా మారిన ప్రాన్న

ఆ తరువాత సంవత్సరాలలో కూడా ప్రాన్నలోని పరిస్థితి ఉద్దిక్తంగానే ఉంది. లూయి XVI రాజ్యంగంపై సంతకం చేసినప్పటికీ అతను ప్రఘ్యారాజుతో రహస్య మంతనాలు చేపట్టాడు. ఇతర పొరుగు దేశాల పాలకులు కూడా ప్రాన్నలోని పరిణామాలతో ఆందోళన చెందారు. 1789 వేసవి నుండి అక్కడ జరుగుతున్న సంఘటనలను అణిచివేసేందుకు ఇరుగు పొరుగు రాజ్యాల వారు తమ సైన్యాలను పంపించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. ఇది జరిగే లోపలే 1792 ఏప్రిల్‌లో ఏర్పాతైన జాతీయ శాసనసభ ప్రఘ్య, ఆస్ట్రియాలపై యుద్ధం ప్రకటించింది. సైన్యంలో చేరటానికి వివిధ ప్రాంతాల నుంచి వేలాది సంఖ్యలో ప్రజలు స్వచ్ఛందంగా ముందుకు వచ్చారు. వారు దీనిని ఐరోపా అంతట రాజులు, ప్రభువులకు వ్యతిరేకంగా చెలరేగిన ప్రజాయుద్ధంలా భావించారు. వారు పాడిన దేశభక్తి గీతాలలో కవి రోగేట్ డి ఎల్ లె స్టోర్ స్వరపరిచిన మార్సైయల్ కూడా ఉంది. మార్సైయల్ పాటను మొదటిసారి స్వచ్ఛంద సేవకులు మార్సైయల్ నుండి ప్యారిస్ లోకి వెళ్ళినపుడు ఆలపించారు. అందుకే దానికి ఆ పేరు వచ్చింది. మార్సైయల్ ఇప్పుడు ప్రాన్న జాతీయ గీతం.

తిరుగుబాటు యుద్ధాలు ప్రజలకు నష్టాలను ఆర్థిక ఇబ్బందులను తెచ్చిపెట్టాయి. పురుషులు యుద్ధాలలో ఉండగా ట్రైలు జీవనోపాధి చూసుకొని వారి కుటుంబ పోవణాభారం వహించవలసి వచ్చింది. 1791 నాటి రాజ్యంగం సమాజంలోని ధనిక వర్గాలకు మాత్రమే రాజకీయ హక్కులను కల్పించింది. కాబట్టి విష్ణువం మరింత ముందుకు సాగాలని జనాభాలోని అధిక శాతం ప్రజలు భావించారు. ప్రభుత్వ విధానాలను చర్చించటానికి తమ కార్యాచరణ ప్రణాళికను రూపొందించుకోవడానికి ప్రజలకు రాజకీయ క్లబ్సులు ముఖ్యమైకలైనాయి. వీటిల్లో చాలా విజయవంతమైనవి జాకోబిన్స్ క్లబ్సులు. పారిస్ లోని ఒకప్పటి మత సంఘం సెయింట్జాకబ్ పేరు మీదుగా దానికి ఆ పేరు వచ్చింది. ఈ కాలంలో మహిళలు చురుగ్గా ఉన్నారు. వారు తమ సాంత క్లబ్లను ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. ఈ అధ్యాయంలోని సెక్షన్ 4 వారి కార్యకలాపాలు, కోరికల గురించి మీకు మరింత తెలియజేస్తుంది.

సమాజంలోని పేద ప్రజలు ప్రధానంగా జాకోబిన్ క్లబ్ సభ్యులుగా ఉండేవారు. వీరిలో చిన్న దుకాణదారులు, చెప్పులు తయారుచేసేవారు, పిండి వంటలు చేసేవారు, వాచీలు తయారు చేసేవారు, ప్రింటర్లు, సేవకులు, దినసరి కూలీలు, కళాకారులు ఉండేవారు. వాళ్ళ నాయకుడు మాక్సిమిలియన్ రోజేస్పియర్. జాకోబిన్స్లోని ఒక పెద్ద వర్గం డాక్ కార్బుకులు ధరించే పొడవాటి చారల ప్యాంటు ధరించాలని నిర్ణయించారు. ఇది వారిని సమాజంలోని నాగరిక వర్గాల సభ్యులు ప్రత్యేకంగా మోకాలి బ్రీచ్లు ధరించే ప్రభువుల నుండి తమను తాము

నూతన పదాలు

కాస్టోంటు - మతపర జీవితానికి అంకితమైన ప్రజలకు చెందిన భవనం.

పటం: 9 సాన్స్ - కులోట్స్ జంట

Fig. 10 – Nanine Vallain, *Liberty*.

This is one of the rare paintings by a woman artist. The revolutionary events made it possible for women to train with established painters and to exhibit their works in the Salon, which was an exhibition held every two years.

The painting is a female allegory of liberty – that is, the female form symbolises the idea of freedom.

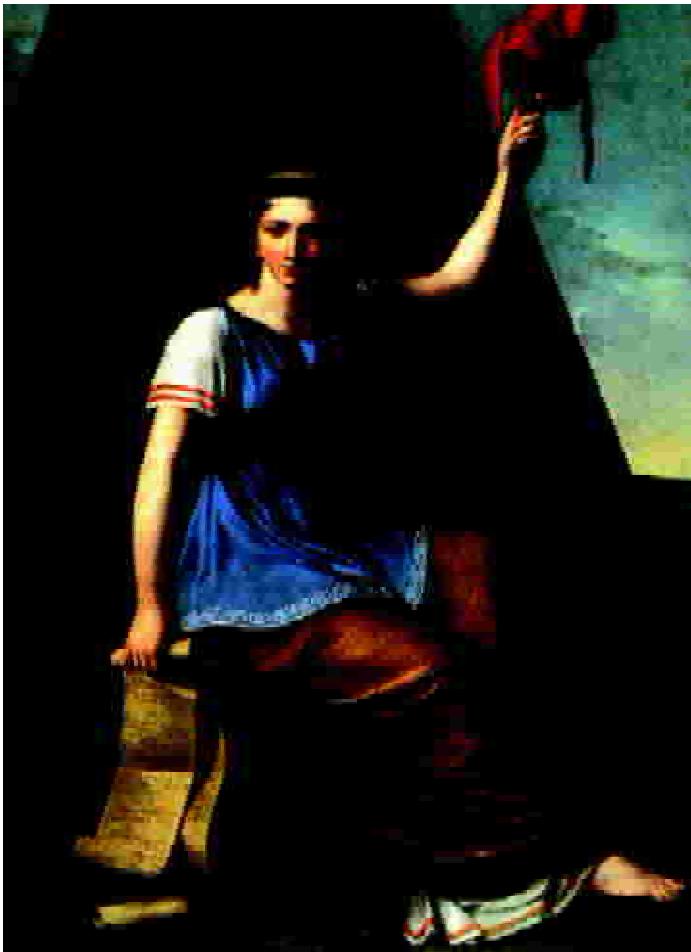
Activity

Look carefully at the painting and identify the objects which are political symbols you saw in Box 1 (broken chain, red cap, fasces, Charter of the Declaration of Rights). The pyramid stands for equality, often represented by a triangle. Use the symbols to interpret the painting. Describe your impressions of the female figure of liberty.

was a way of proclaiming the end of the power wielded by the wearers of knee breeches. These Jacobins came to be known as the sans-culottes, literally meaning 'those without knee breeches'. Sans-culottes men wore in addition the red cap that symbolised liberty. Women however were not allowed to do so.

In the summer of 1792 the Jacobins planned an insurrection of a large number of Parisians who were angered by the short supplies and high prices of food. On the morning of August 10 they stormed the Palace of the Tuileries, massacred the king's guards and held the king himself as hostage for several hours. Later the Assembly voted to imprison the royal family. Elections were held. From now on all men of 21 years and above, regardless of wealth, got the right to vote.

The newly elected assembly was called the Convention. On 21 September 1792 it abolished the monarchy and declared France a republic. As you know, a republic is a form of government where the people elect the government including the head of the government.

వేరుగా చూపుతుందని భావించారు. ఇది మోకాలి బ్రీచ్లు ధరించే వారి అధికారాన్ని అంతమొందించేందుకు ప్రకటించే మార్గం. ఈ జాకోబిన్లను సాన్స్-కులెట్స్ అని పిలుస్తారు. అనగా మోకాలి బ్రీచ్లు లేనివారు అని అర్థం. సాన్స్-కులెట్స్ పురుషుల స్వేచ్ఛను సూచించే ఎరువు తోపిని స్వేచ్ఛకు చిహ్నంగా ధరించేవారు. అయితే మహిళలకు మాత్రము ఇది అనుమతించబడలేదు.

అపోర పదార్థాల కొరత, వాటి అధిక ధరలతో కోపోద్రిక్కులైన అధిక సంఖ్యాక పారిన ప్రజలతో 1792 వేసవిలో జాకోబిన్లు ఒక తిరుగుబాటుకి ప్రణాళిక వేశారు. ఆగస్టు 10 ఉదయం వారు ట్యూలరీన్ మహోల్ మీదకి దాడి చేసి రాజు కాపలాదారులను ఊచకోత కోశారు. రాజును చాలా గంటలు బందిగా ఉంచారు. తరువాత రాచరిక కుటుంబాన్ని చెరసాల పాలు చేయాలని శాసనసభ తీర్మానించింది. దాంతో ఎన్నికలు జరిగాయి. అప్పటి నుంచి సంపదతో సంబంధం లేకుండా 21 సంవత్సరాలు దాటిన పురుషులందరికీ ఓటు హక్కు లభించింది.

కొత్తగా ఎన్నికైన శాసనసభను కన్యెస్సన్ అని పిలవసాగారు. 1792 సెప్టెంబర్ 21న అది రాచరికాన్ని రద్దుచేసి ప్రాస్టని గణతంత్రంగా ప్రకటించింది. గణతంత్రం అంటే ప్రభుత్వ అధినేతతో సహ ప్రభుత్వాన్ని ప్రజలే ఎన్నుకుంటారు అని మీకు తెలుసు.

పటం 10: స్వీన్ వెలైన్ లిబ్టీ

మహిళా కట్టాకారిణి గీసిన అరుదైన చిత్రాల్లో ఇదొకటి. స్ట్రీలు అనుభవజ్ఞులైన చిత్రకారులచే శీక్షణ పొందడం వారి చిత్రాలను ప్రతి రెండు సంవత్సరాలకు ఒకసారి జరిగే ప్రదర్శనలైన సెలూన్లలో ప్రదర్శించడం లాంటి విషపూత్రక సంఘటనలు సంభవించాయి. ఇది స్వేచ్ఛకు ఉపమానంగా ఉన్న స్ట్రీ చిత్రం. అనగా స్వేచ్ఛ అనే భావనకు చిహ్నంగా స్ట్రీని సూచించారు.

కృత్యం

చిత్రాలను జాగ్రత్తగా వరిశీలించండి. చిత్రాల్లో బాక్స్ 1 లో మీరు చూసిన రాజకీయ చిహ్నాలుగా ఉన్న వస్తువులను గుర్తించండి. (విచ్చిన్న గౌలును, ఎర టోపీ, కడ్డీల కట్ట, హక్కుల ప్రకటన చార్టర్) తరచుగా త్రిభుజ రూపంలోని విరమిడ్ సమానత్వాన్ని సూచిస్తుంది. పెంచంటింగ్సు విశదీకరించడానికి చిహ్నాలను ఉపయోగించండి. స్ట్రీ స్వేచ్ఛ గురించి మీ అభిప్రాయాలను వివరించండి.

There is no hereditary monarchy. You can try and find out about some other countries that are republics and investigate when and how they became so.

Louis XVI was sentenced to death by a court on the charge of **treason**. On 21 January 1793 he was executed publicly at the Place de la Concorde. The queen Marie Antoinette met with the same fate shortly after.

3.1 The Reign of Terror

The period from 1793 to 1794 is referred to as the Reign of Terror. Robespierre followed a policy of severe control and punishment. All those whom he saw as being 'enemies' of the republic – ex-nobles and clergy, members of other political parties, even members of his own party who did not agree with his methods – were arrested, imprisoned and then tried by a revolutionary tribunal. If the court found them 'guilty' they were guillotined. The guillotine is a device consisting of two poles and a blade with which a person is beheaded. It was named after Dr Guillotin who invented it.

Robespierre's government issued laws placing a maximum ceiling on wages and prices. Meat and bread were rationed. Peasants were forced to transport their grain to the cities and sell it at prices fixed by the government. The use of more expensive white flour was forbidden; all citizens were required to eat the *pain d'égalité* (equality bread), a loaf made of wholewheat. Equality was also sought to be practised through forms of speech and address. Instead of the traditional Monsieur (Sir) and Madame (Madam) all French men and women were henceforth Citoyen and Citoyenne (Citizen). Churches were shut down and their buildings converted into barracks or offices.

Robespierre pursued his policies so relentlessly that even his supporters began to demand moderation. Finally, he was convicted by a court in July 1794, arrested and on the next day sent to the guillotine.

Activity

Compare the views of Desmoulins and Robespierre. How does each one understand the use of state force? What does Robespierre mean by 'the war of liberty against tyranny'? How does Desmoulins perceive liberty? Refer once more to Source C. What did the constitutional laws on the rights of individuals lay down? Discuss your views on the subject in class.

New words

Treason – Betrayal of one's country or government

Source D

What is liberty? Two conflicting views:

The revolutionary journalist Camille Desmoulins wrote the following in 1793. He was executed shortly after, during the Reign of Terror.

'Some people believe that Liberty is like a child, which needs to go through a phase of being disciplined before it attains maturity. Quite the opposite. Liberty is Happiness, Reason, Equality, Justice, it is the Declaration of Rights ... You would like to finish off all your enemies by guillotining them. Has anyone heard of something more senseless? Would it be possible to bring a single person to the scaffold without making ten more enemies among his relations and friends?'

On 7 February 1794, Robespierre made a speech at the Convention, which was then carried by the newspaper *Le Moniteur Universel*. Here is an extract from it:

'To establish and consolidate democracy, to achieve the peaceful rule of constitutional laws, we must first finish the war of liberty against tyranny We must annihilate the enemies of the republic at home and abroad, or else we shall perish. In time of Revolution a democratic government may rely on terror. Terror is nothing but justice, swift, severe and inflexible; ... and is used to meet the most urgent needs of the fatherland. To curb the enemies of Liberty through terror is the right of the founder of the Republic.'

వంశపోరంపర్య రాచరికం ఉండదు. గణతంత్ర దేశాలుగా ఉన్న ఇతర దేశాలను గుర్తించి అవి ఎప్పుడు ఎలా ఏర్పడ్డాయో పరిశోధించండి.

దేశద్రోహం ఆలోపణపై లూయి XVI కు న్యాయస్థానం మరణదండన విధించింది. జనవరి 21, 1793 న ఫ్లేస్ డి లా కాన్కార్ వద్ద అతను బహిరంగంగా ఉరి తీయబడ్డారు. తరువాత అతి కొద్ది కాలంలోనే రాణి మేరీ ఆంటోనెట్ కూడా అటువంటి శిక్షనే అనుభవించింది.

3.1 భీతావహ పాలన

1793-1794 మధ్య కాలాన్ని భీతావహ పాలనగా పేర్కొంటారు. తీవ్ర నియంత్రణ శిక్ష విధానాన్ని రాబిస్పియర్ అనుసరించాడు. రిపబ్లిక్ కి శత్రువులుగా అతడు భావించిన వాళ్ళందరినీ-కులీనులు, మతాధికారులు, ఇతర రాజకీయ పార్టీల సభ్యులు అతని పద్ధతులతో ఏకీభవించని అతని పాటి సభ్యులను సైతం అరెస్టు చేసి జైలుకు పంపించి విప్పవ ట్రీబ్యూనల్ ద్వారా విచారించేవాళ్లు. వాళ్లను న్యాయస్థానం దోషులుగా నిర్ణయిస్తే గిల్లోటీన్ ద్వారా చంపేసేవాళ్లు గెలిటిన్ అనేది రెండు స్తంభాలు, ఒక బ్లేడు కలిగిన తలలు నరికే యంత్రం. దీనిని కనిపెట్టిన డాక్టర్ గిల్లోటీన్ పేరునే దీనికి పెట్టారు. రాబిస్పియర్ ప్రభుత్వం వేతనాలు, ధరలపై గరిష్ట పరిమితిని విధించే చట్టాలను జారీ చేసింది. మాంసం, రొప్పలకు రేప్స్ విధించారు. రైతులు పండించిన ధాన్యాన్ని పట్టణాలకు రవాణా చేసి ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ధరలకు అమ్మేలా నిర్మంధించేవారు. ఖరీదైన తెల్ల పిండిని ఉపయోగించడం నిషేధించింది. ప్రజలందరూ మొత్తం గోధుమ పిండితో చేసిన రొప్పలను మాత్రమే తీసాలి. ప్రసంగాలలోను, సంభోధనలలోను కూడా సమానత్వం పాటించాలని కోరింది. సంప్రదాయ మాన్యియర్ (సర్), మేడమ్లకు బదులుగా ప్రెంచి పురుషులను సిటోయెన్ అని, స్ట్రేలను సిటోయెన్సీ (పౌరులు)గా పిలవాలి. చర్చిలను మూసివేసి వాటి భవనాలను సైన్యానికి ప్రభుత్వ కార్యాలయాలకు ఇచ్చివేశారు.

రాబిస్పియర్ తన విధానాలను ఎంత కలించంగా అమలు చేసేవాడు అంటే అతడి సహచరులే అతనిని కొంత సంయుమనం పాటించాలని కోరసాగారు. చివరికి అతను 1794 జూలైలో న్యాయస్థానం ద్వారా దోషిగా తేల్చబడ్డాడు. వెంటనే అతడిని అరెస్టు చేసి ఆ మరునాదే గెలిటిన్ ద్వారా చంపేశారు.

కృత్యం

డెస్టోలిన్స్, రాబిస్పియర్ యొక్క అభిప్రాయాలను సరిపోల్చండి. రాజ్యాదికారం ఉపయోగించడాన్ని ప్రతి ఒక్కరూ ఎలా అర్థం చేసుకోవాలి? రాబిస్పియర్ ఉద్దేశంలో దౌర్జన్యానికి వ్యతిరేకంగా స్వాతంత్ర యుద్ధం అంటే ఏమిటి? డెస్టోలిన్స్ స్వేచ్ఛను ఎలా అర్థం చేసుకున్నాడు. మూలం C ని మరోసారి పరిశేలించండి. రాజ్యాంగంలో ఏ చట్టాలు వ్యక్తుల హక్కులను పేర్కొన్నాయి. మీ అభిప్రాయాలను తరగతి గదిలో చర్చించండి.

కొత్త పదాలు

దేశద్రోహం - ఒకరు దేశానికి లేదా ప్రభుత్వానికి చేసే ట్రోహం

మూలం D

స్వేచ్ఛ అంటే ఏమిటి? రెండు విరుద్ధ భావనలు:

విప్పవాత్సక పాత్రికేయుడు కామిలై డెస్టోలిన్స్ 1793లో ఈ క్రింది వాటిని రాశాడు. అతను తరువాత భీతావహ పాలనలో ఉరి తీయబడ్డాడు.

స్వేచ్ఛ అనేది ఒక పసిబిడ్డ లాంటిది. అది క్రమశిక్షణ అనే దశను దాటుకొని పరిపక్వత చెందాలి. స్వేచ్ఛ అంటే అనందం, ఆలోచన, సమానత్వం, న్యాయం. ఇది హక్కుల ప్రకటన.... నీవు నీ శత్రువుల శిరస్సు చేందించి అంతమొందించవచ్చు. దీనికి మించిన మూర్ఖపు ఆలోచన ఉంటుందా. ఒక వ్యక్తి తన బంధువులు, మిత్రుల నుండి కనీసం 10 మందిని శత్రువులుగా మార్చకుండా చూడడం నీకు సాధ్యమవుతుందా?

1794 ఫిబ్రవరి 7న రోబిస్పియర్ కన్వెన్షన్ లో ఒక ప్రసంగం చేశాడు. తరువాత ఇది ‘లీమానిటర్ యూనివెర్సిటీ’ అనే వార్తా పత్రికలో ప్రచురించబడింది. ‘దాని అంశమే ఇక్కడుంది: ‘ప్రజాస్వామ్యాన్ని నెలకొల్పాడానికి, పటిష్టపరచడానికి ముందుగా మనం నిరంకుశత్రువునికి వ్యతిరేకంగా జరిగే స్వతంత్ర పోరాటాన్ని ముగించాలి. దేశ విదేశాలలో గణతంత్ర రాజ్యానికి వ్యతిరేకంగా ఉన్న శత్రువులను అంతమొందించాలి. విప్పవ సమయాలలో ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వం భీతావహ విధానాలను అనుసరించవచ్చు. ఇది న్యాయస్థానుతుంది. ఇది వేగంగా తీవ్రంగా దృఢంగా ఉంటుంది. తన పిత్యదేశ అవసరాలను తీర్చుడానికి ఉపయోగించవచ్చు. భీతావహ చర్చల ద్వారా స్వేచ్ఛ యొక్క శత్రువులను అంతమొందించడం గణతంత్ర రాజ్యస్థాపకుని హక్కు’

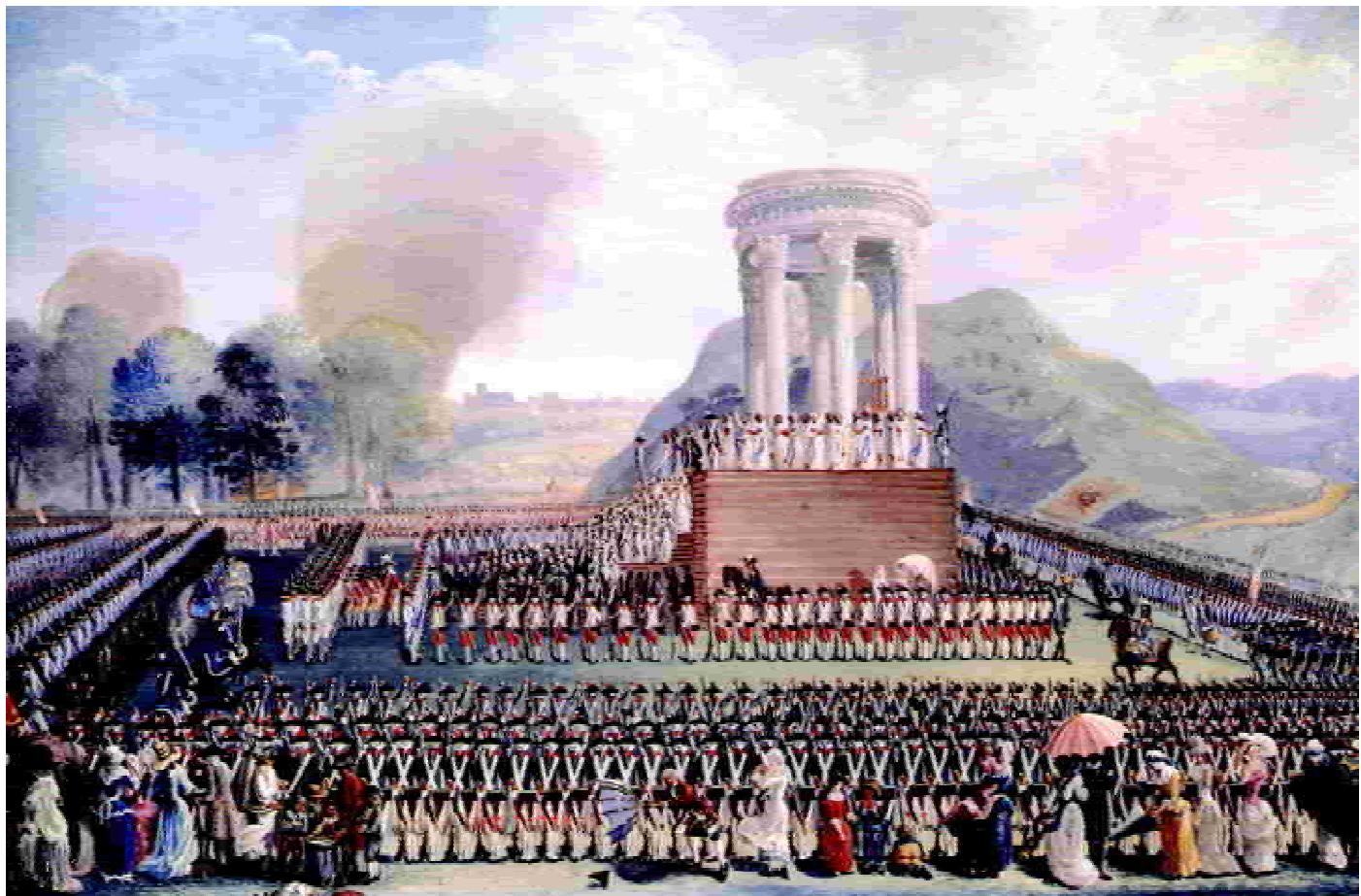
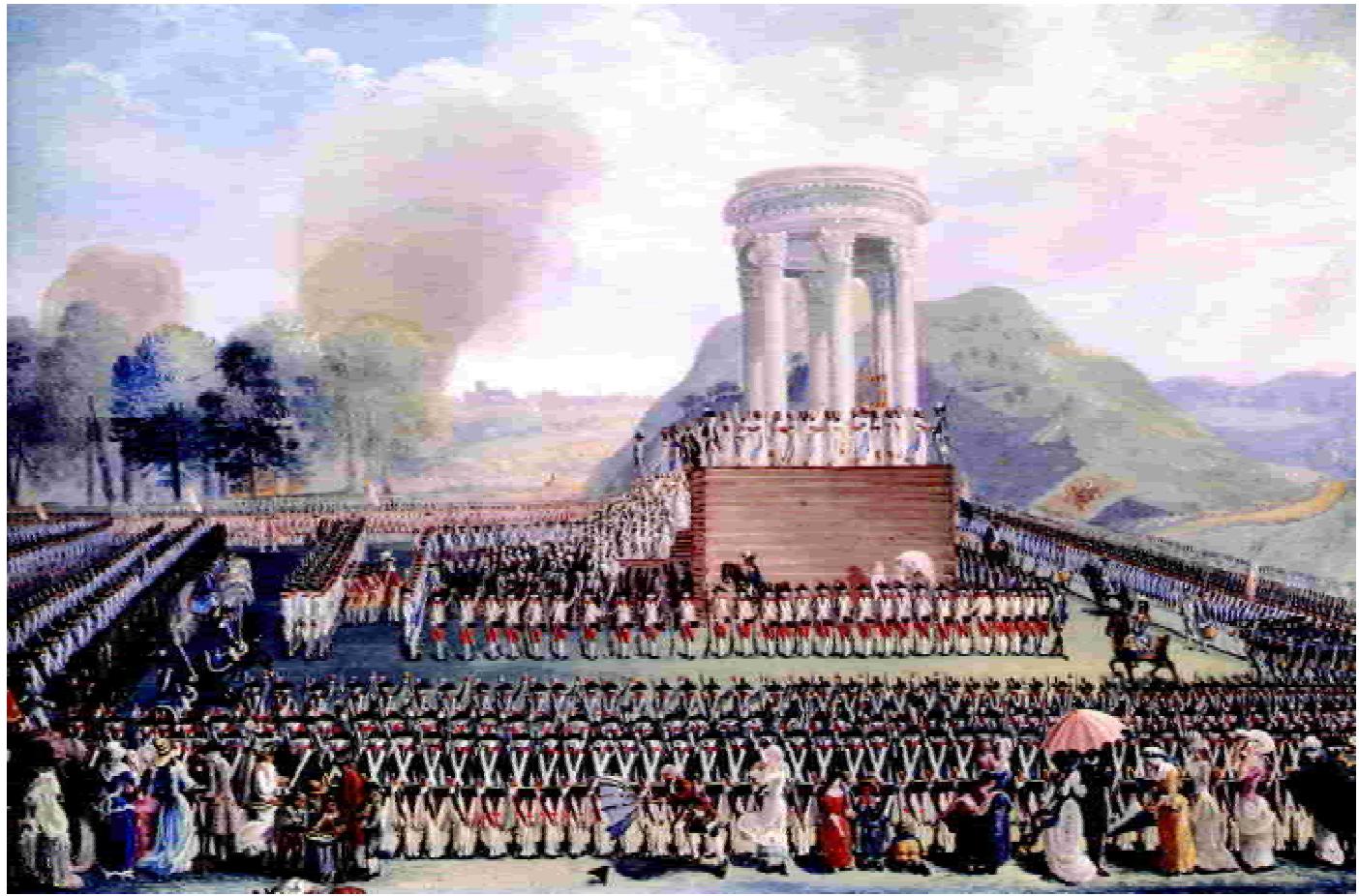

Fig. 11 – The revolutionary government sought to mobilise the loyalty of its subjects through various means – one of them was the staging of festivals like this one. Symbols from civilisations of ancient Greece and Rome were used to convey the aura of a hallowed history. The pavilion on the raised platform in the middle carried by classical columns was made of perishable material that could be dismantled. Describe the groups of people, their clothes, their roles and actions. What impression of a revolutionary festival does this image convey?

3.2 A Directory Rules France

The fall of the Jacobin government allowed the wealthier middle classes to seize power. A new constitution was introduced which denied the vote to non-propertied sections of society. It provided for two elected legislative councils. These then appointed a Directory, an executive made up of five members. This was meant as a safeguard against the concentration of power in a one-man executive as under the Jacobins. However, the Directors often clashed with the legislative councils, who then sought to dismiss them. The political instability of the Directory paved the way for the rise of a military dictator, Napoleon Bonaparte.

Through all these changes in the form of government, the ideals of freedom, of equality before the law and of fraternity remained inspiring ideals that motivated political movements in France and the rest of Europe during the following century.

పటం 11: విష్ణవ ప్రభుత్వం వివిధ మార్గాల ద్వారా తన ప్రజల రాజభక్తిని సమీకరించాలనుకుంది - వాటిలో ఒకబింబం ఈ తరహా పండుగలు నిర్వహించడం. పురాతన గ్రీన్, రోమ్ నాగరికతలకు చెందిన ఉష్ణీలమైన చారిత్రక వైభవాన్ని తెలియజేపే చిహ్నాలను వాడడం. మధ్యలో ఎత్తైన వేదికపై తాత్కాలిక ప్రాతిపదికన సాగసైన స్తంభాలు కూడిన మందపం తయారుచేసేవారు. ప్రజాసమూహాల వారు పోషించే ప్యాతలు, వప్పాలు, కార్యకలాపాల గురించి వర్ణించండి. ఈ విష్ణవాత్మక చిత్రం అందించే సందేశం ఏమిటి?

3.2 ప్రాన్స్‌లో దైరెక్టరీ పరిపాలన

జాకోబిన్ ప్రభుత్వం పడిపోవడంతో సంపన్న మధ్యతరగతి వర్గం అధికారాన్ని చేజిక్కించుకుంది. సమాజంలో ఆస్తిలేని వర్గాలకు ఓటు హక్కు లేకుండా చేసిన కొత్త రాజ్యాంగాన్ని ప్రవేశపెట్టారు. ఇది ఎన్నికెన రెండు శాసన మండళ్ళకు అవకాశం కల్పించింది. ఇది ఎదుగురు సభ్యులతో కూడిన కార్యానిర్వాహక వర్గమైన దైరెక్టరీని నియమిస్తుంది. జాకోబిన్ ప్రభుత్వంలో మారిరి అధికారం ఒక వ్యక్తి చేతిలో కేంద్రీకృతం కాకుండా చూడటానికి ఈ విధానాన్ని చేపట్టారు. అయితే దైరెక్టరీ తరచుగా శాసనసభ సంఘాలతో ఘర్షణ పదుతూ ఉండేవాళ్లు, దాంతో వాళ్లని తొలగించేవి. దైరెక్టరీ పాలన విధానంలోని రాజకీయ అస్థిరత్వం నెపోలియన్ బోనపార్టీ సైనిక నియంతగా ఎదగడానికి దోహదంచేసింది.

ప్రభుత్వ రూపంలో వచ్చిన ఈ మార్పులన్నింటి ద్వారా స్వేచ్ఛ యొక్క ఆదర్శాలు, చట్టం ముందు సమానత్వం, సాంబాత్కృత్వం స్ఫూర్తిదాయకంగా నిలిచాయి. ఇవి తరువాత శతాబ్దింలో ప్రాన్స్‌తోపాటు మిగిలిన ఐరోపాలో రాజకీయ ఉద్యమాలను ప్రేరేపించాయి.

4 Did Women have a Revolution?

Fig. 12 – Parisian women on their way to Versailles.

This print is one of the many pictorial representations of the events of 5 October 1789, when women marched to Versailles and brought the king back with them to Paris.

From the very beginning women were active participants in the events which brought about so many important changes in French society. They hoped that their involvement would pressurise the revolutionary government to introduce measures to improve their lives. Most women of the third estate had to work for a living. They worked as seamstresses or laundresses, sold flowers, fruits and vegetables at the market, or were employed as domestic servants in the houses of prosperous people. Most women did not have access to education or job training. Only daughters of nobles or wealthier members of the third estate could study at a convent, after which their families arranged a marriage for them. Working women had also to care for their families, that is, cook, fetch water, queue up for bread and look after the children. Their wages were lower than those of men.

In order to discuss and voice their interests women started their own political clubs and newspapers. About sixty women's clubs came up in different French cities. The Society of Revolutionary and Republican Women was the most famous of them. One of their

Activity

Describe the persons represented in Fig. 12 – their actions, their postures, the objects they are carrying. Look carefully to see whether all of them come from the same social group. What symbols has the artist included in the image? What do they stand for? Do the actions of the women reflect traditional ideas of how women were expected to behave in public? What do you think: does the artist sympathise with the women's activities or is he critical of them? Discuss your views in the class.

4 మహిళలు తెరుగుబాటు చేస్తారా?

పటం 12: వెర్నోల్స్కి వెక్రషున్స్ ప్యారిస్ మహిళలు

ఈ చిత్రం 1789 అక్టోబర్ కన మహిళలు వెర్నోల్స్కి వెళ్లి తమతో రాజును తీసుకువచ్చిన సంఘటనను తెలియజేస్తున్న చిత్రాలలో ఒకటి

ఫ్రెంచ్ సమాజంలో ముఖ్యమైన మార్పులు తెచ్చిన అన్ని సంఘటనలలో మహిళలు మొదటి నుంచి క్రియాశీలకంగా పాల్గొన్నారు. వీటిల్లో తాము భాగస్వాములు కావటం ద్వారా తమ జీవితాలను మెరుగుపరిచే చర్యలు ప్రవేశపెట్టేలా విష్వవ ప్రభుత్వాలపై ఒత్తిడి తీసుకురావచ్చని వాళ్ళు ఆశించారు. మూడవ ఎస్టేటులోని అధిక శాతం మహిళలు జీవనోపాది కోసం శ్రమించాలిని వచ్చేది. బట్టలు కుట్టడం, ఉత్కడం వంటి మనులు చేసేవాళ్ళు, బజారులో పూలు, పళ్ళు కూరగాయలు అమ్మేవారు. లేదా ధనికుల ఇళ్ళల్లో పనులు చేసేవాళ్ళు. అధిక శాతం మహిళలకు పదువు, ఉపాధికి శిక్షణ అందుబాటులో ఉండేవి కాదు. కులీన, మూడవ ఎస్టేటు సంఘన్ను వర్గాల కుమార్తలు మాత్రమే కాన్సెంట్లో చదవగలిగే వారు. ఆ తరువాత వాళ్ళకు పెద్దలు కుదిర్చిన పెళ్లి చేసేవారు. శ్రామిక మహిళలు తమ కుటుంబాల బాధ్యత కూడా వహించాలిని వచ్చేది. వంట చేయడం, నీరు తీసుకురావడం, రొట్టెల కోసం క్యూల్లో నిలబడడం, పిల్లల సంరక్షణ వంటి కుటుంబ బాధ్యతలు వహించేవారు. పురుషుల కంటే మహిళల వేతనాలు తక్కువగా ఉండేవి.

ఈ క్రమంలో వారి అభిరుచులను చర్చించుకోవడానికి, వ్యక్తపరచడానికి మహిళలు తమ సొంత రాజకీయ క్లబ్లులు, వార్తాపత్రికలు ప్రారంభించారు. ప్రాన్సులోని వివిధ పట్టణాలలో 60 దాకా మహిళల క్లబ్లులు ఏర్పాటు అయ్యాయి. వాటిల్లో విష్వవ గణతంత్ర మహిళల సంఘం ‘సొన్స్‌టీ ఆఫ్ రెవల్యూషనరీ అండ్ రిపబ్లికన్ ఫ్రెంచ్ విష్వవం

కృత్యం

చిత్రం: 12లో ప్రాతినిధ్యం వహించిన వ్యక్తులను గూర్చి వివరించండి. వారి చర్యలు, భంగిమలు, వారు మోసున్న వస్తువులను జాగ్రత్తగా పరిశీలించి వీరంతా ఒకే సామాజిక వర్గం నుండి వచ్చారా అనేది గమనించండి. చిత్రంలో కళాకారుడు ఏ చిహ్నములను చేర్చాడు. ఇవి దేనిని సూచిస్తున్నాయి? మహిళలు చర్యలు స్ట్రీలు బయట ఎలా ప్రవర్తించాలి అనే సంప్రదాయ అలోచనలను ప్రతిబింభిస్తున్నాయా? మీరు ఏమనుకుంటున్నారు? కళాకారుడు, మహిళల కార్యకలాపాల పట్ల సానుభూతి వ్యక్తపరుస్తున్నాడా? లేదా వారిని విమర్శిస్తున్నాడా? తరగతిలో మీ అభిప్రాయాలను చర్చించండి.

main demands was that women enjoy the same political rights as men. Women were disappointed that the Constitution of 1791 reduced them to passive citizens. They demanded the right to vote, to be elected to the Assembly and to hold political office. Only then, they felt, would their interests be represented in the new government.

In the early years, the revolutionary government did introduce laws that helped improve the lives of women. Together with the creation of state schools, schooling was made compulsory for all girls. Their fathers could no longer force them into marriage against their will. Marriage was made into a contract entered into freely and registered under civil law. Divorce was made legal, and could be applied for by both women and men. Women could now train for jobs, could become artists or run small businesses.

Women's struggle for equal political rights, however, continued. During the Reign of Terror, the new government issued laws ordering closure of women's clubs and banning their political activities. Many prominent women were arrested and a number of them executed.

Women's movements for voting rights and equal wages continued through the next two hundred years in many countries of the world. The fight for the vote was carried out through an international suffrage movement during the late nineteenth and early twentieth centuries. The example of the political activities of French women during the revolutionary years was kept alive as an inspiring memory. It was finally in 1946 that women in France won the right to vote.

Source E

The life of a revolutionary woman – Olympe de Gouges (1748-1793)

Olympe de Gouges was one of the most important of the politically active women in revolutionary France. She protested against the Constitution and the Declaration of Rights of Man and Citizen as they excluded women from basic rights that each human being was entitled to. So, in 1791, she wrote a *Declaration of the Rights of Woman and Citizen*, which she addressed to the Queen and to the members of the National Assembly, demanding that they act upon it. In 1793, Olympe de Gouges criticised the Jacobin government for forcibly closing down women's clubs. She was tried by the National Convention, which charged her with treason. Soon after this she was executed.

ఉమెన్ బాగా ప్రభ్యాతి గాంచింది. పురుషులతో సమానమైన రాజకీయ హక్కులను శ్రీలు అనుభవించాలనేది వాళ్ళ ప్రధాన కోరికలలో ఒకరి. 1791 రాజ్యంగం వారిని నిప్పియ పౌరులుగా చేయటంతో మహిళలు నిరాశకు లోనయ్యారు. ఓటు హక్కు, శాసనసభకు పోటీ చేసే హక్కు శాసనసభలో పదవి చేపటే హక్కు కావాలని వాళ్ళ పోరాటాలు చేపట్టారు. అప్పుడే కొత్త ప్రభుత్వం తమ ప్రయోజనాలకు ప్రాతినిధ్యం వస్తుందని భావించారు.

ప్రారంభ సంవత్సరాల్లో విఘ్వ ప్రభుత్వం మహిళల జీవితాలను మెరుగుపరిచేందుకు ఉపయోగపడే చట్టులను ప్రవేశచేస్తీంది. ప్రభుత్వ పారశాలలు ఏర్పాటు చేయడంతో పాటు, ఆడపిల్లలకు చదువు తప్పనిసరి చేశారు. తల్లిదండ్రులు వాళ్ళ ఇప్పునికి వ్యతిరేకంగా వివాహం చేసే హక్కును తీసేశారు. వివాహం అనేది స్వేచ్ఛగా చేసుకునే ఒప్పందం. దీనిని పౌరచట్టం కింద నమోదు చేసుకోవాలి. విదాకులను చట్టబధం చేశారు. వాటి కోసం పురుషులు, స్త్రీలు కూడా దరఖాస్తు చేసుకోవచ్చు. మహిళలు ఇప్పుడు ఉద్యోగాల కోసం శిక్షణ పొందవచ్చు, కళాకారులు కావచ్చు, చిన్న వ్యాపారాలు నడవవచ్చు.

సమాన రాజకీయ హక్కుల కోసం మహిళల ఉద్యమం కొనసాగింది. భీతావహ పాలనా కాలంలో మహిళల క్లబ్లులు మూసివేస్తూ, వాళ్ళ రాజకీయ కార్యకలాపాలు నిప్పేధిస్తా, కొత్త ప్రభుత్వం చట్టులు చేసింది. అనేకమంది ప్రముఖ మహిళలను చెరసాల పాలు చేశారు. మరణశిక్ష విధించారు.

ఆ తర్వాత ప్రపంచవ్యాప్తంగా అనేక దేశాలలో రెండు శతాబ్దాల పాటు మహిళలకు ఓటు హక్కు కోసం, సమాన వేతనాల కోసం పోరాటాలు కొనసాగాయి. 19వ శతాబ్దపు చివర, 20వ శతాబ్దం ఆరంభంలో ఓటు హక్కు కోసం అంతర్జాతీయ ఓటు హక్కు ఉద్యమం కొనసాగింది. విఘ్వ కాలంలో ఫ్రెంచి మహిళల రాజకీయ కార్యక్రమాలు స్వార్థిదాయకంగా ఈనాటికి నిలిచిపోయాయి. ప్రాన్న మహిళలకు అంతిమంగా 1946లో ఓటు హక్కు లభించింది.

మూలం : E

ఒక విఘ్వ మహిళ జీవితం - ఒలింపే డి గాజెన్ (1749-1793)

ప్రాన్న విఘ్వవాత్క రాజకీయాలలో చురుకైన పాత్ర పోషించిన మహిళల్లో ముఖ్యమైన మహిళ ఒలింపేడి గాజెన్. రాజ్యంగంపై పురుషుల పౌరుల హక్కుల ప్రకటనపై ఆమె నిరసన వ్యక్తం చేసింది. ఎందుకంటే వారు ప్రతి మనిషికి హక్కుగా ఉన్న ప్రాథమిక హక్కుల నుండి మహిళలను మినహాయించారు. కాబట్టి 1791లో ఆమె స్త్రీల పౌర హక్కుల ప్రకటనను రచించింది. ఆమె దీనిని రాణికి, నేషనల్ అసెంబ్లీలోని సభ్యులకు తెలియజేసి వారు దానిపై చర్య తీసుకోవాలని కోరింది. 1793లో ఒలింపేడి గాజెన్, మహిళా క్లబ్లులను బలవంతంగా మూసివేస్తున్నారని జాకోబిన్ ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించింది. ఆమెపై నేషనల్ కన్వెన్షన్ దేశద్రోహ నేరం మోపి విచారించింది. తరువాత ఆమెను ఉరి తీసారు.

Source F**Some of the basic rights set forth in Olympe de Gouges' Declaration.**

1. Woman is born free and remains equal to man in rights.
2. The goal of all political associations is the preservation of the natural rights of woman and man: These rights are liberty, property, security, and above all resistance to oppression.
3. The source of all sovereignty resides in the nation, which is nothing but the union of woman and man.
4. The law should be the expression of the general will; all female and male citizens should have a say either personally or by their representatives in its formulation; it should be the same for all. All female and male citizens are equally entitled to all honours and public employment according to their abilities and without any other distinction than that of their talents.
5. No woman is an exception; she is accused, arrested, and detained in cases determined by law. Women, like men, obey this rigorous law.

Activity

Compare the manifesto drafted by Olympe de Gouges (Source F) with the Declaration of the Rights of Man and Citizen (Source C).

Fig. 13 – Women queuing up at a bakery.

Activity

Imagine yourself to be one of the women in Fig. 13. Formulate a response to the arguments put forward by Chaumette (Source G).

Source G

In 1793, the Jacobin politician Chaumette sought to justify the closure of women's clubs on the following grounds:

'Has Nature entrusted domestic duties to men? Has she given us breasts to nurture babies?

No.

She said to Man:

Be a man. Hunting, agriculture, political duties ... that is your kingdom.

She said to Woman:

Be a woman ... the things of the household, the sweet duties of motherhood – those are your tasks.

Shameless are those women, who wish to become men. Have not duties been fairly distributed?'

మూలం F

ఒలింపే డి గాజెన్ తన డిక్లరేషన్ లో పేర్కొన్న కొన్ని ప్రాథమిక హక్కులు

- స్త్రీ స్వేచ్ఛగా జన్మించింది. పురుషులతో సమానమైన హక్కులు ఉంటాయి.
- స్త్రీ, పురుషుల సహాజ హక్కుల పరిరక్షణ అన్ని రాజకీయ సంఘాల లక్ష్యం.
అని : స్వేచ్ఛ, ఆస్తి, భద్రత ఈ హక్కులు మరియు అన్ని దీకంటే ముఖ్యమైన అణిచివేతను ప్రతిఫలించే హక్కు.
- స్త్రీ పురుషుల సమైక్యతతో ఏర్పడిన దేశానికి సార్వభౌమధికారం ఉంటుంది.
- సాధారణ ప్రజల అభిప్రాయ వ్యక్తికరణే చట్టం. స్త్రీ, పురుష పౌరులందరూ దాని రూపకల్పనలో వ్యక్తిగతంగా లేదా వారి ప్రతినిధుల ద్వారా వారి అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తికరించాలి. ఇది అందరికి సమానంగా ఉండాలి. స్త్రీ పురుష పౌరులందరూ వారి వారి సామర్థ్యాలు, ప్రతిభానుసారంగా గౌరవం, ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు పొందుటకు అర్థులు. ఎంపికలో వారి ప్రతిభను తప్ప మరి దేనిని పరిగణించరాదు.
- చట్టం విషయంలో ఏ స్త్రీ మినహాయింపు కాదు. పురుషులు మాదిరిగానే స్త్రీలు కూడా చట్టం ద్వారా నేరం మోపబడి, కేసులలో అరెస్టులు మరియు నిర్ణయాలు చేయబడతారు. స్త్రీలు కూడా ఈ కలిన చట్టాలను ఆమోదిస్తారు.

పటం 13 దుకాణాల వద్ద బారులు తీరిన మహిళలు

కృత్యం

మానవ మరియు పౌర హక్కుల ప్రకటన(మూలం C)తో ఒలింపే డి గాజెన్ రూపొందించిన మేనిషెస్టోను (మూలం F) సరిపోల్చండి.

మూలం G

1793లో జాకోబిన్ రాజకీయ నాయకురాలు చౌమెట్ ఈ క్రింది కారణాలపై మహిళల క్లబ్సుల మూసి వేతను సమర్థించడానికి ప్రయత్నించింది.

‘ప్రకృతి పురుషులకు గృహ విధులను అప్పగించిందా? ఆమె మనలను పాలిచ్చి పెంచమందా?’

లేదు.

ఆమె పురుషునితో ఇలా చెప్పింది :

పురుషుడిగా ఉండు. వేట, వ్యవసాయం, రాజకీయము నీ విధులు. అదే నీ రాజ్యం.

ఆమె స్త్రీతో ఇలా చెప్పింది :

మహిళగా ఉండు. ఇంటి పనులు, మాతృత్వం యొక్క మధురమైన విధులు. అవే నీ బాధ్యతలు.

మగరాయుక్కగా వ్యవహారించాలనే ఈ స్త్రీలు సిగ్గువడాలి. వారి వారి విధులు సక్రమంగా విభజించబడి ఉండలేదా?

కృత్యం

పటం 13 లోని మహిళల్లో ఒకరిగా మిమ్మల్ని మీరు ఊహించుకోండి. చౌమెట్ ప్రతిపాదించిన వాదనలకు ప్రతిస్పందనను రూపొందించండి.

5 The Abolition of Slavery

One of the most revolutionary social reforms of the Jacobin regime was the abolition of slavery in the French colonies. The colonies in the Caribbean – Martinique, Guadeloupe and San Domingo – were important suppliers of commodities such as tobacco, indigo, sugar and coffee. But the reluctance of Europeans to go and work in distant and unfamiliar lands meant a shortage of labour on the plantations. So this was met by a triangular slave trade between Europe, Africa and the Americas. The slave trade began in the seventeenth century. French merchants sailed from the ports of Bordeaux or Nantes to the African coast, where they bought slaves from local chieftains. Branded and shackled, the slaves were packed tightly into ships for the three-month long voyage across the Atlantic to the Caribbean. There they were sold to plantation owners. The exploitation of slave labour made it possible to meet the growing demand in European markets for sugar, coffee, and indigo. Port cities like Bordeaux and Nantes owed their economic prosperity to the flourishing slave trade.

Throughout the eighteenth century there was little criticism of slavery in France. The National Assembly held long debates about whether the rights of man should be extended to all French subjects including those in the colonies. But it did not pass any laws, fearing opposition from businessmen whose incomes depended on the slave trade. It was finally the Convention which in 1794 legislated to free all slaves in the French overseas possessions. This, however, turned out to be a short-term measure: ten years later, Napoleon reintroduced slavery. Plantation owners understood their freedom as including the right to enslave African **Negroes** in pursuit of their economic interests. Slavery was finally abolished in French colonies in 1848.

Fig. 14 – The emancipation of slaves.
This print of 1794 describes the **emancipation** of slaves. The tricolour banner on top carries the slogan: 'The rights of man'. The inscription below reads: 'The freedom of the unfree'. A French woman prepares to 'civilise' the African and American Indian slaves by giving them European clothes to wear.

New words

Negroes – A term used for the indigenous people of Africa south of the Sahara. It is a derogatory term not in common use any longer

Emancipation – The act of freeing

Activity

Record your impressions of this print (Fig. 14). Describe the objects lying on the ground. What do they symbolise? What attitude does the picture express towards non-European slaves?

5 బానిసత్వం నిర్మాలన

ఫ్రెంచ్ కాలనీలలో బానిసత్వాన్ని నిర్మాలించడం జాకోబిన్ పాలన యొక్క అత్యంత విష్ణువుత్వక సామాజిక సంస్కరణలో ఒకటి. కరేబియన్లో గల మార్టినిక్ గ్రాడెలోవ్, శాన్డోమింగోలోని కాలనీలు పొగాకు, నీలిమందు, చక్కర, కాఫీ వంటి వస్తువుల యొక్క ముఖ్యమైన సరఫరాదారులు. యూరోపియన్లు తెలియని సుదూర ప్రాంతాలకు వెళ్లి పనిచేయడానికి ఇష్టవడకపోవడం వల్ల తోటలలో కూలీల కొరత ఏర్పడింది. దీంతో ఐరోపా, ఆఫ్రికా, అమెరికాల మధ్య త్రైపాక్షికంగా బానిస వ్యాపారం మొదలైంది. 17వ శతాబ్దంలో బానిస వ్యాపారం ప్రారంభమైనది.

ఫ్రెంచ్ వ్యాపారులు బోర్డియస్ లేదా నాంటెన్ ఓడరేవుల నుండి ఆఫ్రికన్ తీరానికి ప్రయాణించి అక్కడ వారు స్థానిక నాయకుల నుండి బానిసలను కొనుగోలు చేసేవారు. బానిసలుగా ముద్రలు వేయబడి, సంకెళ్లు వేయబడి, నీర్చందించబడిన బానిసలు మూడు నెలలు ప్రయాణించి అట్లాంటిక్ నుండి కరేబియన్కు చేరుకునేవారు. వారిని తోటల యజమానులకు అమ్మేసేవారు. చక్కర, కాఫీ, నీలిమందులకు యూరోపియన్ మార్కెట్లలో పెరుగుతున్న డిమాండ్సు హరించడం బానిస వ్యాపారం వలన సాధ్యమయింది. బోర్డియస్, నాంటెన్ వంటి ఓడరేవు నగరాలు తమ ఆర్కిథోవ్స్‌ద్వారా సాధించడానికి కారణమైన బానిస వ్యాపారానికి రుణపడి ఉంటాయి.

18వ శతాబ్దమంతా ప్రాస్ట్లోని బానిసత్వం పై విమర్శలు లేవు. మానవ హక్కులను ఫ్రెంచ్ కాలనీలలో అన్ని వర్గాల ప్రజలతో సహ ఫ్రెంచి పొరులందరికి విస్తరింపచేయాలా లేదా అనే దానిపై జాతీయ శాసనసభ సుదీర్ఘ చర్చలు నిర్వహించింది. కానీ బానిస వ్యాపారంపై ఆధారపడి ఆదాయాలు పొందుతున్న వ్యాపారవేత్తల నుండి వృతీరేకతకు భయపడి ఎటువంటి చట్టాలను ఆమోదించలేదు. చివరకు కన్వెన్షన్ ఫ్రెంచ్ వారి ఆధినంలో ఉన్న విదేశి బానిసలు అందరినీ విడిపించేందుకు 1794లో చట్టం చేసింది. అయితే ఇది స్వల్పకాలానికి పరిమితమైనది. 10 సంవత్సరాల తరువాత నెపోలియన్ బానిసత్వాన్ని తిరిగి ప్రవేశపెట్టాడు. తోటల యజమానులు వారి ఆర్థిక ప్రయోజనాల కోసం ఆఫ్రికన్ నీగ్రోలను బానిసలుగా నియమించుకోవడం తమ హక్కుగా భావించారు. చివరకు 1848లో ఫ్రెంచ్ కాలనీలలో బానిసత్వం రద్దు చేయబడింది.

కొత్త పదాలు

నీగ్రోలు : ఆఫ్రికాలోని సహారాకు దాటించాన ఉన్న స్థానిక ప్రజల కోసం ఉపయోగించే పదం. ఇది సాధారణంగా వాడుకలో లేని అవమానకరమైన పదం.

విముక్తి : స్వేచ్ఛను కల్పించే చర్య

పటం 14 : బానిసల విముక్తి

1794 నాటి ఈ ముద్రణ బానిసల విముక్తిని వివరిస్తుంది. పైన ఉన్న త్రివర్ష పతాకం పై 'మానవ హక్కులు' అనే నిసాదం ఉంది. కింద ఉన్న శాసనం ఇలా ఉంది. 'స్వేచ్ఛ లేని వారికి స్వేచ్ఛ' ఒక ఫ్రెంచి మహిళ ఆఫ్రికన్, రెద్ద ఇండియన్ బానిసలకు యూరోపియన్ దుస్తులు ధరింపజేసి వారిని సాగరికలుగా తయారుచేయడానికి ప్రయత్నించేది.

కృత్యం

విత్రం :- 14 పై మీ అభిప్రాయాలను తెలపండి. నేలపై పడి ఉన్న వస్తువులను వివరించండి. అవి దేనికి ప్రతీక? యూరోపియన్ బానిసలు కానీ వారి పట్ల ఈ చిత్రం ఎటువంటి వైఖరిని వ్యక్తపరుస్తుంది.

6 The Revolution and Everyday Life

Can politics change the clothes people wear, the language they speak or the books they read? The years following 1789 in France saw many such changes in the lives of men, women and children. The revolutionary governments took it upon themselves to pass laws that would translate the ideals of liberty and equality into everyday practice.

One important law that came into effect soon after the storming of the Bastille in the summer of 1789 was the abolition of censorship. In the Old Regime all written material and cultural activities – books, newspapers, plays – could be published or performed only after they had been approved by the censors of the king. Now the Declaration of the Rights of Man and Citizen proclaimed freedom of speech and expression to be a natural right. Newspapers, pamphlets, books and printed pictures flooded the towns of France from where they travelled rapidly into the countryside. They all described and discussed the events and changes taking place in France. Freedom of the press also meant that opposing views of events could be expressed. Each side sought to convince the others of its position through the medium of print. Plays, songs and festive processions attracted large numbers of people. This was one way they could grasp and identify with ideas such as liberty or justice that political philosophers wrote about at length in texts which only a handful of educated people could read.

Activity

Describe the picture in your own words. What are the images that the artist has used to communicate the following ideas: greed, equality, justice, takeover by the state of the assets of the church?

Fig. 15 – The patriotic fat-reducing press.
This anonymous print of 1790 seeks to make the idea of justice tangible.

6 విష్వవం మరియు రోజూవారి జీవితం

ప్రజలు ధరించే దుస్తులను, వారు మాటల్లదే భాష లేదా వారు చదివే వున్నకాలను రాజకీయలు మార్చగలవా? 1789 తరువాత స్ట్రై పురుషులు, పిల్లల జీవితాల్లో ఇటువంటి అనేక మార్పులు ప్రాన్స్‌లో వచ్చాయి. స్వేచ్ఛ, సమానత్వం వంటి ఆదర్శాలను నిత్యజీవితంలో ఆచరణలోకి తీసుకువచ్చేలా చట్టాలను ఆమోదించడం తమ బాధ్యతగా విష్వవ ప్రభుత్వాలు భావించాయి.

1789 వేసవిలో బాస్టిల్ పై దాడి జరిగిన వెంటనే సెన్సారీషిప్ (ఫ్రాన్స్ పరిశేలతత్వం) రద్దు చేయుట అమలులోకి వచ్చిన ఒక ముఖ్యమైన చట్టం. పాత పరిపాలన విధానంలో అన్ని క్రాతపూర్వక అంశాలు, సాంస్కృతిక కార్బూకలాపాలు, వున్నకాలు, వార్తాపత్రికలు, నాటకాల వంటివి రాజుచే ఆమోదించబడిన తర్వాత మాత్రమే ప్రచురించబడేవి లేదా ప్రదర్శించబడేవి. ఇప్పుడు మానవ, హార హక్కుల ప్రకటన వాక్ స్వేతంత్ర్యం, భావ ప్రకటనా స్వేచ్ఛను సహజ హక్కుగా ప్రకటించింది. వార్తాపత్రికలు, కరపత్రాలు పున్నకాలు, ముద్రిత చిత్రాలు ప్రాన్స్ పట్టణాలలో కుప్పులు తెప్పులుగా చేరాయి. అక్కడ నుండి శరవేగంగా గ్రామీణ ప్రాంతాలకు త్వరితగతిన విస్తరించాయి. అవి ప్రాన్స్‌లో జరుగుతున్న సంఘటనలు, మార్పులను గురించి వివరించేవి, వర్ణించేవి. పత్రికా స్వేచ్ఛ అనగా జరుగుతున్న సంఘటనలపై వ్యక్తిగతికి అభిప్రాయాలను కూడా వ్యక్తపరిచే స్వేచ్ఛ ఇవ్వబడింది. ప్రతిపక్షాలు ముద్రణ మాధ్యమం ద్వారా ప్రజలలో తమ స్థానాన్ని పదిల పరుచుకునేందుకు ప్రయత్నించాయి. విద్యావంతులైన తక్కువ మంది ప్రజలు మాత్రమే చదవగలిగే రాజకీయ తత్వవేత్తల గ్రంథాలను, సుదీర్ఘంగా ప్రాసిన స్వేచ్ఛ లేదా న్యాయం వంటి ఆలోచనలను సామాన్య ప్రజానీకం గ్రహించడానికి, గుర్తించడానికి ఇవి ప్రధాన మార్గాలు అయ్యాయి.

కృత్యం:

పై చిత్రాన్ని మీ సాంతమాటల్లో వివరించండి. దురాశ, సమానత్వం, న్యాయం, చర్చి యొక్క ఆస్తులను ప్రభుత్వం స్వ్యాధించం చేసుకోవటం వంటి ఆలోచనలు వ్యక్తపరచాడానికి కళాకారుడు ఉపయోగించిన చిత్రాలు ఏమిలీ?

పటం 15: దేశభక్తి కొప్పును తగ్గించే ప్రేస్
న్యాయభావనను స్పష్టీకరించడానికి 1790లోని అజ్ఞాత ముద్రణ.

Fig. 16 - Marat addressing the people. This is a painting by Louis-Leopold Boilly.

Recall what you have learnt about Marat in this chapter. Describe the scene around him. Account for his great popularity. What kinds of reactions would a painting like this produce among viewers in the Salon?

Conclusion

In 1804, Napoleon Bonaparte crowned himself Emperor of France. He set out to conquer neighbouring European countries, dispossessing dynasties and creating kingdoms where he placed members of his family. Napoleon saw his role as a moderniser of Europe. He introduced many laws such as the protection of private property and a uniform system of weights and measures provided by the decimal system. Initially, many saw Napoleon as a liberator who would bring freedom for the people. But soon the Napoleonic armies came to be viewed everywhere as an invading force. He was finally defeated at Waterloo in 1815. Many of his measures that carried the revolutionary ideas of liberty and modern laws to other parts of Europe had an impact on people long after Napoleon had left.

The ideas of liberty and democratic rights were the most important legacy of the French Revolution. These spread from France to the rest of Europe during the nineteenth century, where feudal systems

Fig. 17 – Napoleon crossing the Alps, painting by David.

పటం 16: మారా ప్రజలను ఉద్దేశించి ప్రసంగించడం. ఇది లూయిస్ లియోపోల్స్ బాబులీ గీసిన చిత్రం.

ఈ అధ్యాయంలో మారా గురించి మీరు నేర్చుకున్న వాటిని గుర్తు చేసుకోండి. అతని చుట్టూ ఉన్న రృత్యాన్ని వివరించండి. సెలూన్ లోని పీక్కకులలో ఇలాంటి చిత్రం ఎలాంటి ప్రతిస్పందనలను కలిగిస్తుంది.

ముగింపు

1804లో నెపోలియన్ బోసాపార్టీ తనను తాను ప్రాస్ట్ చక్రవర్తిగా ప్రకటించుకున్నాడు. అతను పొరుగున ఉన్న అనేక యూరోపియన్ దేశాలను జయించడానికి బయలుదేరాడు. అనేక రాజవంశాలను తొలగించి స్వాధీనపరుచుకున్న రాజ్యాలను తన కుటుంబ సభ్యుల ఆధినంలో ఉంచాడు. నెపోలియన్ యూరప్ ను ఆధునికీకరించాడు. ప్రైవేటు ఆస్తి రక్షణ, దశాంశ పద్ధతితో కూడిన తూనికలు, కొలతల యొక్క ఏకరీతి విధానం వంటి అనేక చట్టాలను ప్రవేశపెట్టాడు. ప్రారంభంలో చాలామంది నెపోలియన్ నీ ప్రజలకు స్వేచ్ఛను తెచ్చే విమోచకునిగా భావించారు. కానీ నెపోలియన్ సైన్యాలు ప్రతి చేట ఒక దండయాత్ర శక్తిగా చూడబడ్డాయి. చివరకు అతను 1815లో వాటర్లు యుద్ధంలో ఓడిపోయాడు. నెపోలియన్ ప్రవేశపెట్టిన విష్వవాత్సక భావాలు అయిన స్వేచ్ఛ, ఆధునిక చట్టాలు నెపోలియన్ తర్వాత చాలా కాలం పాటు యూరప్ లోని ఇతర ప్రాంతాల ప్రజలపై ప్రభావం చూపాయి.

స్వేచ్ఛ, ప్రజాస్వామ్య హక్కులు ప్రైంట్ విష్వవం ద్వారా సంక్రమించాయి. ఇవి 19వ శతాబ్దంలో యూరప్ అంతట వ్యాపించాయి. భూస్వామ్య వ్యవస్థలు రద్దు

చిత్రం 17: ఆస్ట్రీప్రవ్తాలను దాటుతున్న నెపోలియన్, దేవిడేచే చిత్రికరించబడింది.

were abolished. Colonised peoples reworked the idea of freedom from bondage into their movements to create a sovereign nation state. Tipu Sultan and Rammohan Roy are two examples of individuals who responded to the ideas coming from revolutionary France.

Box 2

Raja Rammohan Roy was one of those who was inspired by new ideas that were spreading through Europe at that time. The French Revolution and later, the July Revolution excited his imagination.

'He could think and talk of nothing else when he heard of the July Revolution in France in 1830. On his way to England at Cape Town he insisted on visiting frigates (warships) flying the revolutionary tri-colour flag though he had been temporarily lame by an accident.'

Susobhan Sarkar, *Notes on the Bengal Renaissance* 1946.

Activities

1. Find out more about any one of the revolutionary figures you have read about in this chapter. Write a short biography of this person.
2. The French Revolution saw the rise of newspapers describing the events of each day and week. Collect information and pictures on any one event and write a newspaper article. You could also conduct an imaginary interview with important personages such as Mirabeau, Olympe de Gouges or Robespierre. Work in groups of two or three. Each group could then put up their articles on a board to produce a wallpaper on the French Revolution.

Activities

Questions

1. Describe the circumstances leading to the outbreak of revolutionary protest in France.
2. Which groups of French society benefited from the revolution? Which groups were forced to relinquish power? Which sections of society would have been disappointed with the outcome of the revolution?
3. Describe the legacy of the French Revolution for the peoples of the world during the nineteenth and twentieth centuries.
4. Draw up a list of democratic rights we enjoy today whose origins could be traced to the French Revolution.
5. Would you agree with the view that the message of universal rights was beset with contradictions? Explain.
6. How would you explain the rise of Napoleon?

చేయబడ్డాయి. వలసరాజ్యాల ప్రజలు తమ ఉద్యమాల ద్వారా బానిసత్వం నుండి స్వేచ్ఛ అను భావాలను పునఃనిర్మించి ఒక సార్వభోష దేశాన్ని సృష్టించారు. టిప్పుసుల్తాన్, రాజు రామోహన్ రాయులను ఫ్రెంచి విష్ణువు భావాలకు ప్రతిష్టందించిన వ్యక్తులుగా చెప్పవచ్చు.

బాణ్ 2

ఫ్రెంచి విష్ణువు కాలంలో ఐరోపాలో వ్యాపించిన కొత్త ఆలోచనల నుండి ప్రేరణ పొందిన వారిలో రాజు రామోహన్ రాయ్ ఒకరు. ఫ్రెంచి విష్ణువుం అనంతరం జరిగిన జూలై విష్ణువుం అతని ఆలోచనలను ఉత్సేజపరిచింది.

‘1830 ప్రాన్స్‌లో జూలై విష్ణువుం గురించి విన్నప్పుడు అతను ఏమీ ఆలోచించ లేకపోయాడు. మాటల్లాడలేక పోయాడు. ఇంగ్లాండ్కి వెళుతున్నప్పుడు ప్రమాదానికి గురైనప్పటికీ కేవెటోన్ వద్ద త్రివర్ష పతాకాన్ని ఎగురవేసి యుద్ధ నౌకలను సందర్శించాలని పట్టబట్టాడు.’

సుశోభన్ సరాదు 1946 బెంగాల్ పునర్వ్యవస్థా నమోదు.

కృత్యాలు

- ఈ అధ్యాయంలో మీరు చదివిన విష్ణువాత్మక వ్యక్తులలో ఒకరి గురించి విపులంగా తెలుసుకోండి. ఆ వ్యక్తి యొక్క జీవిత చరిత్రను వ్రాయండి.
- ఫ్రెంచి విష్ణువంలోని ప్రతిరోజు, వారంలో జరిగే సంఘటనలను వివరించే వార్తాపత్రికలు పెరిగాయి. ఏదైనా ఒక సంఘటనపై సమాచారం, చిత్రాలను సేకరించి వార్తాపత్రిక కథనాన్ని వ్రాయండి. మీరు మీరాబ్యా, ఒలంపే డి గోజెన్, రాబిస్టియర్ వంటి ముఖ్యమైన వ్యక్తులతో ఉపస్థితుక ఇంటర్వ్యూ కూడా నిర్వహించవచ్చు. రెండు, మూడు సమూహాలలో పని చేయండి. ప్రతి సమూహం ఫ్రెంచి విష్ణువం పై వార్ల్పెపర్ ను రూపొందించడానికి వారి కథనాలను బోర్డుపై ఉంచవచ్చు.

వ్యాఖ్యానికి

ప్రశ్నలు

- ప్రాన్స్‌లో విష్ణువాత్మక నిరసనలు చెలరేగడానికి దారి తీసిన పరిస్థితులను వివరించండి.
- ఫ్రెంచి సమాజంలోని ఏ సమూహాలు విష్ణువం నుండి ప్రయోజనం పొందాయి? ఏ సమూహాలు అధికారాన్ని వదులుకోవలసి వచ్చింది? విష్ణువం యొక్క ఘరీభులతో సమాజంలోని ఏ వర్గాలు నిరాశ చెందాయి?
- 19వ శతాబ్దం, 20వ శతాబ్దపు ప్రపంచ ప్రజలకు ఫ్రెంచి విష్ణువం అందించిన ప్రాముఖ్యతను వివరించండి.
- ఫ్రెంచి విష్ణువు మూలాల నుండి గ్రహించిన, ఈరోజు మనం అనుభవిస్తున్న ప్రజాస్వామ్య హక్కుల జాబితాను రూపొందించండి.
- సార్వత్రిక హక్కుల సందేశం వైరుధ్యాలతో చుట్టుముట్టిందనే అభిప్రాయంతో మీరు ఏకీభవిస్తారా? వివరించండి.
- నెపోలియన్ ఆవిర్భావాన్ని మీరు ఎలా వివరిస్తారు.

Socialism in Europe and the Russian Revolution

1 The Age of Social Change

In the previous chapter you read about the powerful ideas of freedom and equality that circulated in Europe after the French Revolution. The French Revolution opened up the possibility of creating a dramatic change in the way in which society was structured. As you have read, before the eighteenth century society was broadly divided into estates and orders and it was the aristocracy and church which controlled economic and social power. Suddenly, after the revolution, it seemed possible to change this. In many parts of the world including Europe and Asia, new ideas about individual rights and who controlled social power began to be discussed. In India, Raja Ram Mohan Roy and Derozio talked of the significance of the French Revolution, and many others debated the ideas of post-revolutionary Europe. The developments in the colonies, in turn, reshaped these ideas of societal change.

Not everyone in Europe, however, wanted a complete transformation of society. Responses varied from those who accepted that some change was necessary but wished for a gradual shift, to those who wanted to restructure society radically. Some were 'conservatives', others were 'liberals' or 'radicals'. What did these terms really mean in the context of the time? What separated these strands of politics and what linked them together? We must remember that these terms do not mean the same thing in all contexts or at all times.

We will look briefly at some of the important political traditions of the nineteenth century, and see how they influenced change. Then we will focus on one historical event in which there was an attempt at a radical transformation of society. Through the revolution in Russia, socialism became one of the most significant and powerful ideas to shape society in the twentieth century.

1.1 Liberals, Radicals and Conservatives

One of the groups which looked to change society were the liberals. Liberals wanted a nation which tolerated all religions. We should remember that at this time European states usually discriminated in

ఎరోపాలో సామ్యవాదం, రష్యా విప్లవం

1 సామాజిక మార్పుల యుగం

ఫ్రెంచి విప్లవం తర్వాత యూరప్‌లో వ్యాప్తిచెందిన స్వేచ్ఛ, సమానత్వం వంటి శక్తివంతమైన భావనల గురించి మునుపటి అధ్యాయంలో మీరు చదివారు. సమాజం నిర్మితమయ్యే విధానంలో అద్భుతమైన మార్పును సృష్టించే అవకాశానికి ఫ్రెంచి విప్లవం శ్రేకారం చుట్టింది. పద్దనిమిదవ శతాబ్దానికి ముందు సమాజం ఎస్టేట్లు, ఆర్డర్లుగా విభజింపబడి కులీనులు, చర్చలే ఆర్థిక, సామాజిక శక్తిని నియంత్రించేవని మీరు చదివారు. విప్లవం తరువాత ఒక్కసారిగా దీన్ని మార్పుడం సాధ్యమే అనిపించింది. యూరప్, ఆసియాతో సహ ప్రపంచంలోని ఆనేక ప్రాంతాలలో, వ్యక్తిగత హక్కుల గురించి, సామాజిక శక్తిని నియంత్రించగల వారి గురించిన కొత్త భావనలపై చర్చలు జరిగాయి. భారతదేశంలో, రాజురామేష్వరాన్ రాయ్, డెరోజియో ఫ్రెంచి విప్లవం యొక్క ప్రాముఖ్యత గురించి తెలియజేసారు. ఇంకా ఆనేక మంది విప్లవానంతర యూరప్ భావనలు గురించి చర్చించారు. వలస ప్రాంతాల్లో జరిగిన పరిణామాలు ఈ సమాజ మార్పుకు చెందిన భావనలను పునర్నిర్మించాయి.

అయితే, యూరప్‌లోని అందరూ సమాజం పూర్తిగా పరివర్తనం చెందాలని కోరుకోలేదు. కొంత మార్పు అవసరమని భావించారు. అయితే అది క్రమంగా జరగాలని ఆశించే వారి నుండి, సమాజాన్ని పూర్తిగా పునర్నిర్మించాలనుక్కనే వారి వరకు ఆలోచనలు మారుతూ వచ్చాయి. వీరిలో కొందరు ‘సంప్రదాయవాదులు’, ఇతరులు ‘ఉదారవాదులు’ లేదా ‘రాష్ట్రికల్స్’గా ఉన్నారు. ఈ సందర్భంలో వాస్తవంగా ఈ పదాల అర్థం ఏమిటి? ఏ రాజకీయ అభ్యంకులు ఏటిని వేరుపరిచాయి? ఏటిని కలిపి ఉంచిన అంశాలు ఏమిటి? అన్ని సందర్భాలలో లేదా అన్ని వేళల్లో ఈ పదాలకు ఇదే అర్థం వర్తించదనే ఏపుయం మనం గుర్తుంచుకోవాలి.

మనం పంతొమ్మిదవ శతాబ్దపు కొన్ని ముఖ్యమైన రాజకీయ సంప్రదాయాలను క్లప్తంగా పరిశీలించి అవి మార్పును ఎలా ప్రభావితం చేసాయో గమనిద్దాం. సమాజాన్ని సమూలంగా మార్చే ప్రయత్నం జరిగిన ఒక చారిత్రక సంఘటనపై మనం దృష్టిస్థాపించాం. 20వ శతాబ్దంలో రష్యాలో సామ్యవాద భావనలతో జరిగిన విప్లవం సమాజంలో అత్యంత శక్తివంతమైన, ప్రముఖమైన మార్పుకు దోహదపడింది.

1.1 ఉదారవాదులు, రాష్ట్రికల్స్, సంప్రదాయవాదులు

సమాజాన్ని మార్చాలని ప్రయత్నించిన సమూహాలలో ఉదారవాదుల సమూహం ఒకటి. అన్ని మతాలపట్ల సహాను పాటించే దేశం కావాలని ఉదారవాదులు కోరుకున్నారు. అయితే ఈ సమయంలో యూరోపియన్ రాజ్యాలు సాధారణంగా

favour of one religion or another (Britain favoured the Church of England, Austria and Spain favoured the Catholic Church). Liberals also opposed the uncontrolled power of dynastic rulers. They wanted to safeguard the rights of individuals against governments. They argued for a representative, elected parliamentary government, subject to laws interpreted by a well-trained judiciary that was independent of rulers and officials. However, they were not 'democrats'. They did not believe in universal adult franchise, that is, the right of every citizen to vote. They felt men of property mainly should have the vote. They also did not want the vote for women.

In contrast, radicals wanted a nation in which government was based on the majority of a country's population. Many supported women's **suffragette** movements. Unlike liberals, they opposed the privileges of great landowners and wealthy factory owners. They were not against the existence of private property but disliked concentration of property in the hands of a few.

Conservatives were opposed to radicals and liberals. After the French Revolution, however, even conservatives had opened their minds to the need for change. Earlier, in the eighteenth century, conservatives had been generally opposed to the idea of change. By the nineteenth century, they accepted that some change was inevitable but believed that the past had to be respected and change had to be brought about through a slow process.

Such differing ideas about societal change clashed during the social and political turmoil that followed the French Revolution. The various attempts at revolution and national transformation in the nineteenth century helped define both the limits and potential of these political tendencies.

1.2 Industrial Society and Social Change

These political trends were signs of a new time. It was a time of profound social and economic changes. It was a time when new cities came up and new industrialised regions developed, railways expanded and the Industrial Revolution occurred.

Industrialisation brought men, women and children to factories. Work hours were often long and wages were poor. Unemployment was common, particularly during times of low demand for industrial goods. Housing and sanitation were problems since towns were growing rapidly. Liberals and radicals searched for solutions to these issues.

New words

Suffragette movement – A movement to give women the right to vote.

ఒక మతం పట్ల అనుకూలంగా ఉండి ఇతర మతాలను వేరుగా చూసేవారిని మనం గుర్తుంచుకోవాలి. (బ్రిటన్ చర్చ ఆఫ్ ఇంగ్లాండ్‌కు, ఆఫ్రియా, స్పెయిన్ కాథలిక్ చర్చకు అనుకూలంగా ఉండేవి). ఉదారవాదులు కూడా రాజవంశ పాలకుల అనియంత్రిత అధికారాన్ని వ్యతిరేకించారు. ప్రభుత్వాలకు వ్యతిరేకంగా వ్యక్తుల హక్కులను కాపాడాలని వారు కోరుకున్నారు. వారు ప్రాతినిధ్య పూర్వక ఎన్నికెన పార్లమెంటులీ ప్రభుత్వం కావాలని కోరారు. ఈ పార్లమెంటు చేసిన చట్టాలను వ్యాఖ్యానించగల సుశిక్షిత న్యాయవ్యవస్థ ఉండాలని ఇది పాలకులకు, అధికారులకు లోబడని స్వంతంత్ర వ్యవస్థ అయి ఉండాలని వాదించారు. అయితే, వారు ‘ప్రజాస్వామ్యవాదులు’ కారు. ప్రతి పొరునికి ఓటు హక్కు ఉండాలనే సార్వత్రిక వయోజన ఓటు హక్కు భావనపై వారికి విశ్వాసం లేదు. సంపన్నులైన పురుషులకు మాత్రమే ఓటుహక్కు ఉండాలని భావించారు. మహిళలకు ఓటుహక్కు ఉండాలని వారు భావించలేదు.

దీనికి విరుద్ధంగా, అత్యధిక ప్రజలు కోరుకునే ప్రభుత్వం ఉన్న దేశం కావాలని రాడికల్స్ కోరుకున్నారు. అనేక మంది మహిళా ఓటు హక్కు ఉద్యమాలకు మర్దతు పలికారు. ఉదారవాదుల వలె కాకుండా, వారు గొప్ప భూస్వాములు, సంపన్న ఛౌక్కరీ యజమానుల అధికారాలను వ్యతిరేకించారు. వారు ప్రైవేట్ ఆస్తులు కలిగి ఉండడానికి వ్యతిరేకం కాదు. కాని కొద్దిమంది చేతుల్లో ఆస్తి కేంద్రికరణను ఇష్టపడలేదు.

సంప్రదాయవాదులు, రాడికల్స్, ఉదారవాదులను వ్యతిరేకించారు. అయితే, ఫ్రైంచ్ విప్లవం తరువాత, సంప్రదాయవాదులు కూడా మార్పు యొక్క అవసరాన్ని అర్థం చేసుకున్నారు. మొదటగా పద్ధనిమిదవ శతాబ్దింలో, సంప్రదాయవాదులు సాధారణంగా మార్పు అనే ఆలోచనను వ్యతిరేకించారు. పంతొమ్మిదవ శతాబ్దిం నాటికి, కొంత మార్పు అనివార్యమని వారు అంగీకరించారు. అయితే గతాన్ని గౌరవించాలని, మార్పు ప్రక్రియను నెమ్మిదిగా తీసుకురావాలని విశ్వసించారు.

ఫ్రైంచ్ విప్లవం తరువాత ఏర్పడిన సాంఘిక, రాజకీయ అలజడులలో సామాజిక మార్పుకు గురించిన ఆలోచనలు సంఘర్షణకు గురయ్యాయి. పంతొమ్మిదవ శతాబ్దింలో విప్లవం, జాతీయ పరివర్తన కోసం చేసిన వివిధ ప్రయత్నాలు ఈ రాజకీయ ధోరణుల పరిమతులు, సామర్థ్యాలను రెండింటినీ నిర్వచించడంలో సహాయపడ్డాయి.

1.2 పారిశ్రామిక పర్సం, సామాజిక మార్పు

ఈ రాజకీయ ధోరణులు మారిన కాలానికి సంకేతాలుగా నిలిచాయి. ఇది తీవ్రమైన సామాజిక, ఆర్థిక మార్పులకు లోనైన కాలం. ఈ కాలంలో కొత్త నగరాలు ఏర్పడి, కొత్త పారిశ్రామిక ప్రాంతాలు అభివృద్ధి చెంది, రైత్వులు విస్తరించాయి, పారిశ్రామిక విప్లవం జరిగింది.

పారిశ్రామికీకరణ పురుషులు, మహిళలు, పిల్లలను కర్మగారాలకు తీసుకువచ్చింది. తరచుగా పని గంటలు ఎక్కువగా ఉండి, వేతనాలు తక్కువగా ఉండేవి. ముఖ్యంగా పారిశ్రామిక వస్తువులకు డిమాండ్ తక్కువ ఉన్న కాలంలో నిరుద్యోగం సాధారణ విషయమైంది. పట్టణాలు వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్నందున గృహనిర్మాణం, పారిశుద్ధం సమస్యలుగా మారాయి. ఉదారవాదులు, రాడికల్స్ ఈ సమస్యల పరిపూర్ణాల కోసం శోధించారు.

కొత్త పదాలు

ఓటు హక్కు ఉద్యమం - మహిళలకు ఓటు హక్కు కల్పించే ఉద్యమం

Fig. 1 – The London poor in the mid-nineteenth century as seen by a contemporary.

From: Henry Mayhew, London Labour and the London Poor, 1861.

Almost all industries were the property of individuals. Liberals and radicals themselves were often property owners and employers. Having made their wealth through trade or industrial ventures, they felt that such effort should be encouraged – that its benefits would be achieved if the workforce in the economy was healthy and citizens were educated. Opposed to the privileges the old aristocracy had by birth, they firmly believed in the value of individual effort, labour and enterprise. If freedom of individuals was ensured, if the poor could labour, and those with capital could operate without restraint, they believed that societies would develop. Many working men and women who wanted changes in the world rallied around liberal and radical groups and parties in the early nineteenth century.

Some nationalists, liberals and radicals wanted revolutions to put an end to the kind of governments established in Europe in 1815. In France, Italy, Germany and Russia, they became revolutionaries and worked to overthrow existing monarchs. Nationalists talked of revolutions that would create 'nations' where all citizens would have

చిత్రం. 1 - పంతొమ్మిదవ శతాబ్దిపు మధ్యకాలంలో సమకాలీనులు చూసిన లండన్ వేదలు.

ఆధారం : హెన్రీ మేహెస్, లండన్ లేట్ మరియు లండన్ పూర్, 1861.

దాదాపు అన్ని పరిశ్రమలు వ్యక్తిగత ఆస్తులుగా ఉండేవి. ఉదారవాదులు, రాడికల్స్ తరచుగా ఆస్తి యజమానులుగాను, ఉద్యోగాలు ఇచ్చేవారుగా ఉన్నారు. వాణిజ్యం లేదా పారిశ్రామిక సంస్థల ద్వారా సంపదను సమీకరించే ప్రయత్నాలను ప్రోత్సహించాలని వారు భావించారు - ఆర్థిక వ్యవస్థలో శ్రామిక శక్తి ఆరోగ్యంగా ఉండి పొరులు విద్యావంతులైతే దాని ప్రయోజనాలు సాధించబడతాయి. పుట్టుకత్తే ఉన్నత వర్గాలకు సంక్రమించిన వారసత్వపు అధికారాలను వ్యతిరేకించి వారు స్వయంకృషి, శ్రమ, సంస్కరణలను బలంగా విశ్వసించారు. వ్యక్తుల స్నేచ్ఛకు హామీ ఇచ్చి, వేదలు శ్రమించగలిగితే, సంపన్ములు ఆంక్లలు లేకుండా సంస్థను నిర్వహించగలిగితే సమాజాలు అభివృద్ధి చెందుతాయని వారునమ్మారు. పంతొమ్మిదవ శతాబ్దం ప్రారంభంలో ప్రపంచంలో మార్పులను కోరుకునే అనేక మంది శ్రామిక స్ట్రీలు, పురుషులు, ఉదారవాద, రాడికల్ సమాఖ్యలు, పార్టీలకు మద్దతు పలికారు.

కొంతమంది జాతీయవాదులు, ఉదారవాదులు, రాడికల్ ఐరోపాలోని ప్రథమాలను తొలగించడానికి 1815 వంటి విప్పవాలు రావాలని అని కోరుకున్నారు. ప్రోస్ట్, ఇటలీ, జర్మనీ, రష్యాలలో వారు విప్పవకారులుగా మారి, అప్పటికే ఉన్న చక్రవర్తులను పదవీచ్యుతులను చేయడానికి కృషి చేశారు. పొరులందరికి సమాన హక్కులు కల్పించగల ‘జాతులను’ ఏర్పాటుచేయగల విప్పవాల గురించి జాతీయవాదులు మాట్లాడారు.

equal rights. After 1815, Giuseppe Mazzini, an Italian nationalist, conspired with others to achieve this in Italy. Nationalists elsewhere – including India – read his writings.

1.3 The Coming of Socialism to Europe

Perhaps one of the most far-reaching visions of how society should be structured was socialism. By the mid - nineteenth century in Europe, socialism was a well-known body of ideas that attracted widespread attention.

Socialists were against private property, and saw it as the root of all social ills of the time. Why? Individuals owned the property that gave employment but the propertied were concerned only with personal gain and not with the welfare of those who made the property productive. So if society as a whole rather than single individuals controlled property, more attention would be paid to collective social interests. Socialists wanted this change and campaigned for it.

How could a society without property operate? What would be the basis of socialist society?

Socialists had different visions of the future. Some believed in the idea of cooperatives. Robert Owen (1771-1858), a leading English manufacturer, sought to build a cooperative community called New Harmony in Indiana (USA). Other socialists felt that cooperatives could not be built on a wide scale only through individual initiative: they demanded that *governments* encourage cooperatives. In France, for instance, Louis Blanc (1813-1882) wanted the government to encourage cooperatives and replace capitalist enterprises. These cooperatives were to be associations of people who produced goods together and divided the profits according to the work done by members.

Karl Marx (1818-1883) and Friedrich Engels (1820-1895) added other ideas to this body of arguments. Marx argued that industrial society was 'capitalist'. Capitalists owned the capital invested in factories, and the profit of capitalists was produced by workers. The conditions of workers could not improve as long as this profit was accumulated by private capitalists. Workers had to overthrow capitalism and the rule of private property. Marx believed that to free themselves from capitalist exploitation, workers had to construct a radically socialist society where all property was socially controlled. This would be a communist society. He was convinced that workers would triumph in their conflict with capitalists. A communist society was the natural society of the future.

Activity

List two differences between the capitalist and socialist ideas of private property.

1815 తర్వాత, ఇటలీ జాతీయవాది అయిన గిసెప్పి మాజ్జినీ, ఇటలీలో దీని సాధనకోసం ఇతరులతో కలిసి రహస్య ప్రణాళికలు రూపొందించాడు. భారతదేశంతో సహా - ఇతర చోట్ల జాతీయవాదులు అతని రచనలను చదివారు.

1.3 ఐరోపాకు సామ్యవాదం రాక

సమాజానిర్మాణం ఎలా జరగాలనే అత్యంత దూరదృష్టి గల ధృక్కోణాలలో ఒకటి సామ్యవాదం. పంతోమ్మిదవ శతాబ్దం మధ్య నాటికి ఐరోపాలో సామ్యవాదం విస్తృత దృష్టిని ఆకర్షించిన ఒక ప్రసిద్ధ భావజాలంగా ఉండేది.

సామ్యవాదులు వ్యక్తిగత ఆస్తికి వృత్తిరేకం. ఆ కాలంలోని అన్ని సామాజిక రుగ్మతలకు వ్యక్తిగత ఆస్తే మూలంగా భావించారు. ఎందుకు? సాంత ఆస్తి ఉన్న వ్యక్తులు ఉపాధిని కల్పించారు. ధనికులు వ్యక్తిగత లాథం గురించి మాత్రమే శ్రద్ధ వహించి, ఆ ఆస్తి ఉత్సాధకతను కల్పించిన వారి సంక్లేషమం గురించి ఆలోచించలేదు. కాబట్టి ఒక వ్యక్తి కాకుండ సమాజం మొత్తంగా ఆస్తిని నియంత్రిస్తే, సామూహిక సామాజిక ప్రయోజనాలపై ఎక్కువ శ్రద్ధను చూపవచ్చును. సామ్యవాదులు ఇటువంటి మార్పును కోరుకుని దాని కోసం ప్రచారం చేశారు.

ఆస్తి లేని సమాజం ఎలా నిర్వహించబడుతుంది? సామ్యవాద సమాజానికి ఆధారం ఏమిటి?

భవిష్యత్తు గురించి సామ్యవాదులకు భిన్నమైన దృక్కుధాలు ఉన్నాయి. కొందరు సహకార భావనను విశ్వసించారు. రాబర్ట్ ఓవెన్ (1771–1858), ప్రముఖ ఆంగ్ల ఉత్సాధిదారులు, ఇండియానా (USA)లో న్యూ హర్షన్‌నీ అనే సహకార సంఘాన్ని నిర్మించాలని కోరాడు. కేవలం వ్యక్తిగత చౌరవ ద్వారా సహకార సంఘాలను విస్తృతస్థాయిలో నిర్మించలేదని ఇతర సామ్యవాదులు భావించారు: ప్రభుత్వాలు సహకార సంఘాలను ప్రోత్సహించాలని డిమాండ్ చేశారు. ఉదాహరణకు, ఫ్రోన్స్‌లో, లూయిస్ బ్లూంక్ (1813–1882) పెట్టుబడిదారీ వ్యాపారాలకు బదులుగా ప్రభుత్వం సహకార సంఘాలను ప్రోత్సహించాలని భావించారు. వ్యక్తులు సంఘాలుగా ఏర్పడి సహకార సంఘాలలో వస్తుత్వత్తి చేసి గడించిన లాభాలను వారు చేసిన పనిని బట్టి పంచుకోవాలి.

కార్ల్ మార్క్స్ (1818–1883), ఫ్రెడరిక్ ఎంగెల్స్ (1820–1895) ఈ వాదనలకు ఇతర భావనలను జోడించారు. పారిశ్రామిక సమాజం ‘పెట్టుబడిదారీ’ వ్యవస్థ అని మార్క్స్ వాడించారు. పెట్టుబడిదారులు కర్మగారాలలో పెట్టుబడి పెట్టే మూలధనానికి సాంతదారులు. పెట్టుబడిదారుల లాభాలను కార్బికులు ఉత్పత్తి చేయడం వల్ల పొందుతారు. ఈ లాభాన్ని ప్రైవేట్ పెట్టుబడిదారులు కూడచెట్టుకున్నంత కాలం కార్బికుల పరిస్థితులు మెరుగుపడవు. కార్బికులు పెట్టుబడిదారీ విధానాన్ని ప్రైవేట్ ఆస్తి పాలనను కూలదోయాలి. పెట్టుబడిదారులు దోషించి నుండి విముక్తి పొందాలంటే ఆస్తులపై సామాజిక నియంత్రణ ఉన్న శీప్రు సమూలమైన సామ్యవాద సమాజం నిర్మించుకోవాలని కార్ల్ మార్క్స్ నమ్మడు. ఇది కమ్యూనిస్టు సమాజం అవుతుంది. పెట్టుబడిదారులతో తమ సంఘర్షణలో కార్బికులు విజయం సాధిస్తారని అతను నమ్మడు. భవిష్యత్తులో కమ్యూనిస్టు సమాజం సహకార సమాజమవుతుంది.

కృత్యం

ప్రైవేట్ ఆస్తికి సంబంధించిన పెట్టుబడిదారీ, సామ్యవాద ఆలోచనల మధ్య రెండు తేడాలు రాయండి.

1.4 Support for Socialism

By the 1870s, socialist ideas spread through Europe. To coordinate their efforts, socialists formed an international body – namely, the Second International.

Workers in England and Germany began forming associations to fight for better living and working conditions. They set up funds to help members in times of distress and demanded a reduction of working hours and the right to vote. In Germany, these associations worked closely with the Social Democratic Party (SPD) and helped it win parliamentary seats. By 1905, socialists and trade unionists formed a Labour Party in Britain and a Socialist Party in France. However, till 1914, socialists never succeeded in forming a government in Europe. Represented by strong figures in parliamentary politics, their ideas did shape legislation, but governments continued to be run by conservatives, liberals and radicals.

Activity

Imagine that a meeting has been called in your area to discuss the socialist idea of doing away with private property and introducing collective ownership. Write the speech you would make at the meeting if you are:

- a poor labourer working in the fields
- a medium-level landowner
- a house owner

Fig.2 – This is a painting of the Paris Commune of 1871 (From Illustrated London News, 1871). It portrays a scene from the popular uprising in Paris between March and May 1871. This was a period when the town council (commune) of Paris was taken over by a 'peoples' government' consisting of workers, ordinary people, professionals, political activists and others. The uprising emerged against a background of growing discontent against the policies of the French state. The 'Paris Commune' was ultimately crushed by government troops but it was celebrated by Socialists the world over as a prelude to a socialist revolution. The Paris Commune is also popularly remembered for two important legacies: one, for its association with the workers' red flag – that was the flag adopted by the communards (revolutionaries) in Paris; two, for the 'Marseillaise', originally written as a war song in 1792, it became a symbol of the Commune and of the struggle for liberty.

1.4 సామ్యవాదానికి మద్దతు

1870 నాటికి సామ్యవాద భావనలు పోరోపా అంతటా వ్యాపించాయి. వారి ప్రయత్నాలను సమన్వయం చేయడానికి, సామ్యవాదులు రెండవ ఇంటర్వైషన్ల్ అన్న పేరుతో ఒక అంతర్జాతీయ సంఘను ఏర్పాటు చేశారు.

ఇంగ్లాండ్, జర్మనీలోని కార్బూకులు మెరుగైన జీవన, పని పరిస్థితుల కోసం పోరాదటానికి సంఘాలను ఏర్పాటు చేయడం ప్రారంభించారు. ఆపద సమయాల్లో సభ్యులకు సహాయం చేయడానికి వారు నిధులను ఏర్పాటు చేశారు. పని గంటలను తగ్గించాలని, ఓటు హక్కు కావాలని వారు డిమాండ్ చేశారు. జర్మనీలో, ఈ సంఘాలు సోఫర్ల డెమోక్రాటిక్ పార్టీ (SPD) తో సన్నిహితంగా పనిచేసి ఆ పార్టీ పార్లమెంటరీ స్థానాలను గెలుచుకోవడానికి సహాయపడింది. 1905 నాటికి సామ్యవాదులు, వ్యాపార సంఘాల సభ్యులు బ్రిటిష్ లేబర్ పార్టీని, క్రొన్స్ లో సోఫిస్టు పార్టీని ఏర్పాటు చేశారు. అయితే, 1914 వరకు, సామ్యవాదులు పోరోపాలో ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేయడంలో ఎన్నడూ విజయం సాధించలేదు. పార్లమెంటరీ రాజకీయాల్లో అత్యధిక సంభ్యలు బలం కలిగి వుండి వారి ఆలోచనలు శాసనరూపం సంతరించుకున్నప్పటికీ ప్రభుత్వాలు మాత్రం సంప్రదాయవాదులు, ఉదారవాదులు, రాడికల్స్ చే నడిపించబడేవి.

కృత్యం

ప్రైవేట్ ఆప్ట్రిని తొలగించి, సామూహిక యాజమాన్యాన్ని ప్రవేశపెట్టే సోషలిస్ట్ ఆలోచన గురించి చర్చించడానికి మీ ప్రాంతంలో ఒక సమావేశం ఏర్పాటు చేసారని ఊహించండి. మీరు ఈ క్రింది వారిలో ఒకరైతే సమావేశంలో చేసే ప్రసంగాన్ని ప్రాయండి:

- పొలాల్లో పనిచేసే పేద కూలి
- మధ్యస్థాయి భూయిజమాని
- ఇంటి యజమానిగా

చిత్రం.2 - ఇది 1871 పారిన్ కమ్యూన్ యొక్క పెయింటింగ్ (లండన్ న్యూన్, 1871 లో చిత్రీకరించబడింది). ఇది 1871 మార్చి, మే నెలల మద్దకాలంలో పారిన్లో జరిగిన ప్రజా తిరుగుబాటు నుండి ఒక సన్నిహితాన్ని చిత్రీకరిస్తుంది. ఇది పారిన్ టాన్ కౌన్సిల్ (కమ్యూన్) కార్బూకులు, సాధారణ ప్రజలు, నిపుణులు, రాజకీయ కార్బూక్సులు, ఇతరులతో కూడిన 'ప్రజలు' ప్రభుత్వం ఆక్రమించిన కాలం. ఫ్రెంచ్ రాజ్య విధానాలకు వ్యతిరేకంగా పెరుగుతున్న అనంత్యప్రతి నేపథ్యంలో ఈ తిరుగుబాటు ఉద్ధవించింది. చివరికి 'పారిన్కమ్యూన్' ను ప్రభుత్వ దళాలు అణివివేశాయి, అయితే ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న సామ్యవాదులు దీనిని సాంఖీక విషపొనికి సాందిగా భావించి సంబారులు చేసుకున్నారు. పారిన్ కమ్యూన్ రెండు ముళ్ళమైన వారసత్వాలకు ప్రసిద్ధి చెందింది: ఒకటి, కార్బూకుల ఎర్జిండాతో దానికి గల అనుబంధం. పారిన్లోని కమ్యూన్స్టులు (విషపొకరులు) ఈ జెండాలను ఆమోదించారు. రెండవది 'మార్స్ సెలీ' ఇది మొదట 1792లో యుద్ధ గీతంగా ప్రాయిబడింది. అది కమ్యూన్కు, స్పోతంత్ర్య పోరాటానికి చిహ్నంగా మారింది.

2 The Russian Revolution

In one of the least industrialised of European states this situation was reversed. Socialists took over the government in Russia through the October Revolution of 1917. The fall of monarchy in February 1917 and the events of October are normally called the Russian Revolution.

How did this come about? What were the social and political conditions in Russia when the revolution occurred? To answer these questions, let us look at Russia a few years before the revolution.

2.1 The Russian Empire in 1914

In 1914, Tsar Nicholas II ruled Russia and its empire. Besides the territory around Moscow, the Russian empire included current-day Finland, Latvia, Lithuania, Estonia, parts of Poland, Ukraine and Belarus. It stretched to the Pacific and comprised today's Central Asian states, as well as Georgia, Armenia and Azerbaijan. The majority religion was Russian Orthodox Christianity – which had grown out of the Greek Orthodox Church – but the empire also included Catholics, Protestants, Muslims and Buddhists.

*Fig.3 – Tsar Nicholas II in the White Hall of the Winter Palace,
St Petersburg, 1900.
Painted by Ernest Lipgart (1847-1932)*

*Fig.4 – Europe in 1914.
The map shows the Russian empire and the European countries at war during the First World War.*

2 రష్యన్ విప్పవం

పరోపాలోని అతి తక్కువ పారిశ్రామికీకరణ చెందిన రాజ్యాలలో ఈ పరిస్థితి తారుమారైంది. 1917 అక్టోబర్ విప్పవం ద్వారా సామ్యవాదులు రష్యాలో ప్రభుత్వాన్ని స్వీధించే సుకున్నారు. ఖిబవరి 1917లో రావికం పతనం, అక్టోబర్లో జరిగిన సంఘటనలను సాధారణంగా రష్యన్ విప్పవం అంటారు.

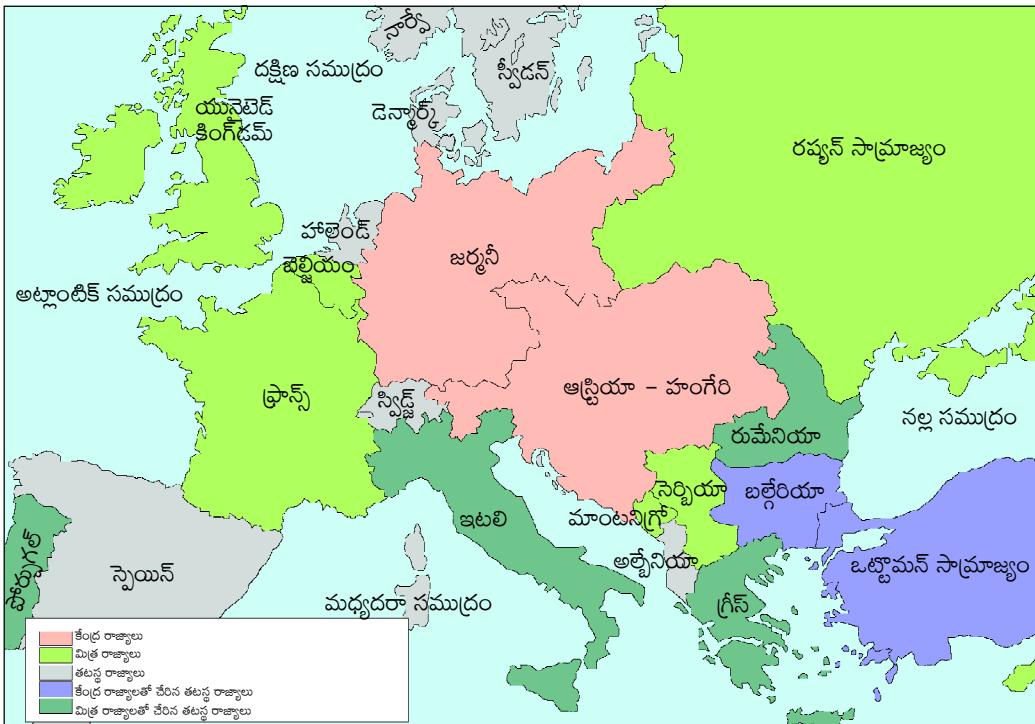
ఇది ఎలా జరిగింది? విప్పవం సంభవించినప్పుడు రష్యాలో సామాజిక, రాజకీయ పరిస్థితులు ఏమిటి? ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానమివ్వడానికి, విప్పవానికి కొన్ని సంవత్సరాల ముందు రష్యాను పరిశీలిద్దాం.

2.1 రష్యన్ సామ్రాజ్యం 1914

1914లో, జార్ నికోలస్ II రష్యాను, దాని సామ్రాజ్యాన్ని పాలించాడు. మాస్కో చుట్టూ ఉన్న భూభాగంతో పాటు, రష్యన్ సామ్రాజ్యంలో ప్రస్తుత ఫిన్లాండ్, లాట్సియా, లిథువేనియా, ఎస్టోనియా, పోలాండ్లోని కొంత ప్రాంతం, ఉక్రెయిన్, బెలారుస్, రష్యన్ సామ్రాజ్యంలో భాగాలు ఉండేవి. ఇది పసిఫిక్ వరకు విస్తరించింది. నేటి మధ్య ఆసియా దేశాలతో పాటు జార్జియా, అర్మేనియా, అజర్బైజాన్లు ఇందులో ఉండేవి. రష్యన్ ఆర్థిక్ దాక్స్ క్రిస్టియానిటీ మెజారిటీ మతంగా ఉండేది. ఇది గ్రీక్ ఆర్థిక్ దాక్స్ చర్చ నుండి ఏర్పడింది. కానీ సామ్రాజ్యంలో కాధలిక్కులు, ప్రాచ్ఛస్టంట్లు, మస్లింలు, బోధ్యులు కూడా ఉన్నారు.

విత్రం.3 - క్రైస్టఫర్ హెల్మార్ ఆఫ్ ది వింటర్ ప్యాలెస్, జార్ నికోలస్ II సెయింట్ పీటర్స్బర్గ్, 1900.
ఎర్నెస్ట్ లివ్గార్ (1847-1932) చిత్రించారు

పటం 4 - 1914 లో యూరప్.

ఈ పటం మొదటి ప్రపంచ యుద్ధ కాలంలో రష్యా సామ్రాజ్యంలో ని యుద్ధంలో పాల్గొన్న దేశాలను సూచిస్తుంది.

2.2 Economy and Society

At the beginning of the twentieth century, the vast majority of Russia's people were agriculturists. About 85 per cent of the Russian empire's population earned their living from agriculture. This proportion was higher than in most European countries. For instance, in France and Germany the proportion was between 40 per cent and 50 per cent. In the empire, cultivators produced for the market as well as for their own needs and Russia was a major exporter of grain.

Industry was found in pockets. Prominent industrial areas were St Petersburg and Moscow. Craftsmen undertook much of the production, but large factories existed alongside craft workshops. Many factories were set up in the 1890s, when Russia's railway network was extended, and foreign investment in industry increased. Coal production doubled and iron and steel output quadrupled. By the 1900s, in some areas factory workers and craftsmen were almost equal in number.

Most industry was the private property of industrialists. Government supervised large factories to ensure minimum wages and limited hours of work. But factory inspectors could not prevent rules being broken. In craft units and small workshops, the working day was sometimes 15 hours, compared with 10 or 12 hours in factories. Accommodation varied from rooms to dormitories.

Workers were a divided social group. Some had strong links with the villages from which they came. Others had settled in cities permanently. Workers were divided by skill. A metalworker of St. Petersburg recalled, 'Metalworkers considered themselves aristocrats among other workers. Their occupations demanded more training and skill . . . ' Women made up 31 per cent of the factory labour force by 1914, but they were paid less than men (between half and three-quarters of a man's wage). Divisions among workers showed themselves in dress and manners too. Some workers formed associations to help members in times of unemployment or financial hardship but such associations were few.

Despite divisions, workers did unite to strike work (stop work) when they disagreed with employers about dismissals or work conditions. These strikes took place frequently in the textile industry during 1896-1897, and in the metal industry during 1902.

In the countryside, peasants cultivated most of the land. But the nobility, the crown and the Orthodox Church owned large properties. Like workers, peasants too were divided. They were also

Fig.5 – Unemployed peasants in pre-war St Petersburg.

Many survived by eating at charitable kitchens and living in poorhouses.

Fig.6 – Workers sleeping in bunkers in a dormitory in pre-revolutionary Russia.

They slept in shifts and could not keep their families with them.

2.2 అర్థిక వ్యవస్థ, సమాజం

ఇరవయ్యవ శతాబ్దం ప్రారంభంలో, రష్యాలోని అధికశాతం ప్రజలు వ్యవసాయదారులుగా ఉన్నారు. రష్యా సామ్రాజ్య జనాభాలో దాదాపు 85 శాతం మంది వ్యవసాయం ద్వారా జీవనోపాధి పొందారు. ఈ నిప్పత్తి చాలా యూరోపియన్ దేశాల కంటే ఎక్కువగా ఉంది. ఉదాహరణకు, ప్రాన్స్, జర్మనీలలో ఈ నిప్పత్తి 40 శాతం నుండి 50 శాతం మధ్య ఉంది. సామ్రాజ్యంలోని సాగుదారులు అమృకం కోసం, వారి స్వంత అవసరాల కోసం ఉత్పత్తి చేసారు. రష్యా ప్రధానంగా ధాన్యం ఎగుమతిదారుగా ఉందేది.

పరిశ్రమలు కొన్ని ప్రాంతాలకే పరిమితమయ్యాయి. సెయింట్ పీటర్స్బర్గ్, మాస్కో ప్రముఖ పారిశ్రామిక ప్రాంతాలుగా ఉందేవి. వ్యతిపనివారు ఎక్కువ భాగం ఉత్పత్తిని చేసేవారు. కానీ క్రాస్ట్ వర్నప్రావ్లతో పాటు పెద్ద కర్మగారాలు ఉందేవి. 1890లలో రష్యాలో రైల్స్‌లు విస్తరించినపుడు అనేక కర్మగారాలు స్థాపించారు. పరిశ్రమలో విదేశీ పెట్టబడులు పెరిగాయి. బొగ్గు ఉత్పత్తి రెట్లింపు అయి, ఇనుము, ఉక్క ఉత్పత్తి నాలుగు రెట్లు పెరిగింది. 1900ల నాటికి, కొన్ని ప్రాంతాల్లో ఫ్యాక్టరీ కార్బూకులు, వ్యతిపనివారు దాదాపు సమానంగా ఉన్నారు.

చాలా పరిశ్రమలు పారిశ్రామికవేత్తల లైవేట్ ఆస్తుగా ఉందేవి. పెద్ద కర్మగారాలలో కనీస వేతనాలు, పరిమిత పని గంటలు ఉండేలా ప్రభుత్వం పర్యవేక్షించేది. కానీ ఫ్యాక్టరీ పర్యవేక్షణాధికారులు నిబంధనలను ఉల్లంఘించడాన్ని అరికట్టలేకపోయారు. కార్మగారాలలో పని గంటలు 10 లేదా 12 తో పోలిస్టే, చేతివృత్తుల కేంద్రాల్లోను, చిన్న వర్క్స్‌ప్రావ్లతో కొన్నిసార్లు 15 గంటలు ఉందేవి. వసతి, గదులలోను, దార్చిటరీలలోను ఏర్పాటుచేయబడేది.

కార్బూకులు ఒక విభజింపబడిన సామాజిక సమూహంగా ఉందేవారు. కొంతమందికి తాము వచ్చిన గ్రామాలతో బలమైన సంబంధాలు ఉందేవి. మరికొంతమంది సగరాలలో స్థిర నివాసం ఏర్పరచుకున్నారు. కార్బూకులను నైపుణ్యం ఆధారంగా విభజింపబడ్డారు. సెయింట్ పీటర్స్బర్గ్ లో ఒక లోహ కార్బూకుడు ఇలా గుర్తుచేసుకున్నాడు, “లోహ కార్బూకులు ఇతర కార్బూకులలో తమను తాము కులీనులుగా భావించారు. వారి వృత్తులకు ఎక్కువ శిక్షణ, నైపుణ్యం అవసరమవుతుంది....” “1914 నాటికి ఫ్యాక్టరీ శక్తిలో 31 శాతం మంది మహిళలు ఉన్నారు, కానీ వారికి పురుషుల కంటే తక్కువ జీతం చెలించేవారు (పురుషుని వేతనంలో నాలుగింట మూడు వంతులు). కార్బూకుల మధ్య విభజనలకు అనుగుణంగా వారి దుస్తులు, ప్రవర్తనా రీతులు ఉందేవి. దుస్తులు, మర్యాదలలో కూడా కార్బూకుల మధ్య విభజనలును చూపించారు. నిరుద్యోగం లేదా ఆర్థిక ఇబ్బందుల సమయాల్లో సభ్యులకు సహాయం చేయడానికి కొంతమంది కార్బూకులు సంఘాలను ఏర్పాటు చేశారు. కానీ అలాంటి సంఘాలు తక్కువగా ఉన్నాయి.

తమలో విభేదాలు ఉన్నప్పటికి తొలగింపులు పని పరిస్థితుల గురించి యజమానులతో విభేదించి సమ్మేళనాలకు కార్బూకులు ఏకమయ్యేవారు. ఈ సమ్మేళని 1896-1897లో వస్తు పరిశ్రమలో, 1902లో లోహ పరిశ్రమలో తరచుగా జరిగాయి.

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఎక్కువ భూమిని రైతులు సాగు చేశారు. కానీ సంపన్ములు, రాజులు, ఆర్థోడాక్స్ చర్చకి పెద్ద మొత్తంలో ఆస్తులు ఉందేవి. కార్బూకుల మాదిరిగానే రైతులు కూడా విభజింపబడ్డారు.

చిత్రం.5 - యుద్ధానికి ముందు సెయింట్ పీటర్స్బర్గ్ లోని నిరుద్యోగ రైతులు. చారిటబుల్ కివెన్లలో తినడం, పేదల ఇళ్ళలో నివసించడం ద్వారా చాలా మంది జీవించారు.

చిత్రం.6 - విషాణుకి ముందు రష్యాలో దార్చిటరీలలోని బంకర్లలో నిద్రిస్తున్న కార్బూకులు. వారు పిప్పలలో పడుకున్నారు, వారి కుటుంబాలను వారితో ఉంచుకోలేదు.

deeply religious. But except in a few cases they had no respect for the nobility. Nobles got their power and position through their services to the Tsar, not through local popularity. This was unlike France where, during the French Revolution in Brittany, peasants respected nobles and fought for them. In Russia, peasants wanted the land of the nobles to be given to them. Frequently, they refused to pay rent and even murdered landlords. In 1902, this occurred on a large scale in south Russia. And in 1905, such incidents took place all over Russia.

Russian peasants were different from other European peasants in another way. They pooled their land together periodically and their commune (*mir*) divided it according to the needs of individual families.

2.3 Socialism in Russia

All political parties were illegal in Russia before 1914. The Russian Social Democratic Workers Party was founded in 1898 by socialists who respected Marx's ideas. However, because of government policing, it had to operate as an illegal organisation. It set up a newspaper, mobilised workers and organised strikes.

Some Russian socialists felt that the Russian peasant custom of dividing land periodically made them natural socialists. So peasants, not workers, would be the main force of the revolution, and Russia could become socialist more quickly than other countries. Socialists were active in the countryside through the late nineteenth century. They formed the Socialist Revolutionary Party in 1900. This party struggled for peasants' rights and demanded that land belonging to nobles be transferred to peasants. Social Democrats disagreed with Socialist Revolutionaries about peasants. Lenin felt that peasants were not one united group. Some were poor and others rich, some worked as labourers while others were capitalists who employed workers. Given this 'differentiation' within them, they could not all be part of a socialist movement.

The party was divided over the strategy of organisation. Vladimir Lenin (who led the Bolshevik group) thought that in a repressive society like Tsarist Russia the party should be disciplined and should control the number and quality of its members. Others (Mensheviks) thought that the party should be open to all (as in Germany).

2.4 A Turbulent Time: The 1905 Revolution

Russia was an **autocracy**. Unlike other European rulers, even at the beginning of the twentieth century, the Tsar was not subject to

Source A

Alexander Shlyapnikov, a socialist worker of the time, gives us a description of how the meetings were organised:

'Propaganda was done in the plants and shops on an individual basis. There were also discussion circles ... Legal meetings took place on matters concerning [official issues], but this activity was skilfully integrated into the general struggle for the liberation of the working class. Illegal meetings were ... arranged on the spur of the moment but in an organised way during lunch, in evening break, in front of the exit, in the yard or, in establishments with several floors, on the stairs. The most alert workers would form a "plug" in the doorway, and the whole mass piled up in the exit. An agitator would get up right there on the spot. Management would contact the police on the telephone, but the speeches would have already been made and the necessary decision taken by the time they arrived ...'

Alexander Shlyapnikov, *On the Eve of 1917. Reminiscences from the Revolutionary Underground.*

వారు కూడా ప్రగాఢమైన మతవిశ్వాసాలుగలవారు. కానీ కొన్ని సందర్భాలలో తప్ప వారికి ప్రభువుల పట్ల గౌరవం ఉండేది కాదు. ప్రభువులకు స్థానిక ప్రజారణ ద్వారా కాకుండ, జార్కి సేవ చేయడం ద్వారా అధికారం, హోదా లభించేవి. ఇది ఫ్రెంచ్ విష్వవం సమయంలోని ప్రాస్ట్ వలె కాకుండా, బ్రిటానిలోని రైతులు ప్రభువులను గౌరవించి వారి కోసం పోరాడారు. ఇక్కడ అలా జరగలేదు. రఘ్యులో రైతులు తమకు ప్రభువుల భూమి తమకు ఇప్పాలని కోరుకున్నారు. వారు తరచుగా కొలు చెల్లించటానికి నిరాకరించి భూస్వాములను కూడా హత్య చేశారు. 1902 లో ఇది దక్షిణ రఘ్యులో పెద్ద ఎత్తున జరిగింది. 1905లో ఇటువంటి సంఘటనలు రఘ్య అంతటా జరిగాయి.

రఘ్యున్ రైతులు ఇతర యూరోపియన్ రైతులు నుండి మరొక విధంగా భిన్నంగా ఉండేవారు. వారు వారి భూమిని కాలానుగుణంగా సమీకరించారు. వారి కమ్యూన్ (మిర్) దీనిని వ్యక్తిగత కుటుంబాల అవసరాలకు అనుగుణంగా విభజించేది.

2.3 రఘ్యులో సామ్యవాదం

1914కి ముందు రఘ్యులో అన్ని రాజకీయ పార్టీలు చట్టవిరుద్ధమైనవిగా ఉండేవి. మార్క్సిస్టు భావనలను గౌరవించే సామ్యవాదులు 1898లో రఘ్యున్ సోషల్ డెమోక్రాటిక్ పర్టీ పార్టీని స్థాపించారు. అయినప్పటికీ ప్రభుత్వ నిబంధనల కారణంగా, అది చట్టవిరుద్ధమైన సంస్గా పనిచేయవలసి వచ్చింది. అది వార్తాపత్రికను ఏర్పాటు చేసి, కార్బూకులను సమీకరించి సమ్మేళను నిర్వహించింది.

కాలానుగుణంగా భూమిని విభజించుకునే రఘ్యున్ రైతుల ఆచారం తమని సమాజ సామ్యవాదులుగా మార్చిందని కొంతమంది రఘ్యున్ సామ్యవాదులు భావించారు. అందువల్ల కార్బూకులు కాకుండా రైతులు విష్వవానికి ప్రధాన శక్తిగా ఉంటారు. ఇతర దేశాల కంటే రఘ్య త్వరగా సామ్యవాద దేశంగా మారింది. పంతూమ్మిదవ శతాబ్దిం చివరి వరకు సామ్యవాదులు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో క్రియాశీలకంగా ఉండేవారు. 1900లో వారు సోషలిస్ట్ రివల్యూషనరీ పార్టీని స్థాపించారు. ఈ పార్టీ రైతుల హక్కుల కోసం పోరాడింది. ప్రభువులకు చెందిన భూమిని రైతులకు బదీలిచేయాలని డిమాండ్ చేసింది. రైతుల గురించి సోషలిస్ట్ రివల్యూషనరీలతో సోషల్ డెమోక్రాట్లు ఏకీభవించలేదు. రైతులు ఒక టక్క సమూహానికి చెందిన వారు కాదని లెనిన్ భావించాడు. వీరిలో కొందరు పేదవారు, మరికొందరు ధనవంతులు, మరికొందరు కూలీలుగా పనిచేశారు, మరికొందరు కార్బూకులకు ఉపాధి కల్పించే పెట్టుబడి దారులుగా ఉన్నారు. వారిలోని ఈ ‘విభజన’ కారణంగా, వారందరూ సాంఘిక సామ్యవాద ఉద్యమంలో భాగం కాలేకపోయారు.

సంస్కారణ వ్యాహం విష్యాయం పార్టీ విడిపోయింది. ఖ్లదిమిర్ లెనిన్ (బోల్శైవిక్ సమూహానికి నాయకత్వం వహించినవాడు) జారిస్ట్ రఘ్య వంటి అణచివేతకు గురైన సమాజంలో పార్టీ క్రమశిక్షణతో ఉండి, దాని సభ్యుల సంఖ్య, నాణ్యతను నియంత్రించాలని భావించాడు. మరికొందరు (మెస్టైవిక్లు) పార్టీ అందరికి అందుబాటులో ఉండాలని (జర్మనీలో వలె) భావించాడు.

2.4 ఒక అల్లకట్టోలమైన సమయం: 1905 విష్వవం

రఘ్య నిరంకుశ దేశంగా ఉండేది. ఇతర యూరోపియన్ పాలకుల మాదిరిగా కాకుండా, ఇరవయ్యవ శతాబ్దిం ప్రారంభంలో కూడా, జార్కి పార్లమెంటుకు లోబడి ఉండలేదు.

పరోపాలో సామ్యవాదం, రఘ్య విష్వవం

మూలం A

ఆనాటి సోషలిస్ట్ వర్కర్ అలెగ్జాండర్ ఫ్లియాప్పికోవ్, సమావేశాలు ఎలా నిర్వహించబడ్డాయో మనకు వివరించాడు:

‘వ్యక్తిగత ప్రాతివదికన ఉత్సత్తి కేంద్రాలలో, దుకాణాల్లో ప్రచారం జరిగింది. చర్చ కేంద్రాలు కూడా ఉన్నాయి... సంబంధిత [అధికారిక సమస్యల] విషయాలపై చట్టపరమైన సమావేశాలు జరిగాయి. అయితే శ్రామిక వర్గ విముక్తి కోసం జరిగిన సాధారణ పోరాటంలో ఈ కార్బూక్రమమును చాకచక్కంగా చేర్చారు. కార్బూచరణను నైపుణ్యంగా చేర్చారు. చట్టవిరుద్ధమైన సమావేశాలు... అప్పటికప్పుడు ఏర్పాటు చేసేవారు. కానీ లంచ సమయంలో, సాయంత్రం విరామంలో, నిర్ప్రమణకు ముందు, యార్న్లో లేదా ఆసేక అంతస్తులతో కూడిన స్థావరాలలో, మెట్లపై ఏర్పాటు చేసేవారు. అత్యంత అప్రమత్తమైన కార్బూకులు ద్వారంలో ఒక “ప్లగ్”ని ఏర్పరుస్తారు. నిప్రమణ సమయంలో మొత్తం గుంపు గుమిగూడతారు. అందోళనకారులు అక్కడికకడ్డనే సమావేశమవుతారు. మేనేజ్మెంట్ పోలీసు వారిని టెలిఫోన్లో సంప్రదిస్తుంది, కాని వారు వచ్చే సమయానికి ప్రసంగాలు అయిపోయేవి. అవసరమైన నిర్ణయం తీసేసుకునేవారు.

అలెగ్జాండర్ ఫ్లియాప్పికోవ్, 1917 సందర్భంగా రమినిసెన్స్ ప్రమ ద రివల్యూషనర్ అండర్గ్రోండ్

parliament. Liberals in Russia campaigned to end this state of affairs. Together with the Social Democrats and Socialist Revolutionaries, they worked with peasants and workers during the revolution of 1905 to demand a constitution. They were supported in the empire by nationalists (in Poland for instance) and in Muslim-dominated areas by **jihadists** who wanted modernised Islam to lead their societies.

The year 1904 was a particularly bad one for Russian workers. Prices of essential goods rose so quickly that **real wages** declined by 20 per cent. The membership of workers' associations rose dramatically. When four members of the Assembly of Russian Workers, which had been formed in 1904, were dismissed at the Putilov Iron Works, there was a call for industrial action. Over the next few days over 110,000 workers in St Petersburg went on strike demanding a reduction in the working day to eight hours, an increase in wages and improvement in working conditions.

When the procession of workers led by Father Gapon reached the Winter Palace it was attacked by the police and the Cossacks. Over 100 workers were killed and about 300 wounded. The incident, known as Bloody Sunday, started a series of events that became known as the 1905 Revolution. Strikes took place all over the country and universities closed down when student bodies staged walkouts, complaining about the lack of civil liberties. Lawyers, doctors, engineers and other middle-class workers established the Union of Unions and demanded a constituent assembly.

During the 1905 Revolution, the Tsar allowed the creation of an elected consultative Parliament or Duma. For a brief while during the revolution, there existed a large number of trade unions and factory committees made up of factory workers. After 1905, most committees and unions worked unofficially, since they were declared illegal. Severe restrictions were placed on political activity. The Tsar dismissed the first Duma within 75 days and the re-elected second Duma within three months. He did not want any questioning of his authority or any reduction in his power. He changed the voting laws and packed the third Duma with conservative politicians. Liberals and revolutionaries were kept out.

2.5 The First World War and the Russian Empire

In 1914, war broke out between two European alliances – Germany, Austria and Turkey (the Central powers) and France, Britain and Russia (later Italy and Romania). Each country had a global empire

Activity

Why were there revolutionary disturbances in Russia in 1905? What were the demands of revolutionaries?

New words

Jihadists – Muslim reformers within the Russian empire

Real wage – Reflects the quantities of goods which the wages will actually buy.

రఘ్యులోని ఉదారవాదులు ఈ పరిస్థితిని అంతం చేయాలని ప్రచారం చేశారు. సామాజిక ప్రజాస్యామ్యవాదులు, సోషలిష్ట్ విఫ్లవకారులు రైతులు, కార్బూకులతో కలిసి 1905 విఫ్లవం సమయంలో రాజ్యాంగాన్ని డిమాండ్ చేశారు. సాప్రాజ్యంలోని జాతీయవాదులకు (ఉదారవారణకు పోలాండ్లో) ముస్లిం-ఆధివ్యాపికాలలో తమ సమాజాలను నడిపించడానికి ఆధునికరించిన ఇస్లాంను కోరుకునే జాడిడిస్ట్లుల నుంచి వారికి మద్దతు లభించింది.

1904 సంవత్సరం రఘ్యు కార్బూకులకు కష్టకాలంగా ఉండేది. నిత్యావసర వస్తువుల ధరలు చాలా త్వరగా పెరిగాయి. వాసువ వేతనాలు 20 శాతం తగ్గాయి. కార్బూకులకు సంఘాల సభ్యత్వాలు నాటకీయంగా పెరిగాయి. 1904లో ఏర్పడిన రఘ్యు వర్డుర్న్ అసెంబ్లీలోని నలుగురు సభ్యులను పుతిలోవ్ ఐరాన్ వర్గులో తొలగించినప్పుడు, పారిశ్రామిక చర్య కోసం పిలుపు వచ్చింది. తరువాతి కొద్ది రోజుల్లో సెయింట్ పీటర్స్ బగ్గులోని 110,000 మంది కార్బూకులు పని దినాన్ని ఎనిమిది గంటలకు తగ్గించాలని, వేతనాలు పెంచాలని, పని పరిస్థితులను మెరుగుపరచాలని కోరుతూ నమ్మె చేశారు.

ఫాదర్ గపోన్ నేత్తుత్వంలోని కార్బూకుల ఊహిగింపు వింటర్ ప్రోలెస్కు చేరుకున్నప్పుడు, పోలీసులు, కోసాక్కులు దానిపై దాడి చేశారు. 100 మందికి పైగా కార్బూకులు మరణించారు. సుమారు 300 మంది గాయపడ్డారు. రక్తపాత ఆదివారంగా పిలువబడే ఈ సంఘుటన ఆనేక వరుస సంఘుటనలకు కారణమై 1905 విఫ్లవంగా ప్రసిద్ధి చెందింది. పొర హక్కులు లేవని ఫిర్యాదు చేస్తూ విద్యార్థి సంఘాలు వాకోటలు చేసినప్పుడు దేశవ్యాప్తంగా సమ్మేళు జిరిగి విశ్వవిద్యాలయాలు మూడించేయబడ్డాయి. న్యాయవాదులు, వైద్యులు, ఇంజనీర్లు, ఇతర మధ్యతరగతి కార్బూకులు యూనియన్ ఆఫ్ యూనియన్స్‌ను స్థాపించారు. వారు రాజ్యాంగ అసెంబ్లీని డిమాండ్ చేశారు.

1905 విఫ్లవ సమయంలో, జార్ ఎల్క్షణ్ కన్స్ట్యూట్యువ్ పొర్లమెంట్ లేదా ద్వామా ఏర్పాటుకు అనుమతించాడు. విఫ్లవం సమయంలో కొంతకాలం పాటు, పెద్ద సంఖ్యలో వ్యాపార సంఘాలు, ఫ్యాక్టరీ కార్బూకులతో కూడిన ఫ్యాక్టరీ కమిటీలు ఉన్నాయి. 1905 తర్వాత, చాలా కమిటీలు, యూనియన్లు చట్టవిరుద్ధంగా ప్రకటించబడినందున అవి అనధికారికంగా పని చేశాయి. రాజకీయ కార్యకలాపాలపై తీవ్ర ఆంక్షలు విధించారు. జార్ 75 రోజులలోపే మొదటి ద్వామాను తొలగించాడు. తిరిగి ఎనికైన రెండవ ద్వామాను మూడు నెలలల్లో తొలంగించాడు. అతను తన అధికారం ప్రశ్నించడం లేదా తన అధికారాన్ని తగ్గింపబడటం కాని కోరుకోలేదు. అతను బిబ్లింగ్ చట్టాలను మార్చాడు. సంప్రదాయిక రాజకీయ నాయకులతో మూడవ ద్వామాను ఏర్పాటు చేశాడు. ఉదారవాదులు, విఫ్లవకారులను దూరంగా ఉంచారు.

2.5 మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం, రఘ్యు సాప్రాజ్యం

1914 లో, రెండు యూరోపియన్ కూటముల మధ్య యుద్ధం ప్రారంభమైయింది- జర్మనీ, ఆఫ్రియా, టర్కీ (కేంద్ర శక్తులు)కు, ఫ్రాన్స్, బ్రిటన్, రఘ్యు (తరువాత ఇటలీ, రామేనియా) మధ్య యుద్ధం ప్రారంభమైంది. ప్రతి దేశానికి ప్రపంచ సాప్రాజ్యం ఉంది.

కృత్యం

1905లో రఘ్యులో విఫ్లవాత్మకమైన అలజడులు ఎందుకు జరిగాయి? విఫ్లవకారుల డిమాండ్లు ఏమిటి?

కొత్త పదాలు

జాడిడిస్ట్లు - రఘ్యు సాప్రాజ్యంలోని ముస్లిం సంస్కరులు

నిజమైన వేతనం - వేతనాలలో కొనుగోలు చేసే వస్తువుల పరిమాణాలను ప్రతిబింబిస్తుంది.

and the war was fought outside Europe as well as in Europe. This was the First World War.

In Russia, the war was initially popular and people rallied around Tsar Nicholas II. As the war continued, though, the Tsar refused to consult the main parties in the Duma. Support wore thin. Anti-German sentiments ran high, as can be seen in the renaming of St Petersburg – a German name – as Petrograd. The Tsarina Alexandra's German origins and poor advisers, especially a monk called Rasputin, made the autocracy unpopular.

The First World War on the 'eastern front' differed from that on the 'western front'. In the west, armies fought from trenches stretched along eastern France. In the east, armies moved a good deal and fought battles leaving large casualties. Defeats were shocking and demoralising. Russia's armies lost badly in Germany and Austria between 1914 and 1916. There were over 7 million casualties by 1917. As they retreated, the Russian army destroyed crops and buildings to prevent the enemy from being able to live off the land. The destruction of crops and buildings led to over 3 million refugees in Russia. The situation discredited the government and the Tsar. Soldiers did not wish to fight such a war.

The war also had a severe impact on industry. Russia's own industries were few in number and the country was cut off from other suppliers of industrial goods by German control of the Baltic Sea. Industrial equipment disintegrated more rapidly in Russia than elsewhere in Europe. By 1916, railway lines began to break down. Able-bodied men were called up to the war. As a result, there were labour shortages and small workshops producing essentials were shut down. Large supplies of grain were sent to feed the army. For the people in the cities, bread and flour became scarce. By the winter of 1916, riots at bread shops were common.

Fig. 7 – Russian soldiers during the First World War.

The Imperial Russian army came to be known as the 'Russian steam roller'. It was the largest armed force in the world. When this army shifted its loyalty and began supporting the revolutionaries, Tsarist power collapsed.

Activity

The year is 1916. You are a general in the Tsar's army on the eastern front. You are writing a report for the government in Moscow. In your report suggest what you think the government should do to improve the situation.

యుద్ధం ఐరోపాకు వెలుపల అలాగే ఐరోపాలోను జరిగింది. ఇదే మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం.

రష్యాలో, యుద్ధం ప్రారంభంలో ప్రజాదరణ పొందింది. ప్రజలు జార్ నికోలస్ II కు మద్దతు పలికారు. అయితే యుద్ధం కొనసాగినందున డ్యూమాలోని ప్రథాన పార్టీలను సంప్రదించడానికి జార్ నిరాకరించాడు. మద్దతు సన్మగిలింంది. జర్జీనీ పేరైన సెయింట్ పీటర్స్బర్గును పెత్రోగ్రాడ్ గా మార్పుచేసేంతగా జర్జీన్ వ్యతిరేక భావాలు తీవ్రంగా పెరిగాయి. జర్జీన్ మూలాలును సారినా అలెగ్జాండ్రా, అసమర్థ సలవోదారులు, ముఖ్యంగా రసెఫ్తిన్ అనే సన్యాసి రాచరికాన్ని అప్రతిష్టపాలు చేశాడు.

మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం విషయంలో ‘తూర్పు’ దేశాల కూటమి ‘పశ్చిమ దేశాల కూటమి’ కి భిన్నంగా ఉంది. పశ్చిమాన తూర్పు ప్రోస్సు వెంట విస్తరించిన కండకాల నుండి సైన్యాలు పోరాడాయి. తూర్పు సైన్యాలు ఒక పథకం ప్రకారం కదులుతూ పెద్ద ప్రాణవష్టం కలిగిస్తూ ముందుకు సాగాయి. ఓటమి దిగ్జూంతిని కలిగిస్తూ నిరుత్పాపరిచింది. రష్యా సైన్యాలకు 1914–1916 మధ్య జర్జీనీ, ఆస్ట్రియాలో తీవ్ర నష్టం వాటిల్లింది. 1917 నాటికి 7 మిలియన్లకు పైగా మరణాలు సంభవించాయి. దీనితో వెనక్కి తగ్గిన రష్యా సైన్యం శత్రువులు భూమిపై నివసించకుండా చేయడానికి పంటలు, భవనాలను ద్వండం చేశారు. పంటలు, భవనాలు ద్వండం చేయడం వల్ల రష్యాలో 3 మిలియన్లకు పైగా ప్రజలు శరణార్థులయ్యారు. ఈ పరిస్థితి వల్ల ప్రభుత్వం, జారులు అవఖ్యాతికి గుర్తైనారు. సైనికులు అటుపంటి యుద్ధాన్ని కోరుకోలేదు.

ఈ యుద్ధం పరిశ్రమపై కూడా తీవ్ర ప్రభావం చూపింది. రష్యాకు స్వంత పరిశ్రమలు తక్కువగా ఉండేవి. బాల్టిక్ సముద్రంపై జర్జీన్ నియంత్రణ వల్ల దేశంతో ఇతర పారిశ్రామిక వస్తువుల సరఫరాదారులతో సంబంధం తెగిపోయింది. ఐరోపాలోని ఇతర ప్రొంతాల కంటే రష్యాలో పారిశ్రామిక పరికరాలు చాలా వేగంగా విచ్చిన్నపుయ్యాయి. 1916 నాటికి, రైల్స్ లైన్ విచ్చిన్నం కావడం ప్రారంభమైయింది. సమర్థులైన వారిని యుద్ధానికి పిలిచారు. ఘలితంగా కూలీల కొరత ఏర్పడి నిత్యావసర వస్తువులను ఉత్పత్తి చేసే చిన్న చిన్న కార్షానాలు మూతపడినాయి. సైన్యానికి ఆహారం ఇవ్వడానికి పెద్ద మొత్తంలో ధాన్యం తరలించారు. నగరాల్లోని ప్రజలకు రౌట్లు, పిండి కరువయ్యాయి. 1916 శీతాకాలం నాటికి, రౌట్లల దుకాణాల వద్ద అల్లర్లు సాధారణమయ్యాయి.

చిత్ర.7 - మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం సమయంలో రష్యన్ సైనికులు.

ఆపేరియల్ రష్యన్ సైన్యాన్ని రష్యన్ స్టీవ్ రోలర్ అని పిలిచేవారు. ఇది ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద సాయిధ దళం. ఈ సైన్యం తన విధేయతను మార్చుకుని విప్పవకారులకు మద్దతు ఇవ్వడం ప్రారంభించినప్పుడు, జార్సెస్ శక్తి కూలిపోయింది.

కృత్యం

ఆది 1916 సంవత్సరం. మీరు తూర్పు ప్రంట్ జార్ సైన్యంలో ఒక జనరల్గా ఉన్నారు. మీరు మాస్టర్లో ప్రభుత్వానికి ఒక నివేదిక ప్రాస్తున్నారు. పరిస్థితిని మెరుగుపరచడానికి ప్రభుత్వం ఏమి చేయాలని మీరు భావిస్తున్నారో మీ నివేదికలో సూచించండి.

3 The February Revolution in Petrograd

In the winter of 1917, conditions in the capital, Petrograd, were grim. The layout of the city seemed to emphasise the divisions among its people. The workers' quarters and factories were located on the right bank of the River Neva. On the left bank were the fashionable areas, the Winter Palace, and official buildings, including the palace where the Duma met. In February 1917, food shortages were deeply felt in the workers' quarters. The winter was very cold – there had been exceptional frost and heavy snow. Parliamentarians wishing to preserve elected government, were opposed to the Tsar's desire to dissolve the Duma.

On 22 February, a lockout took place at a factory on the right bank. The next day, workers in fifty factories called a strike in sympathy. In many factories, women led the way to strikes. This came to be called the International Women's Day. Demonstrating workers crossed from the factory quarters to the centre of the capital – the Nevskii Prospekt. At this stage, no political party was actively organising the movement. As the fashionable quarters and official buildings were surrounded by workers, the government imposed a curfew. Demonstrators dispersed by the evening, but they came back on the 24th and 25th. The government called out the cavalry and police to keep an eye on them.

On Sunday, 25 February, the government suspended the Duma. Politicians spoke out against the measure. Demonstrators returned in force to the streets of the left bank on the 26th. On the 27th, the Police Headquarters were ransacked. The streets thronged with people raising slogans about bread, wages, better hours and democracy. The government tried to control the situation and called out the cavalry once again. However, the cavalry refused to fire on the demonstrators. An officer was shot at the barracks of a regiment and three other regiments mutinied, voting to join the striking workers. By that evening, soldiers and

Fig.8 – The Petrograd Soviet meeting in the Duma, February 1917.

3 పెట్రోగ్రాడ్లో ఫిబ్రవరి విష్ణవం

1917 శీతాకాలంలో రాజధాని పెట్రోగాడ్లో పరిస్థితులు ఫోరంగా ఉన్నాయి. సగరం యొక్క రూపురేఖలు దాని ప్రజల మధ్య విభేదాలను ప్రస్ఫుటం చేస్తున్నాయి. కార్బూకుల క్వార్ట్స్, కర్బూగారాలు నెవా నదికి కుడి ఒడ్డున ఉన్నాయి. ఎడము ఒడ్డున ఫ్యాఫ్సనబుల్ ప్రాంతాలు, వింటర్ ప్యాలెన్, అధికారిక భవనాలు ద్వారా సమావేశాలు జరిగే రాజభవనం ఉన్నాయి.

1917 ఫిబ్రవరిలో, కార్బికుల నివాసాలలో ఆహోర కొరత తీవ్రంగా ఏర్పడింది. అనొధారణంగా గడ్డకట్టిన మంచులో ఆ శేతాకాలం చాలా చల్లగా వుంది. ఎన్నికెన ప్రభుత్వాన్ని కాపోడాలని కోరుకునే పాల్గమెంటు సభ్యులు డూమాను రద్దు చేయాలనే జార్ కోరికను వృత్తిరేకించారు.

ఫిబ్రవరి 22న, కుడి ఒడ్డున ఉన్న కర్ణగారాలను తాత్కాలికంగా మూసివేశారు. మరుసటి రోజు దీనికి సానుభూతిగా యాభై కర్ణగారాల్లోని కార్యక్రమాలు సమ్ముఖ పిలుపునిచ్చారు. చాలా ఫ్యాక్టరీలలో, మహిళలు సమ్ముఖకు నాయకత్వం వహించారు. దీనిని అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవంగా పిలుస్తారు. కార్యక్రమాలలోనే ప్రోసెస్‌ప్లట్ చేరుకున్నారు. ఈ దశలో ఏ రాజకీయ పార్టీ కూడా ఉద్యమాన్ని చురుగ్గా నిర్వహించలేదు. అథనాతన నివాస భవనాలను, అధికారిక భవనాలను కార్యక్రమాలు చుట్టూ ముట్టడంతో, ప్రభుత్వం కర్ణాభ్యాసి విధించింది. సాయంత్రానికి ప్రదర్శనకారులు వెళ్లిపోయారు. కానీ వారు 24, 25 తేదీల్లో తిరిగి వచ్చారు. వారిపై నిఘావేసి ఉంచడానికి ప్రభుత్వం అశైక్ష దళాన్ని, పోలీసులను పిలిపించింది.

చిత్రం 8. - డూమా లో పెట్రోగ్రాడ్ సోవియట్ సమావేశం, ఫిబ్రవరి 1917.

striking workers had gathered to form a 'soviet' or 'council' in the same building as the Duma met. This was the Petrograd Soviet.

The very next day, a delegation went to see the Tsar. Military commanders advised him to abdicate. He followed their advice and abdicated on 2 March. Soviet leaders and Duma leaders formed a Provisional Government to run the country. Russia's future would be decided by a constituent assembly, elected on the basis of universal adult suffrage. Petrograd had led the February Revolution that brought down the monarchy in February 1917.

Box 1

Women in the February Revolution

'Women workers, often ... inspired their male co-workers ... At the Lorenz telephone factory, ... Marfa Vasileva almost single handedly called a successful strike. Already that morning, in celebration of Women's Day, women workers had presented red bows to the men ... Then Marfa Vasileva, a milling machine operator stopped work and declared an impromptu strike. The workers on the floor were ready to support her ... The foreman informed the management and sent her a loaf of bread. She took the bread but refused to go back to work. The administrator asked her again why she refused to work and she replied, "I cannot be the only one who is satiated when others are hungry". Women workers from another section of the factory gathered around Marfa in support and gradually all the other women ceased working. Soon the men downed their tools as well and the entire crowd rushed onto the street.'

From: Choi Chatterji, *Celebrating Women* (2002).

3.1 After February

Army officials, landowners and industrialists were influential in the Provisional Government. But the liberals as well as socialists among them worked towards an elected government. Restrictions on public meetings and associations were removed. 'Soviets', like the Petrograd Soviet, were set up everywhere, though no common system of election was followed.

In April 1917, the Bolshevik leader Vladimir Lenin returned to Russia from his exile. He and the Bolsheviks had opposed the war since 1914. Now he felt it was time for soviets to take over power. He declared that the war be brought to a close, land be transferred to the peasants, and banks be nationalised. These three demands were Lenin's 'April Theses'. He also argued that the Bolshevik Party rename itself the Communist Party to indicate its new radical aims. Most others in the Bolshevik Party were initially surprised by the April Theses. They thought that the time was not yet ripe for a

Activity

Look again at Source A and Box 1.

- List five changes in the mood of the workers.
- Place yourself in the position of a woman who has seen both situations and write an account of what has changed.

కార్యకులు ద్వారా సమావేశమైన అదే భవనంలో 'సోవియట్' లేదా 'కొనీల్' ఏర్పాటుకు సమావేశమయ్యారు అదే పెట్రోగ్రాడ్ సోవియట్.

మరుసటి రోజు, ఒక ప్రతినిధి బృందం జార్నలు కలవడానికి వెళ్లింది. అతనిని స్వచ్ఛందాగానే పదవిని మిలటరీ కమాండర్సు త్యజించమని సలహా ఇచ్చారు. వారి సలహాను అనుసరించి మార్పి 2న అతడు పదవిని త్యజించాడు. సోవియట్ నాయకులు ద్వారా నాయకులు దేశ పరిపాలనకు తాత్కాలిక ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. సార్వత్రిక ఓటు హక్కు ఆధారంగా ఎన్నుకోబడిన రాజ్యంగ సభ రష్యా భవిష్యత్తును నిర్ణయిస్తుంది. ఫిబ్రవరి 1917లో రాచరికాన్ని తోలగించిన ఫిబ్రవరి విష్ణవానికి పెట్రోగ్రాడ్ నాయకత్వం వహించింది.

పెట్టె 1

ఫిబ్రవరి విష్ణవంలో మహిళలు

'మహిళా కార్యకులు, తరచుగా ... వారి సహాద్యోగులను ఉత్సాహపరిచేశారు ... లోరెంజ్ టెలిఫోన్ ఫోకరీలో, మార్పా వాసిలెవా ఒక్కతే సమ్మేళన విజయవంతంగా నిర్వహించింది. ఆ రోజు ఉదయం జిరిగిన మహిళా దినోత్సవ వేడుకలో, మహిళా కార్యకులు పురుషులకు ఎవరు మెడపట్టీలను బహుమతిగా ఇచ్చారు... అప్పుడు మార్పా వాసిలెవా అనే ఒక మిలింగ్ యంత్రం ఆపరేటర్ పని నిలిపివేసి ఒక తత్కష సమ్మేళనం ప్రారంభించింది. అక్కడ ఉన్న కార్యకులు అమెకు మద్దతు ఇష్వర్మానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. .. ఫోర్మ్స్ ర్యాన్ యాజమాన్యానికి సమాచారం ఇచ్చి అమెకు రొట్టె పంపించాడు. అమె రొట్టెను తీసుకుండి కానీ తిరిగి పనికి వెళ్లడానికి నిరాకరించింది. అమె పని చేయడానికి ఎందుకు నిరాకరించింది అని నిర్మాహకుడు అమెను మళ్లీ అడిగాడు. అమె ఇలా సమాధానం ఇచ్చింది, "ఇతరులు ఆకలితో ఉన్నప్పుడు నేను మాత్రమే సంతృప్తి చెందలేను." కర్కాగారంలోని మరో విభాగానికి చెందిన మహిళా కార్యకులు ఆమెకు మద్దతుగా మార్పా చుట్టూ గుమిగూడారు, క్రమంగా ఇతర మహిళలందరూ పనిచేయడం మానేశారు. వెంటనే పురుషులు కూడా పని వదిలేసి సమ్మేళికి దిగారు. వీరంతా వీధిలోకి పరుగులు తీసారు.'

ఆధారం: చోయ్ చాట్రీ, సెలబ్రేటీంగ్ ఉమెన్ (2002).

3.1 ఫిబ్రవరి తరువాత

సైనికాధికారులు, భూస్వాములు, పొర్ట్రామికవేత్తలు తాత్కాలిక ప్రభుత్వంలో ఉన్నారు. కానీ వారిలో ఉన్న ఉడారవాదులు, సోవియట్లు ఎన్నికెన ప్రభుత్వం తరువాత పనిచేశారు. బహిరంగ సభలు, సంఘాలపై ఉన్న ఆంక్షలను తోలగించారు. ఎలాంటి సాధారణ ఎన్నికల విధానాన్ని అనుసరించకపోయినా పెట్రోగ్రాడ్ సోవియట్ వంటి 'సోవియట్'లను ప్రతిచోటూ ఏర్పాటు చేశారు.

ఏప్రిల్ 1917 లో, బోల్శైవిక్ నాయకుడు వ్యాదిమిర్ లెనిన్ తన అజ్ఞతం నుండి రష్యాకు తిరిగి వచ్చాడు. 1914 నుండి అతను మరియు బోల్శైవిక్లు యుద్ధాన్ని వ్యతిరేకించారు. ఇప్పుడు సోవియెట్లు అధికారం చేపట్టే సమయం ఆసన్నమైందని భావించాడు. యుద్ధం ముగింపుకు తీసుకురావాలని, భూమిని రైతులకు పంపిణీ చేయాలని, బ్యాంకులను జాతీయం చేయాలని అతను ప్రకటించాడు. ఈ మూడు దిమాండ్లే లెనిన్ 'ఏప్రిల్ సిద్ధాంతాలు'. రాడికల్ లక్ష్మీలను ప్రతిబింబించేవిధంగా బోల్శైవిక్ పార్టీని కమ్యూనిస్ట్ పార్టీగా మార్చాలని అతను వాదించాడు. మొదట బోల్శైవిక్ పార్టీలో చాలామంది ఏప్రిల్ సిద్ధాంతాల పట్ల ఆశ్చర్యపోయారు. సామ్యవాద విష్ణవానికి సమయం ఇంకా ఆనన్నం కాలేదని, తాత్కాలిక

కృత్యం

మూలం A మరియు బాక్స్ 1 వద్ద మళ్లీ చూడండి.

- కార్యకుల మానసిక స్థితిలో వచ్చిన ఐదు మార్పులను రాయండి.
- రెండు పరిస్థితులను చూసిన మహిళ స్థానంలో నీవు ఉన్నావని భావించు. మారిన పరిస్థితుల గురించి ఒక కథనం రాయి.

socialist revolution and the Provisional Government needed to be supported. But the developments of the subsequent months changed their attitude.

Through the summer the workers' movement spread. In industrial areas, factory committees were formed which began questioning the way industrialists ran their factories. Trade unions grew in number. Soldiers' committees were formed in the army. In June, about 500 Soviets sent representatives to an All Russian Congress of Soviets. As the Provisional Government saw its power reduce and Bolshevik influence grow, it decided to take stern measures against the spreading discontent. It resisted attempts by workers to run factories and began arresting leaders. Popular demonstrations staged by the Bolsheviks in July 1917 were sternly repressed. Many Bolshevik leaders had to go into hiding or flee.

Meanwhile in the countryside, peasants and their Socialist Revolutionary leaders pressed for a redistribution of land. Land committees were formed to handle this. Encouraged by the Socialist Revolutionaries, peasants seized land between July and September 1917.

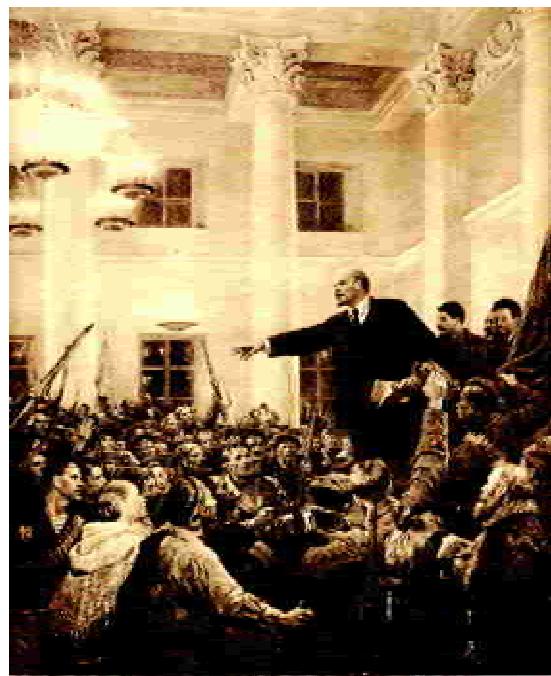

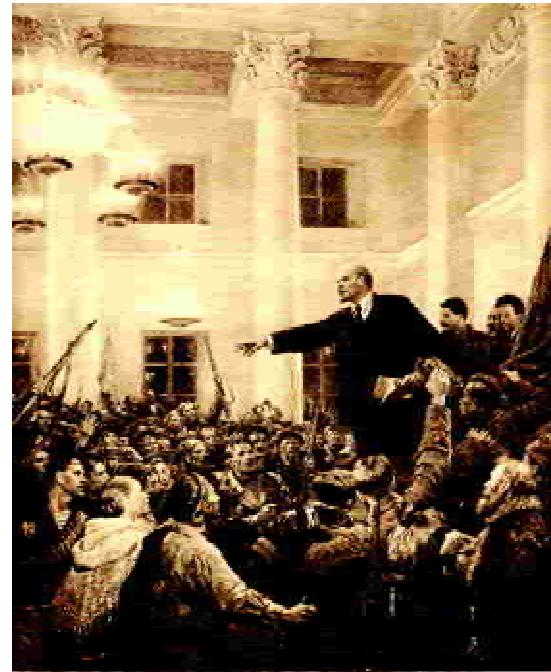
Fig.9 – A Bolshevik image of Lenin addressing workers in April 1917.

Fig.10 – The July Days. A pro-Bolshevik demonstration on 17 July 1917 being fired upon by the army.

ప్రభుత్వానికి మద్దతు ఇవ్వాల్సిన అవసరం ఉండని వారు భావించారు. కానీ తరువాతి నెలలలో జరిగిన పరిణామాలు వారి వైభారిని మార్చాయి.

వేసవిలో కార్బూకుల ఉద్యమం విస్తరించింది. పారిస్‌మిక ప్రాంతాలలో, ఫొట్టర్ కమిటీలు ఏర్పడ్డాయి. ఇవి పారిస్‌మికవేత్తలు తమ కర్యాగారాలను నడివే విధానాన్ని ప్రశ్నించడం ప్రారంభించాయి. కార్బూక సంఘాల సంఖ్య పెరిగింది. సైన్యంలో సైనికుల కమిటీలు ఏర్పడ్డాయి. జూన్‌లో, దాదాపు 500 మంది సోవియట్లు ఆల్ రప్యున్ కాంగ్రెస్ ఆఫ్ సోవియట్లకు ప్రతినిధులను పంపారు. తాత్యాలిక ప్రభుత్వం తన శక్తి తగిపోవడం, బోల్షేవిక్ ప్రభావం పెరగడం చూసినందున, వ్యాపిస్తున్న అసంతృప్తికి వ్యతిరేకంగా కలిన చర్యలు తీసుకోవాలని నిర్ణయించుకుంది. కర్యాగారాలను నడపడానికి కార్బూకులు చేసిన ప్రయత్నాలను అది ప్రతిఫలించి, నాయకులను అరెస్టు చేయడం ప్రారంభించింది. జూలై 1917లో బోల్షేవిక్లు నిర్వహించిన ప్రజాదరణ పొందిన నిరసన ఉద్యమాలను కలినంగా అణచివేశారు. చాలా మంది బోల్షేవిక్ నాయకులు అజ్ఞాతంలోకి వెళ్ళవలసి వచ్చింది లేదా పారిపోవాల్సి వచ్చింది. అదే సమయంలో గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో రైతులు, వారి సోషలిస్ట్ విప్పవ నాయకులు భూమిని పునఃపంపిణీ చేయాలని ఒత్తిడి చేశారు. వీటి నిర్వహణకు ల్యాండ్ కమిటీలు ఏర్పాటు చేశారు. సోషలిస్ట్ విప్పవకారులచే ప్రోత్సహించబడిన రైతులు 1917 జూలై, సెప్టెంబర్ మధ్య భూమిని స్వాధీనం చేసుకున్నారు.

చిత్రం 9 - ఏల్పీల్ 1917 లో కార్బూకులను ఉద్దేశించి ప్రసంగిస్తున్న లెనిన్ బోల్షేవిక్ విత్రం

చిత్రం 10 : జూలై రోజులు 1917 జూలై 17న బోల్షేవిక్ అనుకూల ప్రదర్శనపై సైన్యాలు కాల్పులు జరుపుతున్న దృశ్యం.

3.2 The Revolution of October 1917

As the conflict between the Provisional Government and the Bolsheviks grew, Lenin feared the Provisional Government would set up a dictatorship. In September, he began discussions for an uprising against the government. Bolshevik supporters in the army, soviets and factories were brought together.

On 16 October 1917, Lenin persuaded the Petrograd Soviet and the Bolshevik Party to agree to a socialist seizure of power. A Military Revolutionary Committee was appointed by the Soviet under Leon Trotsky to organise the seizure. The date of the event was kept a secret.

The uprising began on 24 October. Sensing trouble, Prime Minister Kerenskii had left the city to summon troops. At dawn, military men loyal to the government seized the buildings of two Bolshevik newspapers. Pro-government troops were sent to take over telephone and telegraph offices and protect the Winter Palace. In a swift response, the Military Revolutionary Committee ordered its supporters to seize government offices and arrest ministers. Late in the day, the ship *Aurora* shelled the Winter Palace. Other vessels sailed down the Neva and took over various military points. By nightfall, the city was under the committee's control and the ministers had surrendered. At a meeting of the All Russian Congress of Soviets in Petrograd, the majority approved the Bolshevik action. Uprisings took place in other cities. There was heavy fighting – especially in Moscow – but by December, the Bolsheviks controlled the Moscow-Petrograd area.

Box 2

Date of the Russian Revolution

Russia followed the Julian calendar until 1 February 1918. The country then changed to the Gregorian calendar, which is followed everywhere today. The Gregorian dates are 13 days ahead of the Julian dates. So by our calendar, the 'February' Revolution took place on 12th March and the 'October' Revolution took place on 7th November.

Some important dates

1850s -1880s

Debates over socialism in Russia.

1898

Formation of the Russian Social Democratic Workers Party.

1905

The Bloody Sunday and the Revolution of 1905.

1917

2nd March - Abdication of the Tsar.
24th October - Bolshevik uprising in Petrograd.

1918-20

The Civil War.

1919

Formation of Comintern.

1929

Beginning of Collectivisation.

Fig. 11 – Lenin (left) and Trotsky (right) with workers at Petrograd.

3.2 అక్టోబర్ 1917 విష్వవం

తాత్కాలిక ప్రభుత్వం, బోల్శైవిక్ మధ్య సంఘర్షణ పెరగడంతో, తాత్కాలిక ప్రభుత్వం నియంత్రణనికి పాల్చుడుతుందని లెనిన్ భయపడ్డాడు. ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటు కోసం అతను సెప్టెంబర్లో చర్చలు ప్రారంభించాడు. సోవియట్లు, కర్మగారాలు, సైన్యంలోని బోల్శైవిక్ మద్దతుదారులను ఏకంచేసారు.

1917 అక్టోబరు 16న, లెనిన్ పెట్రోగ్రాద్ సోవియట్, బోల్శైవిక్ పార్టీని సోషలిస్ట్ విధానంలో అధికారాన్ని చేజిక్కించుకోవడానికి అంగీకరించమని ఒప్పించాడు. స్వాధీనం చేసుకోవడానికి లియోన్ ట్రోత్స్కీ ఆధ్యర్యంలో సోవియట్ ఒక సైనిక విష్వవ కమిటీని నియమించింది. ఆ తేదీని రహస్యంగా ఉంచారు.

తిరుగుబాటు అక్టోబర్ 24 న ప్రారంభమైంది. సమస్యను పసిగట్టిన ప్రధాని కెరెన్స్కీ సైనిక దళాలను రప్పించటానికి నగరం నుండి బయలుదేరాడు. తెల్లవారుజామున, ప్రభుత్వానికి విధేయులైన సైనికులు, రెండు బోల్శైవిక్ వార్తాపత్రిక భవనాలను స్వాధీనం చేసుకున్నారు. బెలిఫోన్, బెలిగ్రాఫ్ కార్యాలయాలను స్వాధీనం చేసుకోవడానికి, వింటర్ ప్యాలెన్సు రక్షించడానికి ప్రభుత్వ అనుకూల దళాలను పంపారు. వెంటనే స్పుందించిన సైనిక విష్వవ కమిటీ ప్రభుత్వ కార్యాలయాలను స్వాధీనం చేసుకోవాలని, మంత్రులను అరెస్టు చేయాలని తన మద్దతుదారులకు ఆదేశించింది. అరోరా ఓడ వింటర్ ప్యాలెన్స్‌పై దాడి చేసింది కాని ఆశించిన ఫలితం రాలేదు. ఇతర ఓడలు నెవాలో ప్రయాణించి వివిధ సైనిక స్థావరాలను స్వాధీనం చేసుకున్నాయి. చీకటి పదే సమయానికి నగరం కమిటీ నియంత్రణలో ఉంది. మంత్రులు లొంగిపోయారు. పెట్రోగ్రాద్లో జరిగిన ఆల్ రష్యన్ కాంగ్రెస్ ఆఫ్ సోవియట్లు సమావేశంలో మెజారిటీ సభ్యులు బోల్శైవిక్ చర్చను ఆమాదించారు. ఇతర నగరాల్లో తిరుగుబాట్లు జరిగాయి. భారీ పోరాటాలు - ముఖ్యంగా మాస్కోలో జరిగాయి. - కానీ డిసెంబర్ నాటికి, బోల్శైవిక్లు మాస్కో-పెట్రోగ్రాద్ ప్రాంతాన్ని తమ ఆధినంలోనికి తెచ్చుకున్నారు.

పట్టి 2

రష్యన్ విష్వవం తేదీ

ఫిబ్రవరి 1, 1918 వరకు రష్యా జూలియన్ క్యాలెండర్ను అనుసరించింది. అప్పటి నుంచి ప్రవంచమంత ఉపయోగిస్తున్న గ్రెగోరియన్ క్యాలెండర్కు మారింది, దీనిని నేడు అన్నిచోట్లు అనుసరిస్తున్నారు. గ్రెగోరియన్ తేదీలు జూలియన్ తేదీల కంటే 13 రోజులు ముందు ఉంటాయి. కాబట్టి మన క్యాలెండర్ ప్రకారం, ‘ఫిబ్రవరి’ విష్వవం మార్చి 12న, ‘అక్టోబర్’ విష్వవం నవంబర్ 7న జరిగాయి.

కొన్ని ముఖ్యమైన తేదీలు

1850 -1880 మధ్య

రష్యన్ సోషలిజంపై చర్చలు.

1898

రష్యన్ సోషల్ డెమోక్రాటిక్ వర్గ్ పార్టీ ఏర్పాటు.

1905

రక్తపాత ఆదివారం 1905 యొక్క విష్వవం.

1917

2nd మార్చి - జార్ సింహసనాన్ని త్యజించడం.

24th అక్టోబర్ - పెట్రోగ్రాద్లో బోల్శైవిక్ తిరుగుబాటు

1918-20

అంతర్యద్దం

1919

కొమింటర్స్ ఏర్పాటు.

1929

భూముల సమీకరణ ప్రారంభం.

చిత్రం 11 - పెట్రోగ్రాద్లో కార్బీకులతో లెనిన్ (ఎడమ)

మరియు ట్రోత్స్కీ (కుడి).

4 What Changed after October?

The Bolsheviks were totally opposed to private property. Most industry and banks were nationalised in November 1917. This meant that the government took over ownership and management. Land was declared social property and peasants were allowed to seize the land of the nobility. In cities, Bolsheviks enforced the partition of large houses according to family requirements. They banned the use of the old titles of aristocracy. To assert the change, new uniforms were designed for the army and officials, following a clothing competition organised in 1918 – when the Soviet hat (*budeonovka*) was chosen.

The Bolshevik Party was renamed the Russian Communist Party (Bolshevik). In November 1917, the Bolsheviks conducted the elections to the Constituent Assembly, but they failed to gain majority support. In January 1918, the Assembly rejected Bolshevik measures and Lenin dismissed the Assembly. He thought the All Russian Congress of Soviets was more democratic than an assembly elected in uncertain conditions. In March 1918, despite opposition by their political allies, the Bolsheviks made peace with Germany at Brest Litovsk. In the years that followed, the Bolsheviks became the only party to participate in the elections to the All Russian Congress of Soviets, which became the Parliament of the country. Russia became a one-party state. Trade unions were kept under party control. The secret police (called the Cheka first, and later OGPU and NKVD) punished those who criticised the Bolsheviks. Many young writers and artists rallied to the Party because it stood for socialism and for change. After October 1917, this led to experiments in the arts and architecture. But many became disillusioned because of the censorship the Party encouraged.

Fig. 12 – A soldier wearing the Soviet hat (budeonovka).

Fig. 13 – May Day demonstration in Moscow in 1918.

4 అక్షోబర్ తర్వాత ఏ మార్పు జరిగింది?

బోల్శైవిక్లు ప్రైవేట్ ఆస్తులకు పూర్తిగా వ్యతిరేకం. నవంబర్ 1917లో చాలా పరిశ్రమలు, బ్యాంకులను జాతీయం చేశారు. అంటే యాజమాన్యాన్ని, నిర్వహణను ప్రభుత్వం చేపట్టింది. భూమిని సామాజిక ఆస్తిగా ప్రకటించారు. ప్రభువుల భూమిని రైతులను స్వాధీనం చేసుకోవడానికి అనుమతించారు. నగరాల్లో, కుటుంబ అవసరాలకు అనుగుణంగా పెద్ద గృహాల విభజనను అమలు చేశారు. ఉన్నతవర్గం అని సూచించే మాటలు ఉపయోగించడాన్ని వారు నిషేధించారు. ఈ మార్పులకు ప్రాథాన్యమిస్తా 1918 లో దుస్తుల పోతీని నిర్వహించి సైనికులకు, అధికారులకు కొత్త యూనిఫారాలు రూపొందించారు, ఆసుయంలోనే సోవియట్ టోపి (బుడియో నోవ్యా) ని ఎంపిక చేశారు.

బోల్శైవిక్ పార్టీని రఘ్యన్ కమ్యూనిస్ట్ పార్టీ (బోల్శైవిక్)గా మార్చారు. నవంబర్ 1917లో, బోల్శైవిక్లు రాజ్యాంగ సభకు ఎన్నికలను నిర్వహించారు. కాని వారు మెజారిటీ సభ్యులు మర్దతు పొందడంలో విఫలమయ్యారు. 1918 జనవరి లో అసెంబ్లీ బోల్శైవిక్ నిర్ణయాలను తిరస్కరించింది. లెనిన్ అసెంబ్లీని రద్దు చేశాడు. అనిశ్చిత పరిస్థితుల్లో ఎన్నుకోబడిన అసెంబ్లీ కంటే ఆల్ రఘ్యన్ కాంగ్రెస్ ఆఫ్ సోవియట్స్ ప్రజాస్వామ్యబద్ధంగా ఉంటుందని అతను భావించాడు. తమ మిత్రవక్షాలు వ్యతిరేకించినపుటికీ మార్టి 1918 లో బోల్శైవిక్లు బ్రిస్టో లిటోవ్స్ వద్ద జర్మనీతో శాంతి ఒప్పందం చేసుకున్నారు. తరువాత సంవత్సరాలలో ఆల్ రఘ్యన్ కాంగ్రెస్ ఆఫ్ సోవియట్లకు జరిగిన ఎన్నికలలో బోల్శైవిక్లు మాత్రమే పొల్గాన్నారు. ఇదే దేశం యొక్క పార్లమెంటుగా మారింది. రఘ్య ఒకే పార్టీ ఉండే దేశంగా మారింది. కార్బూక సంఘాలను పార్టీ నియంత్రణలో ఉంచారు. బోల్శైవిక్లను విమర్శించే వారిని ఈ రఘ్యా పోలీసులు (మొదట చెకా అని పిలిచారు, తరువాత OGPU మరియు NKVD) శిక్షించేవారు. మార్పు కోసం, సామ్యవాదం కోసం నిలబడిన పార్టీపై ఎంతో మంది యువరచయితలు, కళాకారులు అడుగులు చేశారు. 1917 అక్టోబరు తరువాత ఇది కళలు, వాస్తు శిల్పంలో అనేక ప్రయోగాలకు దారితీసింది. కానీ పార్టీ విధించిన ఆంక్లల కారణంగా అనేక మంది బ్రహ్మలు తొలగిపోయాయా.

చిత్రం 12. సోవియట్ టోపి (బుడియోనోవ్యా) ఫరించిన సైనికుడు

చిత్రం 13 - 1918 లో మాస్టర్ లో మే దే ప్రదర్శన

Box 3**The October Revolution and the Russian Countryside: Two Views**

'News of the revolutionary uprising of October 25, 1917, reached the village the following day and was greeted with enthusiasm; to the peasants it meant free land and an end to the war. ...The day the news arrived, the landowner's manor house was looted, his stock farms were "requisitioned" and his vast orchard was cut down and sold to the peasants for wood; all his far buildings were torn down and left in ruins while the land was distributed among the peasants who were prepared to live the new Soviet life'.

From: Fedor Belov, *The History of a Soviet Collective Farm*

A member of a landowning family wrote to a relative about what happened at the estate:

'The "coup" happened quite painlessly, quietly and peacefully. ...The first days were unbearable.. Mikhail Mikhailovich [the estate owner] was calm...The girls also...I must say the chairman behaves correctly and even politely. We were left two cows and two horses. The servants tell them all the time not to bother us. "Let them live. We vouch for their safety and property. We want them treated as humanely as possible...."

...There are rumours that several villages are trying to evict the committees and return the estate to Mikhail Mikhailovich. I don't know if this will happen, or if it's good for us. But we rejoice that there is a conscience in our people...'

From: Serge Schmemann, *Echoes of a Native Land. Two Centuries of a Russian Village* (1997).

4.1 The Civil War

When the Bolsheviks ordered land redistribution, the Russian army began to break up. Soldiers, mostly peasants, wished to go home for the redistribution and deserted. Non-Bolshevik socialists, liberals and supporters of autocracy condemned the Bolshevik uprising. Their leaders moved to south Russia and organised troops to fight the Bolsheviks (the 'reds'). During 1918 and 1919, the 'greens' (Socialist Revolutionaries) and 'whites' (pro-Tsarists) controlled most of the Russian empire. They were backed by French, American, British and Japanese troops – all those forces who were worried at the growth of socialism in Russia. As these troops and the Bolsheviks fought a civil war, looting, banditry and famine became common.

Supporters of private property among 'whites' took harsh steps with peasants who had seized land. Such actions led to the loss of popular support for the non-Bolsheviks. By January 1920, the Bolsheviks controlled most of the former Russian empire. They succeeded due

Activity

Read the two views on the revolution in the countryside. Imagine yourself to be a witness to the events. Write a short account from the standpoint of:

- an owner of an estate
- a small peasant
- a journalist

అక్టోబర్ విష్వవం, రఘ్యన్ గ్రామీణ ప్రాంతం: రెండు దృక్కోణాలు

‘అక్టోబర్ 25, 1917 నాటి విష్వవ తిరుగుబాటు వార్తలు, మరుసటి రోజు గ్రామానికి చేరుకున్నాయి. దీనిని ప్రజలు ఉత్సాహంతో స్వీగతించారు. తమకు ఉచితంగా భూమి లభిస్తుందని, యుద్ధం ముగుస్తుందని రైతాంగం అశించింది. ...వార్త వచ్చిన రోజు, భూస్వామికి చెందిన కోటులంబి ఇంటిని లూటి చేసారు, పశువులను జప్పు చేసారు. అతని విస్తారమైన పండ్ల తోటను నరికి కట్టెలుగా రైతులకు విక్రయించారు. అతని సువిశాల భవనాలన్నీ విచ్చిన్నమై శిథిలాలుగా మిగిలాయి. సరికొత్త సోవియట్ జీవన విధానాన్ని అనుసరించాలనే రైతులకు ఆ భూమిని పంచిపెట్టారు.

అధారం : ఫెడర్ బెలోవ్, ది హిస్టర్ ఆఫ్ ఎ సోవియట్ కలెక్షన్ ఫార్మ్

భూస్వామి కుటుంబానికి చెందిన సభ్యుడు ఎస్టేట్లో ఏమి జరిగిందనే దాని గురించి బంధువుకు ఇలా ప్రాశాడు:

“తిరుగుబాటు” ఎటువంటి బాధను కలిగించకుండా, నిశ్శబ్దంగా, శాంతియుతంగా జరిగింది. మొదట కొన్ని రోజులు భరించలేనంతగా ఉన్నాయి...మిష్టైల్ మిష్టైలోవిచ్ (ఎస్టేట్ యజమాని) ప్రశాంతంగా ఉన్నాడు...ఆడవాళ్లు కూడా...ఛైర్మైన్ సరిగ్గా మర్యాదగా ప్రవర్తిస్తాడనే చెప్పాలి. మాకు రెండు ఆవులు, రెండు గుర్రాలు మిగిలాయి. మమ్మల్ని ఇఱ్పంది పెట్టవద్దని సేవకులు వారికి చెబుతారు. “వాళ్లను బ్రితనివ్వండి. మేము వారి భద్రత, ఆస్తికి హమీ ఇస్తున్నాము. వారిని వీలైనంత మానవీయంగా చూడాలని మేము కోరుకుంటున్నాము... అనేక గ్రామాలలో కమిటీలను తొలగించి, మిఖాయిల్ మిష్టైలోవిచ్కు ఎస్టేట్ను తిరిగి ఇష్వదానికి ప్రయత్నిస్తున్నట్లు పుకార్లు ఉన్నాయి. ఇది జరుగుతుందో, లేదో అది మనకు మంచిదో కాదో కూడా నాకు తెలియదు. కానీ మన ప్రజలలో మనస్సుక్కి ఉన్నందుకు మేము నంతోషిస్తున్నాము...”

అధారం : సెర్జ్ ప్రైమాన్, ఎకోస్ ఆఫ్ ఎ నేటివ్ ల్యాండ్. టూ సెంచరీస్ ఆఫ్ ఎ రఘ్యన్ విలేజ్ (1997).

4.1 అంతర్యాధం

బోల్షైవిక్లు భూమి పునసహంపిణీకి ఆదేశించినప్పుడు, రఘ్యన్ సైన్యం విచ్చిన్నం కావడం ప్రారంభమైయింది. సైనికులు ముఖ్యంగా రైతులు, పునసహంపిణీ కోసం ఇంటికి వెళ్లాలని, అంతేకాకుండా సైన్యం నుండి వైదోలగాలని అనుకున్నారు. బోల్షైవిక్లుకాని సామ్యవాదులు, ఉదారవాదులు, నిరంకుశత్వాన్ని సమర్థించేవారు. బోల్షైవిక్ల తిరుగుబాటును ఖండించారు. వీరి నాయకులు దక్కిణ రఘ్యకు వెళ్లి బోల్షైవిక్లతో (రెడ్స్) పోరాదటానికి దళాలను ఏర్పాటు చేశారు. 1918 - 1919 మధ్య కాలంలో, ‘గ్రీన్స్’ (సామ్యవాద విష్వవారులు), వైట్స్ (జార్లెన్లను సమర్థించేవారు). రఘ్య సామ్రాజ్యంలో ఎక్కువ భాగాన్ని నియంత్రించారు. రఘ్యలో సామ్యవాదం ఎదుగుదలపై ఆందోళన చెందుతున్న ఫ్రైంచ్, అమెరికన్, లిఫ్టీస్, జపాన్ దళాలు మద్దతు ఇచ్చాయి. బోల్షైవిక్లకు దళాలకు మధ్య జరిగిన అంతర్యాధంలో దోషిణి, బందిషోటు, కరువు సర్వసాధారణమయ్యాయి.

జార్ మద్దతుదారులలో ప్రైవేట్ ఆస్తులను సమర్థించేవారు భూమిని స్వాధీనం చేసుకున్న రైతులపై కలినమైన చర్యలు తీసుకున్నారు. ఇటువంటి చర్యలు బోల్షైవిక్లు కాని వారు ప్రజాదరణను కోల్పోవడానికి దారితీశాయి. 1920 జనవరి నాటికి పాత రఘ్యన్ సామ్రాజ్యాన్ని చాలా వరకు బోల్షైవిక్లు నియంత్రించారు. రఘ్యయేతర జాతీయులు, ముస్లిములు, జాడిడిస్టులు సహకారం వలన వారు విజయం సాధించారు.

కృత్యం

గ్రామీణ విష్వవంపై రెండు అభిప్రాయాలను చదవండి. సంఘులనలకు మీరే సాక్షిగా ఊహించుకోండి.

- 1) ఎస్టేట్ యజమాని
- 2) చిన్నరెతు
- 3) ప్రతిక విలేఖరిగా అనాటి ఘుటనల గురించి క్లూపుంగా రాయండి.

to cooperation with non-Russian nationalities and Muslim *jihadists*. Cooperation did not work where Russian colonists themselves turned Bolshevik. In Khiva, in Central Asia, Bolshevik colonists brutally massacred local nationalists in the name of defending socialism. In this situation, many were confused about what the Bolshevik government represented.

Partly to remedy this, most non-Russian nationalities were given political **autonomy** in the Soviet Union (USSR) – the state the Bolsheviks created from the Russian empire in December 1922. But since this was combined with unpopular policies that the Bolsheviks forced the local government to follow – like the harsh discouragement of **nomadism** – attempts to win over different nationalities were only partly successful.

Activity

Why did people in Central Asia respond to the Russian Revolution in different ways?

New words

Autonomy – The right to govern themselves

Nomadism – Lifestyle of those who do not live in one place but move from area to area to earn their living

Source B

Central Asia of the October Revolution: Two Views

M.N.Roy was an Indian revolutionary, a founder of the Mexican Communist Party and prominent Comintern leader in India, China and Europe. He was in Central Asia at the time of the civil war in the 1920s. He wrote:

'The chieftain was a benevolent old man; his attendant ... a youth who ... spoke Russian ... He had heard of the Revolution, which had overthrown the Tsar and driven away the Generals who conquered the homeland of the Kirgiz. So, the Revolution meant that the Kirgiz were masters of their home again. "Long Live the Revolution" shouted the Kirgiz youth who seemed to be a born Bolshevik. The whole tribe joined.'

M.N.Roy, *Memoirs* (1964).

'The Kirghiz welcomed the first revolution (ie February Revolution) with joy and the second revolution with consternation and terror ... [This] first revolution freed them from the oppression of the Tsarist regime and strengthened their hope that ... autonomy would be realised. The second revolution (October Revolution) was accompanied by violence, pillage, taxes and the establishment of dictatorial power ... Once a small group of Tsarist bureaucrats oppressed the Kirghiz. Now the same group of people ... perpetuate the same regime ...'

Kazakh leader in 1919, quoted in Alexander Bennigsen and Chantal Quelquejay, *Les Mouvements Nationaux chez les Musulmans de Russie*, (1960).

Source

రష్య వలసవాదులు తమకు తాముగా బోల్షివిక్గా మారిన చోట సహకారం పని చేయలేదు. భివాలో, మధ్య ఆసియాలో బోల్షివిక్ వలసవాదులు సామ్యవాదాన్ని రక్షించే పేరుతో స్థానిక జాతీయవాదులను దారుణంగా ఊచకోత కోశారు. ఈ పరిస్థితిలో, బోల్షివిక్ ప్రభుత్వం దేనికి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తుందనే దానిపై చాలా మంది గందరగోళానికి గురయ్యారు.

పాక్షికంగా దీనిని పరిష్కరించడానికి, చాలా మంది రఘ్యనేతర జాతీయులకు సోవియట యూనియన్ (USSR)లో రాజకీయ స్వయంప్రతిపత్తి ఇచ్చారు - 1922లో బోల్షివిక్లు రఘ్యన్ సాప్రాజ్యం నుండి సోవియట యూనియన్ను ఏర్పాటు చేశారు. సంచార జీవనాన్ని నిలిపివేయాలనే - కలినమైన ఆదేశాలవంటి జనాదరణలేని విధానాలను అనుసరించమని బోల్షివిక్లు స్థానిక ప్రభుత్వాన్ని బలవంతం చేశారు. దీనివలన వివిధ జాతీయుల విశ్వాసాన్ని గెలుచుకునే ప్రయత్నాలు పాక్షికంగా మాత్రమే విజయవంతమయ్యాయి.

కొత్త పదాలు

స్వయంప్రతిపత్తి - తమను తాము పరిపాలించుకునే హక్కు సంచారవాదం - ఒకే చోట నివసించకుండా తమ జీవనోపాధి కోసం ఒక ప్రాంతం నుండి మరొక ప్రాంతానికి వెళ్లే వారి జీవన విధానం.

కృత్యం

మధ్య ఆసియా ప్రజలు రష్య విష్వవం పట్ల ఎందుకు విభిన్నంగా స్పందించారు?

మూలం B

అక్సోబర్ విష్వవ కాలంలో మధ్య ఆసియా : రెండు అభిప్రాయాలు

M.N.Roy ఒక భారతీయ విష్వవకారుడు, మెక్సికన్ కమ్యూనిస్ట్ పార్టీ స్థాపకుడు. భారతదేశం, చైనా, ఐరోపాలో ప్రముఖ కామింటర్స్ నాయకుడు. 1920లలో అంతర్యాధం జరుగుతున్న సమయంలో అతను మధ్య ఆసియాలో ఉండి ఇలా వ్రాశాడు:

గ్రామపెద్ద ఉదారభావాలు గల వృద్ధుడు. రఘ్యన్ భాష మాటల్లాడే యువకుడు అతని సహాయకుడు. తన మాతృభూమి కిర్రిజ్లు జయించిన సైన్యాధికారులను పారద్రోలిన, జార్నలు పదచీచ్యతని చేసిన విష్వవం గురించి విస్మాడు. ఇప్పుడు కిర్రిజ్లు తమ మాతృభూమికి తామే పాలకులయ్యారు. విష్వవమంతే ఇదే. విష్వవం వర్ధిల్లాలి. ‘అని అతడు నినాదం చేశాడు. అతనినే మొదటి బోల్షివిక్గా భావించవచ్చు. ఆ తరువాత ఆ జాతి మొత్తం చేరిపోయింది.

M.N.Roy, Memoirs (1964)

‘కిర్రిజ్లు మొదటి విష్వవాన్ని (అంటే ఫిబ్రవరి విష్వవం) అనందంతో స్థాగతించారు. ఈ రెండవ విష్వవం దిగ్రాంతి, భయాందోళనలకు గురిచేసింది... మొదటి విష్వవం వారిని జారిస్తే పాలన అణచివేత నుండి విముక్తి చేసింది... స్వయంప్రతిపత్తి సాకారం అవుతుందనే వారి ఆశను బలపరిచింది. రెండవ విష్వవం (అక్సోబర్ విష్వవం) హింస, దోషించి, పన్నులు, నియంత్రుత్తు అధికార స్థాపనతో కూడి ఉంది... ఒకసారి జారిస్తే బ్యాలోక్రాల్ యొక్క చిన్న సమూహం కిర్రిజ్లను అణచివేసింది. అదే సమూహ ప్రజలు అదే పాలనను కొనసాగించారు ...’

1919లో కజిఫ్ నాయకుడు, Alexander Bennigsen and Chantal Quelquejay, Les Mouvements Nationaux chez les Musulmans de Russie, (1960). (1960)లో ఉద్ఘారించారు.

మూలం

4.2 Making a Socialist Society

During the civil war, the Bolsheviks kept industries and banks nationalised. They permitted peasants to cultivate the land that had been socialised. Bolsheviks used confiscated land to demonstrate what collective work could be.

A process of centralised planning was introduced. Officials assessed how the economy could work and set targets for a five-year period. On this basis they made the Five Year Plans. The government fixed all prices to promote industrial growth during the first two 'Plans'

Box 4

Socialist Cultivation in a Village in the Ukraine

'A commune was set up using two [confiscated] farms as a base. The commune consisted of thirteen families with a total of seventy persons ... The farm tools taken from the ... farms were turned over to the commune ... The members ate in a communal dining hall and income was divided in accordance with the principles of "cooperative communism". The entire proceeds of the members' labor, as well as all dwellings and facilities belonging to the commune were shared by the commune members.'

Fedor Belov, *The History of a Soviet Collective Farm* (1955).

(1927-1932 and 1933-1938). Centralised planning led to economic growth. Industrial production increased (between 1929 and 1933 by 100 per cent in the case of oil, coal and steel). New factory cities came into being.

However, rapid construction led to poor working conditions. In the city of Magnitogorsk, the construction of a steel plant was achieved in three years. Workers lived hard lives and the result was 550 stoppages of work in the first year alone. In living quarters, 'in the wintertime, at 40 degrees below, people had to climb down from the fourth floor and dash across the street in order to go to the toilet'.

An extended schooling system developed, and arrangements were made for factory workers and peasants to enter universities. Crèches were established in factories for the children of women workers. Cheap public health care was provided. Model living quarters were set up for workers. The effect of all this was uneven, though, since government resources were limited.

Fig. 14 – Factories came to be seen as a symbol of socialism.

This poster states: 'The smoke from the chimneys is the breathing of Soviet Russia.'

4.2 సామ్యవాద సమాజాన్ని ఏర్పాటు చేయుట

అంతర్యాద్ధం సమయంలో, బోల్షైవిక్లు వరిశ్రమలు, బ్యాంకులను జాతీయాకరించారు. సాంఘికీకరించబడిన భూమిని సాగు చేసుకోవడానికి వారు రైతులను అనుమతించారు. స్వాధీనం చేసుకున్న భూమిలో సమష్టిగా పనిచేస్తే ఎలా ఉంటుందో చూపడానికి బోల్షైవిక్లు దీనిని ఉపయోగించారు.

కేంద్రీకృత ప్రణాళిక ప్రక్రియను ప్రవేశపెట్టారు. ఆర్థిక వ్యవస్థ ఎలా పని చేయగలదో అంచనా వేసిన అధికారులు ఐదేళ్ళ కాలానికి లక్ష్యాలను నిర్దేశించారు. దీని ఆధారంగా వారు పంచవర్ష ప్రణాళికలను రూపొందించారు. మొదటి రెండు ప్రణాళికలలో (1927-1932, 1933-1938) సమయంలో పారిశ్రామిక వృద్ధిని ప్రోత్సహించుానికి

పెట్ట 4

ఉక్కెయినెలోని ఒక గ్రామంలో సోషలిస్ట్ సాగు

రెండు [స్వాధీనం చేసుకున్న] పొలాలను స్థాపరంగా ఉపయోగించి ఒక కమ్యూన్ ఏర్పాటు చేసారు. ఈ కమ్యూన్లో మొత్తం డెబ్బు మంది వ్యక్తులతో కూడిన పదమాడు కుటుంబాలు ఉన్నాయి.... వ్యవసాయ పనిముట్లను సేకరించారు ... పొలాలు కమ్యూన్కు మార్చారు ... సభ్యులు కమ్యూన్ హాలులో తిన్నారు మరియు ఆదాయాన్ని “సహకార కమ్యూనిజం” సూత్రాలకు అనుగుణంగా విభజించారు. సభ్యులు శ్రమ మొత్తం ఆదాయం, అలాగే కమ్యూన్కు చెందిన అన్ని నివాసాలు, సౌకర్యాలను కమ్యూన్ సభ్యులు పంచుకున్నారు.

ఫెడోర్ బెలోవ్, ది హిస్టరీ ఆఫ్ ఎ సోవియట్ కలెక్షన్ ఫార్మ (1955).

అన్ని ధరలను ప్రభుత్వం నిర్దియించింది. కేంద్రీకృత ప్రణాళిక ఆర్థిక వృద్ధికి దారితీసింది. పారిశ్రామిక ఉత్పత్తి పెరిగింది (1929 - 1933 మధ్య చమురు, బొగ్గు, ఉక్కు విషయంలో 100 శాతం). నూతన పారిశ్రామిక నగరాలు ఆవిర్భవించాయి.

అయినప్పటికీ, వేగవంతమైన నిర్మాణం వల్ల పని పరిస్థితులు అద్భునంగా మారాయి. మాగ్నిలోగోర్న్ నగరంలో స్టీల్ ప్లాంట్ నిర్మాణం మూడేళ్ళలో పూర్తయింది. కార్బికులు కష్టతరమైన జీవితాలను గడిపారు. దీని ఫలితంగా మొదటి సంవత్సరంలోనే 550 సార్లు పని నిల్చిపోయింది. నివాస గృహాలలో ‘చలికాలంలో’ ఉష్టోగ్రత 40 డిగ్రీల కంటే తక్కువగా ఉండేది. ప్రజలు మరుగుదొడ్డకు వెళ్ళవలసి వస్తే నాలుగు అంతస్తులు క్రిందికి దిగి వీధికి అవతలవైపుకు పరిగెత్తవలసి వచ్చేది’.

పాతశాల వ్యవస్థను విస్తరించి అభివృద్ధి చేశారు. ఫ్లోక్టర్ కార్బికులు, రైతులు విశ్వవిద్యాలయాలలోకి ప్రవేశించడానికి ఏర్పాట్లు చేశారు. మహిళా కార్బికుల పిల్లల కోసం ఫ్లోక్టర్లో శిశు సంరక్షణ కేంద్రాలు ఏర్పాటు చేశారు. తక్కువ ఖర్చుకే ప్రజలోగ్యం, సంరక్షణ అందించారు. కార్బికులకు ఆదర్శ గృహ పనశిని ఏర్పాటు చేశారు. ప్రభుత్వం వద్ద పరిమిత వనరులు ఉన్నందున దీని ప్రభావం అనుమంగా ఉంది.

చిత్రం.14 - కర్మగారాలు సామ్యవాదానికి చిప్పులుగా మారాయి. ఈ పోస్టర్ ఇలా వేర్చాంది: ‘చిమ్మిల నుండి వచ్చే పొగ సోవియట్ రప్పు యొక్క శాసన.’

Fig. 15 – Children at school in Soviet Russia in the 1930s.
They are studying the Soviet economy.

Fig. 16 – A child in Magnitogorsk during the First Five Year Plan.
He is working for Soviet Russia.

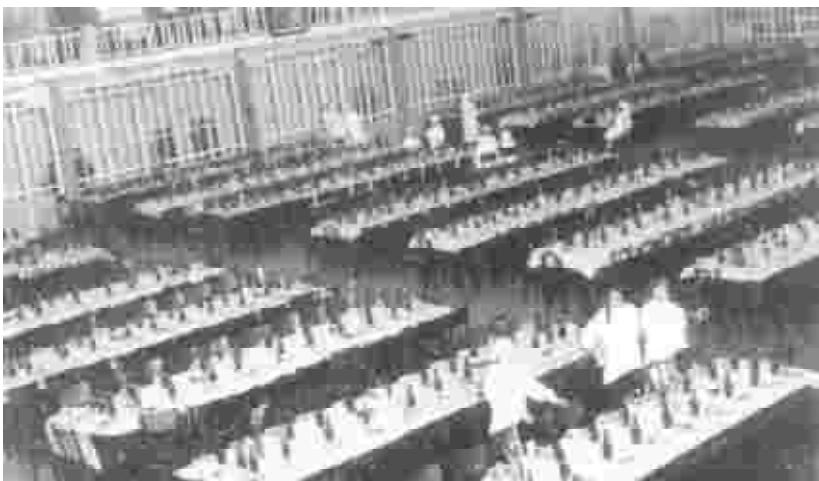

Fig. 17 – Factory dining hall in the 1930s.

Source C

Dreams and Realities of a Soviet Childhood in 1933

Dear grandfather Kalinin ...

My family is large, there are four children. We don't have a father – he died, fighting for the worker's cause, and my mother ... is ailing ... I want to study very much, but I cannot go to school. I had some old boots, but they are completely torn and no one can mend them. My mother is sick, we have no money and no bread, but I want to study very much. ...there stands before us the task of studying, studying and studying. That is what Vladimir Illich Lenin said. But I have to stop going to school. We have no relatives and there is no one to help us, so I have to go to work in a factory, to prevent the family from starving. Dear grandfather, I am 13, I study well and have no bad reports. I am in Class 5 ...

Letter of 1933 from a 13-year-old worker to Kalinin, Soviet President

From: V. Sokolov (ed), *Obshchestvo I Vlast, v 1930-ye gody* (Moscow, 1997).

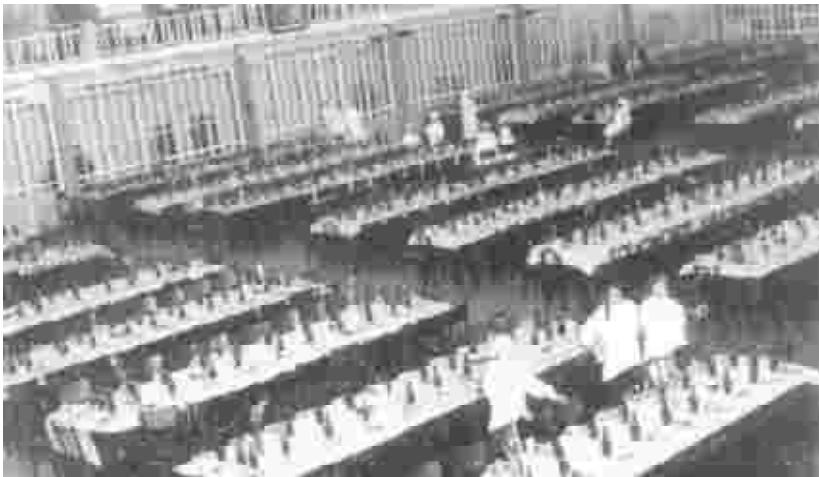
Source

చిత్రం. 15 - 1930లలో సోవియట్ రష్యాలోని పారశాలలో పిల్లలు. వారు సోవియట్ ఆర్థిక వ్యవస్థను చదువుతున్నారు.

చిత్రం.. 16 - మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో మాగ్నిటోగోర్స్‌లో ఒక పిల్లవాడు. అతను సోవియట్ రష్యా కోసం వని చేస్తున్నాడు.

చిత్రం. 17 - 1930లలో ఫ్యూక్రో భోజనశాల

మూలం C

1933లో సోవియట్లో బాల్యం యొక్క కలలు, వాస్తవాలు

ప్రియమైన తాత కాలినిక్ ...

నా కుటుంబం పెద్దది, నలుగురు పిల్లలు ఉన్నారు. మాకు తండ్రి లేరు - కార్బూకుల సంక్లేషమం కోసం పోరాదుతూ అతను చనిపోయాడు. మా అమ్మ అనారోగ్యంతో ఉంది ... నేను బాగా చదువుకోవాలనుకుంటున్నాను, కానీ నేను పారశాలకు వెళ్ళేను. నా దగ్గర కొన్ని పాత బాట్లు ఉన్నాయి, కానీ అవి పూర్తిగా చిరిగిపోయాయి, వాటిని ఎవరూ సరిచేయలేదు. మా అమ్మ అనారోగ్యంతో ఉంది, మాకు దబ్బు లేదు, తిండి లేదు, కానీ నాకు చాలా చదువుకోవాలని ఉంది.... చదువు.....చదువు.....చదువు..... అనే మూడు పనులు మా ముందు ఉన్న లక్ష్మీలు అని వ్యాధిమిర్ ఇలిచ్ లెనిన్ అన్నారు. కానీ నేను పారశాలకు వెళ్ళడం మానేయాలి. మాకు బంధువులు లేరు. మాకు సహాయం చేయడానికి ఎవరూ లేరు, కాబట్టి నేను కుటుంబం పసులు ఉండకుండా ఉండటానికి ఫ్యూక్రోలో పనికి వెళ్లాలి. ప్రియమైన తాతయ్యా, నా వయస్సు 13, నేను బాగా చదువుతున్నాను. నాగురించి చెడు అభిప్రాయాలు లేవు. నేను 5వ తరగతిలో ఉన్నాను...

సోవియట్ ప్రెసిడెంట్ కాలినిన్క 13 ఏళ్ళ ఉద్దోగి నుండి 1933లో లేఖ.

V. సోకోలోవ్ (ed), Obshchestvo I Vlast, v 1930-ye gody (మాస్కో, 1997).

మూలం

4.3 Stalinism and Collectivisation

The period of the early Planned Economy was linked to the disasters of the collectivisation of agriculture. By 1927-1928, the towns in Soviet Russia were facing an acute problem of grain supplies. The government fixed prices at which grain must be sold, but the peasants refused to sell their grain to government buyers at these prices.

Stalin, who headed the party after the death of Lenin, introduced firm emergency measures. He believed that rich peasants and traders in the countryside were holding stocks in the hope of higher prices. Speculation had to be stopped and supplies confiscated.

In 1928, Party members toured the grain-producing areas, supervising enforced grain collections, and raiding 'kulaks' – the name for well-to-do peasants. As shortages continued, the decision was taken to collectivise farms. It was argued that grain shortages were partly due to the small size of holdings. After 1917, land had been given over to peasants. These small-sized peasant farms could not be modernised. To develop modern farms, and run them along industrial lines with machinery, it was necessary to 'eliminate kulaks', take away land from peasants, and establish state-controlled large farms.

What followed was Stalin's collectivisation programme. From 1929, the Party forced all peasants to cultivate in collective farms (*kolkhoz*). The bulk of land and implements were transferred to the ownership of collective farms. Peasants worked on the land, and the *kolkhoz* profit was shared. Enraged peasants resisted the authorities and destroyed their livestock. Between 1929 and 1931, the number of cattle fell by one-third. Those who resisted collectivisation were severely punished. Many were **deported** and **exiled**. As they resisted collectivisation, peasants argued that they were not rich and they were not against socialism. They merely did not want to work in collective farms for a variety of reasons. Stalin's government allowed some independent cultivation, but treated such cultivators unsympathetically.

In spite of collectivisation, production did not increase immediately. In fact, the bad harvests of 1930-1933 led to one of most devastating famines in Soviet history when over 4 million died.

New words

Deported – Forcibly removed from one's own country.

Exiled – Forced to live away from one's own country.

Fig. 18 – A poster during collectivisation. It states: 'We shall strike at the kulak working for the decrease in cultivation.'

Fig. 19 – Peasant women being gathered to work in the large collective farms.

4.3 స్టోలినిజం, సమిష్టితత్వం

ప్రణాళికాబడ్మైన ఆర్థిక వ్యవస్థ ప్రారంభ కాలం వ్యవసాయం సమిష్టి వివత్తులతో ముదిపడి ఉంది. 1927-1928 నాటికి, సోవియట్ రష్యాలోని పట్టణాలు ధాన్యం సరఫరాలో తీవ్రమైన సమస్యను ఎదుర్కొంటున్నాయి. ధాన్యాన్ని ఏ ధరకు అమ్మాలో ప్రభుత్వం నిర్ణయించేది, అయితే రైతులు తమ ధాన్యాన్ని ప్రభుత్వ కొనుగోలుదారులకు ఈ ధరలకు విక్రయించడానికి నిరాకరించారు.

తెనిన్ మరణం తర్వాత పాటికి నాయకత్వం వహించిన స్టోలిన్ కలిన అత్యవసర చర్యలను ప్రవేశపెట్టారు. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని ధనిక రైతులు, వ్యాపారులు అధిక ధరల ఆశతో నిల్వచేశారని అతను భావించాడు. స్పెక్చులోఫ్నెను ఆపివేశారు, నిల్వలను స్వ్యాధినం చేసుకున్నాడు.

1928లో, పాటీ సభ్యులు ధాన్యం ఉత్సత్తి చేసే ప్రాంతాల్లో పర్యాటించారు. బలవంతంగా ధాన్యం సేకరణను పర్యవేక్షించారు. సంపన్న రైతులు 'కులక్స్'పై దాడి చేశారు - కొరత కొనసాగుతుండటంతో వ్యవసాయ క్షైత్రాలను సమీకృతం చేయాలని నిర్ణయిం తీసుకున్నాడు. వ్యవసాయ క్షైత్రాలు చిన్నవిగా ఉండడం వల్ల ధాన్య కొరత ఉండని వాదించారు. 1917 తరువాత, రైతులకు భూమి ఇచ్చారు. చిన్న వ్యవసాయ క్షైత్ర రైతులు పొలాలను ఆధునికిరించలేక పోయారు. ఆధునిక వ్యవసాయ క్షైత్రాలను అభివృద్ధి చేయాలంటే, యంత్రాలను పారిత్రామిక పద్ధతిలో సాగు చేయడానికి ఉపయోగించాలి. 'కులక్లను తొలగించడం' అవసరం. రైతుల నుండి భూమిని స్వ్యాధినం చేసుకోవడం, ప్రభుత్వ నియంత్రణలో ఉండే పెద్ద వ్యవసాయ క్షైత్రాలను ఏర్పాటు చేయడం ఆవసరం.

ఆ తరువాత స్టోలిన్ ఉమ్మడి క్షైత్రాల కార్యక్రమం కొనసాగింది. 1929 నుండి రైతులందరినీ ఉమ్మడి క్షైత్రంలో (కోల్ఫోజ్) సాగు చేయమని పాటీ వత్తిడి చేసింది. ఎక్కువ భాగం భూమిని, పనిముట్టును ఉమ్మడి క్షైత్రాల యాజమాన్యానికి బదిలీ చేశారు. భూమి కొరకు రైతులు పొలాల్లో పనిచేసారు, కోల్ఫోజ్లో వచ్చిన లాభాలను పంచుకున్నారు. దీనితో కోపోద్రిక్కలైన రైతులు సంబంధిత అధికారులను ఎదిరించి పశుసంపదను నాశనం చేశారు. 1929 - 1931 మధ్య, పశువుల సంఖ్య మూడింట ఒక వంతు పడిపోయింది. సమిష్టితత్వాన్ని ప్రతిఫలించిన వారిని కలినంగా శిక్షించారు. చాలా మందిని దేశం నుండి బహిపూర్చించారు. అజ్ఞాత వాసంలోకి పంపారు. సమిష్టితత్వాన్ని ప్రతిఫలించిన రైతులు తాము ధనవంతులు కాదని, సామ్యవాదానికి వ్యతిరేకం కాదని వాదించారు. కేవలం కొన్ని కారణాల వల్ల ఉమ్మడి క్షైత్రాలలో పని చేయడానికి ఇష్టపడలేదు. స్టోలిన్ ప్రభుత్వం కొంత స్వాతంత్ర సాగును అనుమతించింది. కానీ అలాంటి సాగుదారుల పట్ల కరిన వైఫలిని ప్రదర్శించింది.

సమిష్టితత్వంలో కూడా ఉత్సత్తి వెంటనే పెరగలేదు. 1930-1933 నాటికి పంటలు సరిగా పండకపోవడంతో సోవియట్ చరిత్రలో అత్యంత దారుణమైన కరువు సంభవించి 4 మిలియన్లకు పైగా ప్రజలు మరణించారు.

కొత్త పదాలు

బహిపూర్చించారు - ఒకరిని స్వంత దేశం నుండి బలవంతంగా తొలగించడం.
బహిపూర్చించబడ్డారు - ఒకరిని స్వంత దేశం నుండి దూరంగా జీవించేలా బలవంతంచేయడం.

చిత్రం 18 - సమిష్టి వ్యవసాయం సమయంలో ఒక ప్రాప్తం. ఇది ఇలా పేర్కొందరి: 'సాగు తగ్గించడం కోసం ప్రయత్నిస్తున్న కులక్లపై సమై చేస్తాం.'

చిత్రం 19 - అతిపెద్ద సామూహిక పొలాలలో పని చేయడానికి రైతు ట్రీలు గుమ్మాడారు.

Source D

Source

Official view of the opposition to collectivisation and the government response

'From the second half of February of this year, in various regions of the Ukraine ... mass insurrections of the peasantry have taken place, caused by distortions of the Party's line by a section of the lower ranks of the Party and the Soviet apparatus in the course of the introduction of collectivisation and preparatory work for the spring harvest.

Within a short time, large scale activities from the above-mentioned regions carried over into neighbouring areas – and the most aggressive insurrections have taken place near the border.

The greater part of the peasant insurrections have been linked with outright demands for the return of collectivised stocks of grain, livestock and tools ...

Between 1st February and 15th March, 25,000 have been arrested ... 656 have been executed, 3673 have been imprisoned in labour camps and 5580 exiled ...'

Report of K.M. Karlson, President of the State Police Administration of the Ukraine to the Central Committee of the Communist Party, on 19 March 1930.

From: V. Sokolov (ed), *Obshchestvo i Vlast, v 1930-ye gody*

Many within the Party criticised the confusion in industrial production under the Planned Economy and the consequences of collectivisation. Stalin and his sympathisers charged these critics with conspiracy against socialism. Accusations were made throughout the country, and by 1939, over 2 million were in prisons or labour camps. Most were innocent of the crimes, but no one spoke for them. A large number were forced to make false confessions under torture and were executed – several among them were talented professionals.

Source E

Source

This is a letter written by a peasant who did not want to join the collective farm.

To the newspaper *Krestianskaia Gazeta* (Peasant Newspaper)

'... I am a natural working peasant born in 1879 ... there are 6 members in my family, my wife was born in 1881, my son is 16, two daughters 19, all three go to school, my sister is 71. From 1932, heavy taxes have been levied on me that I have found impossible. From 1935, local authorities have increased the taxes on me ... and I was unable to handle them and all my property was registered: my horse, cow, calf, sheep with lambs, all my implements, furniture and my reserve of wood for repair of buildings and they sold the lot for the taxes. In 1936, they sold two of my buildings ... the kolkhoz bought them. In 1937, of two huts I had, one was sold and one was confiscated ...'

Afanasii Dedorovich Frebenev, an independent cultivator.

From: V. Sokolov (ed), *Obshchestvo i Vlast, v 1930-ye gody*.

మూలం D

సమీకృతంపై వ్యతిరేకత, ప్రభుత్వ ప్రతిస్పందనపై అధికారిక అభిప్రాయం

సమీకృత విధానం పరిచయం చేయుట, వసంత కాలం పంటకు సన్మధం చేయుటకు పార్టీలోని దిగువ స్థాయి శ్రేణిలోని ఒక విభాగం వక్రీకరించడం వలన ఫిబ్రవరి రెండవ భాగం నుండి ఉక్రైన్‌లోని వివిధ ప్రాంతాలలో రైతుల సామూహిక తిరుగుబాటు ఆరంభమైంది.

అతి తక్కువ వ్యవధిలో పైన తెలిపిన ప్రాంతాల నుండి ఇరుగు పొరుగు గ్రామాలకు పెద్ద ఎత్తున కార్బూక్మాలు విస్తరించాయి - సరిహద్దుల వద్ద దారుణమైన తిరుగుబాటు జరిగింది.

రైతు తిరుగుబాట్లలో ఎక్కువ భాగం ధాన్యం, పశుసంపద, పనిముట్ల సమూహ నిల్వలను... తిరిగి ఇవ్వాలనే స్పష్టమైన డిమాండ్లతో ముడిపడి ఉంది.

ఫిబ్రవరి 1 మరియు మార్చి 15 మధ్య, 25,000 మందిని అరెస్టు చేశారు ... 656 మందిని ఉరితీశారు, 3673 మందిని కార్బూక శిబిరాల్లో బైదు చేశారు. 5580 మంది బహిష్మరించారు....'

K.M. Karlson నివేదిక. కమ్యూనిస్ట్ పార్టీ సెంట్రల్ కమిటీకి చెందిన ఉక్రైన్లు రాష్ట్ర పోలీస్ పరిపాలన అధ్యక్షుడు 19 మార్చి 1930.

V. Sokolov (ed), *Obshchestvo i Vlast, v 1930-ye gody* నుండి

ప్రణాళికాబద్ధమైన ఆర్థిక వ్యవస్థలో పారిశ్రామికోవ్యతిలో గందరగోళం సమిష్టితవ్వం యొక్క పరిణామాలను పార్టీలోని చాలా మంది సభ్యులు విమర్శించారు. స్టోలిన్ అతని మర్హతుడురులు దీనిని సామ్యవాదంపై జరిగిన కుత్రగా ఆరోపించారు. 1939 నాటికి, దేశం మొత్తం మీద 2 మిలియన్లకు పైగా ప్రజలపై నేరాలోపణలు మోపి జైళ్ళలో పెట్టారు. కార్బూక శిబిరాలకు తరలించారు. వీరిలో చాలా మంది నేరాలకు పాల్వాడని అమాయకులు. కానీ వారి పక్కాన ఎవరూ మాట్లాడలేదు. చాలా మంది చిత్రపొంసల వల్ల తప్పును ఒప్పుకోవలసి వచ్చింది, ఉరితీయబడ్డారు. - వారిలో చాలా మంది ప్రతిభావంతులైన నిపుణులు ఉన్నారు.

మూలం E

ఇది సామూహిక వ్యవసాయంలో చేరడం ఇష్టం లేని ఓ రైతు *Krestianskaia Gazeta* (రైతు వార్తాపత్రిక) కు రాసిన లేఖ.

'... నేను 1879లో జన్మించిన సహజంగా పనిచేసుకునే రైతును ... మా కుటుంబంలో 6 మంది సభ్యులు ఉన్నారు. నా భార్య 1881లో జన్మించింది. నా కుమారుడు 16, ఇద్దరు కుమార్తెలు 19 సంవత్సరాల వయస్సు వారు. ఈ ముగ్గురూ పారశాలకు వెళతారు. నా సోదరి వయస్సు 71. 1932 నుండి నామై భారీ పన్నులు విధించారు. ఇది నాకు అసాధ్యమనిపించింది. 1935 నుండి స్టోలిన్ అధికారులు నామై పన్నులు పెంచారు ... నేను వాటిని చెల్లించలేకపోయాను. నా ఆస్తి మొత్తం నమోదు చేయబడింది: నా గుర్రం, ఆవు, దూడ, గొర్రెలు వాటి పిల్లలతోసహి, నా పనిముట్లు, ఘర్షించరు, భవన మరమ్మత్తు కోసం ఉంచుకున్న కలప నిల్వలు అన్నింటిని వారు పన్నుల కోసం అమ్మేశారు. 1936లో, వారు నా రెండు భవనాలను విక్రయించారు ... కోల్ఫోజ్ వాటిని కొనుగోలు చేశారు. 1937లో నాకున్న రెండు పూరిళ్ళలో ఒకటి విక్రయించబడింది మరొకటి జప్పు చేయబడింది ...

Afanasii Dedorovich Frebenev, ఒక స్వతంత్ర సాగుదారు.

V. Sokolov (ed), *Obshchestvo i Vlast, v 1930-ye gody* నుండి

5 The Global Influence of the Russian Revolution and the USSR

Existing socialist parties in Europe did not wholly approve of the way the Bolsheviks took power – and kept it. However, the possibility of a workers' state fired people's imagination across the world. In many countries, communist parties were formed – like the Communist Party of Great Britain. The Bolsheviks encouraged colonial peoples to follow their experiment. Many non-Russians from outside the USSR participated in the Conference of the Peoples of the East (1920) and the Bolshevik-founded Comintern (an international union of pro-Bolshevik socialist parties). Some received education in the USSR's Communist University of the Workers of the East. By the time of the outbreak of the Second World War, the USSR had given socialism a global face and world stature.

Yet by the 1950s it was acknowledged within the country that the style of government in the USSR was not in keeping with the ideals of the Russian Revolution. In the world socialist movement too it was recognised that all was not well in the Soviet Union. A backward country had become a great power. Its industries and agriculture had developed and the poor were being fed. But it had denied the essential freedoms to its citizens and carried out its developmental projects through repressive policies. By the end of the twentieth century, the international reputation of the USSR as a socialist country had declined though it was recognised that socialist ideals still enjoyed respect among its people. But in each country the ideas of socialism were rethought in a variety of different ways.

Box 5

Writing about the Russian Revolution in India

Among those the Russian Revolution inspired were many Indians. Several attended the Communist University. By the mid-1920s the Communist Party was formed in India. Its members kept in touch with the Soviet Communist Party. Important Indian political and cultural figures took an interest in the Soviet experiment and visited Russia, among them Jawaharlal Nehru and Rabindranath Tagore, who wrote about Soviet Socialism. In India, writings gave impressions of Soviet Russia. In Hindi, R.S. Avasthi wrote in 1920-21 *Russian Revolution, Lenin, His Life and His Thoughts*, and later *The Red Revolution*. S.D. Vidyalankar wrote *The Rebirth of Russia* and *The Soviet State of Russia*. There was much that was written in Bengali, Marathi, Malayalam, Tamil and Telugu.

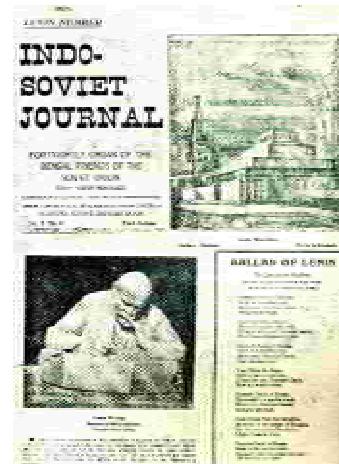

Fig.20 – Special Issue on Lenin of the Indo-Soviet Journal.

Indian communists mobilised support for the USSR during the Second World War.

5 ప్రపంచంపై రష్యన్ విప్లవం ప్రభావం మరియు USSR

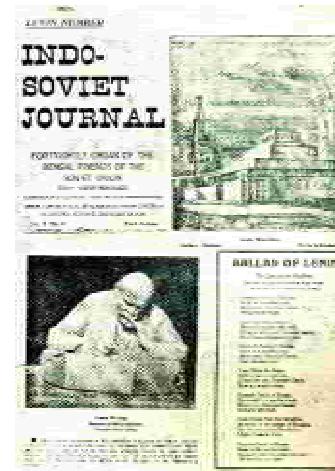
యూరప్‌లో అప్పటికే ఉన్న సోషలిస్టు పార్టీలు బోల్శైవిక్‌లు అధికారాన్ని చేజిక్కించుకున్న విధానాన్ని - దానిని నడిపిస్తున్న పద్ధతిని పూర్తిగా ఆమోదించలేదు. ఏది ఏమైనప్పటికీ, కార్బూక రాజ్యం ఏర్పడటానికి అవకాశం ఉండనే భావన ప్రపంచమంతా దావానంలా వ్యాపించింది. కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఆఫ్ గ్రేట్ బ్రిటన్ - లాగా అనేక దేశాలలో, కమ్యూనిస్టు పార్టీలు ఆవిర్భవించాయి. తమ విధానాన్ని అనుసరించమని వలసరాజ్య ప్రజలను బోల్శైవిక్‌లు ప్రోత్సహించారు. USSR వెలుపల ఉన్న అనేక మంది రష్యనేతరులు తూర్పు ప్రజల సమాచేశం (1920)లో పాల్గొన్నారు. బోల్శైవిక్‌లు కమిట్రీ (అంతర్జాతీయ సామ్యవాద బోల్శైవిక్ మద్దతుదారుల సమాఖ్య) ఏర్పాటుచేశారు. కొంతమంది USSR యొక్క కమ్యూనిస్టు యూనివర్సిటీ ఆఫ్ వర్కర్స్ ఆఫ్ ది కోస్ట్‌లో విద్యను అభ్యసించారు. రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం ప్రారంభమయ్యే సమయానికి, USSR సామ్యవాదాన్ని ప్రపంచ ముఖచిత్రం పైకి తెచ్చింది. ప్రపంచ స్థాయి గుర్తింపునిచ్చింది.

అయినప్పటికీ 1950ల నాటికి USSR లో ప్రభుత్వ పనితీరు రష్యన్ విప్లవ ఆశయాలకు అనుగుణంగా లేదని ఆ దేశంలోనే గుర్తించారు. సోవియట్ యూనియన్లో అన్ని సరిగా లేవని ప్రపంచ సామ్యవాద ఉద్యమాలు కూడా గుర్తించాయి. వెనుకబడిన దేశం గొప్ప శక్తిగా మారింది. దాని పరిశ్రమలు, వ్యవసాయం అభివృద్ధిచెందాయి. పేదలకు ఆహారం సమకూర్చింది. కానీ అది తన పొరులకు అవసరమైన స్వేచ్ఛను హరించింది. నిర్వంద విధానాల ద్వారా దాని అభివృద్ధి పథకాలను నిర్వహించింది. జరవయ్యవ శతాబ్దం చివరినాటికి, సామ్యవాద దేశంగా USSR యొక్క అంతర్జాతీయ భూతి కీటించింది. అయినప్పటికీ సామ్యవాద భావాలు ఇప్పటికీ దాని ప్రజలలో గౌరవాన్ని పొందుతున్నాయని గుర్తించబడింది. కానీ ప్రతి దేశంలోను సామ్యవాద భావనలను వివిధ రకాలుగా పునరాలోచించారు.

పెట్టే 5

భారతదేశంలో రష్యన్ విప్లవం గురించిన రచనలు

చాలామంది భారతీయులపై రష్యన్ విప్లవం ప్రభావం పడింది. చాలా మంది కమ్యూనిస్టు యూనివర్సిటీకి హజరయ్యారు. 1920ల మధ్య నాటికి భారతదేశంలో కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఏర్పడింది. దాని సభ్యులు సోవియట్ కమ్యూనిస్టు పార్టీతో సన్నిహితంగా ఉన్నారు. భారత రాజకీయ సాంస్కృతిక ప్రముఖులు సోవియట్ చర్చల పట్ల ఆసక్తిని కనబరిచారు, రష్యాను సందర్శించారు. వారిలో సోవియట్ సోషలిజం గురించి ప్రాసిన జవహర్లాల్ నెప్రూ, రవీంద్రనాథ్ తాగూర్ ఉన్నారు. భారతదేశపు రచనలలో సోవియట్ రష్యా జాడులు కన్నించాయి. 1920-21లో ఆర్. ఎన్. అవస్తి రష్యన్ విప్లవం - లెనిన్ అతని జీవితం, అతని ఆలోచనలు, తరువాత కాలంలో ది రెడ్ రెవల్యూషన్ ను పొందిలో రాశారు. ఎన్.డి. విద్యాలంకార్ ద రీబర్ట్ ఆఫ్ రష్యా, ద సోవియట్ స్టేట్ ఆఫ్ రష్యాను రాశారు. బెంగాలీ, మరాఠి, మలయాళం, తమిళం, తెలుగు భాషలలో మరిన్ని రాశారు.

చిత్రం 20 - లెనిన్సై ఇండో-సోవియట్ జర్నల్ యొక్క ప్రత్యేక సంచిక.

భారతీయ సామ్యవాదులు రెండవ ప్రపంచ యుద్ధ కాలంలో USSR కు మధ్య సమీకరించారు.

Source F**An Indian arrives in Soviet Russia in 1920**

'For the first time in our lives, we were seeing Europeans mixing freely with Asians. On seeing the Russians mingling freely with the rest of the people of the country we were convinced that we had come to a land of real equality.

We saw freedom in its true light. In spite of their poverty, imposed by the counter-revolutionaries and the imperialists, the people were more jovial and satisfied than ever before. The revolution had instilled confidence and fearlessness in them. The real brotherhood of mankind would be seen here among these people of fifty different nationalities. No barriers of caste or religion hindered them from mixing freely with one another. Every soul was transformed into an orator. One could see a worker, a peasant or a soldier haranguing like a professional lecturer.'

Shaukat Usmani, *Historic Trips of a Revolutionary*.

Source G**Rabindranath Tagore wrote from Russia in 1930**

'Moscow appears much less clean than the other European capitals. None of those hurrying along the streets look smart. The whole place belongs to the workers ... Here the masses have not in the least been put in the shade by the gentlemen ... those who lived in the background for ages have come forward in the open today ... I thought of the peasants and workers in my own country. It all seemed like the work of the Genii in the Arabian Nights. [here] only a decade ago they were as illiterate, helpless and hungry as our own masses ... Who could be more astonished than an unfortunate Indian like myself to see how they had removed the mountain of ignorance and helplessness in these few years'.

Activity

Compare the passages written by Shaukat Usmani and Rabindranath Tagore. Read them in relation to Sources C, D and E.

- What did Indians find impressive about the USSR ?
- What did the writers fail to notice?

మూలం F

1920లో ఒక భారతీయుడు సోవియట్ రష్యాకు వచ్చాడు

‘మా జీవితంలో మొదటిసారిగా, యూరోపియన్లు ఆసియన్లతో స్వేచ్ఛగా కలసిమెలని ఉండడం చూశాం. దేశంలోని మిగిలిన ప్రజలతో రఘ్యన్లు స్వేచ్ఛగా కలిసిపోవడం చూసినప్పుడు, మేము నిజమైన సమానత్వపు గడ్డకు వచ్చామనిపించింది.

నేను స్వేచ్ఛ యొక్క నిజమైన ప్రకాశమును చూశాను. ప్రతివిష్ణవకారులు, సామ్రాజ్యవాదులు విధించిన పేదరికం ఉన్నప్పటికీ, ప్రజలు గతంలో కంటే మిక్కిలి సంతోషంగాను, సంతృప్తిగాను ఉన్నారు. ఈ విష్ణవం వారిలో విశ్వాసాన్ని, నిర్ఘయతను నింపింది. ఈ యాభై విభిన్న దేశాల ప్రజల మధ్య మానవజాతి యొక్క నిజమైన సౌభాగ్యత్వం కనిపిస్తుంది. ఒకరితో ఒకరు స్వేచ్ఛగా కలిసిపోవడానికి కులమత్తాలు అడ్డంకులు కాలేదు. ప్రతి వ్యక్తి ఒక వక్తగా మారాడు. ప్రతి ఒక కార్బికుడు, రైతు, సైనికుడు సైపుణ్యం గల ఉపయోగాలకుడు అవడం ప్రతి ఒక్కరూ చూడవచ్చు.’

శ్యాకత్ ఉస్కానీ, ఒక విష్ణవకారుడి చారిత్రక యాత్రలు.

మూలం G

1930లో రహింద్రనాథ్ తాగూర్ రష్యా నుండి ఇలా ప్రాశాదు.

‘ఇతర యూరోపియన్ రాజధానుల కంటే మాస్కోలో పరిశుద్ధత చాలా తక్కువగా ఉంది. వీధులను పరిశుద్ధింగా ఉంచాలని ఎవరూ తాపత్రయపడటంలేదు. భూమి మొత్తం కార్బికులదే... ఇక్కడ ప్రజలు పెద్దమనుషుల పంచన ఉండాలని ఆశించరు. సంవత్సరాల తరబడి అజ్ఞాతంలో ఉండిపోయిన వారు నేడు వ్యక్తమయ్యారు... నేను, నా దేశ రైతులు, కార్బికుల గురించి ఆలోచించాను. ఇదంతా అరేబియన్ నైట్స్ లోని జినీ చర్యలలూ అనిపించాయి. (ఇక్కడ) ఒక దశాబ్దం క్రితం వారు కూడా మన వారిలాగే నిరక్కరాస్యాలు, అసహాయులు, ఆకలితో అలమచించేవారు... ఈ కొద్ది సంవత్సరాలలోనే అనంతమైన అజ్ఞానాన్ని, అసహాయతను తొలగించబడిన విధానం చూసి నాలాంటి అసహాయ భారతీయుడు ఆశ్చర్యపోక ఏమి చేస్తాడు.

కృత్యం

శ్యాకత్ ఉస్కానీ, రహింద్రనాథ్ తాగూర్ ప్రాసిన పేరాలను పోల్చండి. C, D మరియు E. మూలాలకు సంబంధించిన వాటితో కలిపి చదవండి.

- USSR గురించి భారతీయులకు ఏమి నచ్చింది?
- రచయితలు ఏమి కనుగొనలేకపోయారు?

Activities

1. Imagine that you are a striking worker in 1905 who is being tried in court for your act of rebellion. Draft the speech you would make in your defence. Act out your speech for your class.
2. Write the headline and a short news item about the uprising of 24 October 1917 for each of the following newspapers
 - a Conservative paper in France
 - a Radical newspaper in Britain
 - a Bolshevik newspaper in Russia
3. Imagine that you are a middle-level wheat farmer in Russia after collectivisation. You have decided to write a letter to Stalin explaining your objections to collectivisation. What would you write about the conditions of your life? What do you think would be Stalin's response to such a farmer?

Activities

Questions

1. What were the social, economic and political conditions in Russia before 1905?
2. In what ways was the working population in Russia different from other countries in Europe, before 1917?
3. Why did the Tsarist autocracy collapse in 1917?
4. Make two lists: one with the main events and the effects of the February Revolution and the other with the main events and effects of the October Revolution. Write a paragraph on who was involved in each, who were the leaders and what was the impact of each on Soviet history.
5. What were the main changes brought about by the Bolsheviks immediately after the October Revolution?
6. Write a few lines to show what you know about:
 - kulaks
 - the Duma
 - women workers between 1900 and 1930
 - the Liberals
 - Stalin's collectivisation programme.

కృత్యాలు

1. మీరు 1905లో సమై చేస్తున్న కార్బూకుడిగా ఊహించుకోండి, మీ తిరుగుబాటు చర్యలపై కోర్టులో విచారణ జరుగుతోంది. మిమ్మల్ని సమర్థించుకుంటూ మీరు చేసే ప్రసంగాన్ని రూపొందించండి. మీ తరగతిలో హావభావాలతో ప్రసంగించండి.
2. కింది వార్తాపత్రికలకు 24 అక్టోబర్ 1917 తిరుగుబాటు గురించి ముఖ్యంశాలు, సంక్లిష్ట వార్తను వ్రాయండి.
 - ప్రోస్సులోని ఒక కష్టర్యోలీవ్ పేపర్
 - బ్రిటన్‌లోని రాడికల్ వార్తాపత్రిక
 - రష్యాలోని బోల్శేవిక్ వార్తాపత్రిక
3. మీరు రష్యాలో సమీకృత విధానం తర్వాత మధ్యస్థాయి గోధుమ రైతు అని ఊహించుకోండి. సమీకృత విధానంపై మీ అభ్యంతరాలను వివరిస్తూ స్టాలిన్‌కి లేఖ రాయాలని మీరు నిర్ణయించుకున్నారు. మీ జీవిత పరిస్థితుల గురించి మీరు ఏమి వ్రాస్తారు? అలాంటి రైతు పట్ల స్టాలిన్ ఎలాంటి సమాధానం చెబుతారని మీరు అనుకుంటున్నారు?

ప్రశ్నలు

1. 1905కి ముందు రష్యాలో సామాజిక, ఆర్థిక మరియు రాజకీయ పరిస్థితులు ఏమిటి?
2. 1917కి ముందు ఐరోపాలోని ఇతర దేశాల కంటే రష్యాలోని క్రామిక జనాభా ఏ విధంగా భిన్నంగా ఉన్నారు?
3. 1917లో జారిస్తే నిరంకుశ పాలన ఎందుకు కూలిపోయింది?
4. రెండు జాబితాలను రూపొందించండి: ఒకటి ఫ్లాపరి విప్లవం యొక్క ప్రధాన సంఘటనలు దాని ప్రభావం మరియు మరొకటి అక్టోబర్ విప్లవం యొక్క ప్రధాన సంఘటనలు, దాని ప్రభావం ప్రతి ఒక్క సంఘటనలో ఎవరు పాలుపంచుకున్నారు, ఎవరు నాయకులు మరియు సోవియట్ చరిత్రపై ప్రతి ఒక్కరి ప్రభావం ఏమిటో ఒక పేరా వ్రాయండి.
5. అక్టోబర్ విప్లవం తర్వాత వెంటనే బోల్శేవిక్లు తీసుకువచ్చిన ప్రధాన మార్పులు ఏమిటి?
6. ఈ కింది వాటి గురించి మీకు తెలిసిన కొన్ని విషయాలను గూర్చి కొన్ని పంక్తులను వ్రాయండి.
 - ధనిక రైతులు
 - డూమా
 - 1900, 1930 మధ్య డూమా మహిళా కార్బూకులు
 - ఉదారవాదులు
 - స్టాలిన్ సమీకృత వ్యవసాయ కార్బూకులు

?

Nazism and the Rise of Hitler

In the spring of 1945, a little eleven-year-old German boy called Helmuth was lying in bed when he overheard his parents discussing something in serious tones. His father, a prominent physician, deliberated with his wife whether the time had come to kill the entire family, or if he should commit suicide alone. His father spoke about his fear of revenge, saying, 'Now the **Allies** will do to us what we did to the crippled and Jews.' The next day, he took Helmuth to the woods, where they spent their last happy time together, singing old children's songs. Later, Helmuth's father shot himself in his office. Helmuth remembers that he saw his father's bloody uniform being burnt in the family fireplace. So traumatised was he by what he had overheard and what had happened, that he reacted by refusing to eat at home for the following nine years! He was afraid that his mother might poison him.

Although Helmuth may not have realised all that it meant, his father had been a Nazi and a supporter of Adolf Hitler. Many of you will know something about the Nazis and Hitler. You probably know of Hitler's determination to make Germany into a mighty power and his ambition of conquering all of Europe. You may have heard that he killed Jews. But Nazism was not one or two isolated acts. It was a system, a structure of ideas about the world and politics. Let us try and understand what Nazism was all about. Let us see why Helmuth's father killed himself and what the basis of his fear was.

In May 1945, Germany surrendered to the Allies. Anticipating what was coming, Hitler, his propaganda minister Goebbels and his entire family committed suicide collectively in his Berlin bunker in April. At the end of the war, an International Military Tribunal at Nuremberg was set up to prosecute Nazi war criminals for Crimes against Peace, for War Crimes and Crimes Against Humanity. Germany's conduct during the war, especially those actions which came to be called Crimes Against Humanity,

New words

Allies – The Allied Powers were initially led by the UK and France. In 1941 they were joined by the USSR and USA. They fought against the Axis Powers, namely Germany, Italy and Japan.

Fig. 1 – Hitler (centre) and Goebbels (left) leaving after an official meeting, 1932.

నాజిజం - హిట్లర్ ఉన్నతి

W3E8B4

1945 వసంత కాలంలో ఒక పదకొండు సంవత్సరాల హెల్ముత్' అనే ఒక జర్మన్ చిన్న కుర్రవాడు మంచం మీర పదుకొని ఉండగా అతని తల్లిదండ్రులు తీవ్ర స్వరాలతో మాట్లాడుకోవడం విన్నాడు. ప్రముఖ వైద్యుడైన అతని తండ్రి అతని భార్యతో ఇలా అన్నాడు - ‘కుటుంబం మొత్తాన్ని చంపడానికి లేదా తాను ఒక్కడే ఆత్మహత్య చేసుకోవడానికి సమయం ఆసన్నమైంది.’ “మనం వికలాంగులు, యూదుల పట్ల వ్యవహారించినట్లే మిత్ర రాజ్యాలు మన పట్ల కూడా వ్యవహారిస్తాయి”. కనుక అతని తండ్రి ప్రతీకారం తీర్పుకుంటారని భయపడుతున్నట్లు తెలియచేశాడు. మరునాడు అతను హెల్ముత్ను అడవులకు తీసుకువెళ్ళాడు. అక్కడ వారు పిల్లల పాత పాటలను పాడుకుంటూ చివరిక్షణాలను సంతోషంగా గడిపాడు. తరువాత హెల్ముత్ తండ్రి తన ఆఫీసులో కాల్చుకొని ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడు. తన తండ్రి రక్తపు యూనిఫాం తమ ఇంటి పొయిలోనే తగలబెట్టడం అతనికి గుర్తుంది. అప్పుడు చూసిన సంఘటనలు, విన్న విషయాలతో కలతచెంది, తరువాత తొమ్మిది సంవత్సరముల వరకు తన ఇంట్లో ఆహారం తినడానికి నిరాకరించాడు. తన తల్లి తనకు విషమిస్తుందేమౌని భయపడ్డాడు.

హెల్ముత్ అప్పుడు జరిగినదంతా గ్రహించలేకపోయినప్పటికీ తన తండ్రి ఒక నాజీ అని, అడాల్ట్ హిట్లర్ మర్దతు దారుడని తెలుసుకున్నాడు. మీలో వాలా మందికి హిట్లర్, నాజీల గురించి కొంత వరకు తెలిసే ఉంటుంది. జర్మనీని మహాసువుత శక్తిగా రూపొందించడం, ఐరోపా మొత్తాన్ని జయించడం హిట్లర్ ఆశయమనే విషయం బహుశా మీకు తెలిసే ఉంటుంది. అతను యూదులను చంపాడనేది మీరు వినేఉంటారు. కాని నాజిజం ఒకటి రెండు విడివిడి చర్యలకే పరిమితం కాలేదు. అది ఒక వ్యవస్థ, అది ప్రపంచ రాజకీయాలకు సంబంధించిన భావపరంపర. నాజిజంగురించి ఘూర్చిగా తెలుసుకోవడానికి ప్రయత్నించాం. హెల్ముత్ తండ్రి ఎందుకు ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడు? అతని భయానికి గల కారణాలు చూద్దాం.

1945, మే లో జర్మనీ మిత్రదేశాలకు లొంగిపోయింది. జరగబోయేది ఊహించిన హిట్లర్, అతని ప్రచార మంత్రి గోబెల్స్, అతని కుటుంబం మొత్తం ఏప్రిల్లో బెల్లిన్బంకర్లో సామూహికంగా ఆత్మహత్య చేసుకున్నారు. యుద్ధం ముగింపులో శాంతికి, యుద్ధనేరాలకు, మానవత్వానికి వృత్తిరేకంగా నేరాలకు పాల్పడ్డ నాజీ యుద్ధ నేరస్థలను విచారించడానికి నూరెమ్బర్లో అంతర్జాతీయ సైనిక ట్రైబ్యూనల్ ఏర్పాటు చేసారు. యుద్ధ సమయంలో జర్మనీ అనుసరించిన

చిత్రం 1: 1932 లో అధికారిక సమావేశం ముగిసిన తరువాత హిట్లర్ (మర్దులో) గోబెల్స్ (ఎడమ)

నూతన పదాలు

మిత్రపక్షాలు - మొదటగా యు.కె., ప్రోస్ట్రోలతో మిత్రపక్షాలు ఏర్పడ్డాయి. 1941లో యు.ఎన్.ఎన్.ఆర్., యు.ఎన్.వి.లు జతకూడాయి. అవి అక్క రాజ్యాలైన జర్మనీ, జపాన్, ఇటలీలతో పోరాడాయి.

raised serious moral and ethical questions and invited worldwide condemnation. What were these acts?

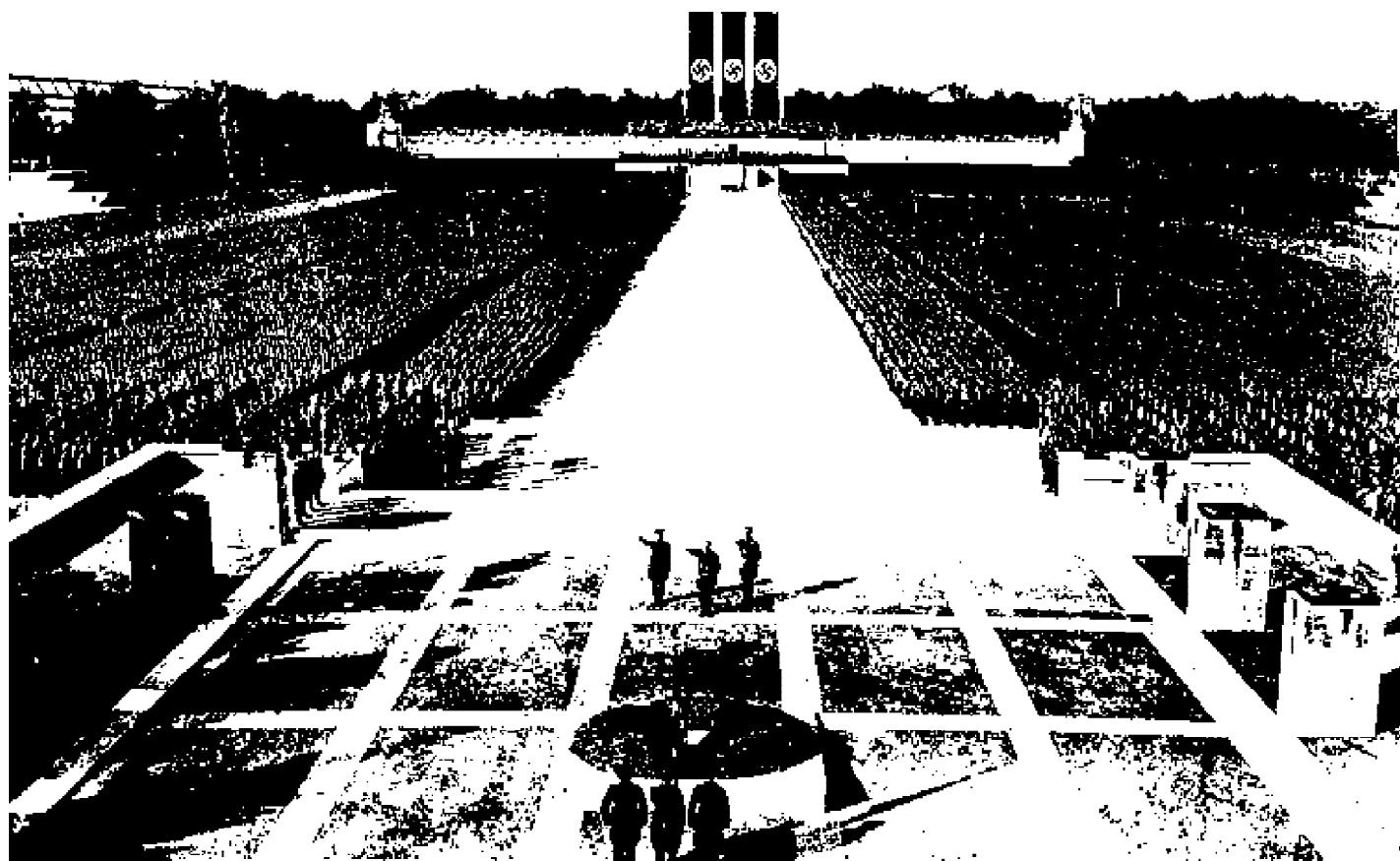
Under the shadow of the Second World War, Germany had waged a **genocidal** war, which resulted in the mass murder of selected groups of innocent civilians of Europe. The number of people killed included 6 million Jews, 200,000 Gypsies, 1 million Polish civilians, 70,000 Germans who were considered mentally and physically disabled, besides innumerable political opponents. Nazis devised an unprecedented means of killing people, that is, by gassing them in various killing centres like Auschwitz. The Nuremberg Tribunal sentenced only eleven leading Nazis to death. Many others were imprisoned for life. The retribution did come, yet the punishment of the Nazis was far short of the brutality and extent of their crimes. The Allies did not want to be as harsh on defeated Germany as they had been after the First World War.

Everyone came to feel that the rise of Nazi Germany could be partly traced back to the German experience at the end of the First World War.

What was this experience?

New words

Genocidal – Killing on large scale leading to destruction of large sections of people

విధానాలు, ముఖ్యంగా “మానవత్వపు వ్యతిరేక నేరాలు”గా పిలువబడుతున్న చర్యలపై అనేక సైతిక ప్రశ్నలు ఉత్సవమయ్యాయి. ఇవి ప్రపంచవ్యాప్త నిరసనలకు కారణమయ్యాయి. ఆ చర్యలు ఏమిటి?

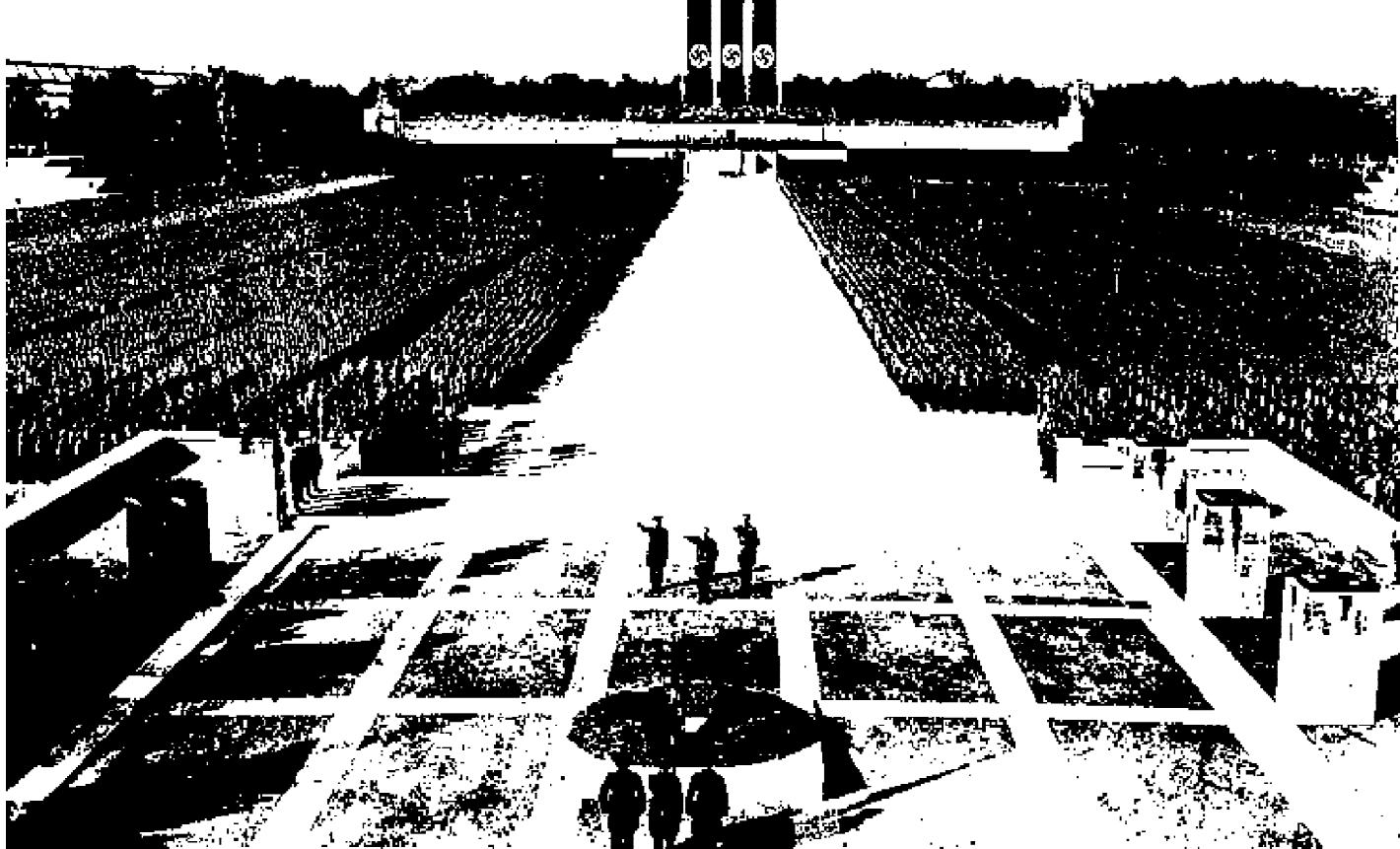
రెండవ ప్రపంచయుద్ధపు ముసుగులో జర్మనీ ఒక మారణహోమాన్ని నిర్వహించింది. దీని పర్యవసానంగా ఐరోపాలోని కొంతమంది అమాయిక శౌరులు సామూహిక హత్యకు గురయ్యారు. వీరిలో అసంఖ్యాక రాజకీయ ప్రత్యర్థులేగాక శారీరక, మానసిక వికలాంగులుగా పరిగణించబడిన వారు ఉన్నారు. 6 మిలియన్ల మంది యూదులు, 2,00,000 మంది జీప్సులు, 1 మిలియన్ పోలెండ్ శారులు, 70 వేల మంది జర్మన్లు ఉన్నారు. నాజీలు ప్రజలను చంపడానికి అంతకు పూర్వం అనుసరించని మార్గాలను ఎంచుకున్నారు. అష్టోట్ల వంటి వధించే కేంద్రాలలో గ్యాస్ పంపడం ద్వారా చంపడం జరిగింది. పదకొండు మంది ప్రముఖ నాజీలకు మాత్రమే నూరేమ్ బర్గ్ ట్రైబ్యూనల్ మరణశిక్ష విధించింది. ఇంకా చాలా మందిని జీవితశ్శిదు చేశారు. ప్రతీకారం తీర్చుకునే అవకాశం వచ్చినప్పటికీ నాజీలకు విధించిన శిక్ష వారి క్రూరత్వం, నేరాల స్థాయి కంటే చాలా తక్కువగా ఉంది. ఓడిపోయిన జర్మనీపై మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం తరువాత మిత్రపక్షాలు కరిన వైఫారి అనుసరించాలనుకోలేదు.

మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం చివరిలో జర్మనీకి కలిగిన అనుభవమే మళ్ళీ నాజీ జర్మనీ ఉన్నతికి కొంతమేర కారణమని ప్రతి ఒక్కరూ భావించారు.

ఈ అనుభవం ఏమిటి?

మాత్రన పదాలు

మారణహోమం - చాలా వర్గాల ప్రజలను అధిక సంఖ్యలో సంహరించడం.

నాజిజం - హిట్లర్ ఉన్నతి

1 Birth of the Weimar Republic

Germany, a powerful empire in the early years of the twentieth century, fought the First World War (1914-1918) alongside the Austrian empire and against the Allies (England, France and Russia.) All joined the war enthusiastically hoping to gain from a quick victory. Little did they realise that the war would stretch on, eventually draining Europe of all its resources. Germany made initial gains by occupying France and Belgium. However the Allies, strengthened by the US entry in 1917, won, defeating Germany and the Central Powers in November 1918.

The defeat of Imperial Germany and the abdication of the emperor gave an opportunity to parliamentary parties to recast German polity. A National Assembly met at Weimar and established a democratic constitution with a federal structure. Deputies were now elected to the German Parliament or Reichstag, on the basis of equal and universal votes cast by all adults including women.

This republic, however, was not received well by its own people largely because of the terms it was forced to accept after Germany's defeat at the end of the First World War. The peace treaty at Versailles with the Allies was a harsh and humiliating peace. Germany lost

Fig.2 – Germany after the Versailles Treaty. You can see in this map the parts of the territory that Germany lost after the treaty.

1 వీమర్ రిపబ్లిక్ ఆవిర్భావం

20 వ శతాబ్ది ప్రారంభంలో ఒక శక్తివంతమైన సామ్రాజ్యమైన జర్మనీ, మొదటి ప్రపంచ యుద్ధంలో (1914-1918) అస్థియన్ సామ్రాజ్యంతో కలిసి మిత్ర రాజ్యాలకు (ఇంగ్లాండ్, ప్రాన్స్, రష్యా) వృత్తిరేకంగా పోరాడింది. యుద్ధంలో పాల్గొన్నవారందరూ తమ విజయంతో యుద్ధం త్వరగా ముగుస్తుందనే ఆశతో అందరూ ఉత్సాహంగా ఉన్నారు. కానీ యుద్ధం కొనసాగుతూ యూరప్ వస్తులను హరింపచేస్తుందని వారు తెలుసుకోలేకపోయారు. ప్రాన్స్, బెల్జియం ప్రాంతాలను ఆక్రమించడం ద్వారా జర్మనీ ప్రారంభంలో విజయాలను నమోదు చేసింది. ఏది ఏమైనప్పటికీ 1917 లో అమెరికా యుద్ధంలో పాల్గొనడంతో బలం పెంచుకున్న మిత్రరాజ్యాలు 1918 నవంబర్లో జర్మనీని, కేంద్ర రాజ్యాలనూ ఓడించాయి.

సామ్రాజ్యవాద జర్మనీ ఓటమి, చక్రవర్తి పదవీచ్చుతుడు కావడం వంటివి పార్లమెంటరీ పార్టీలకు జర్మనీ రాజకీయాలను పునరుద్ధరించడానికి అవకాశం లభించింది. వీమర్లో జాతీయ అసెంబ్లీ సమావేశమై సమాఖ్య పునాదిగా ప్రజాస్వామ్య రాజ్యాంగాన్ని ఏర్పాటు చేసింది. మహిళలతో సహ వయోజనల సమాన సార్వత్రిక ఓట్లు ఆధారంగా జర్మనీ పార్లమెంటు లేదా రీవెస్ట్రిగ్కు సహాయకులు ఎన్నికకాబడ్డారు.

ప్రపంచ యుద్ధం ముగింపులో ఓటమి పాలైన జర్మనీ మిత్రదేశాల ఘర్తులను బలవంతంగా అంగీకరించవలసి వచ్చింది. ఏది ఏమైనప్పటికి ఈ గణతంత్రం స్వంత ప్రజల ఆధరణ పొందలేదు. వెర్మెల్టో మిత్ర పక్షాలతో జరిగిన శాంతి ఒప్పందము కలినంగాను శాంతిని కించపరిచే విధంగాను ఉంది. జర్మనీ తన ఆధినంలోని విదేశీ కాలనీలను, 10వ వంతు జనాభాను, 13% భూభాగాన్ని ప్రాన్స్, పోలండ్, దెన్మార్క, లిథ్యేనీయాలకు 75% ఇనుమును, 26% బొగ్గును, కోల్హోయింది. మిత్రరాజ్యాలు జర్మనీని తగ్గించి బలహీనపరిచాయి. సైనిక

చిత్రం2: వెర్మెల్ సంధి తరువాత జర్మనీ నంది తరువాత జర్మనీ కోల్హోయిన భూభాగాన్ని ఈ పటంలో మీరు చూడవచ్చు.

its overseas colonies, a tenth of its population, 13 per cent of its territories, 75 per cent of its iron and 26 per cent of its coal to France, Poland, Denmark and Lithuania. The Allied Powers demilitarised Germany to weaken its power. The War Guilt Clause held Germany responsible for the war and damages the Allied countries suffered. Germany was forced to pay compensation amounting to £6 billion. The Allied armies also occupied the resource-rich Rhineland for much of the 1920s. Many Germans held the new Weimar Republic responsible for not only the defeat in the war but the disgrace at Versailles.

1.1 The Effects of the War

The war had a devastating impact on the entire continent both psychologically and financially. From a continent of creditors, Europe turned into one of debtors. Unfortunately, the infant Weimar Republic was being made to pay for the sins of the old empire. The republic carried the burden of war guilt and national humiliation and was financially crippled by being forced to pay compensation. Those who supported the Weimar Republic, mainly Socialists, Catholics and Democrats, became easy targets of attack in the conservative nationalist circles. They were mockingly called the 'November criminals'. This mindset had a major impact on the political developments of the early 1930s, as we will soon see.

The First World War left a deep imprint on European society and polity. Soldiers came to be placed above civilians. Politicians and publicists laid great stress on the need for men to be aggressive, strong and masculine. The media glorified trench life. The truth, however, was that soldiers lived miserable lives in these trenches, trapped with rats feeding on corpses. They faced poisonous gas and enemy shelling, and witnessed their ranks reduce rapidly. Aggressive war propaganda and national honour occupied centre stage in the public sphere, while popular support grew for conservative dictatorships that had recently come into being. Democracy was indeed a young and fragile idea, which could not survive the instabilities of interwar Europe.

1.2 Political Radicalism and Economic Crises

The birth of the Weimar Republic coincided with the revolutionary uprising of the Spartacist League on the pattern of the Bolshevik Revolution in Russia. Soviets of workers and sailors were established

బలగాలను తగ్గి యుద్ధం జరగడానికి కారణము జర్మనీదేనను యుద్ధ నిందారోపణల వలన మిత్రరాజ్యాలకు జరిగిన సష్టానికి జర్మనీ బాధ్యత వహించవలసి వచ్చింది. జర్మనీ 6 బిలియన్ పొండ్లను నష్టపరిహారంగా చెల్లించవలసి వచ్చింది. 1920 లో మిత్రరాజ్య సైన్యాలు అత్యంత ఖనిజ సమృద్ధి ప్రాంతాలైన రైన్ల్యాండ్ ను ఆక్రమించాయి. యుద్ధంలో ఓటమికే కాకుండా, వెర్షేల్ అవహేళనకు కూడా నూతన వీమర్ రిపబ్లిక్ కారణమని చాలామంది జర్మన్లు భావించారు.

1.1 యుద్ధ పరిణామాలు

యుద్ధం యావత్ ఖండంపై మానసికంగా ఆర్థికంగా విధ్వంసకర ప్రభావాన్ని చూపింది. యుద్ధ ప్రభావంతో బుణిదాతల ఖండంగా ఉండే ఐరోపా బుణగ్రస్తుల ఖండంగా మారింది. దురదృష్టవశాత్తు, ఆవిర్భావ దశలో ఉన్న రిపబ్లిక్, జర్మనీ గతకాలపు వీమర్ పాపాలను మోయవలసి వచ్చింది. రిపబ్లిక్ యుద్ధ అవమాన భారాన్ని, జాతీయ అవహేళన భరించింది. నష్టపరిహారం భరించవలసి రావడంతో ఆర్థికంగాను కుంగిపోయింది. వీమర్ రిపబ్లిక్కు ప్రధాన మద్దతుదారులైన సోషలిస్టులు, క్యాథలిక్కులు, డెమోక్రాట్లు, సంప్రదాయవాదుల, జాతీయవాదుల సమూహాల దాడులకు లక్ష్యంగా మారారు. వారిని నవంబరు సేరస్టులని ఎగతాళిగా పిలిచేవారు. ఈ విధమైన ఆలోచనా ధోరణి 1930 ప్రారంభం నాటి రాజకీయ పరిణామాలపై చూపిన ప్రభావాన్ని ముందు ముందు తెలుసుకుంటాము.

మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం యూరోపియన్ సమాజము, రాజకీయాలపై తీవ్ర ప్రభావం చూపింది. సైనికులకు సాధారణ పౌరుల కంటే ఉన్నతస్థానం లభించింది. ప్రజలు దూకుడుగా, పౌరుషవంతులుగా ఉండాలని రాజకీయవేత్తలు, ప్రచారకర్తలు, నొక్కిచెప్పారు. ప్రచార మాధ్యమాలు కండక జీవితాన్ని ప్రస్తుతించాయి. ఏదేమైనప్పటికీ సైనికులు ఈ కండకాలలో దుర్భర జీవితం గడిపారని, కచ్చేబరాలను తినే ఎలుకలు మధ్య జీవించే వారనేది నిజం. సైనికులు విషవాయు ప్రయోగాలు, శత్రువుల దాడులు ఎదుర్కొన్నారు. వారి హోదాలు తగ్గించబడ్డాయి. విస్తృత యుద్ధ ప్రచారం, జాతి శేస్తుత్వం ప్రజలలో కీలకాంశమైనది. అయితే అదే సమయంలో ఆవిర్భవిస్తున్న సాంప్రదాయక నియంత్ర్యానికి ప్రజాదరణ పెరిగింది. నిజానికి ఒక సరళమైన సరికొత్త ఆలోచన అయిన ప్రజాసాధ్యమ్యం ఐరోపా అంతర్భూత ఆస్థిరతలను తట్టుకోలేక పోయింది.

1.2 రాజకీయ సంస్కరణలు - ఆర్థిక సంక్షోభం

వీమర్ రిపబ్లిక్ ఆవిష్కారం రష్యాలో జరిగిన బోల్శేవిక్ ఉద్యమంలో ఆవిర్భవించిన సాప్రాసిస్టు లీగుతో సరితూగుతుంది. అనేక నగరాల్లో కార్బూక సంఘాలు, నావికుల సంఘాలు ఏర్పడ్డాయి. సోవియట్ తరఫో పరిపాలన బెల్లిన్లోని రాజకీయ

Fig.3 – This is a rally organised by the radical group known as the Spartacist League.
In the winter of 1918-1919 the streets of Berlin were taken over by the people. Political demonstrations became common.

in many cities. The political atmosphere in Berlin was charged with demands for Soviet-style governance. Those opposed to this – such as the socialists, Democrats and Catholics – met in Weimar to give shape to the democratic republic. The Weimar Republic crushed the uprising with the help of a war veterans organisation called Free Corps. The anguished Spartacists later founded the Communist Party of Germany. Communists and Socialists henceforth became irreconcilable enemies and could not make common cause against Hitler. Both revolutionaries and militant nationalists craved for radical solutions.

Political radicalisation was only heightened by the economic crisis of 1923. Germany had fought the war largely on loans and had to pay war **reparations** in gold. This **depleted** gold reserves at a time resources were scarce. In 1923 Germany refused to pay, and the French occupied its leading industrial area, Ruhr, to claim their coal. Germany retaliated with passive resistance and printed paper currency recklessly. With too much printed money in circulation, the value of the German mark fell. In April the US dollar was equal to 24,000 marks, in July 353,000 marks, in August 4,621,000 marks and at

New words

Deplete – Reduce, empty out
Reparation – Make up for a wrong done

Fig.4 – Baskets and carts being loaded at a bank in Berlin with paper currency for wage payment, 1923. The German mark had so little value that vast amounts had to be used even for small payments.

చిత్రం 3: ఇది స్విర్ట్రాసిస్ట్ లీగ్ అనే తీవ్రవాద సముదాయం ఏర్పాటు చేసిన ర్యాలీ.

1918-1919 శీతాకాలంలో బెల్లిన్ విధులు ప్రజలతో నిండి పోయాయి. రాజకీయ ప్రదర్శనలు సర్వసాధారణమయ్యాయి.

వాతావరణము ఉండాలనే విధంగా మారింది. దీన్ని వ్యతిరేకించిన సోషలిస్టులు, డెమోక్రాట్లు, క్యాథలిక్యులు ప్రజాస్వామ్య గణతంత్రంగా రూపొందించటానికి వీమర్లో సమావేశమయ్యారు. ప్రీ కార్ప్ అనే యుద్ధ అనుభవజ్ఞుల సంఘ సహాయంతో వీమర్ రిపబ్లిక్ తిరుగుబాటును అణవివేసింది. ఆవేదనకు గురయిన స్వార్పాసిస్టులు తరువాత జర్మనీ కమ్యూనిష్టు పార్టీని స్థాపించారు. కమ్యూనిష్టులు, సోషలిస్టులు ఒకరికాకరు బద్ధశత్రువులయ్యారు. రాజీవడి హిట్లర్ను ఎదిరించడానికి ఐక్యమవ్వేలేకపోయారు. విఫ్లవవాదులు, తీవ్రవాద జాతీయవాదులు పరిష్కారాల కోసం తీవ్రంగా ఆరాటపడ్డారు.

1923 ఆర్థిక సంక్షోభం వల్ల మాత్రమే రాజకీయ సంస్కరణలు బలపడ్డాయి. జర్మనీ యుద్ధసమయంలో ఎక్కువ బుటాలపై ఆధారపడింది. యుద్ధ సమాప్తిలో బంగారం రూపంలో చెల్లించాల్చివ్వింది. దానితో బంగారం నిల్వలు క్లీటించి వనరుల కొరత ఏర్పడింది. 1923 లో జర్మనీ చెల్లింపులు నిలిపి వేయడంతో ప్రముఖ పారిక్రామిక ప్రాంతమైన రూర్ను బోగ్గు వనరుల కోసం ఫ్రెంచ్ ఆక్రమించింది. జర్మనీ నిప్పియాత్మకంగా ప్రతిఫుటించింది. కాగితం కరెన్సీని విచక్కణా రహితంగా ముద్రించింది. కరెన్సీని ఎక్కువగా ముద్రించి చలామణి చేయండంతో జర్మనీ కరెన్సీ మార్కు విలువ పడిపోయింది. విప్రియల్లో అమెరికా డాలర్ విలువ 24,000 మార్కులకు సమానం కాగా జాలైనెలలో 3,53,000 మార్కులు ఆగప్పులో 4,621,000 మార్కులు,

సూతన పదం

క్లీటించు - తరిగిపోవడం, భారీఅంయాపోవడం
నష్టపరిపోరం - చేసిన తప్పును సవరించుకోవడం

చిత్రం 4 : 1923 లో బెల్లిన్ బ్యాంకు వద్ద జీతాలు చెల్లించటానికి కరెన్సీ కాగితాలను బుటులు, బండ్లులో నింపడం. జర్మనీమార్కు తక్కువ విలువ కలిగి ఉండటం వలన చిన్న వసులకు కూడా ఎక్కున మొత్తం చెల్లింప వలసి వచ్చింది.

98,860,000 marks by December, the figure had run into trillions. As the value of the mark collapsed, prices of goods soared. The image of Germans carrying cartloads of currency notes to buy a loaf of bread was widely publicised evoking worldwide sympathy. This crisis came to be known as hyperinflation, a situation when prices rise phenomenally high.

Eventually, the Americans intervened and bailed Germany out of the crisis by introducing the Dawes Plan, which reworked the terms of reparation to ease the financial burden on Germans.

1.3 The Years of Depression

The years between 1924 and 1928 saw some stability. Yet this was built on sand. German investments and industrial recovery were totally dependent on short-term loans, largely from the USA. This support was withdrawn when the **Wall Street Exchange** crashed in 1929. Fearing a fall in prices, people made frantic efforts to sell their shares. On one single day, 24 October, 13 million shares were sold. This was the start of the Great Economic Depression. Over the next three years, between 1929 and 1932, the national income of the USA fell by half. Factories shut down, exports fell, farmers were badly hit and speculators withdrew their money from the market. The effects of this recession in the US economy were felt worldwide.

The German economy was the worst hit by the economic crisis. By 1932, industrial production was reduced to 40 per cent of the 1929 level. Workers lost their jobs or were paid reduced wages. The number of unemployed touched an unprecedented 6 million. On the streets of Germany you could see men with placards around their necks saying, 'Willing to do any work'. Unemployed youths played cards or simply sat at street corners, or desperately queued up at the local employment exchange. As jobs disappeared, the youth took to criminal activities and total despair became commonplace.

The economic crisis created deep anxieties and fears in people. The middle classes, especially salaried employees and pensioners, saw their savings diminish when the currency lost its value. Small businessmen, the self-employed and retailers suffered as their

New words

Wall Street Exchange – The name of the world's biggest stock exchange located in the USA.

Fig.5 – Homeless men queuing up for a night's shelter, 1923.

Fig.6 – Sleeping on the line. During the Great Depression the unemployed could not hope for either wage or shelter. On winter nights when they wanted a shelter over their head, they had to pay to sleep like this.

డిశంబరు నాటికి 98,860,000 మార్కులు గాను తదుపరి ఈ సంఖ్య ట్రీలియన్లకు చేరుకుంది. మార్కు విలువ కుప్పకూలడంతో వస్తువుల ధరలు పెరిగాయి. రొట్టెలు కొనడానికి జర్మన్లు కరెన్సీ నోట్లను బండికెత్తి, తీసుకు వెళ్లున్న దృశ్యం ప్రపంచ వ్యాప్తంగా సానుభూతిని రేకెత్తించింది. ధరలు అసాధారణంగా పెరిగే ఈ పరిస్థితిని అధిక ద్వార్వోల్పణం అని అన్నారు.

చివరకు అమెరికన్లు జోక్యం చేసుకొని జర్మనీపై ఆర్థిక భారాన్ని తగ్గించటానికి, నష్టపరిషోరం యొక్క నిబంధనలు పునసమీక్షించి డావ్స్ ప్రణాళికను ప్రవేశ పెట్టడం ద్వారా జర్మనీని ఆర్థిక సంక్షోభం నుండి బయటకు పడేశారు.

1.3 ఆర్థిక మాంద్య కాలం

1924 – 1928 మధ్యకాలంలో కొంత స్థిరత్వం కల్పించినపుటికీ ఇది అస్థిరమైనది. జర్మన్ పెట్టుబడులు, పారిశ్రామిక పునరుద్ధరణ అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాల నుండి తీసుకున్న స్వల్ప బుణాలపై ఆధారపడి ఉన్నాయి. 1929లో వాల్ట్‌ఫ్రెంజ్ పతనమైనప్పుడు ఈ మధ్యతు ఉపసంహరించుకున్నారు. ప్రజలు తమ పేర్ల ధరలు తగ్గుతాయనే భయంతో, విక్రయించడానికి విపరీత ప్రయత్నాలు చేశారు. అక్షోబరు 24 న ఒకేరోజు 13 మిలియన్ పేర్లు అమ్ముడయ్యాయి. ఇది తీవ్ర ఆర్థికమార్యం యొక్క ప్రారంభం. తరువాత 1929–1932 మధ్య మూడు సంవత్సరాల కాలంలో అమెరికా జాతీయ ఆదాయం సగానికి పడిపోయింది. ఫౌకరీలు మూతపడ్డాయి. ఎగుమతులు పడిపోయాయి. రైతుల పరిస్థితి అధ్యాన్నమయింది. సట్టా వ్యాపారులు మార్కెట్లు నుండి తమ దబ్బును ఉపసంహరించుకున్నారు. అమెరికాలో ఏర్పడిన ఆర్థిక మాంద్యం ప్రభావం ప్రపంచ వ్యాపితమైనది.

ఆర్థిక సంక్షోభం పలన జర్మనీ ఆర్థిక వ్యవస్థ అతలా కుతలమయింది. 1932 నాటికి పారిశ్రామిక ఉత్పత్తి 1929 నాటి కన్నా 40శాతం తగ్గింది. కార్బూకులు ఉపాధి కోల్ఫోయారు లేదా తక్కువ జీతాలు తీసుకున్నారు. నిరుద్యోగుల సంఖ్య గణనీయంగా పెరిగి 6 మిలియన్లకు చేరుకుంది. “ఏ పనికైనా సిద్ధమే” నన్న ప్లకార్డును మెడకు ధరించిన ప్రజలు జర్మన్ వీధులలో కనిపించేశారు. నిరుద్యోగ యువత పేకాట ఆడుతూ, వీధి మూలల్లో కూర్చుంటూ లేదా స్థానిక ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్సెంజ్ వద్ద నిరాశతో కూర్చునేవారు. ఉద్యోగాలు కనుమరుగవడంతో యువకులు నేరపూరిత చర్యలకు పొల్పాడడం సర్వసాధారణమయింది.

ఆర్థిక సంక్షోభం ప్రజల్లో తీవ్ర అందోళనను భయాన్ని సృష్టించింది. కరెన్సీ విలువ పడిపోవడంతో మధ్యతరగతి వర్డాలు ముఖ్యంగా జీతం తీసుకునే ఉద్యోగులు, పెన్సినల్లు పొదువు అనుమాంగా తగ్గింది. చిరువ్యాపారులు, స్వయం ఉపాధి వారు, చిల్లర వ్యాపారులు తమ వ్యాపారాలు దెబ్బతినడంతో ఇబ్బందులు పడ్డారు.

సూతన పదం

వాల్ట్‌ఫ్రెంజ్ ఎక్సెంజ్ – అమెరికాలోని అతి పెద్ద వాటిజ్ సంస్ పేరు.

చిత్రం 5: 1923లో నిరాశయులు రాత్రి ఆశ్రయం కోసం కూత్తాలో నిలుచుండటం.

చిత్రం 6: వరుసలో నిద్రించడం. తీవ్రమైన మాంద్యం సమయంలో నిరుద్యోగులకు జీతం గురించి, ఆశ్రయం గురించిన ఆశలేదు. జీతాకాలపు రాత్రులలో వారు ఆశ్రయం కోరుకుంటే వారు ఈ విధంగా నిద్రించడానికి దబ్బ చెల్లించవలసి వచ్చేది.

businesses got ruined. These sections of society were filled with the fear of **proletarianisation**, an anxiety of being reduced to the ranks of the working class, or worse still, the unemployed. Only organised workers could manage to keep their heads above water, but unemployment weakened their bargaining power. Big business was in crisis. The large mass of peasantry was affected by a sharp fall in agricultural prices and women, unable to fill their children's stomachs, were filled with a sense of deep despair.

Politically too the Weimar Republic was fragile. The Weimar constitution had some inherent defects, which made it unstable and vulnerable to dictatorship. One was proportional representation. This made achieving a majority by any one party a near impossible task, leading to a rule by coalitions. Another defect was Article 48, which gave the President the powers to impose emergency, suspend civil rights and rule by decree. Within its short life, the Weimar Republic saw twenty different cabinets lasting on an average 239 days, and a liberal use of Article 48. Yet the crisis could not be managed. People lost confidence in the democratic parliamentary system, which seemed to offer no solutions.

New words

Proletarianisation – To become impoverished to the level of working classes.

సమాజంలోని ఈ పర్గలు తాము శ్రామిక వర్గస్థాయికి దిగజారి పోతామని, మరింత అధ్యాన్యమవుతుందని, లేదా నిరుద్యోగులవుతామనే భయం నెలకొంది. సంఘటిత కార్బూకులు మాత్రమే ఊపిరి పీల్చుకోగలిగారు. కానీ నిరుద్యోగం వారి కోనుగోలు శక్తిని బలహీన పరిచింది. పెద్ద వ్యాపారాలు సంక్లోభంలో పడ్డాయి. వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల ధరల పతనంతో రైతాంగం దెబ్బతిన్నారు. మహిళలు తమ పిల్లలకు కడుపు నిండా ఆహారం ఇవ్వలేక తీవ్ర నిరాశకు లోనయ్యారు. రాజకీయంగా కూడా వీమర్ రిపబ్లిక్ బలహీనపడింది. వీమర్ రాజ్యాంగము లోని కొన్ని స్వాభావికమైన లోపాలు దీనిని ఆస్థిరంగాను, నియంత్రణానికి అవకాశం కల్పించేవిధంగాను చేశాయి.

వీటిలో ఒకటి దామాషా ప్రాతినిధ్యం. దీనితో ఏ ఒక్క పాటీ మెజారిటీ సాధించడం దాదాపుగా అసాధ్యమైనది. ఇది సంకీర్ణాల పాలనకు దారి తీసింది. మరొక లోపం ఆర్టికల్ 48. ఇది రాష్ట్రపతికి ఎమర్జెన్సీ విధించడానికి, పౌరహక్కులు రద్దు చేయడానికి, డిక్రీ (ఉత్తర్వులు) ద్వారా పాలన చేయడానికి అధికారాలు కల్పించింది. దీని పలన వీమర్ రిపబ్లిక్ సగటున 239 రోజులకు ఒక క్యాబినెట్ చొపున తక్కువ వ్యవధిలో 20 విభిన్న క్యాబినెట్ ఏర్పడటం, ఆర్టికల్ 48 సరళతరమవడం జరిగాయి. కానీ ఇది సంక్లోభాన్ని నియంత్రించలేక పోయింది. ప్రజాస్వామ్య పార్లమెంటరీ వ్యవస్థ ఎటువంటి పరిష్కారాలు చూపలేక పోయినందున ప్రజలు దీనిపై విశ్వాసాన్ని కోల్పోయారు.

సూతన పదం

కార్బూక వర్గీకరణ - కార్బూకులను వారి స్థాయిలను బట్టి వర్గీకరించడం.

2 Hitler's Rise to Power

This crisis in the economy, polity and society formed the background to Hitler's rise to power. Born in 1889 in Austria, Hitler spent his youth in poverty. When the First World War broke out, he enrolled for the army, acted as a messenger in the front, became a corporal, and earned medals for bravery. The German defeat horrified him and the Versailles Treaty made him furious. In 1919, he joined a small group called the German Workers' Party. He subsequently took over the organisation and renamed it the National Socialist German Workers' Party. This party came to be known as the Nazi Party.

In 1923, Hitler planned to seize control of Bavaria, march to Berlin and capture power. He failed, was arrested, tried for treason, and later released. The Nazis could not effectively mobilise popular support till the early 1930s. It was during the Great Depression that Nazism became a mass movement. As we have seen, after 1929, banks collapsed and businesses shut down, workers lost their jobs and the middle classes were threatened with destitution. In such a situation Nazi **propaganda** stirred hopes of a better future. In 1928, the Nazi Party got no more than 2.6 per cent votes in the Reichstag – the German parliament. By 1932, it had become the largest party with 37 per cent votes.

Fig. 7 – Hitler being greeted at the Party Congress in Nuremberg in 1938.

New words

Propaganda – Specific type of message directly aimed at influencing the opinion of people (through the use of posters, films, speeches, etc.)

2 హిట్లర్ అధికారంలోకి రావడం

ఆర్థిక, రాజకీయ సమాజపరంగా ఏర్పడిన సంక్లీభాలు హిట్లర్ అధికారంలోకి రావడానికి దోహదపడ్డాయి. 1889లో ఆస్ట్రియాలో జన్మించిన హిట్లర్ తన యవ్వనాన్ని పేదరికంలో గడిపాడు. మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం ప్రారంభమైనప్పుడు అతడు సైన్యంలో చేరాడు. మొదటి వరుస వార్తాహరునిగా చేసి, ఆ తరువాత కార్పోరల్ అయ్యాడు. తన దైర్యసాహసలకు ఆనేక పతకాలు పొందాడు. జర్మనీ ఓటమి అతనిని భయపెట్టింది. వద్దెల్స్ ఒప్పందం అతనిని కోపోద్రికుడిని చేసింది. 1919 లో హిట్లర్ జర్మన్ వర్కెర్స్ పార్టీ అనే చిన్న సమూహంలో చేరాడు. తరువాత ఆపార్టీని స్వోధనపరచుకొని దానిని నేషనల్ సోఫిస్ట్ జర్మన్ వర్కెర్స్ పార్టీగా మార్చాడు. ఇది నాజీ పార్టీగా పేరుగాంచింది.

1923 లో హిట్లర్ ఒవేరియాపై నియంత్రణ సాధించాలని, బెర్లిన్కు వెళ్ళి అధికారాన్ని చేజిక్కించుకోవాలని ప్రణాళిక మేసుకున్నాడు. అతను విఫలమయ్యాడు, అరెస్టు చేయబడ్డాడు. రాజద్రోహ నేరంపై అతనిని విచారణ చేశారు. తరువాత విడుదల అయ్యాడు. 1930 ప్రారంభం వరకు నాజీలు ప్రజల మద్దతును సమీంకరించలేక పోయారు. మహోమాద్యం సమయంలో నాజీయిజం ఒక ప్రజా ఉద్యమంగా మారింది. మనం చూసినట్లుగా 1929 తరువాత బ్యాంకులు కుప్పకూలాయి. వ్యాపారాలు మూతపడ్డాయి. కార్బూకులు తమ ఉద్యోగాలు కోల్పోయారు. మద్య తరగతి ప్రజలు పేదరికానికి భయపడ్డారు. అటువంటి పరిస్థితులలో నాజీపార్టీ ప్రచారం మంచి భవిష్యత్తుకు ఆశలు రేకెత్తించింది. 1928 లో జర్మన్ పోర్లమెంట్ అయిన రీవెస్ట్రగ్ లో నాజీపార్టీకి 2.6% కంటే ఎక్కువ ఓట్లు రాలేదు. 1932 నాటికి 37% శాతం ఓట్లు సాధించుకొని అతిపెద్ద పార్టీగా అవతరించింది.

చిత్రం 7: 1938 లో నూరోవీబంగ్ పార్టీ కాంగ్రెస్ వద్ద అభివాదించబడుతున్న హిట్లర్

నూతన పదం

ప్రచారం - ప్రజల అభిప్రాయాలను ప్రభావితం చేయడం లక్ష్యంగా సాగే ప్రత్యేక మైన సమాచారము. (పోస్టర్లు, చిత్రాలు, ఉపన్యాసాలు మొదలగునని ఉపమోగించడం ద్వారా)

Fig.8 – Nuremberg Rally, 1936.
Rallies like this were held every year. An important aspect of these was the demonstration of Nazi power as various organisations paraded past Hitler, swore loyalty and listened to his speeches.

Hitler was a powerful speaker. His passion and his words moved people. He promised to build a strong nation, undo the injustice of the Versailles Treaty and restore the dignity of the German people. He promised employment for those looking for work, and a secure future for the youth. He promised to weed out all foreign influences and resist all foreign 'conspiracies' against Germany.

Hitler devised a new style of politics. He understood the significance of rituals and spectacle in mass mobilisation. Nazis held massive rallies and

Fig.9 — Hitler addressing SA and SS columns.
Notice the sweeping and straight columns of people. Such photographs were intended to show the grandeur and power of the Nazi movement

public meetings to demonstrate the support for Hitler and instil a sense of unity among the people. The Red banners with the Swastika, the Nazi salute, and the ritualised rounds of applause after the speeches were all part of this spectacle of power.

విత్రం 8: 1936, నూరెమ్బర్ ర్యాలి.

ప్రతి సంవత్సరం ఇలాంటి ర్యాలీలు జరుగుతాయి. వివిధ సంస్కరులు హిందురుకు అభివాదం చేస్తూ విధేయతను చాటుకుంటూ, అతని ప్రసంగాలను వింటూ, నాజి శక్తిని ప్రదర్శించడమే వీటిలోనీ ముఖ్యారంశం.

హిట్లర్ ఒక పటీమగల వక్త. అతని ఆశయాలు, మాటలు ప్రజలను కదిలించాయి. అతను బలమైన దేశాన్ని నిర్మిస్తానని, వహ్లెన్ ఒప్పండంలోని అన్యాయాన్ని నిర్మాలిస్తానని, జర్మన్ ప్రజల గౌరవాన్ని పునరుద్ధరిస్తానని వాగ్దానం చేశాడు. ఉద్యోగార్థులకు పనికల్పిస్తానని, యువతకు సురక్షితమైన భవిష్యత్తునిస్తానని వాగ్దానం చేశాడు. అతను జర్మనీకి విదేశీ ప్రభావాన్ని పారద్రోలుతానని, ఆన్ని విదేశీ కుటులను ప్రతిష్టాపిస్తానని వాగ్దానం చేశాడు.

హిట్లర్ కొత్త తరఫో రాజకీయాలను దూపొందించాడు. అతను ప్రజల ఆచారాల ప్రాముఖ్యతను, ప్రజలను సమీకరించగల చతురతను అర్థం చేసుకున్నాడు. నాజీలు

చిత్రం 9: పాట్లర్ ఎన్.ఎ., ఎన్.ఎన్. వరుసను సంబోధిస్తున్నాడు.

వరుసగా విష్ణుత ట్రేచిలో ఉన్న ప్రజలను గమనించండి. ఇటువంటి ఫోర్మోలు నాజీ ఉద్యమ ఘనతను, శక్తిని ప్రదర్శించుటకు ఉదేశించబడినవి.

హిట్లర్కు తన మద్దతు తెలియజేయడానికి, ప్రజలలో ఐక్యతా భావాన్ని పెంపాందించడానికి భారీ ర్యాలీలు, బహిరంగ సభలు నిర్వహించారు. స్వస్తిక్ గుర్తులును ఎరు బ్యానర్లు, నాజీ వందనం, ఉపన్యాసం అనంతరం అభినందిస్తూ సంప్రదాయ బద్దంగా చప్పట్లు కొట్టడం వంటివి ఆయన అధికారంలో భాగం.

Nazi propaganda skilfully projected Hitler as a messiah, a saviour, as someone who had arrived to deliver people from their distress. It is an image that captured the imagination of a people whose sense of dignity and pride had been shattered, and who were living in a time of acute economic and political crises.

2.1 The Destruction of Democracy

On 30 January 1933, President Hindenburg offered the Chancellorship, the highest position in the cabinet of ministers, to Hitler. By now the Nazis had managed to rally the conservatives to their cause. Having acquired power, Hitler set out to dismantle the structures of democratic rule. A mysterious fire that broke out in the German Parliament building in February facilitated his move. The Fire Decree of 28 February 1933 indefinitely suspended civic rights like freedom of speech, press and assembly that had been guaranteed by the Weimar constitution. Then he turned on his arch-enemies, the Communists, most of whom were hurriedly packed off to the newly established **concentration camps**. The repression of the Communists was severe. Out of the surviving 6,808 arrest files of Duesseldorf, a small city of half a million population, 1,440 were those of Communists alone. They were, however, only one among the 52 types of victims persecuted by the Nazis across the country.

On 3 March 1933, the famous Enabling Act was passed. This Act established dictatorship in Germany. It gave Hitler all powers to sideline Parliament and rule by decree. All political parties and trade unions were banned except for the Nazi Party and its affiliates. The state established complete control over the economy, media, army and judiciary.

Special surveillance and security forces were created to control and order society in ways that the Nazis wanted. Apart from the already existing regular police in green uniform and the SA or the Storm Troopers, these included the Gestapo (secret state police), the SS (the protection squads), criminal police and the Security Service (SD). It was the extra-constitutional powers of these newly organised forces that gave the Nazi state its reputation as the most dreaded criminal state. People could now be detained in Gestapo torture chambers, rounded up and sent to concentration camps, deported at will or arrested without any legal procedures. The police forces acquired powers to rule with impunity.

New words

Concentration camp – A camp where people were isolated and detained without due process of law. Typically, it was surrounded by electrified barbed wire fences.

నాజీ ప్రతిజ్ఞలు హిట్లర్ను దేవదూతగా, రక్షకునిగా ప్రజల కష్టాలు తీర్చడానికి వచ్చిన వ్యక్తిగా చాటి చెప్పాయి. పరువు ప్రతిష్టలు పోగాట్టుకుని దేశం యొక్క తీవ్రమైన ఆర్థిక రాజకీయ సంక్షోభంలో చిక్కుకున్న వారి యొక్క ఊహలలో మెదిలిన చిత్రం ఇది.

2.1 ప్రజాస్వామ్య విధ్వంసం

1933 జనవరి 30న ప్రెసిడెంట్ హిదెన్బగ్ హిట్లర్కు మంత్రి వర్గంలో అత్యున్నత పదవి అయిన ఛాన్సీలర్ పదవిని ఇచ్చాడు. ఇప్పటికి నాజీలు సంప్రదాయ వాదులను తమ లక్ష్యాలకు అనుగుణంగా మలుచుకున్నారు. అధికారం పొందిన తరువాత హిట్లర్ ప్రజాస్వామ్య రూపాలను తుదముట్టించటానికి ప్రయత్నం చేశాడు. ఫిబ్రవరిలో జర్మన్ పార్లమెంట్స్‌ఫవనంలో సంభవించిన ఒక అంతుచిక్కని అగ్ని అతని ప్రయత్నాలను సులభతరం చేసింది. 1933 పిట్రివరి 28 నాటి అగ్ని ఆదేశం, వీమర్ రాజ్యంగం ద్వారా హమీ ఇవ్వబడిన పొరహక్కులు వాక్, పత్రికా, సమావేశ స్వాతంత్ర్యాలను నిరవధికంగా నిలిపివేసింది. ఆ తర్వాత అతను తన బద్ధశత్రువులైన కమ్యూనిస్టులపై దృష్టి పెట్టాడు. వారిలో చాలా మందిని కొత్తగా ఏర్పాటు చేసిన నిర్భంద శిబిరాలకు అతి త్వరగా తరలించాడు. కమ్యూనిస్టుల అణచివేత తీవ్రమైంది. అరమిలియన్ జనాభా కలిగిన చిన్న నగరమైన ద్వాసెల్ డార్ఫులో ఉన్న 6808 అరెస్ట్ ప్లేట్లో 1440 కమ్యూనిస్టులవే. అయితే దేశ వ్యాప్తంగా నాజీల హింసకు గురయిన 52 రకాల బాధితులలో వారు ఒకరు మాత్రమే.

1933 మార్చి 3న పేరు గాంచిన ఎనేబ్లింగ్ చట్టం ఆమోదించబడింది. ఈ చట్టం జర్మనీలో నియంత్ర్యాన్ని ఏర్పరిచింది. ఇది పార్లమెంట్ను తప్పించి హిట్లర్కు డిక్రీ (ఉత్తర్వుల) ద్వారా పాలించే అధికారాలు ఇచ్చింది. నాజీ పార్టీ దాని అనుబంధ సంస్థలు మినహ అన్ని రాజకీయ పార్టీలు, కార్బూక సంఘాలు నిపేందించబడ్డాయి. ఆర్థిక వ్యవస్థ, మీడియా, సైన్సం, న్యూయారింగంపై ప్రభుత్వం పూర్తి పట్టు సాధించింది.

సమాజాన్ని నియంత్రించడానికి, క్రమబద్ధికరించడానికి నాజీలకు అనుకూలమైన ప్రత్యేక నిఘూ బృందాలను, భద్రతా దళాలను ఏర్పాటు చేశారు. ఆకుపచ్చ యూనిఫాంలో ఇప్పటికే ఉన్న సాధారణ పోలీసులు, ఎన్.ఎ., లు, స్టామ్పుల్చాపర్స్ కాకుండా గెస్ట్పో (రాజ్య రహస్య పోలీసులు), యస్ యస్ (రక్షణ దళాలు), క్రిమినల్ పోలీసులు, రక్షణ సర్వీసులు ఎన్.డి. జతకూడాయి. కొత్తగా వ్యవస్థకృతమైన ఈ బలగాలకు ఇవ్వబడిన రాజ్యంగేతర అధికారాల వలన నాజీ రాజ్యానికి అత్యంత భయంకరమైన నేరపూరిత రాజ్యంగా పేరు వచ్చింది. ప్రజలను ఇప్పుడు గెస్ట్పోలు హింసా గదులలో నిర్భందించవచ్చు. వారిని చుట్టూముట్టి నిర్భంద శిబిరాలకు పంపవచ్చు. బహిష్మరించ వచ్చు. లేదా చట్టపరమైన విధానాలు ఏవీ పాటించకుండా అరెస్ట్ చేయవచ్చు. పోలీసు బలగాలు శిక్షించే అపరిమిత అధికారాలు పొందాయి.

కొత్త పదాలు

ఎకాగ్రతా శిబిరాలు - ప్రజలకు ఎటువంటి చట్టపరమైన విచారణలు లేకుండా, వేరుపరచి నిర్భందించే శిబిరాలు. దీని చుట్టూ విద్యుత్త ముళ్ళ తీగల కంచె ఉంటుంది.

2.2 Reconstruction

Hitler assigned the responsibility of economic recovery to the economist Hjalmar Schacht who aimed at full production and full employment through a state-funded work-creation programme. This project produced the famous German superhighways and the people's car, the Volkswagen.

In foreign policy also Hitler acquired quick successes. He pulled out of the League of Nations in 1933, reoccupied the Rhineland in 1936, and integrated Austria and Germany in 1938 under the slogan, *One people, One empire, and One leader*. He then went on to wrest German-speaking Sudentenland from Czechoslovakia, and gobbled up the entire country. In all of this he had the unspoken support of England, which had considered the Versailles verdict too harsh. These quick successes at home and abroad seemed to reverse the destiny of the country.

Hitler did not stop here. Schacht had advised Hitler against investing hugely in rearmament as the state still ran on deficit financing. Cautious people, however, had no place in Nazi Germany. Schacht had to leave. Hitler chose war as the way out of the approaching economic crisis. Resources were to be accumulated through expansion

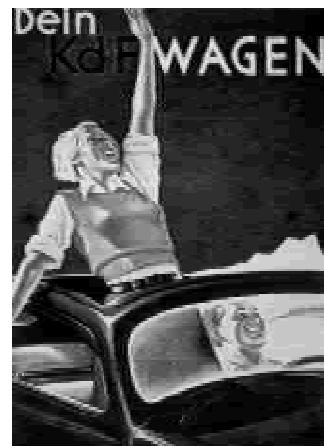

Fig. 10 – The poster announces: 'Your Volkswagen'.

Such posters suggested that owning a car was no longer just a dream for an ordinary worker.

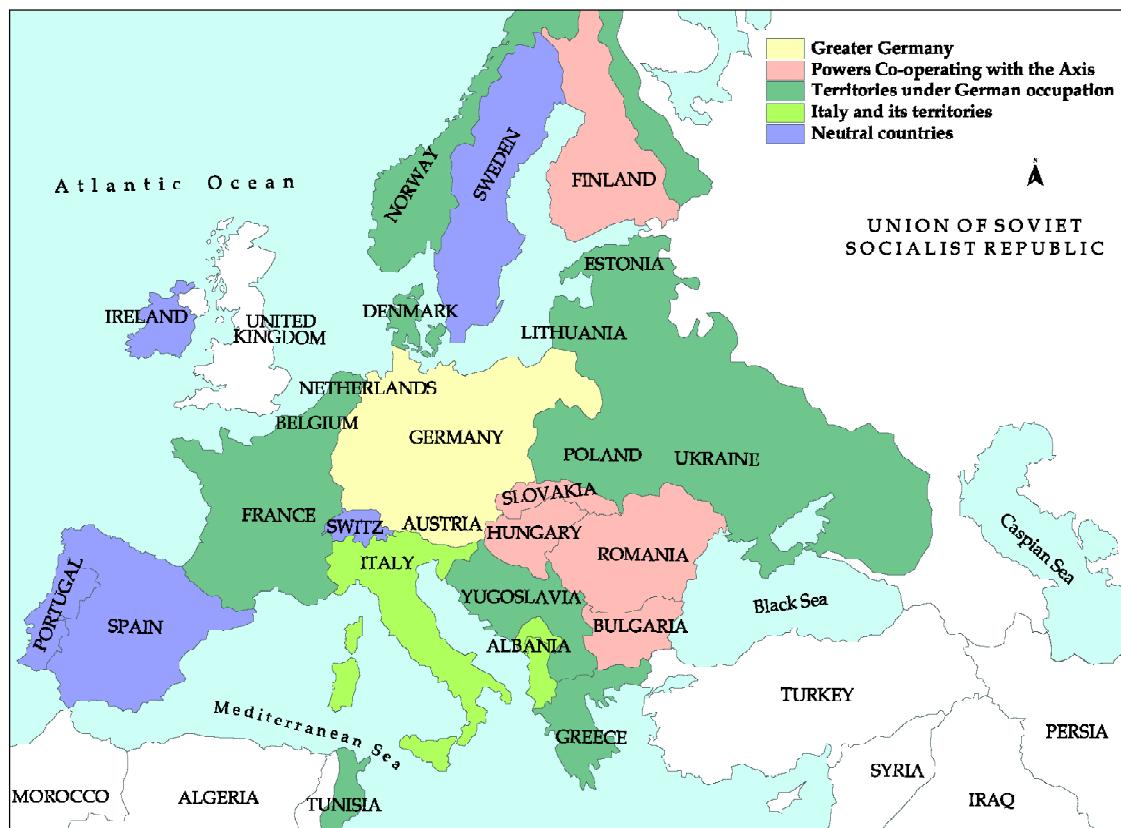

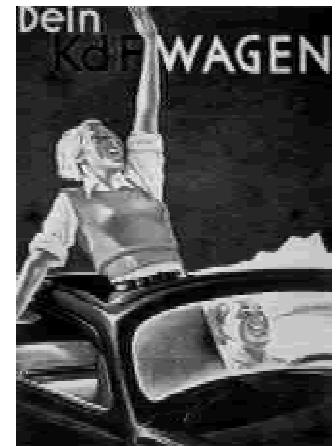
Fig. 11 – Expansion of Nazi power: Europe 1942.

2.2 పునర్వీర్యాం

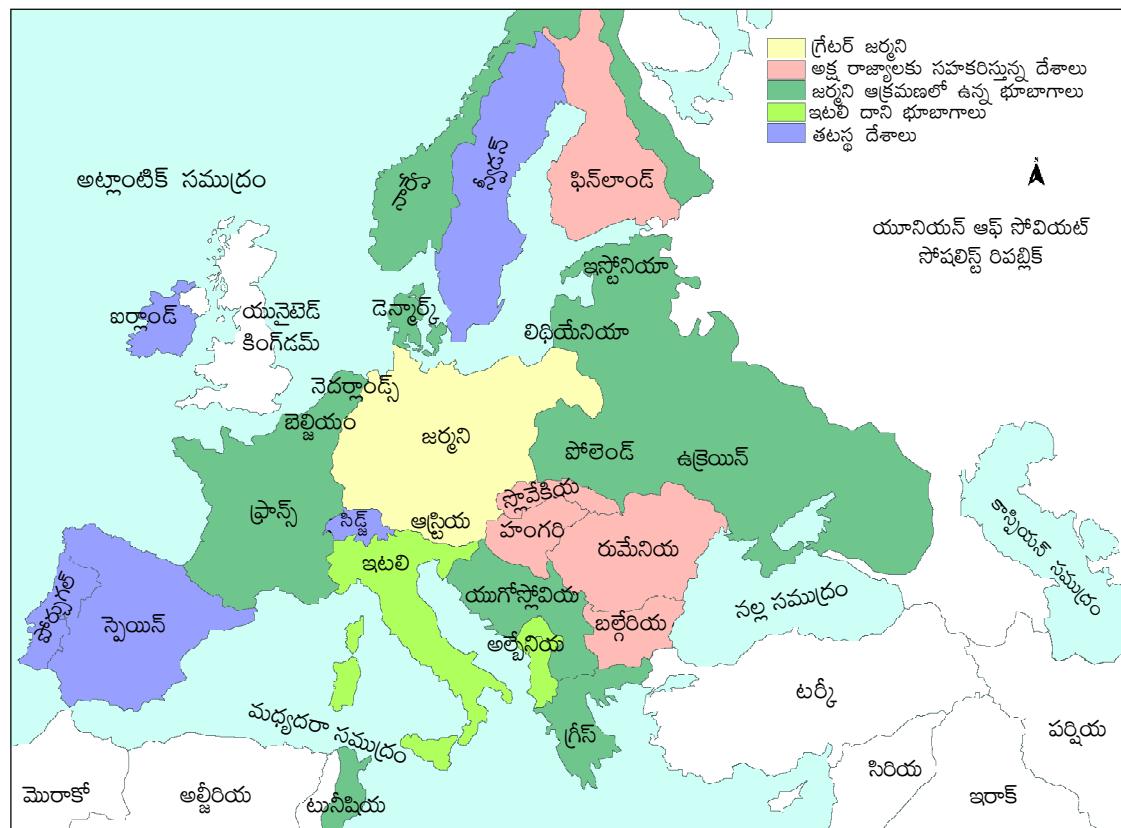
హిట్లర్ ఆర్డిక పునరుద్దరణ బాధ్యతను ఆర్డికవేత్త యూల్యూర్ షాట్ కు అప్పగించాడు. అతను ప్రభుత్వ నిధులతో పని కల్పించడం ద్వారా పూర్తి స్థాయి ఉత్పత్తి, పూర్తి ఉపాధిని కల్పించడం లక్ష్యంగా చేసుకున్నాడు. ఈ ప్రాజెక్టు ప్రసిద్ధి గాంచిన జర్మన్ సూపర్ హైవేలను, ప్రజలకారుగా పిలువబడే వోక్స్ వేగన్లను ఉత్పత్తి చేసింది.

విదేశాంగ విధానంలో కూడా హిట్లర్ త్వరితగతిని విజయాలు సాధించాడు. అతను 1933 ఆ నానాజాతి సమితి నుండి వైదొలిగాడు. 1936లో రైన్ల్యాండును తిరిగి ఆక్రమించాడు. “బక్ ప్రజ, బక్ సామ్రాజ్యం, బక్ నాయకుడు” అనే నినాదంతో 1938లో ఆస్ట్రియూ జర్మనీలను ఏకం చేశాడు. తరువాత జర్మన్ మాటల్డాచే ప్రాంతమయిన సుడెన్ఫెన్ల్యాండును జెకోస్లోవెకియా నుండి స్పాధిన వరచుకున్నాడు. దేశం మొత్తాన్ని కబిళించాడు. ఈ చర్యలన్నింటిలో అతనికి వర్షాల్ని సంధి కిరినతరమని భావించిన ఇంగ్లండ్ సహకారం అంతర్లేనంగా ఉంది. దేశంలోను, విదేశాలలోను సాధించిన ఈ శీష్టు విజయాలు దేశ భవిష్యత్తును వెనక్కు మళ్ళీంచాయి.

హిట్లర్ ఇక్కడిణో ఆగలేదు. దేశం ఇంకా ఆర్థిక భారంతో కొట్టుమిట్టాడుతున్నందున పునరాయుధీకరణలో భారీ పెట్టబడులు పెట్టవదని షాట్ సలహో ఇచ్చాడు. జాగ్రత్తలు పాటించే వారికి నాజీ జర్మనీలో స్థానం లేదు. షాట్ వెళ్ళి పోయాడు. ఆర్థిక సంక్షోభాన్ని ఎదుర్కొవడానికి హిట్లర్ యుద్ధాన్ని ఎంచుకున్నాడు. రాజ్య విస్తరణ ద్వారా వనరులు

పటం 10 : ఈ చిత్రం : ‘సీ వాక్స్ వెగన్’ అని ప్రకటిస్తుంది సొంత కారు ఉండడం సామాన్య శ్రామికునికి ఇక ఏమూర్తం కలకాదు అని ఈ చిత్రం తెలియజేస్తుంది.

చిత్రం 11: నాజీ అధికారం వ్యాపి చెందడం : యూరోప్ 1942

of territory. In September 1939, Germany invaded Poland. This started a war with France and England. In September 1940, a Tripartite Pact was signed between Germany, Italy and Japan, strengthening Hitler's claim to international power. Puppet regimes, supportive of Nazi Germany, were installed in a large part of Europe. By the end of 1940, Hitler was at the pinnacle of his power.

Hitler now moved to achieve his long-term aim of conquering Eastern Europe. He wanted to ensure food supplies and living space for Germans. He attacked the Soviet Union in June 1941. In this historic blunder Hitler exposed the German western front to British aerial bombing and the eastern front to the powerful Soviet armies. The Soviet Red Army inflicted a crushing and humiliating defeat on Germany at Stalingrad. After this the Soviet Red Army hounded out the retreating German soldiers until they reached the heart of Berlin, establishing Soviet hegemony over the entire Eastern Europe for half a century thereafter.

Meanwhile, the USA had resisted involvement in the war. It was unwilling to once again face all the economic problems that the First World War had caused. But it could not stay out of the war for long. Japan was expanding its power in the east. It had occupied French Indo-China and was planning attacks on US naval bases in the Pacific. When Japan extended its support to Hitler and bombed the US base at Pearl Harbor, the US entered the Second World War. The war ended in May 1945 with Hitler's defeat and the US dropping of the atom bomb on Hiroshima in Japan.

From this brief account of what happened in the Second World War, we now return to Helmuth and his father's story, a story of Nazi criminality during the war.

Fig. 12 – Newspapers in India track the developments in Germany.

సమకూర్చుకోవాలనుకున్నాడు. 1939 లో జర్జీనీ పోలెండును ఆక్రమించింది. దీనితో ప్రాన్స్, ఇంగ్లాండ్లతో యుద్ధం మొదలయ్యింది. 1940 సెప్టెంబరులో జర్జీనీ, ఇటలీ, జపాన్లతో త్రైపాక్షిక ఒప్పందం కుదుర్చుకోవడం ద్వారా హిట్లర్ అంతర్జాతీయ శక్తిగా ఎదిగాడు. నాజీ జర్జీనీల మద్దతుతో కొనసాగే కీలుబోమ్మ ప్రభుత్వాలను యూరప్లోని చాలా ప్రాంతాలలో ఏర్పాటుచేశారు. 1940 చివరినాటికి హిట్లర్ ప్రభావం ఉన్నత శిఖరాలకు చేరుకుంది.

తూర్పు ఐరోపాను జయించాలనే తన చిరకాల వాంఘ నెరవేర్చుకోడానికి హిట్లర్ ముందుకు సాగాడు. అతను జర్జీనుకు ఆహారము, ఆశ్రయము కల్పించాలని సంకల్పించాడు. అతను జూన్ 1941లో సోవియట్ యూనియన్‌పై దాడి చేశాడు. హిట్లర్ చేసిన ఈ చారిత్రక తప్పిదంతో జర్జీనీ వశీమ ప్రాంతము బ్రిటిష్ వైమానిక దాడులను, తూర్పుప్రాంతము బలమైన సోవియట్ సైన్యాన్ని ఎదుర్కొపలసి వచ్చింది. సోవియట్ ఎర్పైన్యం స్టోలిన్ గ్రాండ్ వద్ద జర్జీని అవమాన కరమైన రితిలో ఓడించింది. దీని తరువాత సోవియట్ ఎర్పైన్యం వెను తిరిగి పోతున్న జర్జీనీ సైనికులను బెర్లిన్ నడిబోడ్డుకు చేరుకునే వరకు తరిమి కొట్టింది. తరువాత అర్థశాస్త్రం పాటు తూర్పు ఐరోపాపై సోవియట్ ఆధిపత్యాన్ని సాగించింది. అమెరికా యుద్ధంలో పాల్గొనుకూడదని భావించింది. మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం సంభవించిన ఆర్థిక సమస్యలు ఎదుర్కొనటానికి అది సిద్ధంగా లేదు. కానీ ఎక్కువ కాలం యుద్ధానికి దూరంగా ఉండలేక పోయింది. జపాన్ తూర్పున తన అధికారాన్ని విస్తరించుకుంది. ఇది ఫ్రెంచ్ ఇండో చైనాను ఆక్రమించింది. ఫసిఫిక్ లోని అమెరికా నావికా స్థావరాలపై దాడులకు ప్రణాళికలు వేసింది. జపాన్ హిట్లర్కు తన మద్దతును అందించడం, పెరల్ హర్వెర్ట్లోని అమెరికా స్థావరంపై బాంబు దాడి చేయడంతో అమెరికా రెండవ ప్రపంచ యుద్ధంలో ప్రవేశించింది. మే 1945 లో హిట్లర్ ఓటమి, జపాలోని హిరోషిమాలపై అమెరికా అణుబంబును వేయడంతో యుద్ధం ముగిసింది.

రెండవ ప్రపంచయుద్ధంలో జరిగిన ఈ సంక్లిష్ట కథ నుండి ఇప్పుడు మనం పోల్చుత్తే, అతని తండ్రి కథకు తిరిగి వద్దాం. ఇది యుద్ధ సమయంలో నాజీ నేరాల కథ.

పటం 12 : భారతదేశ వార్తా పత్రికలు జర్జీనీ పురోగతిని కదలికలను పరిశీలిస్తున్నాయి.

3 The Nazi Worldview

The crimes that Nazis committed were linked to a system of belief and a set of practices.

Nazi ideology was synonymous with Hitler's worldview. According to this there was no equality between people, but only a racial hierarchy. In this view blond, blue-eyed, Nordic German Aryans were at the top, while Jews were located at the lowest rung. They came to be regarded as an anti-race, the arch-enemies of the Aryans. All other coloured people were placed in between depending upon their external features. Hitler's racism borrowed from thinkers like Charles Darwin and Herbert Spencer. Darwin was a natural scientist who tried to explain the creation of plants and animals through the concept of evolution and natural selection. Herbert Spencer later added the idea of survival of the fittest. According to this idea, only those species survived on earth that could adapt themselves to changing climatic conditions. We should bear in mind that Darwin never advocated human intervention in what he thought was a purely natural process of selection. However, his ideas were used by racist thinkers and politicians to justify imperial rule over conquered peoples. The Nazi argument was simple: the strongest race would survive and the weak ones would perish. The Aryan race was the finest. It had to retain its purity, become stronger and dominate the world.

The other aspect of Hitler's ideology related to the geopolitical concept of *Lebensraum*, or living space. He believed that new territories had to be acquired for settlement. This would enhance the area of the mother country, while enabling the settlers on new lands to retain an intimate link with the place of their origin. It would also enhance the material resources and power of the German nation.

Hitler intended to extend German boundaries by moving eastwards, to concentrate all Germans geographically in one place. Poland became the laboratory for this experimentation.

3.1 Establishment of the Racial State

Once in power, the Nazis quickly began to implement their dream of creating an exclusive racial community of pure Germans by physically eliminating all those who were seen as 'undesirable' in the extended empire. Nazis wanted only a society of 'pure and healthy Nordic Aryans'. They alone were considered 'desirable'. Only they were seen as

Source A

'For this earth is not allotted to anyone nor is it presented to anyone as a gift. It is awarded by providence to people who in their hearts have the courage to conquer it, the strength to preserve it, and the industry to put it to the plough... The primary right of this world is the right to life, so far as one possesses the strength for this. Hence on the basis of this right a vigorous nation will always find ways of adapting its territory to its population size.'

Hitler, Secret Book, ed. Telford Taylor.

Source B

'In an era when the earth is gradually being divided up among states, some of which embrace almost entire continents, we cannot speak of a world power in connection with a formation whose political mother country is limited to the absurd area of five hundred kilometers.'

Hitler, Mein Kampf, p. 644.

Activity

Read Sources A and B

- What do they tell you about Hitler's imperial ambition?
- What do you think Mahatma Gandhi would have said to Hitler about these ideas?

New words

Nordic German Aryans – One branch of those classified as Aryans. They lived in north European countries and had German or related origin.

3 నాజీ ప్రపంచ వీక్షణం

నాజీలు చేసిన నేరాలు వారి నమ్మకాలు అలవాట్ల పరంపరతో ముడివడి ఉన్నాయి.

నాజీ భావజాలం ప్రపంచం పట్ల హిట్లర్ దృష్టి కోణానికి సరితూగుతోంది. దీని ప్రకారం ప్రజలలో సమానత్వం లేదు. కానీ జాత్యహంకార ధోరణి కనిపిస్తుంది. దీని ప్రకారంగా నీలి కళ్ళు గల అందంగా ఉండే, నార్డిక్ జర్మన్ ఆర్యన్ అగ్ర స్థానలో ఉండగా, యూదులు కడజాతి వారుగా ఉన్నారు. వీరు జాతి వ్యతిరేకులుగా, ఆర్యుల బద్ద శత్రువులుగా పరిగణించబడ్డారు. మిగిలిన వారు వారి భార్యలక్ష్మాలను బట్టి ఇతర వర్గాల మధ్యలో ఉన్నారు. హిట్లర్ జాత్యహంకార ధోరణి, చార్లెన్ డార్ఫ్స్, హెర్బర్ట్ స్పెన్సర్ వంటి మేధావుల నుండి సంక్రమించింది. డార్ఫ్స్ ఒక ప్రకృతి శాస్త్రవేత్త. అతను పరిషామం, సహజ ఎంపిక భావన ద్వారా మొక్కలు జంతువుల ఆవిర్భవాన్ని వివరించడానికి ప్రయత్నించాడు. హెర్బర్ట్ స్పెన్సర్ తరువాత బలవంతులదే మనుగడ అను ఆలోచనను జోడించాడు. ఈ ఆలోచన ప్రకారం మారుతున్న వాతావరణ పరిస్థితులకు అనుగుణంగా మారగల జాతులు మాత్రమే భూమిపై మనుగడ సాగిస్తాయి. అయితే డార్ఫ్స్ తన “సహజ ఎంపిక” అంశంలో మానవుల జాతులను ప్రస్తావించలేదనే విషయాన్ని మనం గుర్తుంచుకోవాలి. అయినప్పటికీ జాత్యహంకార మేధావులు, రాజకీయ నాయకులు ఈ భావాలను ఉపయోగించుకొని తాము స్వాధీన పరచుకున్న ప్రజలపై సామ్రాజ్య పాలనను సమర్థించుకున్నారు. నాజీల వాదన చాలా సరళమైనది. బలమైన వర్గం మనుగడ సాగిస్తుంది. బలహీనమైన జాతులు నశిస్తాయి. ఆర్యన్ జాతి శ్రేష్ఠతను నిలబెట్టుకోవాలి. శక్తివంతంగా మారి ప్రపంచమై పెత్తనం చెలాయించాలి.

హిట్లర్ భావజాలంలోని మరొక అంశం భౌగోళిక రాజకీయ అంశానికి చెందిన లెబ్రాన్ లేదా నివాస స్థలం. నివాసానికి కొత్త భూభాగాన్ని స్వాధీన పరచుకోవాలని అతను నమ్మాడు. దీనివల్ల మాత్రదేశం విస్తరిస్తుంది. అదే సమయంలో కొత్త ప్రాంతాలలో స్థిరపడిన వారు తమ స్వస్థలంతో సన్నిహిత సంబంధం కలిగి ఉండే అవకాశం ఉంటుంది. ఇది జర్మన్ దేశపు భౌతిక వనరులను, శక్తిని కూడా పెంచుతుంది.

జర్మన్ సరిహద్దులను తూర్పు వైపు విస్తరించడం ద్వారా జర్మన్ ప్రజలందరూ ఒకే భౌగోళిక భూభాగంలో కేంద్రికరింపబడాలని అనుకున్నాడు. ఈ ప్రయోగానికి పోలండ్ ప్రయోగశాలగా మారింది.

3.1 జాత్యహంకార రాజ్య స్థాపన

ఒకసారి అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత తమ విస్తరించిన సామ్రాజ్యంలో నాజీలు అవాంఛనీయంగా భావించిన వారందరినీ భౌతికంగా తొలగించడం ద్వారా స్వచ్ఛమైన జర్మన్ల ప్రత్యేక జాతి సమాజాన్ని సృష్టించాలనే కలను తేరగా అమలు చేయడం ప్రారంభించారు. స్వచ్ఛమైన, ఆలోగ్యప్రాంతమైన నోర్డ్‌ల్క్ ఆర్యులు మాత్రమే ఉండాలని నాజీలు అనుకున్నారు. వారు మాత్రమే ‘వాంఘనీయులు’ అని భావించారు.

మూలం A

భూమి ఎవరి సొంతము కాదు. లేదా ఎవ్వరికి ఇచ్చిన బహుమతి కాదు. శక్తి సామర్థ్యాలు సంరక్షించుకునే శక్తి, సాగుచేయగల సామర్థ్యం గల వారికి భగవంతుడు ఇచ్చిన ప్రసాదం. ఈ ప్రపంచంలో జీవించడమనేది ప్రాధమిక హక్కు. ఇది ఇప్పటివరకు శక్తి కలవారు అనుభవిస్తున్నారు. ఒక శక్తివంతమైన జాతి తన జనాభా పరిమాణానికి అనుగుణంగా తన భూభాగాన్ని విస్తరించుకునే వద్దతులను ఎప్పుడు కనుగొంటుంది. హిట్లర్ రహస్య పుస్తకం టైల్ఫోర్డ్ టేలర్.

మూలం B

ప్రపంచం క్రమంగా దేశాలుగా విభజించబడిన తరుణంలో కొన్ని దేశాలు ఖండాలంతా విస్తరించబడ్డాయి. 500 కిలోమీటర్ల వైశాల్యమునకే పరిమితమైన మాత్రదేశం రాజకీయశక్తి ప్రపంచాన్ని శాసిస్తుందని అనుకోలేము.

హిట్లర్, మైన్ కాంఫ్ పి. 644

కృత్యం

మూలం ఏ, బి లను చదవండి

- అవి హిట్లర్ సామ్రాజ్య కాంక్ష గురించి ఏమి తెలియచేస్తున్నాయి?
- మహాత్మాగాంధీ హిట్లర్కు ఏమి చెప్పి ఉంటాని అని నీవు అనుకుంటున్నావు?

మూలం పదం

నార్డిక్ జర్మన్ ఆర్యన్ - ఆర్యులుగా వర్గీకరించబడిన ఒక తెగ వారు. ఉత్తర యూరోపియన్ దేశాలలో నివసించారు. జర్మన్ లేదా జర్మన్ మూలాలు గల వారు.

worthy of prospering and multiplying against all others who were classed as 'undesirable'. This meant that even those Germans who were seen as impure or abnormal had no right to exist. Under the Euthanasia Programme, Helmuth's father along with other Nazi officials had condemned to death many Germans who were considered mentally or physically unfit.

Jews were not the only community classified as 'undesirable'. There were others. Many **Gypsies** and blacks living in Nazi Germany were considered as racial 'inferiors' who threatened the biological purity of the 'superior Aryan' race. They were widely **persecuted**. Even Russians and Poles were considered subhuman, and hence undeserving of any humanity. When Germany occupied Poland and parts of Russia, captured civilians were forced to work as slave labour. Many of them died simply through hard work and starvation.

Jews remained the worst sufferers in Nazi Germany. Nazi hatred of Jews had a precursor in the traditional Christian hostility towards Jews. They had been stereotyped as killers of Christ and **usurers**. Until medieval times Jews were barred from owning land. They survived mainly through trade and moneylending. They lived in separately marked areas called ghettos. They were often persecuted through periodic organised violence, and expulsion from the land. However, Hitler's hatred of Jews was based on pseudoscientific theories of race, which held that conversion was no solution to 'the Jewish problem'. It could be solved only through their total elimination.

From 1933 to 1938 the Nazis terrorised, **pauperised** and segregated the Jews, compelling them to leave the country. The next phase, 1939-1945, aimed at concentrating them in certain areas and eventually killing them in gas chambers in Poland.

3.2 The Racial Utopia

Under the shadow of war, the Nazis proceeded to realise their murderous, racial ideal. Genocide and war became two sides of the same coin. Occupied Poland was divided up. Much of north-western Poland was annexed to Germany. Poles were forced to leave their homes and properties behind to be occupied by ethnic Germans brought in from occupied Europe. Poles were then herded like cattle in the other part called the General Government, the destination of all 'undesirables' of the empire. Members of the Polish intelligentsia

Fig. 13 – Police escorting gypsies who are being deported to Auschwitz, 1943-1944.

New words

Gypsy – The groups that were classified as 'gypsy' had their own community identity. Sinti and Roma were two such communities.

Many of them traced their origin to India.

Pauperised – Reduce to absolute poverty

Persecution – Systematic, organised punishment of those belonging to a group or religion

Usurers – Moneylenders charging excessive interest; often used as a term of abuse

వారు తాము మాత్రమే సంపన్నులవడానికి, వృద్ధిచెందడానికి అర్థులని ఇతరులందరూ ‘అవాంఛనీయులు’ అని భావించారు. స్వచ్ఛతలేని అసాధారణమైన జర్మన్లకు జీవించే హక్కులేదని దీని అర్థం. పొల్పుత్త తండ్రి ఇతర నాజీ అధికారులతో కలిసి మానసికంగా లేదా శారీరకంగా అనర్పులుగా పరిగణించబడిన అనేకమంది జర్మన్లకు అనాయాస కార్యక్రమం కింద మరణశిక్ష విధించారు.

అవాంఛనీయ సమూహంగా వర్గీకరించబడింది కేవలం యూదులే కాదు. ఇంకా ఇతరులు కూడా ఉన్నారు. నాజీ జర్మనీలో నివసిస్తున్న చాలామంది జీపీలు, నల్ల జాతీయులు తక్కువ తెగకు చెందిన వారిగా ఉన్నతమైన ఆర్యన్ జాతి యొక్క జీవ స్వచ్ఛతను బెదిరించే జాతి హీనస్థులుగా పరిగణించబడ్డారు. వారిని విపరీతంగా పీడించారు. రఘ్నస్సు, పోల్స్ కూడా అవాంఛనీయులుగా పరిగణించబడి మానవత్వానికి ఏమాత్రం అర్థులు కాదని భావించారు. జర్మనీ, పోలండ్ మరియు రఘ్నులోని కొన్ని ప్రాంతాలను ఆక్రమించినప్పుడు పట్టుబడిన పౌరులను బానిసలుగా పనిచేయించారు. వారిలో చాలామంది కలినమైన పనులను చేయలేక ఆకలితో మరణించారు.

నాజీ జర్మనీలో యూదులు అత్యంత దుర్బరమైన బాధితులుగా ఉన్నారు. యూదుల పట్ల నాజీల ద్వేషం, సాంప్రదాయ క్రైస్తవ శత్రువులానికి పూర్వగామిగా ఉంది. వారు క్రీస్తు హంతకులుగా, వద్దీ వ్యాపారులుగా ముద్రవేయబడ్డారు. మధ్యయుగకాలం వరకు యూదులు భూమిని కలిగి ఉండకుండా నిరోధించారు. వారు ప్రధానంగా వ్యాపారం, వద్దీ వ్యాపారం ద్వారా జీవించారు. వారు ప్రతేకంగా గుర్తించబడిన ఫైల్టోన్ అనే ప్రాంతాలలో నివసించేవారు. ఆవర్తన వ్యవస్థకృత హింస, భూమి నుండి బహిపురుణ ద్వారా వారిని తరచుగా హింసించేవారు. ఎది ఏమైనప్పటికీ యూదుల పట్ల హిట్లర్ యొక్క ద్వేషం జాతికి సంబంధించిన కుహనాశాస్త్రీయ సిద్ధాంతాలపై ఆధారపడింది. ఇది ‘యూదుల సమస్యకి’ మతమార్పిదే పరిష్కారం కాదని భావించింది. ఇది వారిని సమూలంగా అంతమొందించడం వలన మాత్రమే పరిష్కరించబడుతుంది.

1933 – 1938 వరకు నాజీలు యూదులను భయభ్రాంతులకు గురిచేశారు. కటిక దరిద్రులుగా మార్చారు. వారిని దేశం విడిచి వెళ్ళమని బలవంతం చేశారు. తదుపరి దశ 1939 – 1945 వారిని కొన్ని ప్రాంతాలలో కేంద్రీకరించడం, చివరికి పోలాండ్లోని గ్యాస్ ఛాంబర్లలో వారిని చంపడం లక్ష్మంగా పెట్టుకుంది.

3.2 జాతి ఆదర్శధామం

యుద్ధం మునుగులో వారి హత్యాపూరిత, జాతి వివక్క ఆదర్శాన్ని కొనసాగించారు. మారణ ప్రేమం, యుద్ధం ఒకే నాణానికి రెండు వైపులుగా మారాయి. ఆక్రమిత పోలాండ్ విభజించబడింది. వాయువ్య పోలాండ్లో ఎక్కువ భాగం జర్మనీలో విలీనమైంది. ఆక్రమిత ఐరోపా నుండి తీసుకువచ్చిన జర్మన్ జాతి వారికి ఇవ్వడానికి పోలాండ్ వారిని వారి ఇళ్ళను, ఆస్తులను భాళీచేయించారు. పోలిష్ వారిని సాధారణ ప్రభుత్వం అనబడే ప్రాంతాలకు పశులమందలను వలే తోలినారు. సాప్రాజ్యంలోని అవాంఛనీయులు అందరూ ఉంచబడే ప్రాంతం ఇదే. ప్రజలందలరిని ఆధ్యాత్మికంగా మేధోపరంగాను, యూచకులుగా ఉంచటానికి పోలీష్ మేధావులను పెద్ద సంబ్యులో

చిత్రం 13: ఆష్ట్రోజ్ తరవిస్తున్న జీపీలకు రక్షణగా పోలీసులు, 1943–1944

సూతన పదాలు

జీపీ – జీపీలుగా వర్గీకరించబడిన ఒక జాతి. వీరికి సొంత గుర్తింపు ఉంది. సింటిలు, రోమాలు కూడా అటువంటి సమూహాలే. వీరి మూలాలు భారతదేశంలో ఉన్నాయని వీరిలో చాలా మంది భావిస్తారు.

కటిక దరిద్రులు – చాలా పేదవారు

పీడించడం – ఒక సమూహం లేదా మతానికి చెందిన వారిని ఒక త్రమపద్ధతిలో, వ్యవస్థికృతంగా శిక్షించడం. వద్దీ వ్యాపారులు – ఎక్కువ వద్దీకి వ్యాపారం చేసేవారు. తరచుగా నిందాపదంగా వాడుతుంటారు

were murdered in large numbers in order to keep the entire people intellectually and spiritually servile. Polish children who looked like Aryans were forcibly snatched from their mothers and examined by 'race experts'. If they passed the race tests they were raised in German families and if not, they were deposited in orphanages where most perished. With some of the largest ghettos and gas chambers, the General Government also served as the killing fields for the Jews.

Activity

See the next two pages and write briefly:

- What does citizenship mean to you? Look at Chapters 1 and 3 and write 200 words on how the French Revolution and Nazism defined citizenship.
- What did the Nuremberg Laws mean to the 'undesirables' in Nazi Germany? What other legal measures were taken against them to make them feel unwanted?

Fig. 14 – This is one of the freight cars used to deport Jews to the death chambers.

మాత్య చేశారు. ఆర్యన్ల వలే కనిపించే పోలీష్ పిల్లలను వారి తల్లుల నుండి బలవంతగా లాక్కొని జాతి నిపుణులచే పరీక్షలు చేయించారు. వారు ఈ పరీక్షలలో ఉత్తీర్ణులైతే జర్జున్ కుటుంబాలలో పెరిగేవారు. ఉత్తీర్ణులు కాకపోతే అనాధారములలో చేర్చేవారు. వారిలో కొందరు చనిపోయేవారు. సాధారణ ప్రభుత్వం కొన్ని అతిపెద్ద మురికివాడలు, గ్యాస్ థాంబర్లను యూదుల మాత్యాప్రాంతాలుగా చేసింది.

కృత్యం

తరవాత రెండు పేజీలను చదివి సంక్లిష్టంగా రాయండి.

➤ నీవు శారసత్వం అంటే ఏమని అర్థం చేసుకున్నావు?

1, 3 అధ్యాయాలు చదివి ఫ్రెంచి విష్వవం, నాజిజమ్ శారసత్వాన్ని ఎలా నిర్వచించాయో 200 పదాలలో తెల్పండి.

➤ నాజీ జర్జునీలోని నారెంబగ్ చట్టలు అవాంఘనీయుల గురించి ఏమని తెలియజేస్తున్నాయి? వారిని అవాంఘనీయులని భావించేలా చేయడానికి ఎలాంటి చట్టబద్ధమైన చర్యలు చేపట్టారు?

చిత్రం 14: యూదులను మృత్యు శిబిరాలకు తరలించే ఒక సరకు రవాణా కారు

STEPS TO DEATH

Stage 1: Exclusion 1933-1939

YOU HAVE NO RIGHT TO LIVE AMONG US AS CITIZENS

The Nuremberg Laws of citizenship of September 1935:

1. Only Persons of German or related blood would henceforth be German citizens enjoying the protection of the German empire.
2. Marriages between Jews and Germans were forbidden.
3. Extramarital relations between Jews and Germans became a crime.
4. Jews were forbidden to fly the national flag.

Other legal measures included:

- Boycott of Jewish businesses
- Expulsion from government services
- Forced selling and confiscation of their properties

Besides, Jewish properties were vandalised and looted, houses attacked, synagogues burnt and men arrested in a pogrom in November 1938, remembered as 'the night of broken glass'

Fig. 15 – The sign declares that this North Sea bathing resort is free of Jews.

Fig. 16 – Park bench announces: 'FOR ARYANS ONLY'

New words

Synagogues – Place of worship for people of Jewish faith

Fig. 17 – 'This is all I have to sell'. Men and women were left with nothing to survive in the ghettos.

Stage 2: Ghettoisation 1940 - 1944

YOU HAVE NO RIGHT TO LIVE AMONG US

From September 1941, all Jews had to wear a yellow Star of David on their breasts. This identity mark was stamped on their passport, all legal documents and houses. They were kept in Jewish houses in Germany, and in ghettos like Lodz and Warsaw in the east. These became sites of extreme misery and poverty. Jews had to surrender all their wealth before they entered a ghetto. Soon the ghettos were brimming with hunger, starvation and disease due to deprivation and poor hygiene.

మరణానికి దశలు

1వ దశ : మినహాయింపు 1933-1939

పారులుగా మామద్య నివసించే హక్కు మీకు లేదు.

1935 సెప్టెంబర్ హోరసత్యానికి సంబంధించిన న్యూర్జ్‌మెంట్‌ల్ చట్టాలు.

1. జర్మన్లు, వారి రక్తసంబంధికులు మాత్రమే ఇక మీదట జర్మన్ శారులుగా ఉంటారు. జర్మన్ సామ్రాజ్యంచే రక్షింపబడతారు.
2. యూదులు, జర్మన్ మధ్య వివాహాలు నిషేధించబడ్డాయి.
3. యూదులు, జర్మన్ మధ్య వివాహాతర సంబంధాలు నేరంగా మారాయి.
4. యూదులు జాతీయ జెండాను ఎగరవేయడాన్ని నిషేధించారు.

ఇతర చట్టపరమైన వర్ణాలు:

- యూదుల వ్యాపారాల బహిష్కరణ
- ప్రభుత్వ సేవల నుండి బహిష్కరణ
- వారి అస్తులను బలవంతంగా విక్రయించడం, వశపరచుకోవడం.

అంతేకాకుండా యూదుల ఆస్తులను స్వాధీనపరుచుకున్నారు. దోచుకున్నారు. ఇళ్ళపై దాడి చేశారు. ప్రార్థనా మందిరాలను తగలబెట్టారు. 1938 నవంబర్‌లో జరిగిన ఘుటనలో పురుషులను బందీలు చేశారు. ఇది పగిలిన గాజు రాత్రిగా గుర్తింపు పొందింది.

చిత్రం 15: ఈ గుర్తు ఉత్తర సముద్ర స్నేహాల వనతిలో యూదులు లేరని తెలియజేస్తుంది.

చిత్రం 16: 'ఆర్యన్నకు మాత్రమే' అని రాసివున్న పార్క్లోని బల్ల

నూతన పదాలు

సినగాజ్ - యూదుల ప్రార్థనా మందిరాలు

చిత్రం 17: నేను అమృతలనినది ఇదే గట్టో లోని ట్రై పురుషులు జీవించడానికి ఇంకేమీ మిగలలేదు

2వ దశ : వెలివేత 1940-1944

మా మధ్య నివసించే హక్కు మీకు లేదు

1941 సెప్టెంబర్ నుండి యూదులందరూ తమ రొమ్ములపై దేవిడ్ పసుపు నక్కతూలను ధరించాలి. ఈ గుర్తు వారి పాసపోర్ట్ మీద, అన్ని చట్టపరమైన పత్రాలపై, ఇళ్ళపై ముద్రించబడింది. వారు జర్మన్లోని యూదుల గృహాలలోను, తూర్పున లాడ్జ్ మరియు వార్సా వంటి మురికిపాడలలో ఉంచబడ్డారు. ఇవి తీవ్ర దుర్భార పరిస్థితులు ఉన్న పేదరిక ప్రాంతాలు. ఫెన్టోలలో ప్రవేశించే ముందు యూదులు తమ సంపద మొత్తాన్ని అపుగించవలసి ఉంటుంది. ఆహారం లేక, పరిశుద్ధత లేక ఈ గట్టోలు ఆకలికి, ఆకలి చావులకు, వ్యాధులకు నిలయాలైనాయి.

Stage 3: Annihilation 1941 onwards:

YOU HAVE NO RIGHT TO LIVE

Fig.18 – Killed while trying to escape. The concentration camps were enclosed with live wires.

Fig.19 – Piles of clothes outside the gas chamber.

Jews from Jewish houses, concentration camps and ghettos from different parts of Europe were brought to death factories by goods trains. In Poland and elsewhere in the east, most notably Belzec, Auschwitz, Sobibor, Treblinka, Chelmno and Majdanek, they were charred in gas chambers. Mass killings took place within minutes with scientific precision.

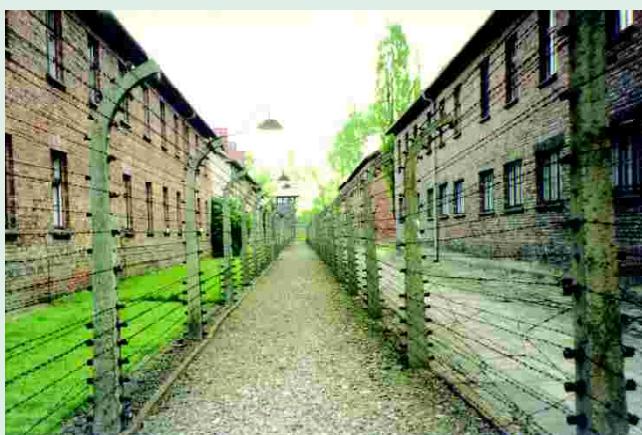

Fig.20 – A Concentration Camp.

*Fig.21 – A concentration camp.
A camera can make a death camp look beautiful.*

Fig.22 – Shoes taken away from prisoners before the 'Final Solution'.

3వ దశ : 1941 నుండి వినాశనం

మీకు జీవించే హక్కులేదు.

చిత్రం 18: తప్పించుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తున్నప్పుడు చంపబడ్డాడు నిర్వంధ శిభిరాలు కరంట వైర్డతో చుట్టబడ్డాయి

యూరప్లోని వివిధ ప్రాంతాలోని యూదులను వారి గృహాలు, నిర్వంధ శిభిరాలు, ఫూట్సోలు నుండి గూడ్స్ రైళ్ల ద్వారా మరణ కర్యాగారాలకు తీసుకువస్తారు. పోలాండ్, బెల్జిక్, అష్ట్రేట్, సోవియోర్, ప్రిభింకా, చెల్సీ, మజ్డానెక్ లాంటి తూర్పు ప్రాంతాలలో వారిని గ్రౌస్ చాంబర్లలో కాల్చివేశారు. శాస్త్రీయ ఖచ్చితత్వంతో నిమిషాల వ్యవధిలో సామూహిక హత్యలు జరిగాయి.

చిత్రం 19: గ్రౌస్ చాంబర్ బయట గుట్టలుగా పడివున్న బట్టలు

చిత్రం 20: ఒక నిర్వంధ శిభిరము

చిత్రం 21: ఒక నిర్వంధ శిభిరము
కేవేరా మరణ శిభిరాన్ని అందంగా చూపగలదు

చిత్రం 22: ‘అంతిమ పరిష్కారానికి’ ముందుగా త్వేదీల నుండి తొలగించబడి బాట్లు

4 Youth in Nazi Germany

Hitler was fanatically interested in the youth of the country. He felt that a strong Nazi society could be established only by teaching children Nazi ideology. This required a control over the child both inside and outside school.

What happened in schools under Nazism? All schools were 'cleansed' and 'purified'. This meant that teachers who were Jews or seen as 'politically unreliable' were dismissed. Children were first segregated: Germans and Jews could not sit together or play together. Subsequently, 'undesirable children' – Jews, the physically handicapped, Gypsies – were thrown out of schools. And finally in the 1940s, they were taken to the gas chambers.

'Good German' children were subjected to a process of Nazi schooling, a prolonged period of ideological training. School textbooks were rewritten. Racial science was introduced to justify Nazi ideas of race. Stereotypes about Jews were popularised even through maths classes. Children were taught to be loyal and submissive, hate Jews, and worship Hitler. Even the function of sports was to nurture a spirit of violence and aggression among children. Hitler believed that boxing could make children iron hearted, strong and masculine.

Youth organisations were made responsible for educating German youth in the 'the spirit of National Socialism'. Ten-year-olds had to enter **Jungvolk**. At 14, all boys had to join the Nazi youth organisation – Hitler Youth – where they learnt to worship war, glorify aggression and violence, condemn democracy, and hate Jews, communists, Gypsies and all those categorised as 'undesirable'. After a period of rigorous ideological and physical training they joined the Labour Service, usually at the age of 18. Then they had to serve in the armed forces and enter one of the Nazi organisations.

The Youth League of the Nazis was founded in 1922. Four years later it was renamed Hitler Youth. To unify the youth movement under Nazi control, all other youth organisations were systematically dissolved and finally banned.

Fig.23 – Classroom scene depicting a lesson on racial anti-Semitism.

From Der Giftpilz (The Poison Mushroom) by Ernst Hiemer (Nuremberg: der Sturmer, 1938), p. 7. Caption reads: 'The Jewish nose is bent at its point. It looks like the number six.'

Fig.24 – Jewish teacher and Jewish pupils expelled from school under the jeers of classmates.

From Trau keinem jud auf gruner Heid: Ein Bilderbuch fur Gross und Keom (Trust No Jew on the Green Heath: a Picture Book for Big and Little), By Elvira Bauer (Nuremberg: Der Sturmer, 1936).

Activity

If you were a student sitting in one of these classes, how would you have felt towards Jews?

Have you ever thought of the stereotypes of other communities that people around you believe in? How have they acquired them?

New words

Jungvolk – Nazi youth groups for children below 14 years of age.

4 నాజీ జర్మనీలో యువత

దేశంలోని యువత పట్ల హిట్లర్ కు అమితమైన ఆసక్తి ఉంది. పిల్లలకు నాజీ భావజాలాన్ని బోధించడం ద్వారానే బలమైన నాజీ సమాజాన్ని ఏర్పాటు చేయవచ్చని ఆయన అభిప్రాయపడ్డాడు. దీనికి పారశాల లోపల, వెలుపల పిల్లలపై నియంత్రణ అవసరం అయ్యాంది.

నాజీజంలో పారశాలల్లో ఏం జరిగింది? అన్ని పారశాలలు స్వచ్ఛపరచబడ్డాయి, పవిత్రీకరించబడ్డాయి. దీని ఆర్థం యూదులు లేదా రాజకీయంగా అవిశ్వాసనీయులుగా భావించబడిన ఉపాధ్యాయులు తోలగించారు. పిల్లలను మొదట వేరుచేశారు: జర్మన్లు, యూదులు కలిసి కూర్చోకూడదు లేదా కలిసి ఆడకూడదు. ఆ తరువాత అవాంఘనీయుల పిల్లలు - యూదులు, శారీరక వికలాంగులు, జిప్పీల పిల్లలను పారశాలల నుండి బయటకు నెట్టేసేవారు. చివరగా 1940లలో వారిని గ్యాస్ చాంబర్లకు పంపారు.

మంచి జర్మన్ పిల్లలకు నాజీ విద్యాభ్యాసం ప్రక్రియను అందించారు. ఇది సుదీర్ఘమైన సైద్ధాంతిక శిక్షణ. పారశాల పొత్తుపుస్తకాలు తిరిగి ప్రాయబడ్డాయి. జాతికి సంబంధించిన నాజీ ఆలోచనలను సమర్థించేందుకు జాతి శాస్త్రం ప్రవేశపెట్టబడింది. గణిత తరగతుల్లో కూడా యూదుల గురించిన మూన భావాలను ప్రచారం చేసేవారు. పిల్లలకు విధేయత, విశ్వాసం, యూదులను ద్వేషించడం, హిట్లర్ను ఆరాధించడం నేర్చించారు. క్రీడలల్లో కూడా పిల్లలల్లో హింస, దూకుడును పెంపొందించమే లక్ష్యంగా ఉండేది. బాక్సింగ్ పిల్లలను ఉక్కు వృద్ధయంతో దృఢంగా, కండబలం కలవారిగా చేయగలదని హిట్లర్ నమ్మాడు.

జాతీయ సోషలిజం స్ఫూర్తిని జర్మన్ యువతకు అవగాహన కల్పించే బాధ్యత యువజన సంఘాలకు అప్పగించారు. 10 సంవత్సరాలు గల వారు జంగ్సోక్లోకి ప్రవేశించాలి. 14 సంవత్సరాల వయసులో అబ్బాయిలందరూ నాజీ యువజన సంస్థ హిట్లర్ యూత్లో చేరవలసి ఉంటుంది. అక్కడ వారు యుద్ధాన్ని ఆరాధించడం, దూకుడు, హింసను కీర్తించడం, ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఖండించడం, యూదులు, కమ్యూనిస్టులు, జిప్పీలు, అవాంఘనీయమైనవిగా వర్గీకరించబడిన వారందరినీ ద్వేషించడం నేర్చుకున్నారు. కలినమైన సైద్ధాంతిక, శారీరక శిక్షణ తర్వాత వారు సాధారణంగా 18 సంవత్సరాల వయసులో లేబర్ సర్వీసులో చేరాలి. ఆ తర్వాత వారు సాయుధ దళాలలో పనిచేయవలసి వచ్చింది. తరువాత ఏదో ఒక నాజీ సంస్థల్లో ప్రవేశించవలసి ఉంటుంది.

1922లో యూత్ లీగ్ ఆఫ్ ది నాజీస్ స్థాపించబడినది. నాలుగు సంవత్సరాలు తర్వాత దానికి హిట్లర్ యూత్ అని పేరు పెట్టారు. నాజీ నియంత్రణలో ఉన్న యువజన ఉద్యమాన్ని ఏకం చేయడానికి అన్ని ఇతర యువజన సంఘాలు క్రమ పద్ధతిలో రద్దు చేయబడ్డాయి. చివరకు నిషేధించబడ్డాయి.

నూతన పదాలు

జంగ్సోక్ - 14 సంవత్సరాల లోపు వయస్సు వున్న నాజీ పిల్లల సమూహం.

చిత్రం 23: జాతి పృతిరేక సెమిటీజంసు తెలియజేస్తున్న తరగతి గది చిత్రం.

డెర్ గిట్ట్హిల్జ్ (ది పాయిజన్ మధ్యామ్) నుండి ఎర్నెస్ట్ హిమేర్ (సురేమ్బెర్: డెర్ ప్రెర్చెర్, 1938), పేజి. 7. క్యాప్టన్ ఇలా ఉంది: 'యూదుల ముక్కు దాని పాయింట్ వద్ద వంగేది. ఆరో సంబర్ లాగా కనిపిస్తుంది.'

చిత్రం 24: తోటి విద్యార్థుల హేతున చేస్తుండగా పారశాల నుండి బహిష్మరించ బడిన యూదు ఉపాధ్యాయుడు, విద్యార్థులు. ట్రో కీనెవ్ ఐడ్ బెఫ్ గ్రూనర్ హీడ్ నుండి: ఐన్ బిల్డర్బున్ ఫర్ గ్రాన్ అండ్ కియోమ్ (ట్రున్ నో జ్యూ అన్ ది గ్రెన్ హీత్: ఎ పిక్కర్ బుక్ ఫర్ చిగ్ అండ్ లిలీల్), బై ఎల్సిరా బాయర్ (సూరేమ్బెర్: డెర్ ప్రెర్చెర్, 1936).

కృత్యం

నీవు ఈ తరగతి గదిలోని విద్యార్థులే యూదుల పట్ల ఎటువంటి భావన వ్యక్తంచేస్తావు?

మీ చుట్టూ ఉన్న వ్యక్తులు విశ్వసించే ఇతర సమూహోల మూన పద్ధతుల గురించి మీరు ఎప్పుడైనా ఆలోచించారా? వారికి అవి ఎలా అపాదించబడ్డాయి.

Source: C

All boys between the ages of six and ten went through a preliminary training in Nazi ideology. At the end of the training they had to take the following oath of loyalty to Hitler:

'In the presence of this blood banner which represents our Führer I swear to devote all my energies and my strength to the saviour of our country, Adolf Hitler. I am willing and ready to give up my life for him, so help me God.'

From W. Shirer, The Rise and Fall of the Third Reich

Source: D

Robert Lay, head of the German Labour Front, said:

'We start when the child is three years old. As soon as he even starts to think, he is given a little flag to wave. Then comes school, the Hitler Youth, military service. But when all this is over, we don't let go of anyone. The labour front takes hold of them, and keeps hold until they go to the grave, whether they like it or not.'

Fig.27 – Jewish children arriving at a death factory to be gassed

Fig.25 – 'Desirable' children that Hitler wanted to see multiplied.

Fig.26 – A German-blooded infant with his mother being brought from occupied Europe to Annexed Poland for settlement.

4.1 The Nazi Cult of Motherhood

Children in Nazi Germany were repeatedly told that women were radically different from men. The fight for equal rights for men and women that had become part of democratic struggles everywhere was wrong and it would destroy society. While boys were taught to be aggressive, masculine and steel hearted, girls were told that they had to become good mothers and rear pure-blooded Aryan children. Girls

Activity

Look at Figs. 23, 24, and 27. Imagine yourself to be a Jew or a Pole in Nazi Germany. It is September 1941, and the law forcing Jews to wear the Star of David has just been declared. Write an account of one day in your life.

మూలం: C

ఆరు, పది సంవత్సరాలు మధ్య వయస్సు గల ఆబ్బాయిలందరూ నాజీ భావజాలంలో ప్రాథమిక శిక్షణ పొందారు. శిక్షణ ముగింపులో వారు హిట్లర్కు ఈ క్రింది విధేయత ప్రమాణం చేయాలి.

మా హ్యారెల్ ప్రాతినిధ్యం వహించే ఈ బ్లడ్ బ్యానర్ సమక్కంలో మన దేశ రక్షకుడైన అడాల్ఫ్ హిట్లర్కు నా శక్తి యుక్తులను, నా బలాన్ని అంకితం చేస్తానని ప్రమాణం చేస్తున్నాను. నేను అతని కోసం నా జీవితాన్ని వదులుకోవడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. కాబట్టి నాకు సహాయం చేయి దేవుడా.

బసైర్ ర్సి డై రైజ్ అండ్ ఫాల్ ఆఫ్ ది థర్ రీచ్.

మూలం: D

జర్మన్ లేబర్ ప్రంట్ అధినేత రాబర్ట్ లే ఇలా అన్నారు.

పిల్లవాడికి మూడేళ్లు రాగానే మొదలు పెడతాం. అతను ఆలోచించడం ప్రారంభించగానే వెంటనే అతనికి ఒక చిన్న జెండా ఇస్తాము. అప్పుడు పొరశాల, హిట్లర్ యూత్, సైనిక సేవ వస్తాయి. అయితే ఇదంతా అయిపోయాక ఎవరిని వదలము. లేబర్ ప్రంట్ వారిని వట్టుకుంటుంది. వారికి ఇష్టమున్నా లేకున్నా మరణించే వరకు వారిని వదిలిపెట్టము.

చిత్రం 25: హిట్లర్ వృద్ధిచెందాలని కౌరుకున్న 'వాంఘనీయ' పిల్లలు

చిత్రం 26: ఒక జర్మన్-రక్తం గల శిశువు తన తల్లితో కలిసి ఆక్రమిత ఐరోపా నుండి స్వారం కోసం అనుబంధిత పోలాండ్కు వచ్చింది.

చిత్రం 27: విషాయువుల ద్వారా మరణించడానికి మరణ కర్మగారాలకు చేరుకుంటున్న యూదు పిల్లలు

కృత్యం

చిత్రం 23, 24, 27 లను చూడండి. నీవు నాజీ జర్మనీలోని యూదుడవుగా గాని, పోలిష్‌వ్యక్తిగా గానీ డస్పించుకోండి. అది సెప్టెంబర్ 1941. దేవిద్ నష్టతాన్ని ధరించాలని యూదుల చట్టం ప్రకటించింది. నీ జీవితంలో ఒక రోజు సంఘటనను వివరించండి.

4.1 నాజీల మాత్ర సంబంధ మతారాధన వ్యవస్థ

నాజీ జర్మనీలోని పిల్లలకు స్ట్రీలు పురుషులకు భిన్నంగా ఉంటారని పదేపదే చెప్పారు. స్ట్రీ పురుషుల సమాన హక్కుల కోసం జరిగే పోరాటం ప్రజాస్వామ్య పోరాటాలలో భాగంగా ఉంది. ఇది తప్పు. ఇది సమాజాన్ని నాశనం చేస్తుంది. అబ్బాయిలు దూకుడుగా కండబలంతో, ఉక్కుహృదయంతో ఉండాలని బోధించగా, అమ్మాయిలు మంచి తల్లులుగా ఉండి, స్వచ్ఛమైన ఆర్య జాతి పిల్లలను పెంచాలని చెప్పారు. బాలికలు జాతి స్వచ్ఛతను

had to maintain the purity of the race, distance themselves from Jews, look after the home, and teach their children Nazi values. They had to be the bearers of the Aryan culture and race.

In 1933 Hitler said: 'In my state the mother is the most important citizen.' But in Nazi Germany all mothers were not treated equally. Women who bore racially undesirable children were punished and those who produced racially desirable children were awarded. They were given favoured treatment in hospitals and were also entitled to concessions in shops and on theatre tickets and railway fares. To encourage women to produce many children, Honour Crosses were awarded. A bronze cross was given for four children, silver for six and gold for eight or more.

All 'Aryan' women who deviated from the prescribed code of conduct were publicly condemned, and severely punished. Those who maintained contact with Jews, Poles and Russians were paraded through the town with shaved heads, blackened faces and placards hanging around their necks announcing 'I have sullied the honour of the nation'. Many received jail sentences and lost civic honour as well as their husbands and families for this 'criminal offence'.

4.2. The Art of Propaganda

The Nazi regime used language and media with care, and often to great effect. The terms they coined to describe their various practices are not only deceptive. They are chilling. Nazis never used the words 'kill' or 'murder' in their official communications. Mass killings were termed *special treatment*, *final solution* (for the Jews), *euthanasia* (for the disabled), *selection* and *disinfections*. 'Evacuation' meant deporting people to gas chambers. Do you know what the gas chambers were called? They were labelled 'disinfection-areas', and looked like bathrooms equipped with fake showerheads.

Media was carefully used to win support for the regime and popularise its worldview. Nazi ideas were spread through visual images, films, radio, posters, catchy slogans and leaflets. In posters, groups identified as the 'enemies' of Germans were stereotyped, mocked, abused and described as evil. Socialists and liberals were represented as weak and degenerate. They were attacked as malicious foreign agents. Propaganda films were made to create hatred for Jews. The most infamous film was *The Eternal Jew*. Orthodox Jews were stereotyped and marked. They were shown

Source E

In an address to women at the Nuremberg Party Rally, 8 September 1934, Hitler said:

We do not consider it correct for the woman to interfere in the world of the man, in his main sphere. We consider it natural that these two worlds remain distinct...What the man gives in courage on the battlefield, the woman gives in eternal self-sacrifice, in eternal pain and suffering. Every child that women bring to the world is a battle, a battle waged for the existence of her people.

కాపాడుతూ వారు యూదుల నుండి దూరంగా ఉంటూ, ఇంటిని చూసుకుంటూ, వారి పిల్లలకు నాజీ విలువలను బోధిస్తారు. వారు ఆర్య సంస్కృతిని, జాతిని కాపాడే వారుగా ఉండాలి.

1933లో హిట్లర్ ఇలా అన్నాడు: నా దేశంలో తల్లి అత్యంత ముఖ్యమైన పొరురాలు. కానీ నాజీ జర్మనీలో అందరూ తల్లులు ఒకే రకంగా గౌరవించబడలేదు. జాతి పరంగా అవాంఛీయమైన పిల్లలను కన్న మహిళలను శిక్షించారు. ఆశించిన పిల్లలను కన్న వారికి బహుమతులు ఇచ్చారు. వారికి ఆసుపత్రులలో మంచి చికిత్స అందించారు. దుకాణాలు, ధియేటర్ టికెట్లు, ట్రైప్ చార్జ్లలో రాయాతీల ఇష్టబడ్డాయి. ఎక్కువ మంది పిల్లలను కనేలా మహిళలను ప్రోత్సహించడానికి గౌరవ శిలువలను ప్రథానం చేశారు. నలుగురు పిల్లలకు ఒక కాంస్ శిలువ. ఆరుగురికి వెండి, ఎనిమిది లేదా అంతకంటే ఎక్కువ మందిని కన్నపారికి బంగారు శిలువ ఇష్టబడింది.

సూచించిన ప్రవర్తన నియమావళిని ఉల్లంఘించిన ఆర్యన్ మహిళలందరినీ బహిరంగంగా నిందించారు. కరినంగా శిక్షించారు. యూదులు, పోలిష్ వారితో, రష్యన్ లతో సంబంధాలు కొనసాగించిన తల్లులను గుండు గీయించి ముఖాలను నల్లగా చేసి, వారి మెడలో నేను దేశం యొక్క గౌరవాన్ని పాడు చేశాను అని ప్రకటించే స్కార్టులు మెడలో వేలాడదిసి పట్టణంలో ఊరేగించారు. ఈ నేరానికి పాల్పడినందుకు చాలామందికి జైలు శిక్కలు వేశారు. పొర గౌరవాన్ని కోల్పేయారు. ఈ నేరాలకు వారి భర్తలకు కుటుంబాలకు కూడా ఇదే పరస్పితి ఏర్పడింది.

4.2 ప్రచార కళ

నాజీ పాలనా వ్యవస్థ భాష, మీడియాను జాగ్రత్తగా ఉపయోగించింది. ఇది తరచుగా గొప్ప ప్రభావాన్ని చూపింది. వారి వివిధ చర్యలను వివరించడానికి వారు రూపొందించిన పదాలు మోసపూరితమైనవి మాత్రమే కాదు, భీతిగొలిపేవి. నాజీలు తమ అధికారిక సమాచారంలో ‘చంపడం’ లేదా ‘హత్య’ అనే పదాలను ఎన్నడూ ఉపయోగించలేదు. సామూహిక హత్యలను ప్రత్యేక చికిత్స, తుది పరిష్కారం(యూదులకు), అనాయాస(వికలాంగులకు), ఎంపిక మరియు క్రిమిసంహారకాలు అని పిలిచారు. భాళీచేయించుట (ఎవక్కులేషన్) అనగా ప్రజలను గ్యాస్ ఫాంబల్కు పంపించడం. గ్యాస్ ఫాంబల్కును ఏమని పిలిచారో తెలుసా? అవి క్రిమిసంహారపు ప్రాంతాలు అని పేరు పెట్టారు. నకిలీ పహర్ పౌడ్లతో అమర్చబడిన బాత్రుమ్ల వలే కనిపిస్తాయి.

పాలనకు మద్దతును పొందేందుకు మరియు ప్రపంచ దృష్టి కోణాన్ని ఆకట్టుకొనేందుకు మీడియాను జాగ్రత్తగా ఉపయోగించుకున్నారు. దృష్టి చిత్రాలు, చలనచిత్రాలు, రేడియో, పోస్టర్లు ఆకర్షణీయమైన నినాదాలు, కరపత్రాల ద్వారా భావాలను వ్యాప్తిచేశారు. జర్మన్ల శత్రువులుగా గుర్తించబడిన సమూహాలు పోస్టర్లలలో అపవస్యం, ధూపించడం, మూసపోతగా వర్షించబడ్డారు. పోపలిస్టులు, ఉదారవాదులు బలహిసులుగా దిగజారిన వారుగా చూడబడ్డారు. వారిని ట్రోఫా చింతనగల విదేశీ ఏజెంట్లుగా పరిగణించి దాడిచేశారు. యూదులపై దేశం పెంచేలా ప్రచార చిత్రాలు తీశారు. అత్యంత తప్పుడు చిత్రం ది ఎటర్లో జ్యో.

సనాతన యూదులు దుష్టులుగా వర్ణించబడ్డారు. వారిని కాప్టన్లను ధరించి నాజిజం - హిట్లర్ ఉన్నతి

మూలం: E

1934 సెప్టెంబరు 8 న నురేమబర్ పార్టీ ర్యాలీలో మహిళలను ఉద్దేశించి హిట్లర్ ఇలా అన్నాడు: స్టీలు, పురుషుల ప్రపంచంలో వారి ముఖ్య వ్యాపకాలలో జోక్యో చేసుకోవడం స్టైనదని మేము అంగీకరించం. వీరిద్దరి ప్రపంచాలు వేరువేరుగా ఉండడం సహజమని మేము భావిస్తున్నాం. యుద్ధభూమిలో దైర్య సాహసాలతో పురుషుడు చేసే పనిని స్టీ ఆత్మత్యాగంతో అంతులేని బాధను, కష్టాన్ని అనుభవిస్తూ చేస్తుంది. స్టీ బిడ్డను ఈ ప్రపంచంలోకి తీసుకురావడం ఒక యుద్ధమే. ఇది ప్రజల మనగడ కొనసాగడానికి జరిగే యుద్ధం.

Source F

Hitler at the Nuremberg Party Rally, 8 September 1934, also said:

'The woman is the most stable element in the preservation of a folk...she has the most unerring sense of everything that is important to not let a race disappear because it is her children who would be affected by all this suffering in the first place...That is why we have integrated the woman in the struggle of the racial community just as nature and providence have determined so.'

with flowing beards wearing kaftans, whereas in reality it was difficult to distinguish German Jews by their outward appearance because they were a highly assimilated community. They were referred to as vermin, rats and pests. Their movements were compared to those of rodents. Nazism worked on the minds of the people, tapped their emotions, and turned their hatred and anger at those marked as 'undesirable'.

The Nazis made equal efforts to appeal to all the different sections of the population. They sought to win their support by suggesting that Nazis alone could solve all their problems.

Activity

How would you have reacted to Hitler's ideas if you were:

- A Jewish woman
- A non-Jewish German woman

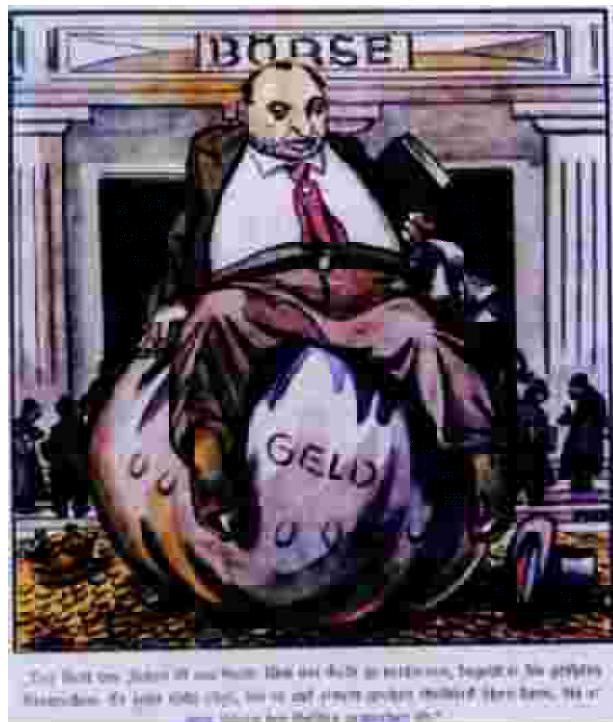

Fig.28 – A Nazi poster attacking Jews.

Caption above reads: 'Money is the God of Jews. In order to earn money he commits the greatest crimes. He does not rest, until he can sit on a big sack of money, until he has become the king of money.'

Activity

What do you think this poster is trying to depict?

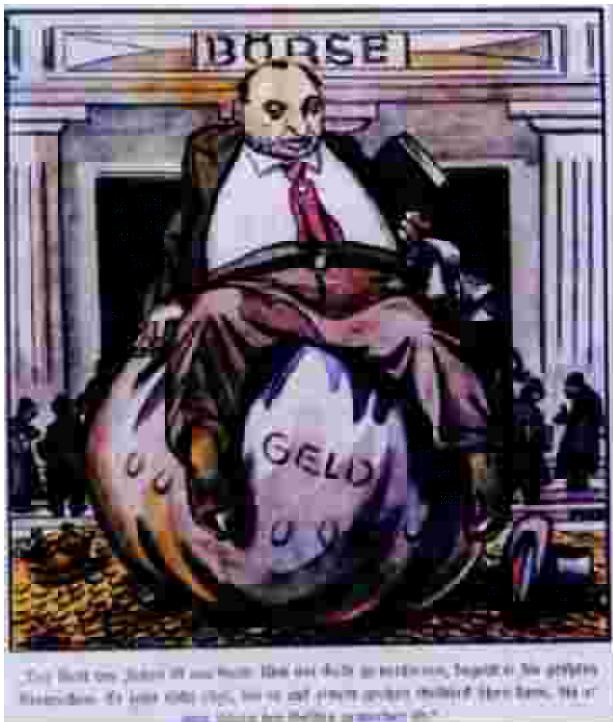
మూలం: F

8, సెప్టెంబర్ 1934 నూరెన్నబర్డ్ ర్యాలీలో హిట్లర్ ఇలా కూడా అన్నారు.

జనులందరినీ సంరక్షించడంలో స్ట్రీలది సుస్థిరస్తానం.. ఒక జాతి కనుమరుగై పోకుండా చూడటానికి ఆమెకు ఊహించనంత అవగాహన ఉంటుంది. దీనివలన మొదటగా ప్రభావితమయ్యేది ఆమె పిల్లలే. అందువలనే ప్రకృతి, దైవం నిర్ణయించినట్లుగా జాతి పోరాటంలో స్ట్రీలను అంతర్భాగం చేశాము.

పొడవైన గడ్డలతో చూపించారు. అయితే వాస్తవానికి జర్మన్ యూదులను వారి బాహ్య రూపాన్ని బట్టి గుర్తించడం కష్టంగా ఉండేది, ఎందుకంటే వారు సమాజంలో బాగా కలిసిపోయారు. వారిని పురుగులు, ఎలుకలు, తెగుళ్లగా సూచించబడ్డారు. వారి కదలికలను ఎలుకలతో పోల్చారు. నాజీజం ప్రజల మనస్సులను వారి భావేధ్యగాలను రెచ్చగొట్టింది. ఇది ‘అవాంథసీయమైనవారు’గా గుర్తించబడిన వారిపై ద్వేషాన్ని, కోపాన్ని రగల్చడానికి దోషాదపడింది.

నాజీలు తన జనాభాలోని వివిధ వర్గాలందరినీ ఆకర్షించడానికి సమాన ప్రయత్నాలు చేశారు. నాజీలు మాత్రమే తమ సమస్యలన్నీతీసీ పరిపూర్ణించగలరని సూచించడం ద్వారా వారి మద్దతును పొందేందుకు ప్రయత్నించారు.

చిత్రం 28: యూదులపై దాడిచేస్తున్న నాజీబోస్టర్.

దశ్మే యూదుల ప్రధాన దేవత. దబ్బ సంపాదించుటకు వారు పెద్దపెద్ద నేరాలన్నేనా చేస్తారు. ధనము మారుపై ఎక్కికూర్చునే వరకు ధనానికి రాజు అయ్యేటంత వరకు వారి విశ్రాంతి తీసుకోరు.

కృత్యం

హిట్లర్ భావనలకు నీవు ఎలా స్పందిస్తావు? నీవు

- ఒక యూదు స్ట్రీవి అయినట్లయితే
- ఒక యూదు కాని జర్మన్ స్ట్రీవి అయినట్లయితే

కృత్యం

ఈ చిత్రం దేనిని తెలియజేస్తున్నదని నీవు భావిస్తున్నావు?

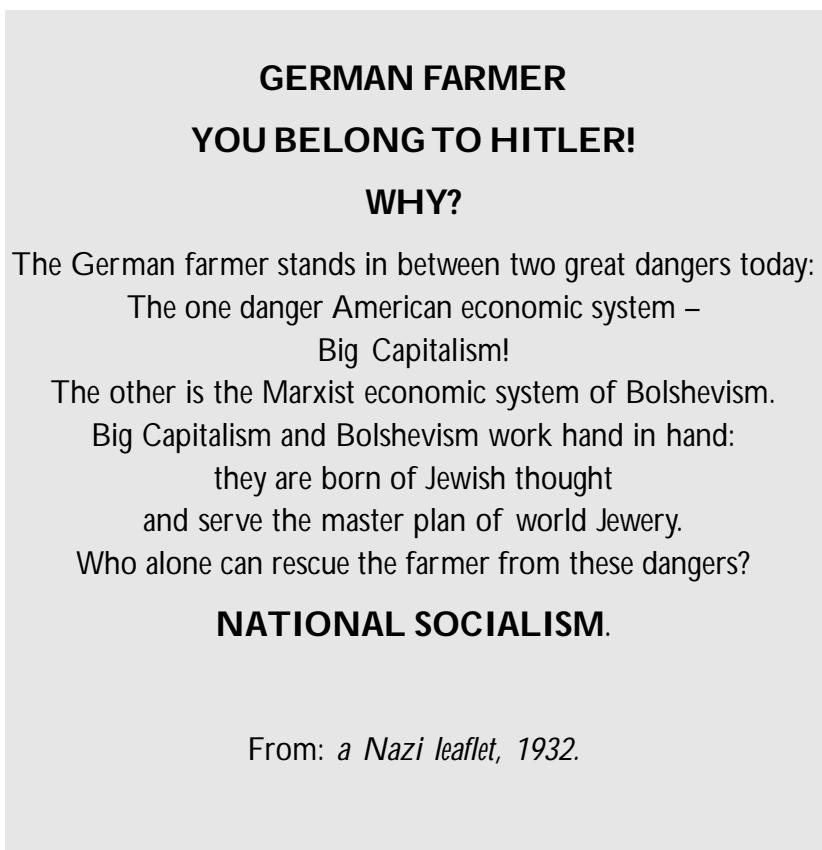

Fig.29 – The leaflet shows how the Nazis appealed to the peasants.

Fig.30 – A Nazi party poster of the 1920s. It asks workers to vote for Hitler, the frontline soldier.

Activity

Look at Figs. 29 and 30 and answer the following:

What do they tell us about Nazi propaganda? How are the Nazis trying to mobilise different sections of the population?

Some important dates

- August 1, 1914 First World War begins.
- November 9, 1918 Germany capitulates, ending the war.
- November 9, 1918 Proclamation of the Weimar Republic.
- June 28, 1919 Treaty of Versailles.
- January 30, 1933 Hitler becomes Chancellor of Germany.
- September 1, 1939 Germany invades Poland. Beginning of the Second World War.
- June 22, 1941 Germany invades the USSR.
- June 23, 1941 Mass murder of the Jews begins.
- December 8, 1941 The United States joins Second World War.
- January 27, 1945 Soviet troops liberate Auschwitz.
- May 8, 1945 Allied victory in Europe.

జర్మన్ రైతు నీవు హిట్లర్ కు చెందిన వాడవు! ఎందుకు?

నేడు జర్మన్ రైతు రెండు గొప్ప విపత్తుల మధ్య నిలిచాడు.
అమెరికా ఆర్థిక వ్యవస్థ ఒక విపత్తు
పెద్ద పెట్టుబడిదారి విధానం!
మరొకటి బోల్షివిజం యొక్క మార్కిస్టు ఆర్థిక వ్యవస్థ. పెద్ద పెట్టుబడి
దారి విధానం, బోల్షివిజం కలిసి పనిచేస్తాయి.
అవి రెండూ యూదులు ఆలోచన నుండి పుట్టినవి. ఇది ప్రపంచ
యూదుల యొక్క బృహత్తు ప్రణాళిక.
ఈ ప్రమాదాల నుండి రైతులను ఎవరు మాత్రమే రక్షించగలరు?

జాతీయ సామ్యవాదం

నాజీ కరపత్రం 1932

చిత్రం 29 : ఈ కరపత్రం నాజీలు రైతులను ఎలా అభ్యర్థిస్తున్నారో తెలియజేస్తుంది.

కృత్యం

29, 30 చిత్రాలను చూసి క్రింది వాటికి సమాధానం ఇవ్వండి.
నాజీ ప్రచారం గురించి అవి మనకు ఏం చెబుతాయి? జనాభాలోని వివిధ
వర్గాలను సమీకరించడానికి నాజీలు ఎలా ప్రయత్నిస్తున్నారు?

చిత్రం 30 : 1920 నాటి నాజీ పార్టీ ప్రకటనా పత్రం. ముందుండి నడివే సైనికుడైనా హిట్లర్కు ఓటు వేయమని తెలియజేస్తుంది.

కొన్ని ముఖ్యమైన తేదీలు

- ఆగస్టు ఒకటి 1914
మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం ఆరంభం
- నవంబర్ 9 1918
జర్మనీ లొంగిపోయింది యుద్ధం ముగిసింది.
- నవంబర్ 9 1918
వేమర్ రిపబ్లిక్ ప్రకటన.
- జూన్ 28 1919
వెర్ఫ్టుల్ ఒప్పండం
- జనవరి 30 1933
హిట్లర్ జర్మనీ ఛాస్పులర్ అయ్యాడు
- సెప్టెంబర్ 1 1939
జర్మనీ పోలండ్పై దాడి చేసింది. రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం ఆరంభం
- జూన్ 22 1941
జర్మనీ యు.య.న్.య.న్. ఆర్. షై దాడి చేసింది
- జూన్ 23 1941
యూదుల సామూహిక హత్యలు ప్రారంభం.
- డిసెంబర్ 8 1941
అమెరికా రెండవ ప్రపంచ యుద్ధంలో చేరడం
- జనవరి 27 1945
సోవియట్ దళాలు ఆఫ్యూషన్ విడిపించాయి
- మే 8 1945
యూరప్‌లో మిత్ర రాజ్యాల విజయం

5 Ordinary People and the Crimes Against Humanity

How did the common people react to Nazism?

Many saw the world through Nazi eyes, and spoke their mind in Nazi language. They felt hatred and anger surge inside them when they saw someone who looked like a Jew. They marked the houses of Jews and reported suspicious neighbours. They genuinely believed Nazism would bring prosperity and improve general well-being.

But not every German was a Nazi. Many organised active resistance to Nazism, braving police repression and death. The large majority of Germans, however, were passive onlookers and apathetic witnesses. They were too scared to act, to differ, to protest. They preferred to look away. Pastor Niemoeller, a resistance fighter, observed an absence of protest, an uncanny silence, amongst ordinary Germans in the face of brutal and organised crimes committed against people in the Nazi empire. He wrote movingly about this silence:

'First they came for the Communists,

Well, I was not a Communist –

So I said nothing.

Then they came for the Social Democrats,

Well, I was not a Social Democrat

So I did nothing,

Then they came for the trade unionists,

But I was not a trade unionist.

And then they came for the Jews,

But I was not a Jew – so I did little.

Then when they came for me,

There was no one left who could stand up for me.'

Activity

Why does Erna Kranz say, 'I could only say for myself'? How do you view her opinion?

Box 1

Was the lack of concern for Nazi victims only because of the Terror? No, says Lawrence Rees who interviewed people from diverse backgrounds for his recent documentary, 'The Nazis: A Warning from History'.

Erna Kranz, an ordinary German teenager in the 1930s and a grandmother now, said to Rees:

'1930s offered a glimmer of hope, not just for the unemployed but for everybody for we all felt downtrodden. From my own experience I could say salaries increased and Germany seemed to have regained its sense of purpose. I could only say for myself, I thought it was a good time. I liked it.'

5 సాధారణ ప్రజలు-మానవతకు వ్యతిరేకంగా జరిగిన నేరాలు

సామాన్య ప్రజలు నాజీజంపై ఎలా ప్రతిస్పందించారు?

చాలామంది నాజీకళ్ళతో ప్రపంచాన్ని చూశారు. తమ మనసులోని మాటలను నాజీ భాషలో చెప్పారు. యూదుడిలా కనిపించే వ్యక్తిని చూసినప్పుడు వారిలో ద్వేషం కోపం పెరిగేది. వారు యూదుల ఇళ్ళను గుర్తించి అనుమానాస్పద పొరుగువారిగా వారి గురించి సమాచారం ఇచ్చేవారు. నాజీజం ప్రజలకు, శ్రేయస్సును, ఐశ్వర్యాన్ని తీసుకు వస్తుందని బలంగా నమ్మారు.

కానీ ప్రతి జర్మన్ నాజీ కాదు. పోలీసుల అణిచివేతను మరణాన్ని దైర్యంగా ఎదుర్కొంటూ చాలా మంది నాజీయజాన్ని క్రియాశీలకంగా ప్రతిఫలించారు. అయినప్పటికీ చాలా మంది జర్మన్లు నిప్పియుత్తుక ప్రేక్షకులుగా ఉదాసీన సాక్షులుగా మిగిలి పోయారు. వారు స్పుందించడానికి, విభేదించడానికి, నిరసన తెలపటానికి భయపడ్డారు. వారు దూరం సుంచి చూడడానికి ఇష్టపడతారు. పాస్టర్ నీమోల్లర్ ప్రతిఫలించాడని యోధుడు. నాజీ సామ్రాజ్యంలో ప్రజలపై జరిగే క్రూరమైన వ్యవస్థకృత నేరాలను ప్రతిఫలించలేని భయంకరమైన నిశ్శబ్దాన్ని గమనించాడు. ఈ నిశ్శబ్దాన్ని స్పుందిస్తూ ఇలా రాశాడు.

మొదట వారు కమ్యూనిస్టుల కోసం వచ్చారు

సరే, నేను కమ్యూనిస్టును కాదు

కాబట్టి నేను ఏమీ అనలేదు.

అప్పుడు వారు సోషల్ డెమోక్రాటికల కోసం వచ్చారు

సరే నేను సోషల్ డెమోక్రాట్ ని కాదు

కాబట్టి నేను ఏమీ చేయలేదు

అప్పుడు వారు ట్రేడ్ యూనియన్ కోసం వచ్చారు

కానీ నేను ట్రేడ్ యూనియన్ వాదిని కాదు

ఆపై వారు యూదుల కోసం వచ్చారు

కానీ నేను యూదుడిని కాదు కాబట్టి పట్టించుకోలేదు

అప్పుడు వారు నా కోసం వచ్చినప్పుడు

నాకు అండగా నిలబడే వారు ఎవరూ లేరు..

కృత్యం

‘నేను నాకోసం మాత్రమే చెప్పగలను అని ఎమా క్రాంజ్ ఎందుకు చెప్పాడు’
మీరు ఆమె అభిప్రాయాన్ని ఏమని గ్రహించారు?

పట్టె 1

నాజీ బాధితుల పట్ల ఆందోళన లేకపోవడానికి కేవలం భీతి కారణమా? లారెన్స్ రీన్ తన ఇటీవల డాక్యుమెంటరీ ‘ది నాజీస్ ల వార్లంగ్ ప్ర్మ్ హిస్టరీ’ కోసం విభిన్న నేపథ్యాల వ్యక్తులను ఇంటర్వ్యూ చేశారు.

ఎమా క్రాంజ్ 1930 లలో ఒక సాధారణ జర్మన్ యుక్త వయస్సురాలు ఇప్పుడు ఒక నాయనమ్మ. రీన్స్తో ఇలా అన్నారు..

1930లో నిరుద్యోగులకు, అణగద్రొక్కబడిన వారిగా భావించిన ప్రతి ఒక్కరికి ఒక ఆశ అనే మెరుపు కనిపించింది. జీతాలు పెరిగాయని జర్మనీ తన లక్ష్యాన్ని చేరుకుండని నా స్వీయ అనుభవం ద్వారా చెప్పగలను. నా వరకు ఇది మంచి సమయం అని చెప్పగలను. ఇది నాకు నచ్చింది.

What Jews felt in Nazi Germany is a different story altogether. Charlotte Beradt secretly recorded people's dreams in her diary and later published them in a highly disconcerting book called the *Third Reich of Dreams*. She describes how Jews themselves began believing in the Nazi stereotypes about them. They dreamt of their hooked noses, black hair and eyes, Jewish looks and body movements. The stereotypical images publicised in the Nazi press haunted the Jews. They troubled them even in their dreams. Jews died many deaths even before they reached the gas chamber.

5.1 Knowledge about the Holocaust

Information about Nazi practices had trickled out of Germany during the last years of the regime. But it was only after the war ended and Germany was defeated that the world came to realise the horrors of what had happened. While the Germans were preoccupied with their own plight as a defeated nation emerging out of the rubble, the Jews wanted the world to remember the atrocities and sufferings they had endured during the Nazi killing operations – also called the *Holocaust*. At its height, a ghetto inhabitant had said to another that he wanted to outlive the war just for half an hour. Presumably he meant that he wanted to be able to tell the world about what had happened in Nazi Germany. This indomitable spirit to bear witness and to preserve the documents can be seen in many ghetto and camp inhabitants who wrote diaries, kept notebooks, and created archives. On the other hand when the war seemed lost, the Nazi leadership distributed petrol to its functionaries to destroy all incriminating evidence available in offices.

Yet the history and the memory of the Holocaust live on in memoirs, fiction, documentaries, poetry, memorials and museums in many parts of the world today. These are a tribute to those who resisted it, an embarrassing reminder to those who collaborated, and a warning to those who watched in silence.

Fig. 31 – Inhabitants of the Warsaw ghetto collected documents and placed them in three milk cans along with other containers. As destruction seemed imminent, these containers were buried in the cellars of buildings in 1943. This can was discovered in 1950.

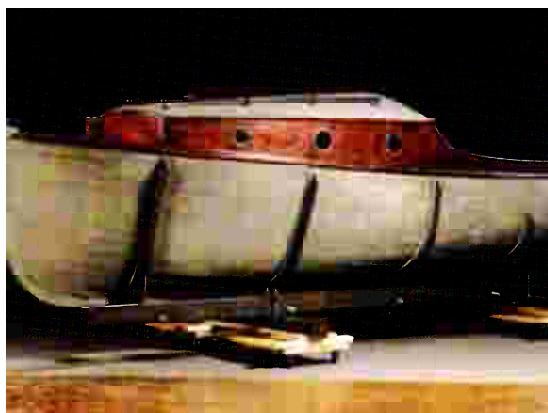

Fig. 32 – Denmark secretly rescued their Jews from Germany. This is one of the boats used for the purpose.

నాజీ జర్మనీలో యూదుల అనుభవం దీనికి పూర్తిగా భిన్నంగా ఉంది. చాల్డ్ బిరాట్ ప్రజల ఆశయాలను తన డైరీలో నమోదుచేసి, తర్వాత వాటిని తన అత్యంత వివాదాన్పుదు పుస్తకమైన థర్ రీచ్ ఆఫ్ ట్రేన్స్ లో ప్రచురించింది. యూదులు వారి గురించి నాజీ మూసపద్ధతులను ఎలా విశ్వసించడం ప్రారంభించారో ఆమె వివరిస్తుంది. వారు తమ వంకర ముక్కులు, నల్లటి జూట్టు, కళ్ళు యూదుల రూపాలు శరీర కడలికలను ఊహించుకున్నారు. నాజీ ప్రేస్లో ప్రచారం చేయబడిన మూసచిత్రాలు యూదులను వేధించేవి. కలలో కూడా అవి వారిని ఇబ్బంది పెట్టేవి. యూదులు గ్యాస్ చాంబర్కు చేరుకోక ముందే చాలామంది మరణించేవారు.

5.1 మారణపోవామం గురించిన జ్ఞానం

పరిపాలన చివరిదశలో నాజీచర్యల గురించిన సమాచారం జర్మనీ నుండి బయటకు పొక్కింది. కానీ యుద్ధం ముగిసి, జర్మనీ ఓడిపోయిన తరువాత మాత్రమే జరిగిన ఘురాలు ప్రపంచానికి తెలిసాయి. ఫోర పరాజయం చెంది శిథిలాల నుండి బయటపడడానికి ప్రయత్నిస్తున్న దేశంగా జర్మనీ తన కష్టాలో మునిగిఉండగా, నాజీల హత్యాకాండలో భాగంగా వారు తమ పై జరిగిన దురాగతాలను, తాము అనుభవించిన బాధలను ప్రపంచం గుర్తించాలని యూదులు భావించారు. ఈ హత్యాకాండనే పోల్కోకాస్ట్ అంటారు. ఒక ఘేర్టో నివాసి తాను యుద్ధం తరువాత ఒక అరగంట జీవించి ఉండాలని కోరుకోవడం దీని తీవ్రతను తెలియజేయాలని అనుకొని ఉండి ఉంటాడు. చాలామంది ఫోర్టో క్యాంపు నివాసులు తమ ప్రతాలను పదిల పరచడం ద్వారా ఈ దురాగతాలకు సాక్షాం చూపడానికి ఎంతో ధైర్య సాహసాలను ప్రదర్శించారు. దీనిలో భాగంగా వారు డైరీలు ల్రాశారు, నోటు పుస్తకాలను పదిల పరిచారు, లేఖనాలను సృష్టించారు. మరోవైపు యుద్ధంలో ఓడిపోతామని అనిపించినప్పుడు కార్యాలయానికి లభ్యమయ్యే అన్ని నేరాలోపణ సాక్షాతలను నాశనం చేయడానికి నాజీ నాయకత్వం వారి కార్యకర్తలకు పెట్రోల్ పంపిణి చేసింది.

ఈరోజుకీ కూడా పోల్కోకాస్ట్ చరిత్ర, జ్ఞాపకాలు ప్రపంచంలోని అనేక ప్రాంతాలలో జ్ఞాపకాలు, కల్పనలు, దాక్యమెంటరీలు, కవిత్వం, స్వారక చివ్వేలు మూర్ఖజియాలలో సజీవంగా ఉన్నాయి. ప్రతిథించిన వారికి నివాళి, సహకరించిన వారికి ఇబ్బందికరమైన జ్ఞాపిక, మౌనంగా చూసే వారికి పోచురిక.

చిత్రం 31: వార్సా ఘేర్టో నివాసితులు ప్రతాలను నేకరించి వాటిని పాలక్యాసులలో భద్రవరచి ఇతర కంట్రోనర్లలో పాటు ఉంచారు. విధ్వంసం ఆస్తుచైనదని అనిపించినప్పుడు ఈ కంట్రోనర్లను 1943లో భవనాల సెల్లూరల్ పాతిపెట్టారు. ఈ క్యాబ్సు 1950లో కనుగొన్నారు.

చిత్రం 32: డెన్యూర్డ్ తన యూదులను రహస్యంగా జర్మనీ నుండి కాపాడుకుంది. ఈ వసికి ఉపయోగించిన పడవలలో ఇది ఒకటి.

Box 2

Mahatma Gandhi writes to Hitler

*LETTER TO ADOLF HITLER
AS AT WARDHA, C. P., INDIA,
July 23, 1939*

HERR HITLER
BERLIN
GERMANY

DEAR FRIEND,

Friends have been urging me to write to you for the sake of humanity. But I have resisted their request, because of the feeling that any letter from me would be an impertinence. Something tells me that I must not calculate and that I must make my appeal for whatever it may be worth.

It is quite clear that you are today the one person in the world who can prevent a war which may reduce humanity to the savage state.

Must you pay that price for an object however worthy it may appear to you to be? Will you listen to the appeal of one who has deliberately shunned the method of war not without considerable success?

Anyway

I anticipate your forgiveness, if I have erred in writing to you.

I remain,

Your sincere friend,

M. K. GANDHI

*THE COLLECTED WORKS OF MAHATMA GANDHI
VOL. 76.*

LETTER TO ADOLF HITLER

WARDHA,
December 24, 1940

We have found in non-violence a force which, if organised, can without doubt match itself against a combination of all the most violent forces in the world. In non-violent technique, as I have said, there is no such thing as defeat. It is all 'do or die' without killing or hurting. It can be used practically without money and obviously without the aid of science of destruction which you have brought to such perfection. It is a marvel to me that you do not see that it is nobody's monopoly. If not the British, some other power will certainly improve upon your method and beat you with your own weapon. You are leaving no legacy to your people of which they would feel proud. They cannot take pride in a recital of cruel deed, however skilfully planned. I, therefore, appeal to you in the name of humanity to stop the war....

I am,

Your sincere friend,

M. K. GANDHI

*THE COLLECTED WORKS OF MAHATMA GANDHI
VOL. 79.*

Box 2

మహాత్మ గాంధీ హిట్లర్ కు లేఖ రాశారు

అడాల్ఫ్ హిట్లర్కు లేఖ

వార్డా సి.పి. ఇండియా

జూలై 23 1939

హెర్ హిట్లర్

బెర్లిన్

జర్మనీ

ప్రియ మిత్రునికి,

మానవత్వం కోసం మీకు లేఖ రాయమని స్నేహితులు నన్ను కోరుతున్నారు. కానీ నేను రానే ఏ ఉత్తరం అయినా అసంబదుని నేను వారి అభ్యర్థనను తిరస్కరించాను. ఘలితాలు ఎలాఉన్నా గణించకుండా, నేను చేసే అభ్యర్థను చేయాలని నాకు ఎందుకో అనిపిస్తోంది.

మానవత్వాన్ని, క్రూరంగా దిగజార్ఘగలిగే శక్తి ఉన్న ప్రపంచ వ్యక్తులలో మీరు ఒకరనేది మీకు స్పష్టంగా తెలుసు.

మీకు కనిపించిన విలువైన వస్తువు యొక్క మూల్యాన్ని మీరు చెల్లించాలా? గణనీయమైన విజయం సాధించకుండానే యుద్ధ విధానాన్ని విడనాడిన వ్యక్తి యొక్క విజ్ఞాపిని మీరు వింటారా?

ఏది మమైనప్పటికీ

మీకు రాయడంలో తప్ప చేసి ఉంటే, మీ క్షమాపణను కోరుతున్నాను.

ఇక ఉంటాను

మీ హృదయహర్షక స్నేహితుడు
ఎం.కె. గాంధీ

మహాత్మ గాంధీ సంపుతీ సేకరించిన రచనలు
VOL. 76.

అడాల్ఫ్ హిట్లర్కు లేఖ

వార్డా సి.పి. ఇండియా

డిసెంబర్ 24 1940

ప్రంపంచ హింసాత్మక శక్తులన్నీ ఏకమై నిలిచినా, మనం అహింసా విధానాన్ని కొనసాగించినపుడు ఉద్ధవించిన శక్తితో సరితూగలది ఏది లేదని మేము తెలుసుకున్నాం. ఈ అహింసా విధానంలో ఓటమి అనేది ఉండడని మీకు నేను తెలియజేసాను. ఇది చంపడం లేదా బాధించడం లేని 'చేయండి లేక చావండి' ఇది డబ్బు ఖర్చులేకుండా చేయవచ్చు. మీకు పరిపూర్ణతను సాధించిపెట్టిన వినాశ శాస్త్ర సహకారం అవసరం లేదు. ఇది ఎవరి గుత్తాధిపత్యం కాదని గమనించకపోవడం నాకు ఆశ్చర్యం కలిగిస్తోంది. బ్రిటీష్ వారు కాకపోతే మరొక శక్తి ఖచ్చితంగా మీ పద్ధతులను మెరుగుపరిచి మీ సాంత ఉపకరణాలతోనే మిమ్మల్ని దెబ్బుతీస్తారు. మీ ప్రజలకు మీరు ఎటువంటి గర్యించదగ్గ వారసత్వాన్ని అందిపులేదు. ఎంత నేర్చరితనంతో ప్రణాళికలు వేసుకున్న నీచ క్రూరత్వంతో కూడిన చర్యలను గుర్తుచేసుకుంటూ ప్రజలు గర్యించలేరు. యుద్ధాన్ని ఆపమని మానవాళి పేర నిన్ను అభ్యర్థిస్తున్నాను.

నేను,

మీ ప్రియమిత్రుడు
యం.కె.గాంధీ

మహాత్మ గాంధీ చర్యల సమాపోరం
VOL. 79.

Activities

1. Write a one page history of Germany
 - as a schoolchild in Nazi Germany
 - as a Jewish survivor of a concentration camp
 - as a political opponent of the Nazi regime
2. Imagine that you are Helmuth. You have had many Jewish friends in school and do not believe that Jews are bad. Write a paragraph on what you would say to your father.

Activities

Questions

1. Describe the problems faced by the Weimar Republic.
2. Discuss why Nazism became popular in Germany by 1930.
3. What are the peculiar features of Nazi thinking?
4. Explain why Nazi propaganda was effective in creating a hatred for Jews.
5. Explain what role women had in Nazi society. Return to Chapter 1 on the French Revolution. Write a paragraph comparing and contrasting the role of women in the two periods.
6. In what ways did the Nazi state seek to establish total control over its people ?

కార్యకలాపాలు

1. జర్మనీ చరిత్రను ఒక పేజీ ప్రాయండి
 - నాజీ జర్మనీలో పారశాల విద్యార్థిగా
 - నిర్వంధ శిబిరం నుండి ప్రాణాలతో బయటపడిన యూదుగా
 - నాజీ పాలనలో రాజకీయ ప్రత్యుధిగా
2. మీరు హెల్మూత్ అని ఊహించుకోండి. పారశాలలలో మీకు చాలామంది యూదు స్నేహితులు ఉన్నారు.
యూదులు చెడ్డవారని నీకు నమ్మకం లేదు. మీరు మీ తండ్రికి ఏమి చెప్పాలనుకుంటున్నారో ఒక పేరా రాయండి.

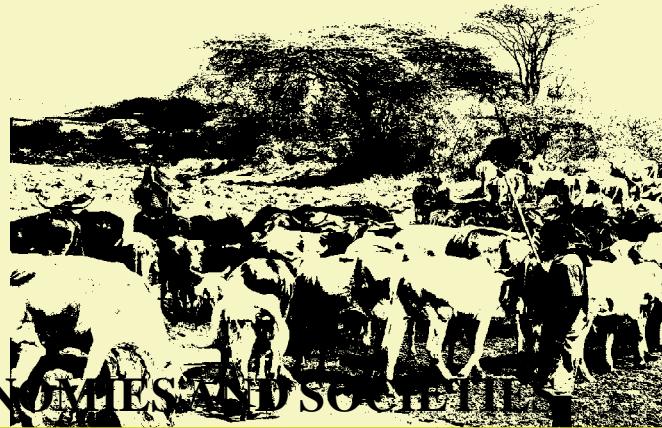
వ్యాఖ్యలు

ప్రశ్నలు

1. వీమర్ రిపబ్లిక్ ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను వివరించండి
2. 1930 నాటికి జర్మనీలో నాజీజం ఎందుకు ప్రజాదరణ పొందిందో చర్చించండి
3. నాజీ ఆలోచనల ప్రత్యేక లక్ష్యాలు ఏమిటి?
4. యూదులపై ద్వేషాన్ని ఏర్పరచడంలో నాజీ ప్రచారం ఎందుకు ప్రభావవంతంగా ఉందో వివరించండి
5. నాజీ సమాజంలో స్త్రీల పాత ఏమిటో వివరించండి. ఫ్రైంచ్ విషపం అధ్యాయం 1కి తిరిగి వెళ్ళండి. రెండు కాలాలలో స్త్రీ పాతలపై పోలికలు, బేధాలు రాయండి.
6. నాజీ రాజ్యం తన ప్రజలపై ఘూర్తి నియంత్రణను ఏయే మార్గాలలో సాపించాలని కోరింది.

SECTION II

LIVELIHOODS, ECONOMIES AND SOCIETIES

In Section II we will shift our focus to the study of livelihoods and economies. We will look at how the lives of forest dwellers and pastoralists changed in the modern world and how they played a part in shaping these changes.

All too often in looking at the emergence of the modern world, we only focus on factories and cities, on the industrial and agricultural sectors which supply the market. But we forget that there are other economies outside these sectors, other people too who matter to the nation. To modern eyes, the lives of pastoralists and forest dwellers, the shifting cultivators and food gatherers often seem to be stuck in the past. It is as if their lives are not important when we study the emergence of the contemporary world. The chapters in Section II will suggest that we need to know about their lives, see how they organise their world and operate their economies. These communities are very much part of the modern world we live in today. They are not simply survivors from a bygone era.

Chapter IV will take you into the forest and tell you about the variety of ways the forests were used by communities living within them. It will show how in the nineteenth century the growth of industries and urban centres, ships and railways, created a new demand on the forests for timber and other forest products. New demands led to new rules of forest use, new ways of organising the forest. You will see how colonial control was established over the forests, how forest areas were mapped, trees were classified, and plantations were developed. All these developments affected the lives of those local communities who used forest resources. They were forced to operate within new systems and reorganise their lives. But they also rebelled against the rules and persuaded the state to change its policies. The chapter will give you an idea of the history of such developments in India and Indonesia.

సెక్షన్ II

జీవనోపాదులు, ఆర్థిక వ్యవస్థలు

సెక్షన్ IIలో మనము జీవనోపాది, ఆర్థిక వ్యవస్థల అధ్యయనంపై దృష్టి సారిద్దాం. ఆధునిక ప్రపంచంలో అటవీవాసుల, పశుషోషకుల జీవితాలు ఎలా మారాయో, ఈ మార్పులను రూపొందించడంలో వారు ఎటువంటి పొత్త పోషించారో మనం పరిశీలిద్దాం.

ఆధునిక ప్రపంచం యొక్క ఆవిభావాన్ని పరిశీలించినట్లయితే పరిశ్రమలు సగరాలమైనను, మార్కెట్‌కు వస్తు సరఫరా చేయు పరిశ్రమలు, వ్యవసాయంపైన మనం దృష్టి కేంద్రికిస్తాం. కానీ ఈ రంగాలను అధిగమించి ఇతర ఆర్థిక వ్యవస్థలు ఉన్నాయని, ఇతర వ్యక్తులు కూడా ఉన్నారనేది మనం మర్మపోతున్నాం. ఆధునికుల దృష్టిలో పశు పోషకులు, అటవీవాసులు, పోడు వ్యవసాయారులు, ఆహారాన్ని సేకరించేవారి ప్రగతి గతంలోనే ఆగిపోయింది. సమకాలీన ప్రపంచాన్ని అధ్యయనం చేసినప్పుడు వారి జీవితాలకు ప్రాముఖ్యత లేదనిపిస్తుంది. సెక్షన్ II లోని అధ్యాయాలు వారు సమాజంలో ఎలా మనుగడ సాధించారు? ఆర్థిక వ్యవస్థలు ఎలా నిర్వహించారు? అనేవి తెలియజేస్తాయి. మనం నివసిస్తున్న ప్రపంచంలో వారికి కూడా ప్రముఖ పొత్త ఉంది.

అధ్యాయం - IV మిమ్మల్ని అడవులకు తీసుకు వెళ్లి అక్కడి నివాసితులకు అడవులు ఉపయోగపడే వివిధ మార్గాలను తెలియజేస్తుంది. 19వ శతాబ్దిలో పరిశ్రమలు, పట్టణ కేంద్రాల అభివృద్ధి, నౌకలు, రైల్వేలు, కలప, ఇతర అటవీ ఉత్పత్తులకు అడవులపై కొత్త గిరాకీని సృష్టించింది. చెట్లు ఎలా వర్గీకరించబడ్డాయి, తోటలు ఎలా అభివృద్ధి చేయబడ్డాయి తెలుసుకుంటారు. ఈ అభివృద్ధి అటవీ ఉత్పత్తులను ఉపయోగించుకుంటూ స్థానికంగా నివాసముంటున్న వారి జీవితాలను ప్రభావితం చేసింది. వారు తప్పనిసరిగా వారి జీవితాలను పునఃవ్యవస్థకరిస్తూ కొత్త విధానాన్ని అనుసరించవలసి వచ్చింది. వారు కూడా ఈ నియమాలను వ్యక్తిగతిగా వారి జీవితాలను ప్రభుత్వం తన విధానాలను మార్చుకోవాలని ప్రతిపాదించారు. ఈ అధ్యాయం ఇండియా, ఇండోనేషియాలలో జరిగినటువంటి మార్పులను గురించి మనకు అవగాహన కలిగిస్తుంది.

Chapter V will track the movements of tribal migrants in the mountains and deserts in the plains and plateaus of India and Africa; rural communities in India have been one of the important segment of the population. Yet we rarely study their lives. One has to look no further the pages of a textbook. Chapter V will show how their lives were affected by the establishment of a dam, the expansion of agriculture and the commercialization of their lands. Yet, not about the fate of their lands, their institutions or other aspects of their lives but the way they adjust to changing situations.

We cannot understand the making of the contemporary world unless we begin to see the changes in the lives of diverse communities and people. We also cannot understand the problems of modernisation unless we look at its impact on the environment.

ఆధ్యాయం V భారతదేశం, ఆష్ట్రోకాలీనిపురుషులు, వృథార్థులు, ముఖ్యానాటులు లోపించి అంతిమ సంచారాలను తెలియజేసింది. ఈ రెండు గాంధీజీవులను ప్రశ్నలు ఉన్నాయి. ఏ కాలంలో దురుగుపోవాలి? ఏ కాలంలో అక్రమిస్తున్నాయి. అయినా వారి జీవితాను గుర్తించాలి. ఇద్దుగా ముఖ్యమైన ప్రశ్నలు ఉన్నాయి. ఏ కాలంలో దురుగుపోవాలి? ఏ కాలంలో అక్రమిస్తున్నాయి? అడవులలో నుడిన విషయాలలు, కాది వీషయాలను వ్యాఖ్యానించాలి. ఏ కాలంలో దురుగుపోవాలి? ఏ కాలంలో అక్రమిస్తున్నాయి? ఏ కాలంలో దురుగుపోవాలి? ఏ కాలంలో అక్రమిస్తున్నాయి?

మామిడి వీషయాలలు వ్యాఖ్యానించాలి. మామిడి వీషయాలలు వ్యాఖ్యానించాలి. మామిడి వీషయాలలు వ్యాఖ్యానించాలి.

మామిడి వీషయాలలు వ్యాఖ్యానించాలి.

Forest Society and Colonialism

Take a quick look around your school and home and identify all the things that come from forests: the paper in the book you are reading, desks and tables, doors and windows, the dyes that colour your clothes, spices in your food, the cellophane wrapper of your toffee, *tendu* leaf in *bidis*, gum, honey, coffee, tea and rubber. Do not miss out the oil in chocolates, which comes from *sal* seeds, the tannin used to convert skins and hides into leather, or the herbs and roots used for medicinal purposes. Forests also provide bamboo, wood for fuel, grass, charcoal, packaging, fruits, flowers, animals, birds and many other things. In the Amazon forests or in the Western Ghats, it is possible to find as many as 500 different plant species in one forest patch.

A lot of this diversity is fast disappearing. Between 1700 and 1995, the period of industrialisation, 13.9 million sq km of forest or 9.3 per cent of the world's total area was cleared for industrial uses, cultivation, pastures and fuelwood.

Fig. 1 – A sal forest in Chhattisgarh.

Look at the different heights of the trees and plants in this picture, and the variety of species. This is a dense forest, so very little sunlight falls on the forest floor.

అటవీ సమాజం, వలసవాదం

మీ పారశాలను, ఇంటినీ ఒకసారి కలయచూసినట్లుయితే మీరు చదివే పుస్తకంలోని కాగితాలు, బల్లలు, డస్క్యూలు, తలుపులు, కిటికీలు, మీ వప్పొలకు వేసే రంగులు ఆఫోరంలో వాడే సుగంధ ద్రవ్యాలు, మీరు తినే చాక్షెట్లపై కవర్లు, బీడీలో వాడే టెండు ఆకు, జిగురు, తేనె, కాఫీ, టీ, రబ్బరు వంటి వన్నీ అటవీ ఉత్పత్తులే. చాక్షెట్లలో సాల్ గింజల నూనె, చర్చం నుండి తోలు తయారుచేయడానికి ఉపయోగపడే టొనినలు, మందుల తయారీలో వాడే గుల్మాలు, వేర్ను మర్చిపోవద్దు. వెదురు, మంచిచెరకు, గడ్డి, బోగ్గు, కట్టుకట్టే సామాగ్రి, పండ్లు, పూలు, జంతువులు, పక్కల వంటి అనేక ఇతర వస్తువులు అడవుల నుండి లభిస్తాయి. ఆమెజాన్ అడవులు, పశ్చిమ కనుమలలోని ఒక చిన్న అటవీ భాగంలో 500 రకాల వివిధ మొక్కల జాతులను చూడవచ్చు.

ఈ విధమైన వైవిధ్యం త్వరలో అంతరించబోతోంది. పారిత్రామికీకరణ కాలంగా పిలవబడే 1700 - 1995 మధ్య కాలంలో 13.9% మిలియన్ చ. కి.మీ. వైశాల్యం గల అడవులు లేదా ప్రపంచంలోని మొత్తం భూభాగంలో 9.5% భూమి పరిశ్రమలకు, వ్యవసాయమునకు, పశువుల మేతకు, వంటచెరకుకు ఉపయోగించబడింది.

పటం.1 - చత్రీన్సగడ్లోని సాల్ అడవులు

ఈ చిత్రంలో విధి ఎత్తులలో ఉన్న మొక్కలు, చెట్లను, విధి జాతుల మొక్కలను చూడండి. ఇది ఒక దట్టమైన అడవి. కనుక నేలపై అతి తక్కువ సూర్యుకొంతి పడుతుంది.

1 Why Deforestation?

The disappearance of forests is referred to as deforestation. Deforestation is not a recent problem. The process began many centuries ago; but under colonial rule it became more systematic and extensive. Let us look at some of the causes of deforestation in India.

1.1 Land to be Improved

In 1600, approximately one-sixth of India's landmass was under cultivation. Now that figure has gone up to about half. As population increased over the centuries and the demand for food went up, peasants extended the boundaries of cultivation, clearing forests and breaking new land. In the colonial period, cultivation expanded rapidly for a variety of reasons. First, the British directly encouraged

Fig.2 – When the valleys were full. Painting by John Dawson.

Native Americans like the Lakota tribe who lived in the Great North American Plains had a diversified economy. They cultivated maize, foraged for wild plants and hunted bison. Keeping vast areas open for the bison to range in was seen by the English settlers as wasteful. After the 1860s the bisons were killed in large numbers.

1 అటవీ నిర్మాలన ఎందుకు?

అడవులు అంతరించిపోవడాన్ని అటవీ నిర్మాలన అంటారు. అడవుల నరికివేత ఇటీవలి సమస్య కాదు. ఈ ప్రక్రియ చాలా శతాబ్దాల క్రితమే ప్రారంభమైంది. కానీ వలన పాలనలో ఇది మరింత ప్రమాదికరింపబడింది. విస్తృతమైంది. భారతదేశంలో అటవీ నిర్మాలనకు కొన్ని కారణాలను పరిశీలిద్దాం.

1.1 భూమిని మెరుగుపరచడం

1600లో, భారతదేశ భూభాగంలో దాదాపు ఆరవ వంతు వ్యవసాయం కింద ఉంది. ఇప్పుడు ఆ సంఖ్య దాదాపు సగానికి చేరుకుంది. శతాబ్దాలుగా జనాభా పెరుగుతూ ఉండడం వలన ఆహారం కోసం డిమాండ్ పెరిగింది. అడవులను నిర్మాలిస్తూ, భూమిని చదును చేస్తూ రైతులు వ్యవసాయ భూములను విస్తృతపరిచారు. వలన కాలంలో వివిధ కారణాల వలన వ్యవసాయం వేగంగా విస్తరించింది.

పటం 2 - లోయలు నిండినప్పుడు. జాన్ డాసన్ పెయింటీంగ్.

గౌప్య కుత్రర అమెరికా మైదానాలలో నివసించిన లకోటా తెగ వంటి స్టోనిక అమెరికన్స్ వైవిధ్యం గల ఆర్టిక వ్యవస్థను కలిగి ఉన్నారు. వాళ్ళు మొక్కజోన్సన్సు పండించారు, అడవి మొక్కలను మేతకు వాడారు, ఎనుబోతులను వేటాడారు. ఎనుబోతుల కోసం విస్తారమైన ప్రాంతాలను కేటాయించడం వృధా అని ఆంగ్లీయ వలసదారులు భావించారు. 1860ల తర్వాత ఎనుబోతులను పెద్ద సంఖ్యలో చంపారు.

the production of commercial crops like jute, sugar, wheat and cotton. The demand for these crops increased in nineteenth-century Europe where foodgrains were needed to feed the growing urban population and raw materials were required for industrial production. Second, in

Box 1

The absence of cultivation in a place does not mean the land was uninhabited. In Australia, when the white settlers landed, they claimed that the continent was empty or *terra nullius*. In fact, they were guided through the landscape by aboriginal tracks, and led by aboriginal guides. The different aboriginal communities in Australia had clearly demarcated territories. The Ngarrindjeri people of Australia plotted their land along the symbolic body of the first ancestor, Ngurunderi. This land included five different environments: salt water, riverine tracts, lakes, bush and desert plains, which satisfied different socio-economic needs.

In the early nineteenth century, the colonial state thought that forests were unproductive. They were considered to be wilderness that had to be brought under cultivation so that the land could yield agricultural products and revenue, and enhance the income of the state. So between 1880 and 1920, cultivated area rose by 6.7 million hectares.

We always see the expansion of cultivation as a sign of progress. But we should not forget that for land to be brought under the plough, forests have to be cleared.

1.2 Sleepers on the Tracks

Fig.3 – Converting sal logs into sleepers in the Singhbhum forests, Chhotanagpur, May 1897.

Adivasis were hired by the forest department to cut trees, and make smooth planks which would serve as sleepers for the railways. At the same time, they were not allowed to cut these trees to build their own houses.

Source A

The idea that uncultivated land had to be taken over and improved was popular with colonisers everywhere in the world. It was an argument that justified conquest.

In 1896 the American writer, Richard Harding, wrote on the Honduras in Central America:

'There is no more interesting question of the present day than that of what is to be done with the world's land which is lying unimproved; whether it shall go to the great power that is willing to turn it to account, or remain with its original owner, who fails to understand its value. The Central Americans are like a gang of semi-barbarians in a beautifully furnished house, of which they can understand neither its possibilities of comfort nor its use.'

Three years later the American-owned United Fruit Company was founded, and grew bananas on an industrial scale in Central America. The company acquired such power over the governments of these countries that they came to be known as Banana Republics.

Quoted in David Spurr, *The Rhetoric of Empire*, (1993).

New words

Sleepers – Wooden planks laid across railway tracks; they hold the tracks in position

మొదటగా బ్రిటిష్ వారు జనపనారు, చక్కర, గోధుమ వంటి వాణిజ్య పంటలను ప్రోత్సహించారు. పంతొమ్మిదవ శతాబ్దిలో యూరప్ లోని పట్టణం ప్రాంత ప్రజలకు తగిన ఆహారధాన్యాలు అందించుటకు, పారిక్రామిక ఉత్పత్తులకు తగిన ముడిపదార్థాలు అందించుటకు ఈ పంటలకు బాగా దీమాండ్ పెరిగింది. రెండవది

పట్ట 1

ఒక ప్రాంతంలో సాగు లేకపోవడమంటే ఆ ప్రాంతం జనావాసం కాదని కాదు. ఆస్ట్రేలియాలో శ్వేతజాతీయులు అడుగుపెట్టినప్పుడు, ఈ ఖండం భూళీగా ఉండని లేదా టైరా నల్లియన్ అని పేర్కొన్నారు. నిజానికి, వారు ఆదిమవాసీ రికార్డుల ద్వారా ఆదిమవాసీయుల మార్గదర్శకాలతో భూభాగం కొరకు ముందుకు సాగారు. ఆస్ట్రేలియాలోని న్యారిండ్జేరి ప్రజలు తమ భూములను వారి మొదటి మానవుడైన న్యారిండ్జేరి గుర్తుగా ఏర్పాటుచేశారు. ఉప్పునీరు, నదీతీరాలు, సరస్సులు, పొదలు, ఎడారిమైదానాలు వంటి వేరువేరు వాతావరణాలు కలిగివున్న ఈ భూమి సామాజిక-ఆర్థిక అవసరాలను తీరుస్తుంది.

అడవులకు ఉత్పాదక లేదని 19వ శతాబ్ది ప్రారంభంలో వలన పాలకులు భావించారు. అవి అరణ్య ప్రాంతాలని, రాజ్యం యొక్క ఆదాయాన్ని పెంచడానికి ఈ అరణ్యాలను సాగులోకి తెచ్చి వ్యవసాయ ఉత్పత్తులను, ఆదాయాన్ని పెంచాలని భావించారు. అందువలన 1880 - 1920 మధ్య కాలంలో సాగు భూమి విస్తరం 6.7 మిలియన్ పెక్కార్లు పెరిగింది.

సాగు విస్తరణను మనం ఎప్పుడూ ప్రగతి సంకేతంగా పరిగణిస్తాము. అయితే భూమిని సాగుచేయాలంటే అడవులను సరికివేయాలనే విషయం మనం మర్చిపోకూడదు.

1.2 రైలు పట్టాల కింద వేసే స్లిపర్ దుంగలు

చిత్రం-3: 1897 మే ఫోటోగ్రాఫర్లోని సింగర్ భూమి అడవులలో సాల్ దుంగలను స్లిపర్లుగా మార్చడం.

రైలు పట్టాల కింద స్లిపర్ వేయుటకు చెఱ్లను నరికి, మృదువుగా ఉండే పలకలను తయారు చేసేందుకు అటవీ శాఖ ఆదివాసీలను నియమించింది. అదే సమయంలో, వారు ఈ చెఱ్లను నరికి తపు స్వాంత ఇళ్ళను నిర్మించుకోవడానికి అనుమతించబడలేదు.

మూలం १

ప్రవంచమంత టా ఉన్న వలనవాదుల అందరి మనస్సులలో సాగు చేయని భూమిని స్వాదీనపరచుకొని అభివృద్ధి చేయాలనే ఆలోచన వచ్చింది. ఈ వాదన సమర్థనీయమే.

1896లో రిచర్డ్ హెర్షింగ్ అనే అమెరికన్ రచయిత మధ్య అమెరికాలోని హండురస్ గురించి ఈ విధంగా రాశాడు. అభివృద్ధి చెందకుండా పడివున్న భూమిని ఏమి చేయాలనేదే ప్రస్తుతం ఒక చర్చనీయాంశమైన ప్రశ్న; దినిని పరిగణనలోకి తీసుకొనే అధికారుల చేతుల్లోకి చేర్చాలా. లేదా దాని విలువ గుర్తించలేని అసలు యజమాని వద్దనే ఉంచాలా. మధ్య అమెరికాలోని వారు అందమైన ఇంటిలో వుండే అనాగరికుల ముతాలాంటి వారు. ఏరికి దీనికున్న అవకాశాలు కాని, ఉపయోగాలు కాని తెలియవు.

మూడేళ్ళ తరువాత అమెరికన్ దేశపు యునైటెడ్ స్టేట్స్ కంపెనీ స్థాపించబడింది. ఇది భారీస్థాయిలో మధ్య అమెరికాలో అరబీని పండించింది. ఈ కంపెనీ ఆ దేశాలపై పట్టుసాధించింది. అందుకే ఆ దేశాలను బనానారిపబ్లిక్లు అని పిలిచేవారు.

దేవిడ్ స్టూర్ట, ది రెటోరిక్ అఫ్ ఎంప్లైర్, (1993) నుండి తీసుకోబడింది.

కొత్త పదాలు

స్లిపర్ - రైలుపట్టాల కింద అడ్డంగా వేసే దుంగలు. ఇది ట్రాక్సు సరిద్దొన స్థితిలో పట్టి ఉంచుతుంది.

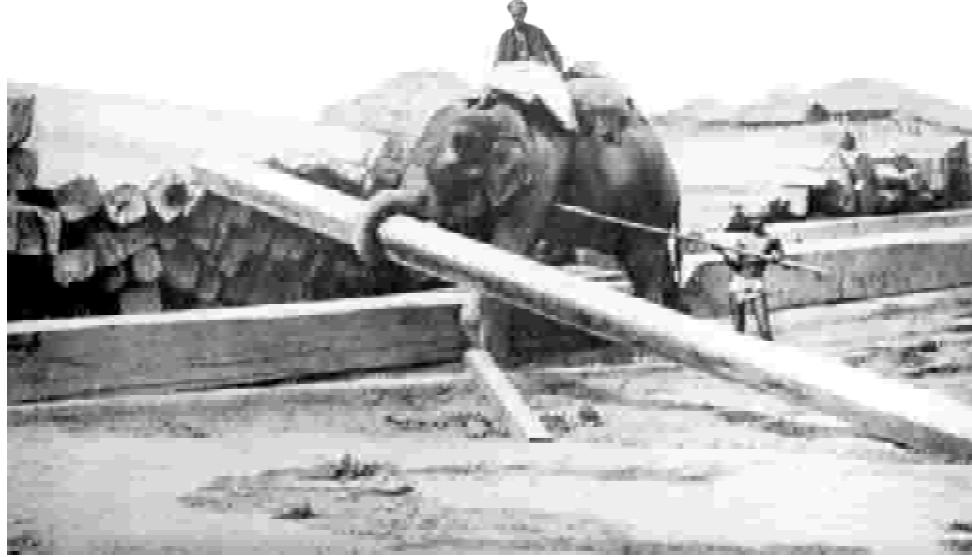
By the early nineteenth century, oak forests in England were disappearing. This created a problem of timber supply for the Royal Navy. How could English ships be built without a regular supply of strong and durable timber? How could imperial power be protected and maintained without ships? By the 1820s, search parties were sent to explore the forest resources of India. Within a decade, trees were being felled on a massive scale and vast quantities of timber were being exported from India.

The spread of railways from the 1850s created a new demand. Railways were essential for colonial trade and for the movement of imperial troops. To run locomotives, wood was needed as fuel, and to lay railway lines sleepers were essential to hold the tracks together. Each mile of railway track required between 1,760 and 2,000 sleepers.

From the 1860s, the railway network expanded rapidly. By 1890, about 25,500 km of track had been laid. In 1946, the length of the tracks had increased to over 765,000 km. As the railway tracks spread through India, a larger and larger number of trees were felled. As early as the 1850s, in the Madras Presidency alone, 35,000 trees were being cut annually for sleepers. The government gave out contracts to individuals to supply the required quantities. These contractors began cutting trees indiscriminately. Forests around the railway tracks fast started disappearing.

Fig.4 – Bamboo rafts being floated down the Kassalong river, Chittagong Hill Tracts.

*Fig.5 – Elephants piling squares of timber at a timber yard in Rangoon.
In the colonial period elephants were frequently used to lift heavy timber both in the forests and at the timber yards.*

వంతొవ్యుదవ శతాబ్దిం ప్రారంభంలో, ఇంగ్లాండ్‌లో ఓక్ అడవులు కనుమరుగువుతున్నాయి. దీంతో రాయల్ నాపీకి కలప సరఫరా సమస్య ఏర్పడింది. దృఢమైన, మన్మికెన కలప యొక్క నిరంతర సరఫరా లేకుండా ఆంగ్లేయ నౌకలు ఎలా నిర్మాణమవుతాయి? ఓడలు లేకుండా సామ్రాజ్యాధికారం ఎలా రక్షింపబడి కొనసాగించబడుతుంది? 1820ల నాటికి భారతదేశంలో అటవీ వనరులను అన్వేషించడానికి అన్వేషణ బృందాలను పంపించారు. ఒక దశాబ్ద కాలంలో, చెట్లు భారీ స్థాయిలో నరికివేయబడ్డాయి. భారతదేశం నుండి అధిక మొత్తంలో కలపను ఎగుమతి చేసారు.

1850ల నుండి జరిగిన రైల్స్‌ల విస్తరణ కొత్త గిరాకీని సృష్టించింది. వలసవాద వాణిజ్యానికి, సామ్రాజ్య సేనల కదలికలకు రైల్స్‌లు చాలా అవసరం. వాహనాలు నడపడానికి కలప ఇంధనంగా అవసరం అయింది. రైల్స్ లైన్లు వేయడానికి రైలు పట్టాలను కలిపి ఉంచడానికి స్లిపర్లు అవసరమయ్యాయి. ఒక మైలు రైల్స్ ట్రాక్ వేయడానికి 1,760 నుండి 2,000 స్లిపర్లు అవసరం అయ్యాయి.

1860ల నుండి, రైల్స్ నెట్వర్క్ వేగంగా విస్తరించింది. 1890 నాటికి, దాదాపు 25,500 కిలోమీటర్ల మేర ట్రాక్‌ను ఏర్పాటు చేశారు. 1946 లో ట్రాక్ పొడవు 765,000 కి.మీలకు పైగా పెరిగింది. రైల్స్ లైన్లు దేశమంతా వేయడం వల్ల పెద్ద సంఖ్యలో చెట్లను నరికివేయవలసి వచ్చింది. 1850 నాటికి ఒక్క ముద్రాను ప్రైసిడెన్సీలోనే సంవత్సరానికి 35,000 చెట్లను స్లిపర్ల కొరకు కొళ్పేసారు. అవసరమైన పరిమాణంలో కలప సరఫరా చేయమని ప్రభుత్వం వ్యక్తులకు కాంట్రాక్టు ఇచ్చింది. ఈ కాంట్రాక్ట్‌లు విచక్షణారహితంగా చెట్లను నరికివేయడం ప్రారంభించారు. రైలు పట్టాల చుట్టూ ఉన్న అడవులు త్వరితగతిని అద్భుత్యం కావడం ప్రారంభమయ్యాయి.

చిత్రం 4 : కాసాలాంగ్ నదిలో తేలుతూ వెళ్లున్న వెదురు చొంగుల కట్టులు. చిట్టగాంగ్ పర్వత ప్రాంతాలు.

చిత్రం 5 : రంగున్లోని కలప యార్డ్లో ఏనుగులు చతురప్రాకారపు కలప దుంగలను పేర్చడం. వలస రాజ్యాల కాలంలో అడవులు, కలప యార్డ్లల వద్ద భారీ కలపను ఎత్తడానికి ఏనుగులను తరచుగా ఉపయోగించేవారు.

Source B

'The new line to be constructed was the Indus Valley Railway between Multan and Sukkur, a distance of nearly 300 miles. At the rate of 2000 sleepers per mile this would require 600,000 sleepers 10 feet by 10 inches by 5 inches (or 3.5 cubic feet apiece), being upwards of 2,000,000 cubic feet. The locomotives would use wood fuel. At the rate of one train daily either way and at one maund per train-mile an annual supply of 219,000 maunds would be demanded. In addition a large supply of fuel for brick-burning would be required. The sleepers would have to come mainly from the Sind Forests. The fuel from the tamarisk and Jhand forests of Sind and the Punjab. The other new line was the Northern State Railway from Lahore to Multan. It was estimated that 2,200,000 sleepers would be required for its construction.'

E.P. Stebbing, *The Forests of India*, Vol. II (1923).

Activity

Each mile of railway track required between 1,760 and 2,000 sleepers. If one average-sized tree yields 3 to 5 sleepers for a 3 metre wide broad gauge track, calculate approximately how many trees would have to be cut to lay one mile of track.

Fig.6 - Women returning home after collecting fuelwood.

Fig.7 - Truck carrying logs

When the forest department decided to take up an area for logging, one of the first things it did was to build wide roads so that trucks could enter. Compare this to the forest tracks along which people walk to collect fuelwood and other minor forest produce. Many such trucks of wood go from forest areas to big cities.

మూలం భి

ముల్లాన్, సుకూర్ల మధ్య 300 మైళ్ల పొడవు గల కొత్త సింధులోయ రైల్వే లైనును నిర్మించదలచారు. ఒక్కాక్కటి 10 అడుగులు \times 10 అంగుళాలు \times 5 అంగుళాల (లేదా ఒక్కాక్కటి 3.5 క్యాబిన్ అడుగులు) పరిమాణంగల 2000 స్లిపర్లు అవసరం. ఈ రైల్వే లైన్ మొత్తానికి 6,00,000 స్లిపర్లు అంటే 20,00,000 ఘనపుటడుగుల కలప కావాలి.

ఈ రైల్వే కలపను ఇంధనంగా ఉపయోగిస్తాయి. రోజుకు ఒక రైలు చొప్పున ఒక రైలుకు ఒక మఱగు చొప్పున సంపత్తురానికి 219,000 మఱగులు అవసరం అవుతుంది. స్లిపర్లు ప్రధానంగా సింధ్ అడవుల నుండి రావాలి. ఇంధనం సింధ్, వంజాబ్లోని ‘టామరిస్ట్’, జాంద్ అడవుల నుండి రావాలి. ఉత్తర రాష్ట్ర రైల్వే అనే మరో రైల్వే లైన్ ను లాహోర్ నుండి ముల్లాన్ వరకు వేసారు. దీని నిర్మాణానికి 2,200,000 స్లిపర్లు అవసరమని అంచనా వేసారు.

ఇ.పి. స్టేబ్లింగ్, ది ఫారెస్ట్ ఆఫ్ ఇండియా, వాల్యూమ్. II (1923).

కృత్యం

ఒక మైలు రైల్వేట్రాక్కు 1760 నుండి 2000 స్లిపర్లు అవసరం. ఒక సాధారణమైన చెట్టు నుండి 3 మీ. వెడల్పు గల బ్రాడ్గేజ్ ట్రాక్కు 3 నుండి 5 స్లిపర్లు ఇస్తుంది. ఒక మైలు ట్రాక్ వేయడానికి సుమారుగా ఎన్ని చెట్లను నరకవలసి ఉంటుందో లెక్కించండి.

చిత్రం 6 : వంటచెతు సేకరించిన తర్వాత ఇంటికి తిరిగి వస్తువు మహిళలు

చిత్రం 7: దుంగలను మోసుకు వెళ్లన్న ట్రాక్

కలప కోసం చెట్లను సరికీచేయాలని ఒక ప్రాంతాన్ని అటవీ అధికారులు నిర్మించినపుడు మొదటగా ట్రాక్కులు వెళ్లడానికి వీలుగా విశాలమైన రోడ్డును నిర్మించారు. ఈ అటవీ రహితారులను, ప్రజలు వంట చెతు ఇతర చిన్నచిన్న అటవీ ఉత్సత్తుల కోసం వేసిన రోడ్డుతో సరిపోయింది. ఇటువంటి దుంగలన్న ట్రాక్కులు అటవీ ప్రాంతాల నుండి పెద్ద నగరాలకు వెళ్లాయి.

1.3 Plantations

Large areas of natural forests were also cleared to make way for tea, coffee and rubber plantations to meet Europe's growing need for these commodities. The colonial government took over the forests, and gave vast areas to European planters at cheap rates. These areas were enclosed and cleared of forests, and planted with tea or coffee.

Fig.8 – Pleasure Brand Tea.

1.3 తోటలు

యూరప్‌లో పెరుగుతున్న నిత్యవసర వస్తువుల గిరాకీని తట్టుకోవడానికి తేయాకు, కాఫీ, రబ్బరు తోటల పెంపకం కోసం అతిపెద్ద సమాజ అడవులను నరికివేసారు. వలస ప్రథమంగా అడవులను స్వాధీనపరుచుకొని ఈ విస్తార ప్రాంతాలను యూరోపియన్ తోట యజమానులకు చొక ధరకు విక్రయించారు. ఈ ప్రాంతాలను వేరుచేసి అడవులను తొలగించి తేయాకు, కాఫీ తోటలను పెంచారు.

పటం 8 - ప్లేజర్ ట్రోండ్ టీ.

2 The Rise of Commercial Forestry

In the previous section we have seen that the British needed forests in order to build ships and railways. The British were worried that the use of forests by local people and the reckless felling of trees by traders would destroy forests. So they decided to invite a German expert, Dietrich Brandis, for advice, and made him the first Inspector General of Forests in India.

Brandis realised that a proper system had to be introduced to manage the forests and people had to be trained in the science of conservation. This system would need legal sanction. Rules about the use of forest resources had to be framed. Felling of trees and grazing had to be restricted so that forests could be preserved for timber production. Anybody who cut trees without following the system had to be punished. So Brandis set up

Activity

If you were the Government of India in 1862 and responsible for supplying the railways with sleepers and fuel on such a large scale, what were the steps you would have taken?

Fig.9 – One aisle of a managed poplar forest in Tuscany, Italy.

Poplar forests are good mainly for timber. They are not used for leaves, fruit or other products. Look at the straight lines of trees, all of a uniform height. This is the model that 'scientific' forestry has promoted.

2 వ్యాపార అడవుల పెరుగుదల

మునుపటి విభాగంలో బ్రిటీష్ వారికి ఓడలు, రైలు మార్గాలను నిర్మించడానికి అడవులు అవసరమని తెలుసుకున్నాం. స్థానికులు అడవులను ఉపయోగించడం వలన, వ్యాపారులు నిర్దక్షంగా చెట్లను నరికివేయడం వలన అడవులు నాశనం అవుతాయని ల్రిటీష్ వారు ఆండోళన చెందారు. కనుక జర్జ్ న్యూన్ నిపుణుడైన డైట్రీచ్ బ్రాండిస్‌ను సలహా కొరకు అప్పోయించారు. ఆయనను భారతదేశంలో అడవుల మొదటి అటవీ ఇస్పెన్కర్ జనరల్గా నియమించారు.

అడవుల నిర్వహణకు స్వరైన వ్యవస్థను ప్రవేశపెట్టాలని ప్రజలకు అడవుల పరిరక్షణ శాస్త్రంపై శిక్షణ ఇవ్వాలని బ్రాండిస్ భావించాడు. ఈ వ్యవస్థకు చట్టపరమైన అనుమతి కావాలి. అటవీ వసరుల వినియోగంపై నిబంధనలను రూపొందించాలి. కలప ఉత్సత్తి కోసం చెట్లను నరికివేత, మేత భూమిపై పరిమితి విధించడం ద్వారా అడవులను సంరక్షించుకోవచ్చు. ఈ పద్ధతులను పాలీంచకుండా ఎవరైనా చెట్లను నరికితే వారిని శిక్షించాలి. కనుక బ్రాండిస్ 1864లో ఇండియన్ ఫారస్ సర్కెన్స్‌ను

అటవీ సమాజం, వలనవాదం

కృత్యం

మీరు 1862లో భారత ప్రభుత్వం అయితే రైల్వేలకు స్థిరమై, ఇంధనాన్ని సరఫరా చేసే బాధ్యత మీపై ఉంటే మీరు ఎలాంటి చర్యలు తీసుకుంటారు?

చిత్రం 9 : ఇటలోని ఉస్కానీలో మధ్య దారిగా నిర్వహించబడే పాపులర్ అడవులు.
పాపులర్ అడవులు కలపకు లేపుమైన అడవులు. వీటిని ఆకులు, వండ్లు ఇతర ఉత్పత్తుల కోసం ఉపయోగించరు.
ఈకే ఎత్తుకు ఎదిగిన చెట్ల వరుసను చూడండి. శాస్త్రీయ అటవీవిధానం ల్రోష్పహించబడింది అని తెల్పుటానికి ఇది ఒక ప్రతిరూపం.

Fig. 10 – A deodar plantation in Kangra, 1933.

From *Indian Forest Records*, Vol. XV.

the Indian Forest Service in 1864 and helped formulate the Indian Forest Act of 1865. The Imperial Forest Research Institute was set up at Dehradun in 1906. The system they taught here was called '**scientific forestry**'. Many people now, including ecologists, feel that this system is not scientific at all.

In scientific forestry, natural forests which had lots of different types of trees were cut down. In their place, one type of tree was planted in straight rows. This is called a plantation. Forest officials surveyed the forests, estimated the area under different types of trees, and made working plans for forest management. They planned how much of the plantation area to cut every year. The area cut was then to be replanted so that it was ready to be cut again in some years.

After the Forest Act was enacted in 1865, it was amended twice, once in 1878 and then in 1927. The 1878 Act divided forests into three categories: reserved, protected and village forests. The best forests were called 'reserved forests'. Villagers could not take anything from these forests, even for their own use. For house building or fuel, they could take wood from protected or village forests.

2.1 How were the Lives of People Affected?

Foresters and villagers had very different ideas of what a good forest should look like. Villagers wanted forests with a mixture of species to satisfy different needs – fuel, fodder, leaves. The forest department on the other hand wanted trees which were suitable for building

Fig. 11 – The Imperial Forest School, Dehra Dun, India.

The first forestry school to be inaugurated in the British Empire.

From: *Indian Forester*, Vol. XXXI

New words

Scientific forestry – A system of cutting trees controlled by the forest department, in which old trees are cut and new ones planted

పటం 10 - కాంగ్రాలో దేవదార్ తోట, 1933.

ఇండియన్ ఫారెస్ట్ రికార్డ్ నుండి, 15వ సంపుటం.

స్థాపించారు. ఇది 1865 ఇండియన్ ఫారెస్ట్ యూక్ రూపొందించడంలో సహాయపడింది. 1906లో డెప్రోడూన్లో ఇంపీరియల్ ఫారెస్ట్ పరిశోధనా సంస్థను ఏర్పాటు చేశారు. ఇక్కడ బోధించిన దానిని ‘శాస్త్రీయ అటవీ శాస్త్రం’ అంటారు. పర్యావరణ శాస్త్రవేత్తలతో సహ ఇప్పుడు చాలా మంది, ఈ వ్యవస్థ అన్నలు శాస్త్రీయమైనది కాదని భావిస్తున్నారు.

శాస్త్రీయ అటవీ శాస్త్రంలో, అనేక రకాల చెట్లు కలిగిన సహజ అడవులను నరికి వేసారు. వాటి స్థానంలో ఒకే రకమైన చెట్లను ఒకే వరుస నాటారు దీనినే ప్లాంటేషన్ అంటారు. అటవీశాఖ అధికారులు అడవులను సర్వో చేసి, వివిధ రకాల చెట్లకు నేల విస్తీర్ణాన్ని అంచనా వేసి అటవీ నిర్వహణకు కార్యాచరణ ప్రణాళికలు రూపొందిస్తారు.

ప్రతి సంవత్సరం ఎంత విస్తృతం భూమిని ప్లాంటేషన్ కొరకు నరకాలో ప్రణాళిక చేసుకుంటారు. నరికివేసిన భూమిలో తిరిగి మొక్కలు నాటడం వలన ఇది మరలా కొన్ని సంవత్సరాల తర్వాత ఈ భూమిని కోతకు వాడుకోవచ్చు.

1865లో అటవీ చట్టం చేయబడిన తర్వాత దీనిని రెండుసార్లు సవరించారు. మొదటిసారి 1878లో, రెండవసారి 1927లో ఈ సవరణలు జరిగాయి. 1878 చట్టం అడవులను రిజర్వ్, రక్కిత, గ్రామ అడవులు అనే మూడు వర్గాలుగా విభజించింది. అత్యుత్తమమైన అడవులను ‘రిజర్వ్ అడవులు’ అని పిలిచేవారు. గ్రామస్తులు తమ సొంత అవసరాలకోసం ఈ అడవుల నుండి ఏమీ తీసుకోరాదు, ఇంటి నిర్మాణమునకు ఇంధనమునకు కలపను వారు రక్కిత లేదా గ్రామ అడవుల నుండి తీసుకోవచ్చు.

2.1 ప్రజల జీవితాలు ఎలా ప్రభావితమయ్యాయి?

మంచి అడవి ఎలా ఉండాలి అనే అంశంపై అటవీ అధికారులకు, గ్రామస్తులకు భిన్నాభిప్రాయాలు ఉన్నాయి. ఇంధనం, పశుగ్రాసం, ఆకులు వంటి విభిన్న అవసరాలు తీర్చుడానికి జాతుల మిక్రమంతో కూడిన అడవులను గ్రామస్తులు కోరుకున్నారు. మరోవైపు అటవీ అధికారులు ఓడల, రైల్వేల నిర్మాణానికి చెట్లు

పటం 11 - ది ఇంపీరియల్ ఫారెస్ట్ స్బూల్, డెప్రోడూన్, భారతదేశం.

ద్రిటీవ్ సామ్రాజ్యంలో ప్రారంభించబడిన మొదటి అటవీ పారశాల.

ఇండియన్ ఫారెస్టర్, 15 సంపుటం నుండి

కొత్త పదాలు

శాస్త్రీయ అటవీ - కోత వ్యవస్థ, అటవీ శాఖ నియంత్రణలో ఉన్న చెట్లు, దీనిలో పాత చెట్లను నరికి కొత్తవి నాటారు

Fig. 12 – Collecting mahua (*Madhuca indica*) from the forests.

Villagers wake up before dawn and go to the forest to collect the mahua flowers which have fallen on the forest floor. Mahua trees are precious. Mahua flowers can be eaten or used to make alcohol. The seeds can be used to make oil.

ships or railways. They needed trees that could provide hard wood, and were tall and straight. So particular species like teak and *sal* were promoted and others were cut.

In forest areas, people use forest products – roots, leaves, fruits, and tubers – for many things. Fruits and tubers are nutritious to eat, especially during the monsoons before the harvest has come in. Herbs are used for medicine, wood for agricultural implements like yokes and ploughs, bamboo makes excellent fences and is also used to make baskets and umbrellas. A dried scooped-out gourd can be used as a portable water bottle. Almost everything is available in the forest – leaves can be stitched together to make disposable plates and cups, the *siadi* (*Bauhinia vahlii*) creeper can be used to make ropes, and the thorny bark of the *semur* (silk-cotton) tree is used to grate vegetables. Oil for cooking and to light lamps can be pressed from the fruit of the *mahua* tree.

The Forest Act meant severe hardship for villagers across the country. After the Act, all their everyday practices – cutting wood for their

Fig. 13 – Drying tendu leaves.

The sale of tendu leaves is a major source of income for many people living in forests. Each bundle contains approximately 50 leaves, and if a person works very hard they can perhaps collect as many as 100 bundles in a day. Women, children and old men are the main collectors.

చిత్రం 12 : అడవుల నుండి మహువా (మధుకా ఇండికా) సేకరించడం.

గ్రామస్తులు తెల్లవారక ముందే నిఱరోచి అడవి నేలపై పదిన మహువా శూలను సేకరించడానికి అడవికి వెళ్తారు. మహువా చెట్లు విలువైనవి. మహువా పుష్టిలను తినవచ్చు లేదా మర్యాద తయారుచేయడానికి ఉపయోగించవచ్చు. విత్తనాలను నూనె తయారీకి ఉపయోగించవచ్చు.

కావాలనుకున్నారు. ఇవి పొడవుగా, నిటారుగా, గట్టి కలపను ఇచ్చేవిగా ఉండాలని భావించారు. బేకు, సాల్ వంటి ప్రత్యేక జాతులను ప్రోత్సహించారు. మిగిలినవి నరికి వేసారు.

అటవీ ప్రాంతాల్లో, ప్రజలు చాలా అవసరాలకోసం వేర్లు, ఆకులు, పండ్లు, దుంపలు వంటి అటవీ ఉత్పత్తులను వాడతారు. పోషక విలువలు కలిగిన పండ్లు, దుంపలు ముఖ్యంగా వర్షాకాలంలో పంట చేతికి రాకముందు తింటారు. గుల్మాలను ఔషధాలలో వాడతారు. వ్యవసాయ పనిముట్ల తయారీకి కలపను వాడతారు. వెదురు అధ్యాత్మమైన కంచెగాను బుట్టలు, గొడుగుల తయారీలో ఉపయోగపడుతుంది. ఒక ఎండిన తొలిచివేసిన సారకాయ జాతులను మంచినీటి సీసాగా వాడతారు. అడవులలో ఇంచుమించుగా అన్ని లభిస్తాయి. - ఆకులతో కుట్టి వాడి పడవేసే విస్తరును, కప్పులను తయారుచేస్తారు. సియాడి (బాహినియా వల్బిన్) లతను తాళ్ళగా తయారు చేయడానికి వాడతారు. బూరుగు చెట్లు బెరదును కూరగాయలను తురుమడానికి వాడతారు. మహువ చెట్లు కాయల నుండి పంట చేయడానికి దీపాలను వెలిగించడానికి నూనెను పిండుతారు.

అటవీ చట్టం వలన దేశంలోని గ్రామస్తులందరు తీవ్ర ఇబ్బందులకు గురి అయ్యారు. ఈ చట్టం ఏర్పడిన తర్వాత, వారి నిత్యకృత్యాలయిన ఇంటికారకు చెట్లను నరకడం,

చిత్రం 13 : వీండు ఆకులను ఎండపెట్టడం.

అటవీవాసుల వారికి లొంగు ఆకులను విక్రయించడం ఒక ప్రథాన ఆదాయమనరు. ఒక్కొక్క కట్టలో ఇంచుమించుగా 50 ఆకులు ఉంటాయి. ఒక మనిషి ఒక రోజుంతా కష్టపడితే 100 కట్టలను తయారు చేయవచ్చు. పిల్లలు, ట్రీలు, వృద్ధులు కూడా సేకరిస్తారు.

Fig. 14 – Bringing grain from the threshing grounds to the field.

The men are carrying grain in baskets from the threshing fields. Men carry the baskets slung on a pole across their shoulders, while women carry the baskets on their heads.

houses, grazing their cattle, collecting fruits and roots, hunting and fishing – became illegal. People were now forced to steal wood from the forests, and if they were caught, they were at the mercy of the forest guards who would take bribes from them. Women who collected fuelwood were especially worried. It was also common for police constables and forest guards to harass people by demanding free food from them.

2.2 How did Forest Rules Affect Cultivation?

One of the major impacts of European colonialism was on the practice of shifting cultivation or swidden agriculture. This is a traditional agricultural practice in many parts of Asia, Africa and South America. It has many local names such as *lading* in Southeast Asia, *milpa* in Central America, *chitemene* or *tavy* in Africa, and *chena* in Sri Lanka. In India, *dhya*, *penda*, *bewar*, *nevad*, *jhum*, *podu*, *khandad* and *kumri* are some of the local terms for swidden agriculture.

In shifting cultivation, parts of the forest are cut and burnt in rotation. Seeds are sown in the ashes after the first monsoon rains, and the crop is harvested by October-November. Such plots are cultivated for a couple of years and then left fallow for 12 to 18 years for the forest to grow back. A mixture of crops is grown on these plots. In central India and Africa it could be millets, in Brazil manioc, and in other parts of Latin America maize and beans.

European foresters regarded this practice as harmful for the forests. They felt that land which was used for cultivation every few years could not grow trees for railway timber. When a forest was burnt, there was the added danger of the flames spreading and burning valuable timber. Shifting cultivation also made it harder for the government to calculate

Activity

Children living around forest areas can often identify hundreds of species of trees and plants. How many species of trees can you name?

Fig. 15 – Taungya cultivation was a system in which local farmers were allowed to cultivate temporarily within a plantation. In this photo taken in Tharrawaddy division in Burma in 1921 the cultivators are sowing paddy. The men make holes in the soil using long bamboo poles with iron tips. The women sow paddy in each hole.

పశువులను మేపడం, పండ్లు, దుంపలు సేకరించడం, వేటాడటం, చేపలు పట్టడం – చట్టవిరుద్ధం అయింది. ప్రజలు ఇప్పుడు అడవుల నుండి కలపను దొంగిలించవలసి వచ్చింది. వారు కనుక పట్టబడితే, లంచం తీసుకునే ఫారెస్ట్ గార్డుల దయా దాక్షిణ్యాలపై ఆదారపడవలసి వచ్చేది. వంట చెరకును సేకరించే మహిళలు ప్రత్యేకంగా ఆందోళన పడ్డారు. పోలీసు కానిస్టేబుళ్లు, ఫారెస్ట్ గార్డులు ఉచితంగా ఆహారం పొందడం కొరకు ప్రజలను దిమాండ్ చేస్తూ వేదించడం సర్వసాధరణం.

2.2 అటవీ నియమాలు సాగును ఎలా ప్రభావితం చేశాయి?

పోడు వ్యవసాయాన్ని, స్వీడన్ వ్యవసాయాన్ని నిలిపివేయడం యూరోపియన్ వలసవాదం యొక్క ఒక ప్రధాన ప్రభావం. ఇది ఆసియా, ఆఫ్రికా, దక్షిణ అమెరికాలలోని చాలా ప్రాంతాలలో సాంప్రదాయ వ్యవసాయ విధానం. దీనిని ఆగ్నేయాసియాలో లాడింగ్ అని మధ్య అమెరికాలో మిల్స్ అని ఆఫ్రికాలో చిట్మెన్ లేదా టావి అని, శ్రీలంకలో చనా అని స్టోనిక నామాలతో పిలుస్తారు. భారతదేశంలో థ్రౌ, పెండ, బేవార్, నేవాడ్, జూమ్ పోడు, భాండాడ్, కుమ్మి అనేవి స్వీడన్ వ్యవసాయానికి స్టోనిక పదాలు.

పోడు వ్యవసాయంలో అటవీ భూములను నరకడం, కాల్చడం ఒక దాని తరువాత ఒకటి కొనసాగుతుంది. మొదట బుతువున వర్షాలు పడగానే ఆ బూడిదలో విత్తనాలను నాటుతారు. అక్టోబరు నవంబరు నాటీకి పంట కోతకు వస్తుంది. అలాంటి పొలాన్ని రెండు సంవత్సరాలు పాటు సాగుచేస్తారు. తరువాత 12 నుండి 18 సంవత్సరాల వరకు అడవి పెరగడానికి బీడు భూములుగా వదిలేస్తారు. ఈ భూములలో మిశ్రమ పంటలు పండిస్తారు. ఇవి మధ్య భారతదేశం, ఆఫ్రికాలలో చిరుధాన్యాలు, బ్రెజిల్లో దుంపలు, లాటీన్ అమెరికాలోని ఇతర ప్రాంతాలలో మొక్కజ్ఞాన్లు, చిక్కడు పంటివి కావచ్చు.

ఐరోపా అధికారులు ఈ పద్ధతి అడవులకు హోనికరమని భావించారు. కొన్ని సంవత్సరాల తరువాత తిరిగి సాగు చేసే భూములలో రైల్స్ లకు అవసరమయ్యే కలపను పెంచలేమని భావించారు. అడవులను కాల్చినపుడు మంటలు వ్యాపించుట వలన విలువైన కలప కాలిపోయే ప్రమాదం ఉంది. పోడు వ్యవసాయం వలన ప్రభుత్వానికి పన్నులు గటించడం కష్టతరం అయింది.

అటవీ సమాజం, వలసవాదం

పటం 14 - సూర్యిడి పైదానం నుండి పొలానికి భావ్యం తీసుకురావడం:

పురుషులు కావడి బద్దలకు బుట్టలు కట్టే ధాన్యాన్ని భుజాలపై మోసుకువస్తున్నారు. ప్రీలు తలపై బుట్టలు మోస్తున్నారు.

కృత్యం

అటవీ ప్రాంతాలకు దగ్గరగా నివసించే పిల్లలు వందలాది రకాల చెట్ల జాతులను గుర్తిస్తారు. నీవు ఎన్ని జాతుల పేర్లు చెప్పగలవు?

పటం 15 - టూంగ్యా సాగు విధానంలో స్టోనిక రైతులను తాత్కాలికంగా సాగు చేసుకునేందుకు అనుమతిస్తారు.

సాగుదారులు వరి విత్తనాలను నాటుతున్న చిత్రాన్ని బర్యాలోని ధారావాడీలో 1921 లో తీశారు. పొడమైన వెదురు బుంగలకు ఇనువ మొన అమర్చిన వాటితో పురుషులు భూమిలో గుంటలు చేస్తారు. ప్రతీ గుంటలో ప్రీలు వరి విత్తనాలను నాటుతారు

Fig. 16 – Burning the forest penda or podu plot.

In shifting cultivation, a clearing is made in the forest, usually on the slopes of hills. After the trees have been cut, they are burnt to provide ashes. The seeds are then scattered in the area, and left to be irrigated by the rain.

taxes. Therefore, the government decided to ban shifting cultivation. As a result, many communities were forcibly displaced from their homes in the forests. Some had to change occupations, while some resisted through large and small rebellions.

2.3 Who could Hunt?

The new forest laws changed the lives of forest dwellers in yet another way. Before the forest laws, many people who lived in or near forests had survived by hunting deer, partridges and a variety of small animals. This customary practice was prohibited by the forest laws. Those who were caught hunting were now punished for poaching.

While the forest laws deprived people of their customary rights to hunt, hunting of big game became a sport. In India, hunting of tigers and other animals had been part of the culture of the court and nobility for centuries. Many Mughal paintings show princes and emperors enjoying a hunt. But under colonial rule the scale of hunting increased to such an extent that various species became almost extinct. The British saw large animals as signs of a wild, primitive and savage society. They believed that by killing dangerous animals the British would civilise India. They gave rewards for the killing of tigers, wolves

Fig. 17 – The little fisherman.

Children accompany their parents to the forest and learn early how to fish, collect forest produce and cultivate. The bamboo trap which the boy is holding in his right hand is kept at the mouth of a stream – the fish flow into it.

పటం 16 - పెండ అడవులు లేదా పోడు భూములను కాల్చడం.

పోడు వ్యవసాయంతో కొండ వాలులలో ఉన్న అడవుల వ్యర్థాలను తొలగిస్తారు. చెట్లను నరికిన తరువాత వాటిని కాల్చి బూడిద చేస్తారు. ఆ ప్రాంతంలో విత్తనాలు చల్లి వర్షం ద్వారా సాగు నీరు అందిస్తారు.

అందువలన ప్రభుత్వం పోడు వ్యవసాయాన్ని నిషేధించాలని నిర్ణయించింది. దాని ఫలితంగా చాలామంది అడవులలోని వారి ఇళ్ళ నుండి నిర్వాసితులయ్యారు. కొందరు వేరే వృత్తులలోనికి మారారు. మరికొంతమంది చిన్న, పెద్ద తిరుగు బాట్ల ద్వారా తమ నిరసన వ్యక్తం చేశారు.

2.3 ఎవరు వేటాడవచ్చు?

కొత్త ఆటనీ చట్టాలు అటవీవాసుల జీవితాలను మరొక విధంగా మార్చాయి. అటవీ చట్టాలకు ముందు అడవులలోనూ, వాటికి సమీపంలో నివసించే వారు లేఖ్యా, పిట్టలు, రకరకాల చిన్న జంతువులను వేటాడి జీవించేవారు. ఈ సంప్రదాయ పద్ధతిని అటవీ చట్టాలు నిషేధించాయి. వేటాడుతూ పట్టబడిన వారిని శిక్షించేవారు. అటవీ చట్టాలు ప్రజల సంప్రదాయ హక్కు అయిన వేటను నిషేధించడంతో వేట అనే ఆట ఒక క్రీడగా మారిపోయింది. దశాబ్దాల కాలం నుంచి భారతదేశంలో వులులు ఇతర జంతువులను వేటాడటం రాజులు, ప్రభువుల సంప్రదాయంలోని భాగం. రాకుమారులు, చక్కవర్తులు వేటాడుతున్నట్లుగా చూపించే మొఘులుల చిత్రాలు చాలా ఉన్నాయి. కానీ వలసరాజ్యంలో చాలా జంతువులు అంతరించే దశకు చేరుకునేటంతగా వేట కొనసాగింది. బ్రిటిష్ వారు పెద్ద జంతువులను క్రూరత్వానికి, అనాగరికతకు, ఆటవికతకు గుర్తుగా భావించారు. అటువంటి ప్రమాదకరమైన జంతువులను చంపడం వలన ల్రిటీషు వారు భారతదేశాన్ని నాగరికరిస్తున్నామని భావించారు. వ్యవసాయదారులకు భయంగొలిపే వులులు, తోడేళ్ళను నేల మీద అటవీ సమాజం, వలసవాదం

పటం 17 - చేపలు పట్టే చిన్నవాడు

పిల్లలు తమ తల్లిదండ్రులతో కలిసి అడవికి వెళ్లి చేపలు పట్టడం, అటవీ ఉత్పత్తులను సేకరించటం, వ్యవసాయం వంటిని చిన్నతనంలోనే నేర్చుకుంటారు. ఈ బాలుడు తన కుడి చేతిలో వెదురు ఉచ్చను నదీప్రవాహానికి ఎదురుగా ఉంచుతాడు. చేపలు దానిలో చేరతాయి.

Fig. 18 – Lord Reading hunting in Nepal.

Count the dead tigers in the photo. When British colonial officials and Rajas went hunting they were accompanied by a whole retinue of servants. Usually, the tracking was done by skilled village hunters, and the Sahib simply fired the shot.

and other large animals on the grounds that they posed a threat to cultivators. Over 80,000 tigers, 150,000 leopards and 200,000 wolves were killed for reward in the period 1875-1925. Gradually, the tiger came to be seen as a sporting trophy. The Maharaja of Sarguja alone shot 1,157 tigers and 2,000 leopards up to 1957. A British administrator, George Yule, killed 400 tigers. Initially certain areas of forests were reserved for hunting. Only much later did environmentalists and conservators begin to argue that all these species of animals needed to be protected, and not killed.

2.4 New Trades, New Employments and New Services

While people lost out in many ways after the forest department took control of the forests, some people benefited from the new opportunities that had opened up in trade. Many communities left their traditional occupations and started trading in forest products. This happened not only in India but across the world. For example, with the growing demand for rubber in the mid-nineteenth century, the Mundurucu peoples of the Brazilian Amazon who lived in villages on

Source C

Baigas are a forest community of Central India. In 1892, after their shifting cultivation was stopped, they petitioned to the government:

'We daily starve, having had no foodgrain in our possession. The only wealth we possess is our axe. We have no clothes to cover our body with, but we pass cold nights by the fireside. We are now dying for want of food. We cannot go elsewhere. What fault have we done that the government does not take care of us? Prisoners are supplied with ample food in jail. A cultivator of the grass is not deprived of his holding, but the government does not give us our right who have lived here for generations past.'

Verrier Elwin (1939), cited in Madhav Gadgil and Ramachandra Guha, *This Fissured Land: An Ecological History of India*.

పటం. 18 - లార్డ్ రీడింగ్ నేపాల్‌లో వేటాడు

చనిపోయిన పులులను లెక్కించండి. బ్రిటీష్ వలన అధికారులు, రాజులు వేటకు వెళ్లినప్పుడు వారితోపాటు మొత్తం సేవకులు ఉంటారు. సాధారణంగా నైపుణ్యం కలిగిన గ్రామవేటుగాళ్ళు జాడను కనిపెడతారు రాజు కేవలం కాల్చులు జరువుతాడు.

సంచరించే అతి పెద్ద జంతువులను వేటాడిన వారికి బహుమతులు ఇచ్చేవారు. 1875 – 1925 మధ్య కాలంలో 80,000 పులులను, 1,50,000 చిరుత పులులను, 2,00,000 తోడేళ్ళను బహుమతుల కోసం చంపారు. ప్రస్తుతం పులి క్రీడా ట్రోఫీగా మాత్రమే కనిపిస్తోంది, సర్గుజా మహోరాజు ఒకడే 1957 వరకు, 1157 పులులను, 2000 చిరుతలను కాల్చాడు. జార్న్ యూల్ అనే బ్రిటిష్ పరిపాలకుడు 400 పులులను చంపాడు. మొదటగా, వేటను కొన్ని అటవీప్రాంతాలకే పరిమితం చేశారు. చాలా కాలం తరువాత పర్యావరణవేత్తలు, సంరక్షకులు ఈ అన్ని జాతుల జంతువులను పరిరక్షించాల్సిన అపసరం ఉండని, వాటిని హంపకూడదని వాదించడం ప్రారంభించారు.

2.4 కొత్త వ్యాపారాలు, కొత్త ఉద్యోగాలు, కొత్త సేవలు

అడవి శాఖ అడవులను తన ఆధినంలోకి తీసుకున్న తరువాత ప్రజలు అనేక విధాలుగా నష్టపోతుండగా, కొంత మంది వ్యాపారంలో వచ్చిన కొత్త అవకాశాలతో లభిపొందారు. అనేక సమూహాలు వారు తమ సంప్రదాయ వృత్తులను విడునాడి అటవీ ఉత్పత్తుల వ్యాపారం చేయడం ప్రారంభించారు. ఇది ఒక్క భారతదేశంలోనే కాదు ప్రపంచదేశాలన్నింటిలో ఇలాగే జరిగింది. ఉదాహరణకు గ్రామీణ బ్రిజిలియన్ అమేజాన్లో నివసించే ముందురకు జాతి ప్రజలు గ్రామాలలోని ఎత్తెన ప్రాంతాలలో

మూలం C

బైగాలు మధ్యభారతదేశపు అటవీ సమూహాలు. 1892లో పోడు వ్యవసాయం నిలిపివేసిన తరువాత ప్రభుత్వానికి వారు అట్లి పెట్టుకున్నారు : ‘మా వద్ద ఆహార ధాన్యాలు లేకపోవుట వలన మేము ఆకలితో అలమతిస్తున్నాము. మా గొడ్డలే మాకున్న సంపద. మా శరీరాలకు కప్పుకోడానికి మా వద్ద బట్టలు లేవు. మేము మంట దగ్గర కూర్చుని చలిరాత్రులు గడవుతున్నాము. మేము ఆహారము లేక చనిపోతున్నాము. మేము ఎక్కడకు వెళ్ళలేము. మేము చేసిన పొరపాటు ఏమిటి? ప్రభుత్వం మమ్ములను ఏందుకు పట్టించుకోవడం లేదు. జైలులోని బైదీలకు సరిపడినంత ఆహారం అందుతోంది. గడ్డిని పండించే రైతుకు కనీసం గడ్డి పరక కూడా లభించడం లేదు. తరతరాలుగా ఇక్కడ నివసిస్తున్న మాకు ప్రభుత్వం మా హక్కులను ఇవ్వడంలేదు. వెరియర్ ఎల్ఫ్స్ (1939) మాధర్ గాడ్లీర్, రామచంద్ర గుహ ఉదహరించారు. దిన్ ఫిషర్ ల్యాండ్: యాన్ ఎకలాజికల్ హిస్టరీ ఆప్ ఇండియా!’

high ground and cultivated manioc, began to collect latex from wild rubber trees for supplying to traders. Gradually, they descended to live in trading posts and became completely dependent on traders.

In India, the trade in forest products was not new. From the medieval period onwards, we have records of adivasi communities trading elephants and other goods like hides, horns, silk cocoons, ivory, bamboo, spices, fibres, grasses, gums and resins through nomadic communities like the Banjaras.

With the coming of the British, however, trade was completely regulated by the government. The British government gave many large European trading firms the sole right to trade in the forest products of particular areas. Grazing and hunting by local people were restricted. In the process, many pastoralist and nomadic communities like the Korava, Karacha and Yerukula of the Madras Presidency lost their livelihoods. Some of them began to be called 'criminal tribes', and were forced to work instead in factories, mines and plantations, under government supervision.

New opportunities of work did not always mean improved well-being for the people. In Assam, both men and women from forest communities like Santhals and Oraons from Jharkhand, and Gonds from Chhattisgarh were recruited to work on tea plantations. Their wages were low and conditions of work were very bad. They could not return easily to their home villages from where they had been recruited.

Source D

Rubber extraction in the Putumayo

'Everywhere in the world, conditions of work in plantations were horrific.'

The extraction of rubber in the Putumayo region of the Amazon, by the Peruvian Rubber Company (with British and Peruvian interests) was dependent on the forced labour of the local Indians, called Huitotos. From 1900-1912, the Putumayo output of 4000 tons of rubber was associated with a decrease of some 30,000 among the Indian population due to torture, disease and flight. A letter by an employee of a rubber company describes how the rubber was collected. The manager summoned hundreds of Indians to the station:

He grasped his carbine and machete and began the slaughter of these defenceless Indians, leaving the ground covered with 150 corpses, among them, men, women and children. Bathed in blood and appealing for mercy, the survivors were heaped with the dead and burned to death, while the manager shouted, "I want to exterminate all the Indians who do not obey my orders about the rubber that I require them to bring in." '

Michael Taussig, 'Culture of Terror-Space of Death', in Nicholas Dirks, ed. *Colonialism and Culture*, 1992.

Source

మూలం D

నివశిస్తూ దుంపలు సాగుచేసేవారు. 19వ శతాబ్దం మధ్యలో రబ్బరుకు పెరుగుతున్న డిమాండ్స్ వీరు దుంపల సాగును మానివేసి వ్యాపారులకు సరఫరా చేయడానికి రబ్బరు చెట్ల నుండి పాలను సేకరించడం ప్రారంభించారు. క్రమేషి వారు వ్యాపార కార్యకలాపాలలోనికి దిగి, పూర్తిగా వ్యాపారుల మీద ఆధారపడ సాగారు.

భారతదేశంలో అటవీ ఉత్పత్తుల వ్యాపారం కొత్తనేమీ కాదు. మధ్యయుగ కాలం నుండి బంజారాల వంటి ఆదివాసీ సమూహాలు ఏనుగులు, చర్చలు, కొమ్మలు, పట్లు పురుగుల కాయలు, దంతాలు, వెదురు, సుగంధిధ్వన్లు, నార, గడ్డి, గష్ట, రెసిన్ వంటివి అమ్ముతున్నట్లు ఆధారాలున్నాయి.

బ్రిటీష్ వారి రాకతో వాణిజ్యం పూర్తిగా ప్రభుత్వంచే నియంత్రించబడింది. బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం ప్రత్యేకమైన ప్రదేశాలలోని అటవీ ఉత్పత్తుల వ్యాపారం చేయడానికి చాలా పెద్ద యూరోపియన్ సంస్లకు గుత్తాదిపత్యం ఇచ్చింది. స్థానిక ప్రజలు పశుపులను మేపడాన్ని, వేటాడాన్ని నియంత్రించారు. ఈ క్రమంలో కొరవ, కరచా, ఎరుకుల వంటి మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీకి చెందిన సంచార జాతులు, పశుపోషకులు తమ జీవనోపాధిని కొల్పోయారు. వీరిలో చాలా మంది ‘నేరతెగలు’ గా పరిగణించబడ్డారు. వారిని ప్రభుత్వ పర్యవేక్షణలో ఉన్న కర్మగారాలు, గనులు, తోటలలో బలవంతంగా పనిచేయించేవారు.

కొత్త ఉపాధి అవకాశాలు లభించడం అనేది ఎల్లప్పుడూ ప్రజాసంక్లేషమాన్నే సూచించదు. జార్ఫండ్లోని సంతాల్లు, ఓరాన్లు, చత్తీస్‌ఘర్లోని గోండ తెగ వంటి అటవీ జాతులకు చెందిన ట్రై పురుషులను అస్సాం లోని తేయాకు తోటలలో పనిచేయటకు నియమించారు. వారి జీతాలు చాలా తక్కువ. వారి పని పరిస్థితులు చాలా దయనీయంగా ఉండేవి. వారు నియమించబడిన ప్రదేశము నుండి వారి స్వస్థలాలకు తిరిగి రావడం అంత సులభంగా వీలుపడేది కాదు.

పుటుమాయోలో రబ్బరు సేకరణ

‘ప్రపంచంలో ప్రతిచోటా, తోటలలో పని పరిస్థితులు భయంకరముగా ఉన్నాయి.

అమెజాన్లోని పుటుమాయోలో రబ్బరు సేకరణ (బ్రిటీష్, పెరువియన్ల ప్రోత్సాహంతో) స్థానిక కార్బూకులైన హట్టోన్ అనబడే ఇండియన్ యొక్క బలవంతపు పనిపై ఆధారపడి ఉండేది. 1900-1912 వరకు జరిగిన 4000 టన్నుల రబ్బరు ఉత్పత్తి హింస, వ్యాధులు, పారిపోవడం వంటి వాటివలన తరిగిపోయిన 30,000 భారతీయ జనాభాతో ముడిపడి ఉంది.

రబ్బరు కంపెనీలో పనిచేసే ఉద్యోగి రాసిన ఉత్తరం రబ్బరు ఎలా సేకరిస్తారో వివరిస్తుంది. మేనేజర్ వందలాది ఇండియన్సు స్టేషన్కు పిలిచాడు:

ఆతను తన కార్బూన్ను, కొడవలిని పట్లుకొని, రక్కణ లేని ఇండియన్సు వధించడం ప్రారంభించాడు. 150 శవాలు పడి ఉన్నాయి. వారిలో ట్రైలు, పురుషులు, పిల్లలు ఉన్నారు... రక్కంతో తడిచి కరుణ చూపమని అభ్యర్థించిన వారికి చనిపోయిన వారితో కలపి కుప్పులు చేసి కాల్చివేశాడు. మేనేజర్ “నాకు కావలసినంత రబ్బరు తేలేని వాడు నా ఆదేశాలను పాటించని ఇండియన్సు నిరూపించాలని అనుకుంటున్నాను.” అని అరిచాడు.

మైఫోల్ టాసింగ్, ‘కల్వర్ ఆఫ్ పెర్సెప్చన్ ఆఫ్ డెట్స్’, నికోలస్ డిర్న్, ఇడి. కలోనివిజమ్ & కల్వర్, 1992.

మూలం

3 Rebellion in the Forest

In many parts of India, and across the world, forest communities rebelled against the changes that were being imposed on them. The leaders of these movements against the British like Siddhu and Kanu in the Santhal Parganas, Birsa Munda of Chhotanagpur or Alluri Sitarama Raju of Andhra Pradesh are still remembered today in songs and stories. We will now discuss in detail one such rebellion which took place in the kingdom of Bastar in 1910.

3.1 The People of Bastar

Bastar is located in the southernmost part of Chhattisgarh and borders Andhra Pradesh, Orissa and Maharashtra. The central part of Bastar is on a plateau. To the north of this plateau is the Chhattisgarh plain and to its south is the Godavari plain. The river Indrawati winds across Bastar east to west. A number of different communities live in Bastar such as Maria and Muria Gonds, Dhurwas, Bhatras and Halbas. They speak different languages but share common customs and beliefs. The people of Bastar believe that each village was given its land by the Earth, and in return, they look after

Fig.20 – Bastar in 2000.

In 1947 Bastar kingdom was merged with Kanker kingdom and become Bastar district in Madhya Pradesh. In 1998 it was divided again into three districts, Kanker, Bastar and Dantewada. In 2001, these became part of Chhattisgarh. The 1910 rebellion first started in the Kanger forest area (encircled) and soon spread to other parts of the state.

Fig.19 – Army camp in Bastar, 1910.

This photograph of an army camp was taken in Bastar in 1910. The army moved with tents, cooks and soldiers. Here a sepoy is guarding the camp against rebels.

3 అడవిలో తిరుగుబాటు

భారతదేశంలోని అనేక ప్రాంతాలలోనూ, ప్రపంచవ్యాప్తంగా, అటవీ సమూహాలు తమపై విధించబడుతున్న మార్పులకు వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటు చేశాయి. సంతాల్ పరగణాలలో నిద్దా, కానాలు, చోటూ నాగపూర్లో బిర్మాముండ, ఆంధ్ర ప్రదేశ్లో అల్లారి సీతారామరాజులు బ్రిటీష్ వారికి వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటు చేశారు. వీరు పాటలలోను, కథలలోను చిరస్థాయిగా నిలిపిపోయారు. 1910 లో బస్తూర్లో జరిగిన అటవంటి ఒక తిరుగుబాటును గురించి వివరంగా చర్చించుకుందాం.

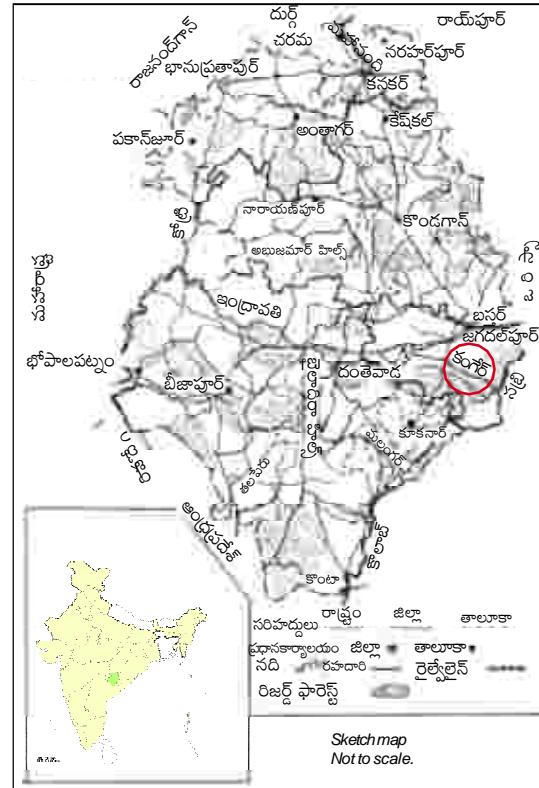
3.1 బస్తూర్ ప్రజలు

చత్తీస్‌గంగ రాష్ట్ర దక్షిణ ప్రాంతంలో బస్తూర్ ఉంది. దీనికి ఆంధ్రప్రదేశ్, ఒరిస్సా, మహారాష్ట్రలు సరిహద్దులుగా ఉన్నాయి. బస్తూర్ కేంద్ర ప్రాంతము పీరభూమిపై ఉంది. ఈ పీరభూమికి ఉత్తరంగా చత్తీస్‌గంగ మైదానం, దక్షిణంగా గోదావరి మైదానం ఉన్నాయి. ఇంద్రావతి నది బస్తూర్ మీదుగా తూర్పు నుండి పశ్చిమానికి ప్రవహిస్తోంది. బస్తూర్లో మరియూ, మరియూ, గోండులు, ధుర్మలు, భ్రాతాలు, హల్ములు వంటి వివిధ సమూహాల వారు నివసిస్తున్నారు. వారు వేరు వేరు భాషలు మాట్లాడినపుటికీ వారి ఆచారాలు, నమ్మకాలు ఒకే రకంగా ఉంటాయి. బస్తూర్ ప్రజలు ప్రతి గ్రామంలోని భూమిని భూమాత తమకు ఇచ్చిందని నమ్మితారు. దీనికి కృతజ్ఞతగా ప్రతీ వ్యవసాయ పండుగలోను భూమాతకు నైవేద్యాలు సమర్పిస్తారు.

పటం. 19 - 1910 లో బస్తూర్లోని సైనిక శిబిరం

ఈ సైనిక శిబిరం చిత్రాన్ని 1910 లో బస్తూర్లో తీశారు. సైన్యం గుడారాలలో, వంటవారితో సైనికులతో కలిసి కదిలేది. ఇక్కడ ఒక సైనికుడు తిరుగుబాటు దారుల నుండి శిబిరాన్ని కాపాడుతున్నాడు.

పటం. 20 - 2000లో బస్తూర్.

1947 లో బస్తూర్ కాంకేర్ రాజ్యానంలో విలీనం చేయబడి మధ్యప్రదేశ్లో బస్తూర్ జిల్లాగా మారింది. 1998లో ఇది మళ్ళీ కాంకేర్, బస్తూర్, దాంతీవాడా అనే మూడు జిల్లాలుగా విభజించబడింది. ఇది 2001 లో చత్తీస్‌గంగ రాష్ట్రమైంది. 1910 తిరుగుబాటు మొదలై త్వరలోనే ఇతర ప్రాంతాలకు వ్యాపించింది.

the earth by making some offerings at each agricultural festival. In addition to the Earth, they show respect to the spirits of the river, the forest and the mountain. Since each village knows where its boundaries lie, the local people look after all the natural resources within that boundary. If people from a village want to take some wood from the forests of another village, they pay a small fee called *devsari*, *dand* or *man* in exchange. Some villages also protect their forests by engaging watchmen and each household contributes some grain to pay them. Every year there is one big hunt where the headmen of villages in a *pargana* (cluster of villages) meet and discuss issues of concern, including forests.

3.2 The Fears of the People

When the colonial government proposed to reserve two-thirds of the forest in 1905, and stop shifting cultivation, hunting and collection of forest produce, the people of Bastar were very worried. Some villages were allowed to stay on in the reserved forests on the condition that they worked free for the forest department in cutting and transporting trees, and protecting the forest from fires. Subsequently, these came to be known as 'forest villages'. People of other villages were displaced without any notice or compensation. For long, villagers had been suffering from increased land rents and frequent demands for free labour and goods by colonial officials. Then came the terrible famines, in 1899-1900 and again in 1907-1908. Reservations proved to be the last straw.

People began to gather and discuss these issues in their village councils, in bazaars and at festivals or wherever the headmen and priests of several villages were assembled. The initiative was taken by the Dhurwas of the Kanger forest, where reservation first took place. Although there was no single leader, many people speak of Gunda Dhur, from village Nethanar, as an important figure in the movement. In 1910, mango boughs, a lump of earth, chillies and arrows, began circulating between villages. These were actually messages inviting villagers to rebel against the British. Every village contributed something to the rebellion expenses. Bazaars were looted, the houses of officials and traders, schools and police stations were burnt and robbed, and grain redistributed. Most of those who were attacked were in some way associated with the colonial state and its oppressive laws. William Ward, a missionary who observed the events, wrote: 'From all directions came streaming into Jagdalpur, police, merchants, forest peons, schoolmasters and immigrants.'

Source E

'Bhondia collected 400 men, sacrificed a number of goats and started off to intercept the Dewan who was expected to return from the direction of Bijapur. This mob started on the 10th February, burnt the Marenga school, the police post, lines and pound at Keslur and the school at Tokapal (Rajur), detached a contingent to burn Karanji school and captured a head constable and four constables of the State reserve police who had been sent out to escort the Dewan and bring him in. The mob did not maltreat the guard seriously but eased them of their weapons and let them go. One party of rebels under Bhondia Majhi went off to the Koer river to block the passage there in case the Dewan left the main road. The rest went on to Dilmilli to stop the main road from Bijapur. Buddhu Majhi and Harchand Naik led the main body.'

Letter from DeBrett, Political Agent, Chhattisgarh Feudatory States to Commissioner, Chhattisgarh Division, 23 June 1910.

భూమినే కాకుండా నదులు, పర్వతాలు, అడవులను కూడా గౌరవిస్తారు. ప్రతి గ్రామానికి గల సరిహద్దులు తెలుసుగనుక సరిహద్దు లోపల ఉండే సహజవనరులను స్థానిక ప్రజలు కాపాడుకుంటారు. ఒక గ్రామంలోని ప్రజలు మరొక గ్రామంలోని అడవులనుండి కొంత కలపను తీసుకోవాలంటే దేవ్సారి, దాండ్ లేదా మాన్ అని పిలిచే చిన్న రుసుమును చెల్చిస్తారు. కొన్ని గ్రామాల వారు ఆడవుల సంరక్షణకు ఒక కాపుాదారుని నియమించి ప్రతి ఇంటి నుండి కొంత ధాన్యం అతనికి ఇచ్చేవారు. ప్రతి సవత్సరం అక్కడ ఒక వేట జరుగుతుంది. ఆసమయంలో ఒక పరగణ (గ్రామాల సమూహం) లోని గ్రామపెద్దలు సమావేశమై అడవులతో పాటు ఇతర ఆందోళనకర సమస్యలపై చర్చిస్తారు.

3.2 ప్రజల భయాలు

1905 లో వలస ప్రభుత్వం ఆడవిలో మూడింట రెండు వంతుల రిజర్వేషన్ చేయాలని, పోడు వ్యవసాయం, వేట, అటవీ ఉత్పత్తుల సేకరణ నిలిపివేయాలని ప్రతిపాదించినప్పుడు బస్తురు ప్రజలు తీవ్ర ఆందోళనకు గుర్తుయ్యారు. కొన్ని గ్రామాలను ఘరతులపై ఆడవిలో ఉండేందుకు అనుమతించారు. వారు అటవీశాఖ కోసం చెట్లను నరికి రవాణా చేయడం, ఆడవులను మంటలనుండి కాపాడటం వంటివి ఉచితంగా చేయాలి. క్రమేపి వీటికి ‘అటవీ గ్రామాలు’ అని పేరు వచ్చింది. ఇతర గ్రామాల ప్రజలను ఎటువంటి ముందస్తు సమాచారం లేదా పరిహారం లేకుండా నిర్వాసితులను చేసేవారు. భూమి అడ్డె పెరగడం, తరచుగా వలస అధికారులకు ఉచితంగా పని చేయడం, వస్తుసరఫూ ఉచితంగా చేయడం వంటి బాధలను చాలాకాలం అనుభవించారు. 1899–1900 లో ఒకసారి, మళ్ళీ 1907–1908 లో మరొకసారి తీవ్రమైన కరువులు వచ్చాయి. దీనితో రిజర్వేషన్లు చివరి అప్పంగా నిరూపించబడ్డాయి.

ప్రజలు తమ గ్రామసభలలో, బజార్లలో, పండుగలలో లేదా అనేక గ్రామాల పెద్దలు, హూజారులు ఎక్కడ సమావేశమైనా ఈ సమస్యలను సేకరించి చర్చించడం ప్రారంభించారు. మొదట రిజర్వేషన్ జరిగిన కంగేర్ ఆడవులకు చెందిన ధృవాలు దీనిని మొదటగా ప్రారంభించారు. ఒక్క నాయకుడు లేకపోయినప్పటికీ, నేతనార్ గ్రామానికి చెందిన గుండా ధూర్లు ఈ ఉద్యమంలో ప్రముఖ పాత్ర పోషించారని చెప్పుకుంటారు. 1910 లో మామిడి కొమ్మలు, మట్టి ముద్దలు, మిరపకాయలు, బాణాలు, గ్రామాల మధ్య తిరిగాయి. నిజానికి ఇవి బ్రిటిష్ వారికి వ్యతిరేకంగా ఉద్యమించమని ఆహ్వానించే సందేశాలు. తిరుగుబాటు ఇర్పులకు ప్రతి గ్రామం కొంత సహకారం అందించింది. బజార్లను దోచుకున్నారు. అధికారులు, వ్యాపారస్థుల ఇళ్ళను దోచుకున్నారు, పారశాలలు, పోలీస్ స్టేషన్లను తగలబెట్టారు, దోచుకున్నారు. ధాన్యాన్ని తిరిగి పంపిణీ చేశారు. దాడికి గుర్తైన వారిలో చాలామంది వలస రాజ్యంతో, అణచివేత చట్టాలతో ఏదోవిధంగా సంబంధం ఉన్నవారే. ఈ సంఘటనలను గమనించిన విలియమ్ వార్డ్ అనే మిషనరీ ఇలా రాశాడు ‘పోలీసులు, వ్యాపారులు, ఫారెస్ట్ హైన్లు, ఉపాధ్యాయులు, వలసదారులు అన్ని వైపుల నుండి జగదల్చార్ లోనికి ప్రవేశించారు.

మూలం E

బీజాపూర్ వైపు నుండి దివాన్ వస్తాడని ఊహించిన భోండియా 400 మందిని సమీకరించి అనేక మేకలను బలి ఇచ్చి మార్గమధ్యంలో అతనిని అడ్డగించడానికి ప్రయత్నించాడు. ఈ జనసమూహం ఫిబ్రవరి 10 న బయలుదేరి మారెంగ స్కూలును తగులబెట్టారు. పోలీసు పోస్టులను, లైనులను కేసూరు వద్ద కూలగొట్టారు. అందులో ఒక గుంపు విడిపోయి కరంజి స్కూలును తగులబెట్టడంతో దీవాన్ ను తీసుకురావడానికి రక్షణగా నియమించబడిన రాష్ట్ర పోలీసుకు చెందిన ఒక హెడ్ కానిస్టేబుల్, నలుగురు కానిస్టేబుల్ను బందీలు చేశారు. ఈ సమూహము గార్డులను కించపరచలేదు. వారి ఆయుధాలను స్వాధీనపరచుకొని వారిని వదిలివేశారు. ఒక వేళ దీవాన్ ప్రధాన రహదారిలో రానట్లయితే భోండియా మాజ్హీ ఆధ్వర్యంలో తిరుగుబాటుదారులలోనే ఒక వర్గం కోయ్ర నది ఒడ్డుకు చేరుకొని ఆ మార్గాన్ని దిగ్భంధం చేయడానికి వెళ్ళారు. మిగిలిన వారు ప్రధాన రహదారిలో నిలుపుదల చేయడానికి దిల్ మిల్లీకి వెళ్ళారు. బుద్ద మజ్హీ, హార్చంద్ నాయకులు దీనికి నాయకత్వం వహించారు. ది ల్రిట్ నుండి ఉత్తరం, పొలిటీకల్ ఏజెంట్, చత్తీస్ఘర్ ఘూడేటరీ స్టేట్ టు కమిషనర్, చత్తీస్ఘర్ డివిజన్, 23 జూన్ 1910.

Source F

Elders living in Bastar recounted the story of this battle they had heard from their parents:

Podiyami Ganga of Kankapal was told by his father Podiyami Tokeli that:

'The British came and started taking land. The Raja didn't pay attention to things happening around him, so seeing that land was being taken, his supporters gathered people. War started. His staunch supporters died and the rest were whipped. My father, Podiyami Tokeli suffered many strokes, but he escaped and survived. It was a movement to get rid of the British. The British used to tie them to horses and pull them. From every village two or three people went to Jagdalpur: Gargideva and Michkola of Chidpal, Dole and Adrabundi of Markamiras, Vadapandu of Baleras, Unga of Palem and many others.'

Similarly, Chendru, an elder from village Nandrasa, said:

'On the people's side, were the big elders – Mille Mudaal of Palem, Soyekal Dhurwa of Nandrasa, and Pandwa Majhi. People from every pargana camped in Alnar tarai. The paltan (force) surrounded the people in a flash. Gunda Dhur had flying powers and flew away. But what could those with bows and arrows do? The battle took place at night. The people hid in shrubs and crawled away. The army paltan also ran away. All those who remained alive (of the people), somehow found their way home to their villages.'

Source

The British sent troops to suppress the rebellion. The adivasi leaders tried to negotiate, but the British surrounded their camps and fired upon them. After that they marched through the villages flogging and punishing those who had taken part in the rebellion. Most villages were deserted as people fled into the jungles. It took three months (February - May) for the British to regain control. However, they never managed to capture Gunda Dhur. In a major victory for the rebels, work on reservation was temporarily suspended, and the area to be reserved was reduced to roughly half of that planned before 1910.

The story of the forests and people of Bastar does not end there. After Independence, the same practice of keeping people out of the forests and reserving them for industrial use continued. In the 1970s, the World Bank proposed that 4,600 hectares of natural *sal* forest should be replaced by tropical pine to provide pulp for the paper industry. It was only after protests by local environmentalists that the project was stopped.

Let us now go to another part of Asia, Indonesia, and see what was happening there over the same period.

బస్తర్లో నివసిస్తున్న పెద్దలు వారి తల్లిదండ్రుల నుండి తాము విన్న ఈ యుద్ధ కథను వివరించారు: కంకపాల్ లోని పొడియామి గంగతో అతని తండ్రి పొడియామి తోకేలి ఇలా చెప్పారు:

‘బ్రిటీష్ వారు వచ్చి భూములు తీసుకోవడం మొదలుపెట్టారు, తన చుట్టూ జరుగుతున్న విషయాల గురించి రాజు పట్టించుకోలేదు. భూమి స్వాధీనం చేసుకోవడం చూసి అతని మద్దతుదారులు, ప్రజలు గుమిగూడారు. యుద్ధం మొదలైంది. ఆయన గట్టి మద్దతుదారులు మరణించారు. మిగిలిన వారిని కొరడాలతో కొట్టారు. మా నాన్న పొడియామి తోకేలి ఎన్నో దెబ్బలు తిన్నాడు. కానీ తప్పించుకొని బయటపడ్డాడు. బ్రిటీష్ వారిని వదిలించుకోవడానికి ఇది ఒక ఉద్యమం. బ్రిటీష్ వారు ఏరిని గుర్తాలకు కట్టి లాగేవారు, ప్రతి గ్రామము నుండి ఇద్దరు లేదా ముగ్గురు వ్యక్తులు జగదల్సార్ వెళ్లేవారు; వారిలో చిద్పాల్కు చెందిన గార్డీంస్, మీకోలాలు, మార్కామిరాన్కు చెందిన డోల్సెలు, అద్రాబుండీలు, బులెరాన్కు చెందిన వడపండు, పాలెంకు చెందిన ఉంగ ఇంకా మరికొందరు ఉన్నారు.’

అదేవిధంగా నంద్రాస గ్రామ పెద్ద చెందూ మాట్లాడుతూ;

పాలెంకు చెందిన మిల్లెముదాల్, నంద్రాసాకు చెందిన సోయకల్ ధ్రువ, పాండ్య మజ్జహిల లాంటి పెద్దలు ప్రజల పక్కాన ఉన్నారు. ప్రతి పరాగణా ప్రజలు అల్సూర్ తరైలో విడిది చేశారు. పల్ఫ్స్(రశం) మెరువులా ప్రజలను చుట్టుముట్టింది. గుండాధర్నకు ఎగీరే శక్తులున్నందున ఎగిరిపోయాడు. కానీ విల్లులు, బాణాలతో ఉన్నవారు ఏమి చేయగలరు? యుద్ధం రాత్రిపూట జరిగింది. ప్రజలు పొదల్లో దాక్కాని పాకుతూ వెళ్లిపోయారు. పల్ఫ్స్ సైన్య దళాలు కూడా పారిపోయాయి. బ్రతికి ఉన్న వారందరూ వారి గ్రామాల్లోని వారి ఇళ్లకు దారులు వెతుక్కున్నారు.

తిరుగుబాటును అణిచివేయడానికి బ్రిటీష్ వారు సైన్యాన్ని పంపారు. ఆదివాసీ నాయకులు చర్చలు జరపడానికి ప్రయత్నించారు. కానీ బ్రిటీష్ వారు వారి శిబిరాలను చుట్టుముట్టి కాల్పులు జరిపారు. అనంతరం వారు తిరుగుబాటులో పాల్గొన్న వారిని కొరడాలతో కొడుతూ, శిక్షిస్తూ గ్రామాలన్నీ తిరిగారు. జనం అడవుల్లోకి పారిపోవడంతో గ్రామాలు నిర్మానుప్యం అయ్యాయి. తిరిగి నియంత్రణ సాధించడానికి బ్రిటీష్ వారికి మూడు నెలలు (ఫిబ్రవరి - మే) పట్టింది. కానీ వారు గుండాధర్నను పట్టుకోలేకపోయారు. రిజర్వేషన్ పని తాత్కాలికంగా నిలిపివేయబడింది. రిజర్వ్ చేయబడిన ప్రాంతం 1910 కి ముందు ప్రణాళిక చేయబడిన దానిలో దాదాపు సగానికి తగ్గించబడింది. ఇది తిరుగుబాటుదారుల ఫునవిజయం.

అడవుల కథ, బస్తర్ ప్రజల కథ ఇంతలీతో ముగియలేదు. స్వాతంత్యం వచ్చిన తరువాత కూడా ప్రజలను అడవులకు దూరం పెట్టడం, పారిశ్రామిక అవసరాల కోసం రిజర్వ్ చేయడం అనే విధానం కొనసాగింది. కాగితపు పరిశ్రమకు గుజ్జను అందించడానికి, 4600 పేక్కార్ల సహజ సాల్ అడవులకు బదులు ఉప్పమండల పైన్ వృక్షాలను పెంచాలని 1970లో ప్రపంచ బ్యాంకు ప్రతిపాదించింది. స్థానిక పర్యావరణ వేత్తల నిరసనల తర్వాత మాత్రమే ఈ ప్రాజెక్టు ఆగిపోయింది.

ఇప్పుడు మనం ఆసియాలోని మరొక భూభాగమైన ఇండోనేషియాకు వెళ్లి ఇదే సమయంలో అక్కడ ఏమి జరుగుతుందో చూచాము.

4 Forest Transformations in Java

Java is now famous as a rice-producing island in Indonesia. But once upon a time it was covered mostly with forests. The colonial power in Indonesia were the Dutch, and as we will see, there were many similarities in the laws for forest control in Indonesia and India. Java in Indonesia is where the Dutch started forest management. Like the British, they wanted timber from Java to build ships. In 1600, the population of Java was an estimated 3.4 million. There were many villages in the fertile plains, but there were also many communities living in the mountains and practising shifting cultivation.

4.1 The Woodcutters of Java

The Kalangs of Java were a community of skilled forest cutters and shifting cultivators. They were so valuable that in 1755 when the Mataram kingdom of Java split, the 6,000 Kalang families were equally divided between the two kingdoms. Without their expertise, it would have been difficult to harvest teak and for the kings to build their palaces. When the Dutch began to gain control over the forests in the eighteenth century, they tried to make the Kalangs work under them. In 1770, the Kalangs resisted by attacking a Dutch fort at Joana, but the uprising was suppressed.

4.2 Dutch Scientific Forestry

In the nineteenth century, when it became important to control territory and not just people, the Dutch enacted forest laws in Java, restricting villagers' access to forests. Now wood could only be cut for specified purposes like making river boats or constructing houses, and only from specific forests under close supervision. Villagers were punished for grazing cattle in young stands, transporting wood without a permit, or travelling on forest roads with horse carts or cattle.

As in India, the need to manage forests for shipbuilding and railways led to the

Fig.21 – Train transporting teak out of the forest – late colonial period.

4 జావాలో అటవీ పరివర్తనలు

జావా ఇప్పుడు ఇండోనేషియాలో వరి ఉత్పత్తి చేసే ద్విపంగా ప్రసిద్ధి గాంచింది. కానీ ఒకప్పుడు అది ఎక్కువగా అడవులతో నిండి ఉండేది. ఇండోనేషియాలో డచ్ వారి వలస రాజ్యాధికారం ఉండేది. ఇండోనేషియాకు, భారతదేశంలోని అటవీ నియంత్రణ చట్టాలకు చాలా సారూప్యతలను మనం చూడవచ్చు. డచ్ వారు ఇండోనేషియాలోని జావాలో అటవీ నిర్వహణను ప్రారంభించారు. బ్రిటిష్ వారి లాగానే నొకానిర్మాణం కోసం కలపను కావాలనుకున్నారు. 1600 లో జావా జనాభా 3.4 మిలియన్లగా అంచనా వేశారు. చాలా గ్రామాలు సారవంతమైన మైదానాలలో ఉన్నాయి. కానీ పర్వతాలపై నివసిస్తూ పోడు వ్యవసాయం చేస్తున్న చాలా సమూహాల వారు కూడా ఉన్నారు.

4.1 జావాలో చెట్లు నరికేవారు

జావాలోని కలాంగీలు చెట్లు నరకడంలోను, పోడు వ్యవసాయం చేయడంలోనూ సిద్ధహస్తులు. వీరికి చాలా ప్రాముఖ్యత ఉంది. 1755 లో జావాలోని మాతరం రాజ్యం విడిపోయినప్పుడు 6000 కలాంగీ కుటుంబాలు రెండు రాజ్యాల మధ్య సమానంగా విభజించబడ్డాయి. వారి నైపుణ్యం లేకుండా టేకు వృక్షాల పెంపకం, రాజులు భవంతులు నిర్మించుకోవడం కష్టసాధ్యం. డచ్ వారు 18వ శతాబ్దంలో అడవులపై నియంత్రణ సాధించిన తరువాత కలాంగీలను వారి క్రింద పని చేయించుకునేవారు. కానీ 1770 లో కలాంగీలు జౌనా వద్ద ఒక డచ్ కోట్లపై దాడిచేయడం ద్వారా ప్రతిష్ఠాటించారు. అయితే ఈ తిరుగుబాటు అణచి వేయబడింది.

4.2 డచ్ వారి శాస్త్రీయ అడవులు

19వ శతాబ్దంలో ప్రజలను మాత్రమే కాక భూభాగాన్ని కూడా నియంత్రించడం ముఖ్యమైనప్పుడు డచ్ వారు జావాలో అటవీ చట్టాలను రూపొందించారు. గ్రామస్థులు, అటవీ ప్రవేశానికి పరిమితులు విధించారు, ఇప్పుడు కలపను నదిలో పడవల నిర్మాణానికి, ఇళ్ళ నిర్మాణానికి, నిర్దేశిత అడవుల నుండి నిర్దేశిత అవసరాలకు నిశితపర్యవేక్షకులో మాత్రమే నరకవచ్చు. గ్రామస్థులు యంగీ స్టాండ్లలో పశువులు మేపడం, అనుమతి లేకుండా కలపరవాణా చేయడం, లేదా అటవీ మార్గాలలో గుర్రాలు, బండ్లు, పశువులపై ప్రయాణించడం మంటివి చేసినప్పుడు వారిని శిక్షించేవారు. భారతదేశంలో వలె నొకానిర్మాణం, రైల్లోల కొరకు అటవీ నిర్వహణ చేయవలసి వచ్చింది. ఇది అటవీ సర్వీసులు

పటం.21 - అడవి సుండి టేకును రపాణా చేస్తున్న టైలు - వలసవాద కాలం చివరిది

introduction of a forest service. In 1882, 280,000 sleepers were exported from Java alone. However, all this required labour to cut the trees, transport the logs and prepare the sleepers. The Dutch first imposed rents on land being cultivated in the forest and then exempted some villages from these rents if they worked collectively to provide free labour and buffaloes for cutting and transporting timber. This was known as the *blandongdiensten* system. Later, instead of rent exemption, forest villagers were given small wages, but their right to cultivate forest land was restricted.

4.3 Samin's Challenge

Around 1890, Surontiko Samin of Randublatung village, a teak forest village, began questioning state ownership of the forest. He argued that the state had not created the wind, water, earth and wood, so it could not own it. Soon a widespread movement developed. Amongst those who helped organise it were Samin's sons-in-law. By 1907, 3,000 families were following his ideas. Some of the Saminists protested by lying down on their land when the Dutch came to survey it, while others refused to pay taxes or fines or perform labour.

Source G

Dirk van Hogendorp, an official of the United East India Company in colonial Java said:

'Batavians! Be amazed! Hear with wonder what I have to communicate. Our fleets are destroyed, our trade languishes, our navigation is going to ruin – we purchase with immense treasures, timber and other materials for ship-building from the northern powers, and on Java we leave warlike and mercantile squadrons with their roots in the ground. Yes, the forests of Java have timber enough to build a respectable navy in a short time, besides as many merchant ships as we require ... In spite of all (the cutting) the forests of Java grow as fast as they are cut, and would be inexhaustible under good care and management.'

Dirk van Hogendorp, cited in Peluso, *Rich Forests, Poor People*, 1992.

Fig.22 – Most of Indonesia's forests are located in islands like Sumatra, Kalimantan and West Irian. However, Java is where the Dutch began their 'scientific forestry'. The island, which is now famous for rice production, was once richly covered with teak.

ప్రవేశపెట్టడానికి దారితీసింది. 1882లో ఒక్కజావా నుండి 280,000 లీపర్లను ఎగుమతి చేశారు. అయితే చెట్లను నరకడానికి, దుంగలు సరఫరా చేయడానికి, లీపర్లుగా చేయడానికి క్రామికుల అవసరం ఏర్పడింది. డవ్వారు మొదటగా అడవులలోని సాగు భూములపై కొలు వసూలు చేశారు. తరువాత కలపను కోయడానికి, రవాణా చేయడానికి ఉచితంగా కూలీలను, గేదెలను సమకూర్చుటకు సమిష్టిగా పనిచేసినట్లయితే అద్దెనుండి కొన్ని గ్రామాలకు మినహాయింపునిచ్చారు. దీనినే జ్ఞాన్‌డాంగ్‌డీన్‌స్టేచ్ విధానంగా వ్యవహరించారు. తరువాత కొలు నుండి మినహాయింపుకు బదులుగా వారికి తక్కువ జీతం ఇచ్చేవారు. కానీ అటవీ భూమిని సాగుచేసే వారి హక్కును నియంత్రించారు.

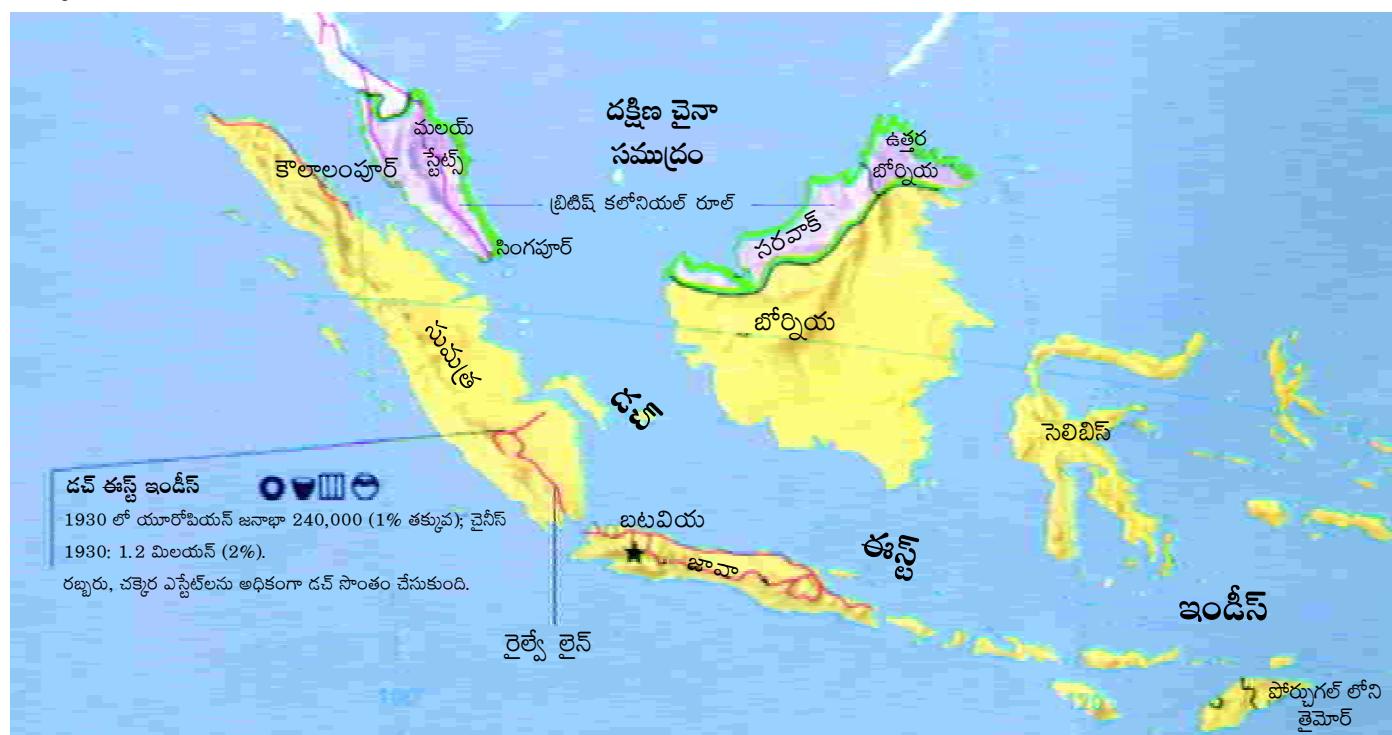
4.3 సమిన్ ఘాలెంజ్

1890 సమీపంలో టేకు అటవీ ప్రాంతమైన రాన్‌డబల్‌టంగ్ గ్రామానికి చెందిన సురంటికో సామన్ ఆడివిపై ప్రభుత్వాన్ని ప్రశ్నించడం ప్రారంభించాడు. గాలి, నీరు, భూమి, కలపను ప్రభుత్వం సృష్టించలేదని, అందువలన అది ప్రభుత్వ సాంతమవ్వదని అతను వాదించాడు. వెంటనే ఒక పెద్దస్థాయి ఉద్యమం ప్రారంభమైంది. దీనిని నిర్వహించడానికి సహకరించిన వారిలో వారి అల్లుక్కు కూడా ఉన్నాడు. 1907 నాటికి 3000 కుటుంబాలు అతని భావజాలాన్ని అనుసరించాయి. డచ్ వారు భూమి కొలతలు వేయుటకు వచ్చినప్పుడు కొంత మంది సామినిస్తులు వారి భూములపై పడుకొని నిరసన వ్యక్తం చేశారు. మరి కొంతమంది పన్ను జరిమానాలు కట్టటకు, కూలీలుగా పనిచేయుటకు తిరస్కరించారు.

మూలం G

వలన రాజ్య జావాలోని యునైటెడ్ ఐస్ట్ ఇండియా కంపనీ అధికారి డిర్క్ వాన్ హగెన్‌డార్స్ ఇలా అన్నారు: ‘బటావియన్ ! ఆశ్వర్య పొండి ! నేను చెప్పేది ఆశ్వర్యంగా వినండి. మానోకాదళాలు నాశనమై పోయాయి. మా వ్యాపారం మందగిస్తున్నది. మా నోకల రాక పోకలు అంతరించి పోతున్నాయి. అపారమైన సంపదను, కలప, నోకా నిర్మాణానికి కావలసిన ఇతర సామాగ్రిని ఉత్తరప్రాంతపు అధికారులను అపారమైన సంపదతో కొనుగోలు చేశాము. జావాలో మేము యుద్ధ ప్రాతిపదికన వ్యాజ్య దళాలను సమూలంగా భూమిపై వదిలేస్తాము. అపును, జావా అడవులలో నోకల నోకల నిర్మాణానికి కూడా సరిపడ కలప ఉంది..... వీటన్నిటినీ మించి జావా అడవులు కత్తిరించినంత వేగంగా పెరుగుతాయి. మంచి సంరక్షణ నిర్వహణ ఉన్నప్పుడు అవి అంతరించి పోపు.’

డిర్క్ వాన్ హగెన్‌డార్స్, పెలసోలో ఉదహరించాడు.
-రిచ్ ఫారెస్ట్, పూర్ ఫీపర్, 1992

పటం.22 - ఇండోనేషియా అడవులు ఎక్కువగా సుమత్రా, కాలిమంటన్, పశ్చిమ జైరెన్ ప్రాంతాలలో ఉన్నాయి. డచ్ వారు వారి శాస్త్రీయ అటవీ శాస్త్రంను జావా నుండి ప్రారంభించారు. నేడు వరి ఉత్పత్తికి ప్రసిద్ధిగాంచిన దీపము ఒకప్పుడు టేకుతో నిండి ఉండేది.

4.4 War and Deforestation

The First World War and the Second World War had a major impact on forests. In India, working plans were abandoned at this time, and the forest department cut trees freely to meet British war needs. In Java, just before the Japanese occupied the region, the Dutch followed 'a scorched earth' policy, destroying sawmills, and burning huge piles of giant teak logs so that they would not fall into Japanese hands. The Japanese then exploited the forests recklessly for their own war industries, forcing forest villagers to cut down forests. Many villagers used this opportunity to expand cultivation in the forest. After the war, it was difficult for the Indonesian forest service to get this land back. As in India, people's need for agricultural land has brought them into conflict with the forest department's desire to control the land and exclude people from it.

4.5 New Developments in Forestry

Since the 1980s, governments across Asia and Africa have begun to see that scientific forestry and the policy of keeping forest communities away from forests has resulted in many conflicts. Conservation of forests rather than collecting timber has become a more important goal. The government has recognised that in order to meet this goal, the people who live near the forests must be involved. In many cases, across India, from Mizoram to Kerala, dense forests have survived only because villages protected them in sacred groves known as *sarnas*, *devarakudu*, *kan*, *rai*, etc. Some villages have been patrolling their own forests, with each household taking it in turns, instead of leaving it to the forest guards. Local forest communities and environmentalists today are thinking of different forms of forest management.

Fig.23 – Indian Munitions Board, War Timber Sleepers piled at Soolay pagoda ready for shipment, 1917.

The Allies would not have been as successful in the First World War and the Second World War if they had not been able to exploit the resources and people of their colonies. Both the world wars had a devastating effect on the forests of India, Indonesia and elsewhere. The forest department cut freely to satisfy war needs.

Fig.24 – Log yard in Rembang under Dutch colonial rule.

4.4 యుద్ధం, అటవీ నిర్మాలన

మొదటి రెండవ ప్రపంచ యుద్ధాలు భారతదేశంలోని అడవులపై తీవ్ర ప్రభావం చూపాయి. భారతదేశంలో ఈ సమయంలో అములులో ఉన్న ప్రణాళికలను నిలిపేశారు. బ్రిటీష్ యుద్ధ అవసరాలను తీర్పుదానికి అటవీశాఖ స్వేచ్ఛగా చెట్లను నరికేసింది. జావాలో జపనీయులు ఆ ప్రాంతాన్ని ఆక్రమించడానికి ముందే డచ్ వారు ‘కాలిబోయిన భూమి’ విధానాన్ని అనుసరించారు. జపనీయుల చేతులలో చిక్కతుండా ఉండటానికి రంపవ మిల్లులను నాశనం చేయడం, పెద్ద టేకు దుంగల కుపులను తగులబెట్టడం వంటివి చేశారు. జపనీయులు తమ సాంత యుద్ధ పరిశ్రమల కోసం అడవులను నిర్మక్షంగా దుర్యానియోగం చేశారు. అటవీ గ్రామస్తులను అడవులు నరికించేయమని బలపంత పెట్టారు. చాలామంది గ్రామస్తులు అడవులలో వ్యవసాయాన్ని విస్తరించుకునేందుకు ఈ అవకాశాన్ని వినియోగించుకున్నారు. యుద్ధం తర్వాత ఇండోనేషియా అటవీ విభాగానికి ఈ ప్రాంతాన్ని తిరిగి స్వాధీన పరుచుకోవడం చాలా కష్టమైంది. భారతదేశంలో వలే ప్రజలకు వ్యవసాయ భూమి అవసరం, భూమిని నియంత్రించాలనే అటవీ శాఖ యొక్క కోరికతో విభేదించి ప్రజలకు దాని నుండి మినహాయింపు నిచ్చింది.

4.5 అటవీ శాస్త్రంలో కొత్త పోకడలు

శాస్త్రీయ అటవీ శాస్త్రం అటవీ సమూహాలను అడవులకు దూరంగా ఉంచాలనే విధానాలు సంఘర్షణలకు దారితీశాయని ఆసియా, దక్కిణాప్రాకాలలోని ప్రభుత్వాలు 1980 నుండి గమనించాయి. కలప సేకరణ కన్నా అడవుల పరిరక్షణ ఒక ప్రధాన లక్ష్యమై పోయింది. తమ లక్ష్యాన్ని సాధించడానికి అడవులకు దగ్గరగా నివసించే ప్రజలను భాగస్వాములను చేయాలని ప్రభుత్వం గుర్తించింది. మిజోరాం నుండి కేరళ వరకూ భారతదేశమంతటా ప్రజలు సార్లు, దేవరకుడు, కాన్, రాయ్ వంటి పేర్లతో పవిత్రమైన తోటలుగా పెంచడం వలన దట్టమైన అడవులు సంరక్షించబడ్డాయి. కేవలం ఫారెస్ట్ గార్డులు పైనే వదిలి వేయకుండా కొన్ని గ్రామాలలో కుటుంబాలు వంతుల వారీగా అడవులను రక్కించే బాధ్యతలను వహిస్తున్నాయి. స్థానిక అటవీ సమూహాలు, పర్యావరణవేత్తలు రకరకాల అటవీ నిర్మాణాన్ని మార్గాలను అన్వేషిస్తున్నారు.

చిత్రం 2.3 ఇండియన్ మ్యానిపన్స్ బోర్డ్, 1917 లో సూలే పగోడ వద్ద రహణాతు సిద్ధంగా పేర్చినన్న యుద్ధ కలప ఫ్లీషరు.

మిత్ర రాజ్యాలు తమ కాలనీల వనరులను, ప్రజలను దోషించే యుద్ధం విజయం సాధించి ఉండేవి కావు. రెండు ప్రపంచ యుద్ధాలు భారతదేశం, ఇండోనేషియా, ఇతర ప్రాంతాల అడవులపై వినాశకర ప్రభావాన్ని చూపాయి. యుద్ధ అవసరాలను తీర్పుదానికి అటవిశాఖ అడవులను నిరాటంకంగా కొట్టేసింది.

పటం 2.4 - డచ్ వలన పాలనలో రెంబాంగ్లోని కలప దుంగల యూద్.

Activities

Activities

1. Have there been changes in forest areas where you live? Find out what these changes are and why they have happened.
2. Write a dialogue between a colonial forester and an adivasi discussing the issue of hunting in the forest.

Questions

1. Discuss how the changes in forest management in the colonial period affected the following groups of people:
 - Shifting cultivators
 - Nomadic and pastoralist communities
 - Firms trading in timber/forest produce
 - Plantation owners
 - Kings/British officials engaged in shikar (hunting)
2. What are the similarities between colonial management of the forests in Bastar and in Java?
3. Between 1880 and 1920, forest cover in the Indian subcontinent declined by 9.7 million hectares, from 108.6 million hectares to 98.9 million hectares. Discuss the role of the following factors in this decline:
 - Railways
 - Shipbuilding
 - Agricultural expansion
 - Commercial farming
 - Tea/Coffee plantations
 - Adivasis and other peasant users
4. Why are forests affected by wars?

1. మీరు నివసించే అటవీ ప్రాంతాల్లో మార్పులు వచ్చాయా? ఆ మార్పులు ఏమిటి? అవి ఎందుకు జరిగాయో తెలుసుకోండి.
2. అడవిలో వేటాడే సమయాలు గురించిన చర్చను ఒక వలస అటవీశాఖాధికారి, ఒక ఆదివాసీల మధ్య సంభాషణ రాయండి.

ప్రశ్నలు

ప్రశ్నలు

1. వలస పాలనలో అటవీ నిర్వహణలో వచ్చిన మార్పులు ఈ క్రింది సమూహాలను ఎలా ప్రభావితం చేశాయో చర్చించండి.
 - పోదు వ్యవసాయదారులు
 - సంచార పశుపోషక సంఘాలు
 - కలప / అటవీ ఉత్పత్తుల వ్యాపార సంస్థలు
 - తోటల యజమానులు
 - షికారు (వేట) లో నిమగ్నమై ఉండే రాజులు / ల్రిటిష్ అధికారులు
2. వలస పాలనా కాలంలో బస్టర్, జావా అడవుల నిర్వహణలో సారూప్యతలు ఏమిటి?
3. 1880-1920 మధ్య భారత ఉపభంగంలో అటవీ విస్తీర్ణం 108.6 మిలియన్ హెక్టార్లు నుండి 9.7 మిలియన్ హెక్టార్లు తగ్గి 98.9 మిలియన్ హెక్టార్లకు చేరుకుంది. ఈ క్లీషిటల్ కింది కారకాల పాత్రాలు చర్చించండి:
 - రైల్వేలు
 - నోకా నిర్మాణం
 - వ్యవసాయ విస్తరణ
 - వాణిజ్య వ్యవసాయం
 - టీ / కాఫీ తోటలు
 - ఆదివాసీలు, ఇతర రైతు వినియోగదారులు
4. యుద్ధాల వల్ల అడవులు ఎందుకు ప్రభావితమవుతాయి?

Pastoralists in the Modern World

Fig. 1 – Sheep grazing on the Bugyals of eastern Garhwal.

Bugyals are vast natural pastures on the high mountains, above 12,000 feet. They are under snow in the winter and come to life after April. At this time the entire mountainside is covered with a variety of grasses, roots and herbs. By monsoon, these pastures are thick with vegetation and carpeted with wild flowers.

In this chapter you will read about nomadic pastoralists. Nomads are people who do not live in one place but move from one area to another to earn their living. In many parts of India we can see nomadic pastoralists on the move with their herds of goats and sheep, or camels and cattle. Have you ever wondered where they are coming from and where they are headed? Do you know how they live and earn? What their past has been?

Pastoralists rarely enter the pages of history textbooks. When you read about the economy – whether in your classes of history or economics – you learn about agriculture and industry. Sometimes you read about artisans; but rarely about pastoralists. As if their lives do not matter. As if they are figures from the past who have no place in modern society.

In this chapter you will see how pastoralism has been important in societies like India and Africa. You will read about the way colonialism impacted their lives, and how they have coped with the pressures of modern society. The chapter will first focus on India and then Africa.

Y819T1

ఆధునిక ప్రపంచంలో పశుపోషకులు

చిత్రం - 1 టూర్పు గడ్డల లోని బుగ్గాలలో మేత మేస్టున్న గొర్రెలు.

12,000 అడుగుల కంటే ఎత్తైన ఉన్నత పర్వత ప్రాంతాలలోని ప్రకృతి స్థిరమైన విశాల పచ్చిక బయల్కను బుగ్గాల్ అంటారు. శీతాకాలంలో అవి మంచుతో కప్పబడి ఉండి ఏప్రిల్ తరువాత తిరిగి చిగురిస్తాయి. ఈ సమయంలో పర్వత ప్రాంతం మొత్తం వివిధ జాతుల గడ్డి, వేర్లు మూలికలతో నిండి ఉంటుంది. బుతుపవన కాలంనాటికి ఈ పచ్చిక బయల్కన్నీ మొక్కలతో నిండిపోయి అడవి పూలుతో తిపాచీ పరిచినట్లుగా ఉంటాయి.

ఈ అధ్యాయంలో మనం సంచార పశుపోషకుల గూర్చి తెలుసుకుండాం. ఒకే ప్రాంతంలో స్థిర నివాసం ఏర్పరచుకోకుండా వారి జీవనోపాధి కొరకు ఒక ప్రాంతం నుంచి మరొక ప్రాంతానికి తిరుగుతూ ఉండేవారిని సంచార జాతులు అంటారు. భారతదేశంలోని చాలా ప్రాంతాలలో మనం ఇటువంటి సంచార జాతులను గమనించవచ్చు. వారు మేకలు, గొర్రెలు, ఒంటెలు, ఇతర పశువుల మందలను వెంట తోలుకుని పోతూ ఉంటారు. వారు ఎక్కుడినుండి వచ్చారు లేదా ఎక్కుడికి వెళ్తా ఉంటారు అనే విషయాలు మీకెప్పుడూ అశ్చర్యంగా అనిపించలేదా? మీకు వారు ఎలా జీవిస్తారు, వారు అదాయం ఎలా పొందుతారు అనే విషయాలు తెలుసా? వారి గతం ఏమై ఉంటుంది?

పశుపోషకులు చరిత్ర పుటలలోనికి ఎక్కడం చాలా అరుదు. మీరు మీ తరగతులలో చరిత్ర లేదా అర్థశాస్త్రాలలో ఆర్థిక వ్యవస్థలను గూర్చి చదివినప్పుడు వ్యవసాయం, పరిశ్రమల గూర్చి చదువుతారు. మరికొన్నిసార్లు చేతివృత్తుల వారిని గూర్చి చదువుతారు. కానీ పశుపోషకుల గురించి చదవడం అరుదు ఎందుకంటే వారు గతానికి చెందిన వారని ఆధునిక సమాజంలో వారికి స్థానం లేదని అనుకుంటారు.

ఈ అధ్యాయంలో మీరు భారతదేశం, ఆఫ్రికా దేశాల సమాజాలలో పశుపోషణకు గల ప్రాముఖ్యతను తెలుసుకుంటారు. వలస పాలన వారి జీవితాలను ఏ విధంగా ప్రభావితం చేసింది, వారు ఆధునిక సమాజపు ఒత్తిడిని ఏ విధంగా తట్టుకున్నారు అనే విషయాలను మీరు ఈ అధ్యాయంలో చదువుతారు. మొదటగా భారతదేశం, తరువాత ఆఫ్రికాల గురించి ఈ అధ్యాయం తెలియజేస్తుంది.

1 Pastoral Nomads and their Movements

1.1 In the Mountains

Even today the Gujjar Bakarwals of Jammu and Kashmir are great herders of goat and sheep. Many of them migrated to this region in the nineteenth century in search of pastures for their animals. Gradually, over the decades, they established themselves in the area, and moved annually between their summer and winter grazing grounds. In winter, when the high mountains were covered with snow, they lived with their herds in the low hills of the Siwalik range. The dry scrub forests here provided pasture for their herds. By the end of April they began their northern march for their summer grazing grounds. Several households came together for this journey, forming what is known as a *kafila*. They crossed the Pir Panjal passes and entered the valley of Kashmir. With the onset of summer, the snow melted and the mountainsides were lush green. The variety of grasses that sprouted provided rich nutritious forage for the animal herds. By end September the Bakarwals were on the move again, this time on their downward journey, back to their winter base. When the high mountains were covered with snow, the herds were grazed in the low hills.

In a different area of the mountains, the Gaddi shepherds of Himachal Pradesh had a similar cycle of seasonal movement. They too spent their winter in the low hills of Siwalik range, grazing their flocks in scrub forests. By April they moved north and spent the summer in Lahul and Spiti. When the snow melted and the high passes were clear, many of them moved on to higher mountain meadows. By September they began their return movement. On the way

Source A

Writing in the 1850s, G.C. Barnes gave the following description of the Gujjars of Kangra:

'In the hills the Gujjars are exclusively a pastoral tribe – they cultivate scarcely at all. The Gaddis keep flocks of sheep and goats and the Gujjars, wealth consists of buffaloes. These people live in the skirts of the forests, and maintain their existence exclusively by the sale of the milk, ghee, and other produce of their herds. The men graze the cattle, and frequently lie out for weeks in the woods tending their herds. The women repair to the markets every morning with baskets on their heads, with little earthen pots filled with milk, butter-milk and ghee, each of these pots containing the proportion required for a day's meal. During the hot weather the Gujjars usually drive their herds to the upper range, where the buffaloes rejoice in the rich grass which the rains bring forth and at the same time attain condition from the temperate climate and the immunity from venomous flies that torment their existence in the plains.'

From: G.C. Barnes, *Settlement Report of Kangra, 1850-55*.

Fig.2 – A Gujjar Mandap on the high mountains in central Garhwal.

The Gujjar cattle herders live in these mandaps made of ringal – a hill bamboo – and grass from the Bugyal. A mandap was also a work place. Here the Gujjar used to make ghee which they took down for sale. In recent years they have begun to transport the milk directly in buses and trucks. These mandaps are at about 10,000 to 11,000 feet. Buffaloes cannot climb any higher.

1 సంచార పశుపోషకులు, వారి కదలికలు

1.1 పర్వత ప్రాంతాలలో

ఈనాటికి కూడా జమ్యా కాశ్మీర్ కు చెందిన గుజ్జర్ బకర్ఫ్యూల్లు మేకలు, గొర్రెలను పెంచడంలో సిద్ధహస్తులు. వీరిలో చాలామంది 19వ శతాబ్దింలోనే వారి పశువుల కొరకు పచ్చిక బయళ్లను వెతుక్కుంటూ ఈ ప్రాంతానికి పలన వచ్చారు. క్రమంగా కొన్ని దశాబ్దాలుగా వారు ఈ ప్రాంతంలో స్థిరపడి ప్రతీ సంవత్సరం వేసవి, శీతాకాలాల్లో మేత భూముల కొరకు ప్రాంతాలు మారుతూ ఉంటారు. శీతాకాలంలో ఎత్తైన పర్వత ప్రాంతాలు మంచుతో కప్పబడి ఉన్నప్పుడు వారు వారి పశువుల మందలతో దిగువ శివాలిక్ శ్రేణులలో జీవనం సాగించేవారు. అక్కడ ఉండే శుష్మ ఆడవులు వారి పశువులకు పచ్చికను అందించేవి. ఏప్రిల్ నెల ముగినే సమయానికి వారు తిరిగి ఉత్తర దిశగా ప్రయాణించి వారి వేసవి విడిదికి చేరేవారు. అనేక కుటుంబాలు సమూహంగా ఏర్పడి కపిల అనే పేరుతో వీరు వీరి ప్రయాణాన్ని సాగించేవారు. వారు పిర్ పంజాల్ కనుమలను దాటుకుని కాశ్మీరు లోయలోనికి ప్రవేశించేవారు. వేసవి మొదలయ్యే సమయానికి మంచు కరిగి మైదానాలన్నీ పచ్చికతో పచ్చగా తయారయ్యేవి. వివిధ జాతులకు చెందిన మొలకల పలన పశువులకు మంచి పోషకాలు అందేవి. సెప్పెంబర్ నెల ముగినేసరికి బకర్ఫ్యూల్లు తిరిగి దిగువకు వారి శీతాకాలపు విడిదికి ప్రయాణమయ్యేవారు. ఉన్నత పర్వతప్రాంతాలు మంచుతో నిండి ఉన్నప్పుడు పశువుల మందలను దిగువనున్న కొండలలో మేపేవారు.

ఇతర పర్వత ప్రాంతాలలో ఉండే ‘గడ్డి’ పశుపోషకులు హిమాచల్ ప్రదేశ్‌కు చెందినవారు. వారు ఇదే విధమైన బుతుమార్పులను అనుసరించి సంచరించేవారు. వారు కూడా శీతాకాలంలో దిగువ శివాలిక్ కొండలకు వచ్చి, అక్కడి పొదలతో కూడిన అటవీ ప్రాంతాలలో పశుపోషణ చేసేవారు. ఏప్రిల్ నెల వచ్చేసరికి ఉత్తరానికి వెళ్లి లాహూర్ మరియు స్పృతి ప్రాంతాలలో వేసవిని గడిపేవారు. మంచు కరిగి దారులన్నీ ప్రస్నటమైనప్పుడు వీరిలో చాలామంది ఉన్నత పర్వతాలలోని మైదానాలకు చేరుకునేవారు. సెప్పెంబర్ మాసం మొదలయ్యేసరికి వారు తిరుగు ప్రయాణమయ్యేవారు. దారి మధ్యలో

మూలం A

జి.సి.బార్నెస్ కాంగ్రాకు చెందిన గుజ్జర్ తెగ గురించి 1850 లలో ఈ క్రింది విధంగా వివరించారు.

పర్వత ప్రాంతాలలో గుజ్జర్లు అనేవారు ప్రత్యేకంగా పశుపోషక తెగు చెందినవారు. వీరిలో చాలా తక్కువ మంది వ్యవసాయం చేస్తారు. ‘గడ్డి’ తెగు చెందిన పశుపోషకులు ఎక్కువగా మేకలు, గొర్రెల మందలను కలిగి ఉంటే, గుజ్జర్ల సంపద అంతా గేదెల రూపంలో ఉంటుంది. వీరు ఆడవుల అంచులలో నిషిస్తూ పాలు నెఱ్య, ఇతర పశువుల ఉత్సత్తులు అమృదం ద్వారా వారి జీవనాన్ని సాగించేవారు. మగవారు పశువుల మందలను ఆడవులకు తీసుకుని వెళ్లి మేవుతూ వాటి సంరక్షణలో వారాల తరబడి ఇంటికి దూరంగా ఉండేవారు. ఆడవారు పాలు, మజ్జిగ, నెఱ్య చిన్న చిన్న కుండలలో నిపుణులైన గంపలో తలకెత్తుకుని సంతలకు బయలుదేరేవారు. ఈ చిన్న కుండలలోని వస్తువులు సాధారణంగా ఒకరోజు భోజనానికి సరివడగా ఉండేవి. వేడి ఎక్కువగా ఉండే సమయాలలో గుజ్జర్లు సాధారణంగా ఉన్నత ప్రాంతాలకు తరలిపోయేవారు. అక్కడ వారి గేదెలు పచ్చని పచ్చికను తిని ఆనందిస్తూ వేడిమి బాధ నుంచి దిగువ మైదానాలలో వాటిని కుట్టి వేడించే విష కీటకాల బారి నుంచి రక్షణ పొందుతూ ఉండేవి.

జి.సి.బార్నెస్ సెటీల్ మెంట్ రిపోర్ట్ ఆఫ్ కాంగ్రా 1850-55 నుండి

పటం-2 : మధ్య గుర్జార్ లోని ఉన్నత పర్వతాలలో ఉన్న గుజ్జర్ మందపము.

రింగల్ అనే ఆడవి జాతి వెదురు, బుగ్గాల్లోని గడ్డితో నిర్మించబడిన ఈ మందపాలలో గుజ్జర్ పశుపోషకులు నివసించేవారు. ఇది ఒక పని ప్రదేశం కూడా. అక్కడ వీరు నేతిని తయారు చేసి కిందికి తీసుకువెళ్లి అవ్యేహారు. ఈ మధ్య కాలంలో వీరు పాలను బస్సులు, ట్రుక్కులలో రవాణా చేయడం మొదలుపెట్టారు. ఈ మందపాలు 10,000 నుండి 11,000 అడుగుల ఎత్తులో ఉండేవి. గేదెలు అంతకంటే ఎక్కువ ఎత్తుకు ఎక్కులేవు.

Fig.3 – Gaddis waiting for shearing to begin. Uhl valley near Palampur in Himachal Pradesh.

they stopped once again in the villages of Lahul and Spiti, reaping their summer harvest and sowing their winter crop. Then they descended with their flock to their winter grazing ground on the Siwalik hills. Next April, once again, they began their march with their goats and sheep, to the summer meadows.

Further to the east, in Garhwal and Kumaon, the Gujjar cattle herders came down to the dry forests of the **bhabar** in the winter, and went up to the high meadows – the **bugyals** – in summer. Many of them were originally from Jammu and came to the UP hills in the nineteenth century in search of good pastures.

This pattern of cyclical movement between summer and winter pastures was typical of many pastoral communities of the Himalayas, including the Bhotiyas, Sherpas and Kinnauris. All of them had to adjust to seasonal changes and make effective use of available pastures in different places. When the pasture was exhausted or unusable in one place they moved their herds and flock to new areas. This continuous movement also allowed the pastures to recover; it prevented their overuse.

New words

Bhabar – A dry forested area below the foothills of Garhwal and Kumaon

Bugyal – Vast meadows in the high mountains

Fig.4 – Gaddi sheep being sheared.

By September the Gaddi shepherds come down from the high meadows (Dhars). On the way down they halt for a while to have their sheep sheared. The sheep are bathed and cleaned before the wool is cut.

పటం 3 : ఊలు కత్తిరించడానికి సిద్ధంగా ఉన్న 'గడ్డి' పశుపోషకులు హిమాచల్ ప్రదేశ్ లోని పొలంపూర్ దగ్గరగా ఉన్న ఊల్ లోయ.

వారు మరొకసారి లాహుల్ మరియు స్వితి గ్రామాలలో ఆగి వారి వేసవి పంటను కోసుకొని శీతాకాలపు పంట కొరకు విత్తనాలను నాటేవారు. తరువాత వారు దిగువున శిఖాలిక్ కొండలలోని వారి శీతాకాలపు మేత భూములకు వారి మందలతో సహా వెళ్లిపోయేవారు. మరల ఏటిల్ సమయానికి మేకలు, గొర్రెలతో వారి వేసవి మైదానాలకు వెళ్లేవారు.

ఇంకా తూర్పుకు పోయేకొలది, అనగా గడ్డాల్, కుమయూన్ ప్రాంతాలలో గుజ్జర్ తెగవారు శీతాకాలంలో భాబర్ అనబడే శుష్క అటవీ ప్రాంతాలకు, వేసవిలో బుగ్గాల్లు అనబడే ఉన్నత మైదానాలకు తరలి వెళ్లేవారు. వీరిలో చాలామంది నిజానికి జమ్ము ప్రాంతానికి చెందినవారు, కానీ 19వ శతాబ్దింలో పచ్చిక బయళ్లను వెతుక్కుంటూ ఉత్తరప్రదేశ్ లోని కొండ ప్రాంతాలకు వచ్చేశారు.

ఈ విధంగా వేసవి, శీతాకాలాల గడ్డి భూముల మధ్యలో సాగే చక్క త్రఫుణం హిమాలయాల్లో చాలా పశుపోషక వర్గాలలో సర్వసాధారణం. వీరిలో భోటియాలు, పెర్మాలు మరియు కిన్నారిలు కూడా ఉన్నారు. వారంతా కూడా బుతుమార్పులకు అనుగుణంగా సర్దుబాట్లు చేసుకుంటూ అందుబాటులో ఉన్న పచ్చిక బయళ్లను పూర్తిస్థాయిలో వినియోగించుకునేవారు. ఒక ప్రాంతంలోని పచ్చిక పూర్తిగా అయిపోయి ఇక ఉపయోగంలో లేని సమయాలలో వారు ఆ ప్రాంతాన్ని వదిలి వారి పశువుల మందలతో సహా ఇతర ప్రాంతాలకు తరలిపోయేవారు. ఇలా నిరంతరం కదలికలు జరుగుతూ ఉండటం వలన పచ్చిక తిరిగి పెరగడానికి, భూములు అతి వినియోగం నుంచి కాపాడబడడానికి వీలు కలుగుతుంది.

కొత్త పదాలు:

భాబర్: గడ్డాల్ మరియు కుమయూన్ పర్వత ప్రాంతాల క్రింద నున్న శుష్క అటవీ ప్రాంతాలు.
బుగ్గాల్: ఉన్నత పర్వత ప్రాంతాల మధ్య నున్న విశాల మైదానాలు.

పటం 4: గడ్డలు గొర్రెల ఊలును కత్తిరించడం

సెప్పెంబర్ మాసంలో గడ్డీ జాతి పశుపోషకులు ఉన్నత మైదానాల (ధార్మ) నుండి క్రిందికి వస్తారు. ప్రయాణం మధ్యలో వారు గొర్రెల నుండి ఊలు కత్తిరించడం కోసం బసచేస్తారు. ఊలు కత్తిరించే ముందు గొర్రెలకు స్నానం చేయించి పుట్టం చేస్తారు.

1.2 On the Plateaus, Plains and Deserts

Not all pastoralists operated in the mountains. They were also to be found in the plateaus, plains and deserts of India.

Dhangars were an important pastoral community of Maharashtra. In the early twentieth century their population in this region was estimated to be 467,000. Most of them were shepherds, some were blanket weavers, and still others were buffalo herders. The Dhangar shepherds stayed in the central plateau of Maharashtra during the monsoon. This was a semi-arid region with low rainfall and poor soil. It was covered with thorny scrub. Nothing but dry crops like *bajra* could be sown here. In the monsoon this tract became a vast grazing ground for the Dhangar flocks. By October the Dhangars harvested their *bajra* and started on their move west. After a march of about a month they reached the Konkan. This was a flourishing agricultural tract with high rainfall and rich soil. Here the shepherds were welcomed by Konkani peasants. After the *kharif* harvest was cut at this

Fig.5 – Raika camels grazing on the Thar desert in western Rajasthan.

Only camels can survive on the dry and thorny bushes that can be found here; but to get enough feed they have to graze over a very extensive area.

time, the fields had to be fertilised and made ready for the *rabi* harvest. Dhangar flocks manured the fields and fed on the **stubble**. The Konkani peasants also gave supplies of rice which the shepherds took back to the plateau where grain was scarce. With the onset of the monsoon the Dhangars left the Konkan and the coastal areas with their flocks and returned to their settlements on the dry plateau. The sheep could not tolerate the wet monsoon conditions.

New words

Kharif – The autumn crop, usually harvested between September and October

Rabi – The spring crop, usually harvested after March

Stubble – Lower ends of grain stalks left in the ground after harvesting

1.2 పీరభూములు, మైదానాలు, ఎడారులలో

పశుపోషకులందరూ పర్వతాలలోనే ఉండరు. వారు భారతదేశంలోని పీరభూములు మైదానాలు, ఎడారులలో కూడా ఉంటారు.

ధంగర్ల మహోప్పకు చెందిన ఒక ముళ్లయైన పశుపోషక సమూహం. 20వ శతాబ్దపు తొలినాళ్లలో ఈ ప్రాంతంలో వీరి జనాభా 4,67,000 అని అంచనా. వీరిలో చాలామంది గౌర్లెల కావరులు, కొద్ది మంది కంబళ్లు నేనేవారు, మరికొద్ది మంది గేదెలను పెంచే పనులలో ఉండేవారు. బుతుపవన కాలంలో ధంగర్ల మహోప్పకులోని మధ్య పీరభూముల్లో నివాసం ఉండేవారు. ఇది అంతగా సారవంతం కాని నేలలు, తక్కువ వర్షపొతు కలిగిన అర్థశుష్ఠు ప్రాంతం. ముళ్లపొదలతో నిండి ఉండేది. జొన్న వంటి శుష్ఠు ప్రాంతపు పంటలు మాత్రమే ఇక్కడ విత్తేవారు. బుతుపవన కాలంలో ఈ ప్రాంతమంతా ధంగర్ల పశువులకు కావలసిన పచ్చికతో నిండిపోయేది. అక్షోబర్ నెల కల్లా వీరు పండిన జొన్న పంటను కోసుకొని పశ్చిమ ప్రాంతాలకు ప్రయాణం అయ్యేవారు. సుమారు ఒక నెల రోజుల ప్రయాణం తరువాత వీరు కొంకణ్ ప్రాంతాలను చేరేవారు. ఇది సారవంతమైన మృత్తికలు, మంచి వర్షపొతు కలిగి వ్యవసాయానికి చాలా అనుకూలమైన ప్రాంతం. ఇక్కడ ఈ గౌర్లెల కావరులను కొంకణ్ ప్రాంతపు

రైతులు స్వాగతించేవారు. ఆ సమయానికి ఖరీఫ్ పంట కోతలు ముగిసి, భూములన్నీ ఎరువులు వేయబడి రబీ పంట కొరకు సిద్ధం చేయబడి ఉండేవి. ధంగర్ల పశువులు పొలంలో కోత కోయగా మిగిలిన మొదళ్లను తిని వాటి మలమూత్రాలతో భూమికి పోషణాను ఇచ్చేవి. కొంకణ్ రైతులు ఈ గౌర్లెల కావరులకు బియ్యాన్ని కూడా ఇచ్చేవారు. ఈ గింజలను ధంగర్ల ధాన్యం కొరత ఉండే పీరభూములకు వారి వెంట తీసుకుని వెళ్లేవారు. బుతుపవన కాలం మొదలయ్యే సమయానికి ధంగర్ల కొంకణ్ కోస్తా తీరాలను వదిలి వారి మందలతో సహా శుష్ఠు పీరభూములలోని వారి నివాసాలకు తరలిపోయేవారు. వీరి గౌర్లెలు చిత్తడిగా ఉండే బుతుపవన పరిస్థితులను తట్టుకోలేకపోయేవి.

పటం ఈ: పట్టిమ రాజస్థాన్ లోని భార్ ఎదారిలో మేతమేఘ్నార్థికా ఒంటలు కేవలం ఒంటెలు మాత్రమే ఈ ప్రాంతంలో ఉండే శుష్ఠు ముళ్ల పొదలతో కూడిన వాతావరణాన్ని తట్టుకోగలవు. కానీ తగినంతాగా రంకొరకు అవి చాలా విశాల ప్రాంతాలలో మేతను మేయవలసి ఉంటుంది.

కొత్త పదాలు

ఖరీఫ్ : వర్షాకాలపు పంట, సాధారణంగా సెష్టంబరు, అక్షోబర్ నెలల మధ్య కోతకు వస్తుంది.

రబీ : వసంత కాలపు పంట, సాధారణంగా మార్చి నెల తరువాత కోతకు వస్తుంది.

మొదళ్ల - పంట కోతలు పూర్తయిన తర్వాత నేలపై మిగిలిన మొక్కలు మొదళ్ల.

In Karnataka and Andhra Pradesh, again, the dry central plateau was covered with stone and grass, inhabited by cattle, goat and sheep herders. The Gollas herded cattle. The Kurumas and Kurubas reared sheep and goats and sold woven blankets. They lived near the woods, cultivated small patches of land, engaged in a variety of petty trades and took care of their herds. Unlike the mountain pastoralists, it was not the cold and the snow that defined the seasonal rhythms of their movement: rather it was the alternation of the monsoon and dry season. In the dry season they moved to the coastal tracts, and left when the rains came. Only buffaloes liked the swampy, wet conditions of the coastal areas during the monsoon months. Other herds had to be shifted to the dry plateau at this time.

Banjaras were yet another well-known group of graziers. They were to be found in the villages of Uttar Pradesh, Punjab, Rajasthan, Madhya Pradesh and Maharashtra. In search of good pastureland for their cattle, they moved over long distances, selling plough cattle and other goods to villagers in exchange for grain and fodder.

Source B

The accounts of many travellers tell us about the life of pastoral groups. In the early nineteenth century, Buchanan visited the Gollas during his travel through Mysore. He wrote:

'Their families live in small villages near the skirt of the woods, where they cultivate a little ground, and keep some of their cattle, selling in the towns the produce of the dairy. Their families are very numerous, seven to eight young men in each being common. Two or three of these attend the flocks in the woods, while the remainder cultivate their fields, and supply the towns with firewood, and with straw for thatch.'

From: Francis Hamilton Buchanan, *A Journey from Madras through the Countries of Mysore, Canara and Malabar* (London, 1807).

In the deserts of Rajasthan lived the Raikas. The rainfall in the region was meagre and uncertain. On cultivated land, harvests fluctuated every year. Over vast stretches no crop could be grown. So the Raikas combined cultivation with pastoralism. During the monsoons, the Raikas of Barmer, Jaisalmer, Jodhpur and Bikaner stayed in their home villages, where pasture was available. By October, when these grazing grounds were dry and exhausted, they moved out in search of other pasture and water, and returned again during the next monsoon. One group of Raikas – known as the Maru (desert) Raikas – herded camels and another group reared sheep and goat.

Activity

Read Sources A and B.

- Write briefly about what they tell you about the nature of the work undertaken by men and women in pastoral households.
- Why do you think pastoral groups often live on the edges of forests?

Fig.6 – A camel herder in his settlement.
This is on the Thar desert near Jaisalmer in Rajasthan. The camel herders of the region are Maru (desert) Raikas, and their settlement is called a dhandi.

కర్ణాటక, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లలోని శుష్మ మధ్య పీరభాములు రాళ్లు, గడ్డితో నిండి ఉండి పశువులు, మేకలు, గొర్రెల కాపరులకు నివాసాలుగా ఉండేవి. గొల్లలు పశువుల కాపరులు, కురుమలు, కురుబలు గొర్రెలు మరియు మేకలను కాస్తూ ఊలు కంబళ్లు నేసి అమ్మేవారు. వారు అడవులకు దగ్గరగా నివసిస్తూ చిన్న చిన్న భూభాగాలలో వ్యవసాయం చేస్తూ, వివిధ రకాల వ్యాపారాలు చేస్తూ వారి పశువుల మందలను సంరక్షించుకొంటూ ఉండేవారు. పర్వత ప్రాంతాల పశుపోషకుల వలే వీరి సంచారాన్ని చలి, మంచ నిర్దేశించేవి కావు. వీరి కదలికలన్నీ వర్షాకాలం, వేసవి కాలాలు ఎక్కువగా ప్రభావితం చేసేవి. వేసవిలో శుష్మ సమయాలలో వీరు కోస్తా ప్రాంతాలకు వెళ్లి వర్షాలు మొదలవగానే ఆ ప్రాంతాలను వదిలి వెనక్కి పోయేవారు. బుతుపవన కాలంలో కోస్తా ప్రాంతంలో ఏర్పడే తడిగా ఉండే చిత్తది నేలలను గేదలు మాత్రమే ఇష్టపడేవి. ఈ సమయంలో మిగిలిన పశువులన్నీటినీ పొడిగా ఉండే పీరభామి ప్రాంతాలకు తరలించేవారు.

బంజారాలు మరొక ప్రసిద్ధి చెందిన పశుపోషక సమూహం. వీరు ఉత్తరప్రదేశ్, పంజాబ్, రాజస్థాన్, మధ్యప్రదేశ్, మహారాష్ట్రలకు చెందిన గ్రామ ప్రాంతాలలో నివసించేవారు. వారి పశువుల మందలకు మంచి పచ్చికను వెతుక్కుంటూ వారు చాలా దూరాలు ప్రయాణించేవారు. వారు దుక్కి దున్నే పశువులు, ఇతర పశువులను అమ్మి గ్రామస్తుల నుంచి ధాన్యం, పశువుల మేత తీసుకునేవారు.

మూలం B

అనేకమంది యాత్రికుల కథనాలు మనకు పశుపోషకుల జీవితాలను గురించి తెలియజేస్తాయి. 19వ శతాబ్దపు తొలివాళ్లలో బుతుపన్ తన వైసూరు ప్రయాణంలో గొల్లలను కలిశాడు. ఆయన క్రింది విధంగా రాశారు.

వారి కుటుంబాలు అడవులకు దగ్గరగా ఉండే చిన్న చిన్న గ్రామాలలో నివసిస్తాయి. వారు అక్కడే కొడ్డిపాటి భూమిలో వ్యవసాయం చేస్తూ పాల ఉత్పత్తులను దగ్గరలోని పట్టణాలలో విక్రయిస్తుండేవారు. వారివి పెద్ద కుటుంబాలు. ఒక కుటుంబంలో ఏడు నుంచి ఎనిమిది మంది యువకులు ఉండటం సర్వసాధారణం. వారిలో ఇద్దరూ లేక ముగ్గురు పశువుల మందలను అడవులకు మేతకు తీసుకుని వెళ్లే మిగిలిన వారు వ్యవసాయం చేయడం, దగ్గరలోని పట్టణాలకు వంటచెరకు ఇంటి కప్పులపై పరిచే ఎండు గడ్డిని తీసుకొని వెళ్లడం వంటి పనులు చేసేవారు.

(ప్రాస్టిన్ హిమల్స్, బుతుపన్, ఎ జర్నీ ప్రమ్ ముద్రాన్ త్రూ ది కంట్రీన్ ఆఫ్ వైసూర్, కెనరా అండ్ మలబార్ (లండన్, 1807) నుండి.

కృత్యం

మూలం A, B లను చదవండి.

- పశుపోషక కుటుంబాలలో ట్రై, పురుషులు చేసే పనులను గూర్చి వారు ఏమీ తెలియజేస్తున్నారో క్లప్పంగా రాయండి.
- పశుపోషకులు ఎక్కువగా అడవుల శివారు ప్రాంతాలలో నివసించడానికి కారణం ఏమిటని నీవు భావిస్తున్నావు?

పటం 6 : తన ఆవాస ప్రాంతాలలో ఒక ఒంటలను కానే వ్యక్తి ఇది రాజస్థాన్ లోని జై సల్కీర్, దగ్గరగా ఉన్న ధార్ ఎడారి (ప్రాంతం). ఈ ప్రాంతంలో ఒంటల కాపరులను మరు (ఎడారి) రైకాలు అంటారు. మరియు వారి ఆవాసాలను ధండి అంటారు.

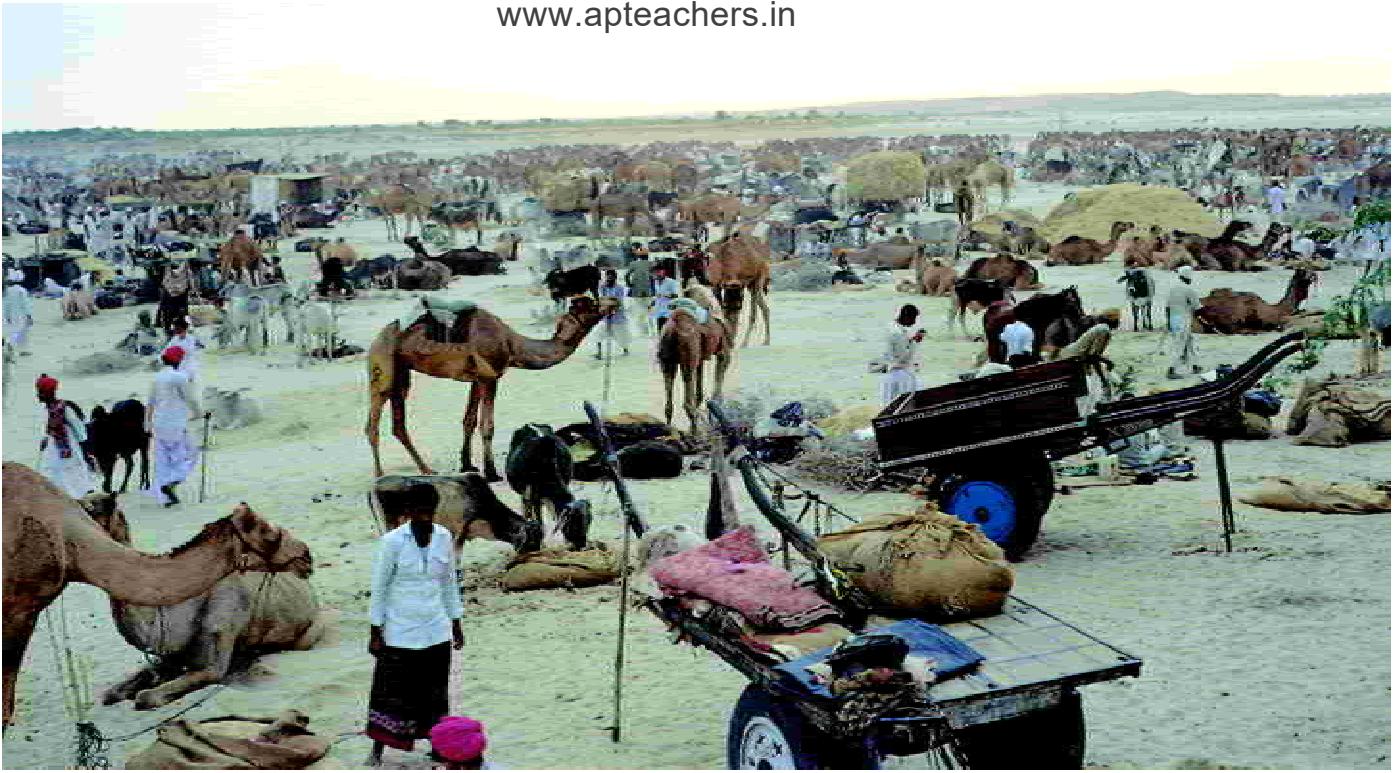

Fig. 7 – A camel fair at Balotra in western Rajasthan. Camel herders come to the fair to sell and buy camels. The Maru Raikas also display their expertise in training their camels. Horses from Gujarat are also brought for sale at this fair.

So we see that the life of these pastoral groups was sustained by a careful consideration of a host of factors. They had to judge how long the herds could stay in one area, and know where they could find water and pasture. They needed to calculate the timing of their movements, and ensure that they could move through different territories. They had to set up a relationship with farmers on the way, so that the herds could graze in harvested fields and manure the soil. They combined a range of different activities – cultivation, trade, and herding – to make their living.

How did the life of pastoralists change under colonial rule?

Fig.8 – A camel fair at Pushkar.

పటం 7: పశ్చిమ రాజస్థాన్‌లోని భారతీయ ప్రాంతపు ఒంటల సంత. ఒంటలను పెంచేవారు ఒంటలను అమృదానికి కొనడానికి ఇక్కడికి వస్తారు. మరు దైకాలు ఒంటలకు శీక్షణ ఇవ్వడంలో వారికి ఉన్న నైపుణ్యాన్ని ఇక్కడ ప్రదర్శిస్తారు. గుజరాత్ నుంచి గుర్రాలను కూడా ఈ ప్రాంతానికి అమృదానికి తీసుకుని వస్తారు.

పశుపోషకుల సమూహాల మనగడ వివిధ రకాల అంశాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని కొనసాగిందని మనం గమనిస్తాము. వారు వారి పశువుల మందలు ఏ ప్రాంతంలో ఎంతకాలం నిలిచి ఉండాలి, ఏ ప్రాంతాలలో పచ్చిక, నీరు లభ్యమవుతాయి అనే విషయాలు ఖచ్చితంగా తెలుసుకోవాలి. వారు వారి ప్రయాణ సమయాలను సరిగా అంచనా వేసుకోగలగాలి. అలాగే వారు ప్రయాణించే భూభాగాలను నిర్ధారించుకోవాలి. ప్రయాణ మార్గంలో తారసిల్లే దైతులతో సత్సంబంధాలు కలిగి ఉండాలి. అప్పుడే వారి వారి పశువులను కోతలు ముగిసిన పొలూలలో మేవడానికి, నేలను సారవంతం చేయడానికి అవకాశం లభిస్తుంది. వారు వారి జీవనం సాగించడానికి వ్యవసాయం, పశుపోషణ, వ్యాపారం వంటి వివిధ కృత్యాలను ఏకకాలంలో నిర్మిస్తుంటారు.

వలన పాలనలో పశుపోషకుల జీవితం ఏ విధంగా మారింది?

పటం 8 : పుష్కర్ లోని ఒక ఒంటల సంత

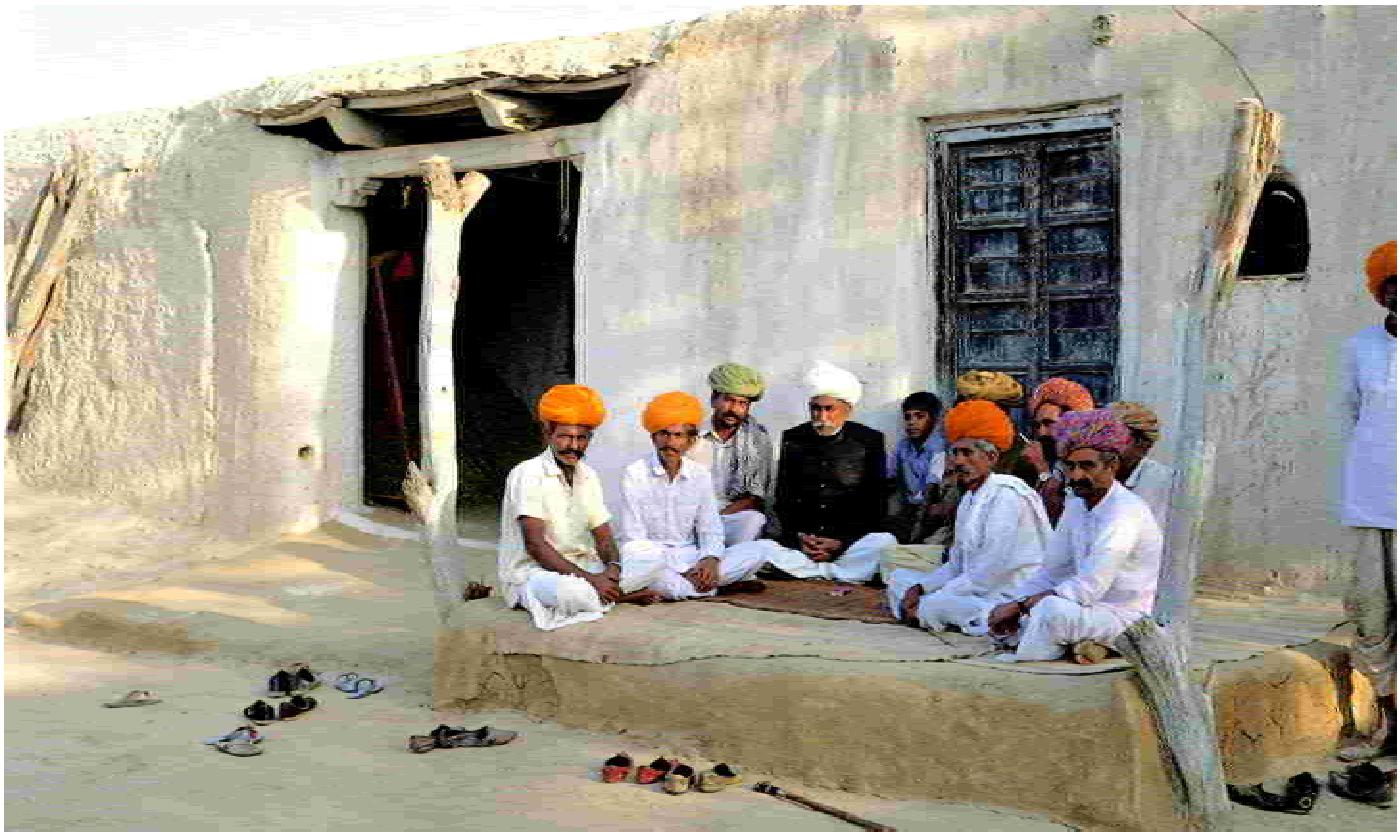
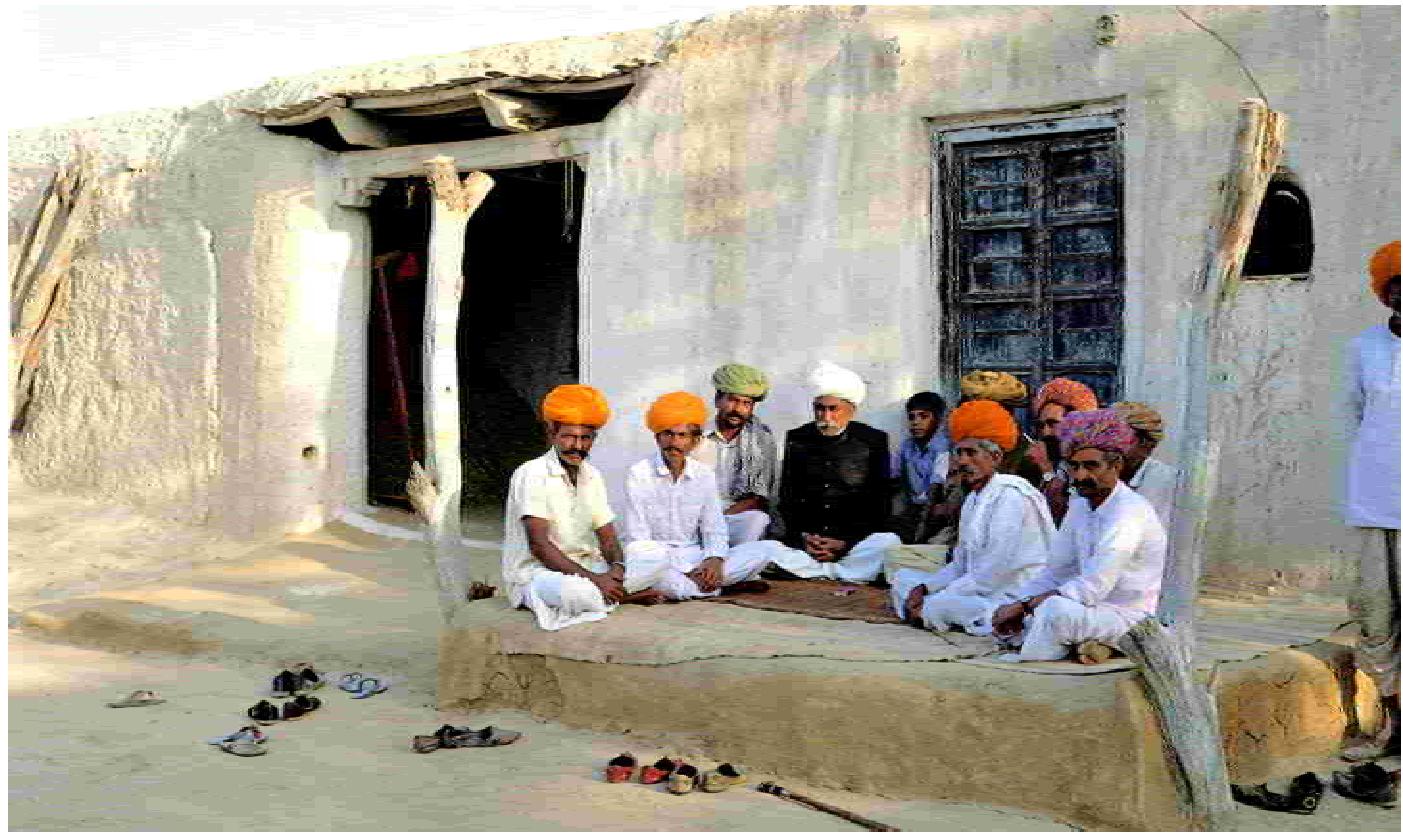

Fig. 9 – A Maru Raika genealogist with a group of Raikas.

The genealogist recounts the history of the community. Such oral traditions give pastoral groups their own sense of identity. These oral traditions can tell us about how a group looks at its own past.

Fig. 10 – Maldhari herders moving in search of pastures. Their villages are in the Rann of Kutch.

పటం 9: రైకా సమూహంతో మరురైకా వంశవరితను తెలియజేయు వ్యక్తి

ఇటువంటి మాధిక సంప్రదాయాలు, పశుపోషకులకు వారి సమూహం యొక్క గుర్తింపును తెలియజేస్తాయి. ఈ మాధిక సంప్రదాయాలు ఒక సమూహం గతంలో ఎలా ఉండేదో మనకు తెలియజేస్తుంది.

పటం 10: ముల్లారి పశుపోషకులు పచ్చిక బయళ్ళను వెతుకుతూ వెళ్డడం. వారి గ్రామాలు రాణ్ ఆఫ్ కార్ ప్రొంతంలో ఉన్నాయి.

2 Colonial Rule and Pastoral Life

Under colonial rule, the life of pastoralists changed dramatically. Their grazing grounds shrank, their movements were regulated, and the revenue they had to pay increased. Their agricultural stock declined and their trades and crafts were adversely affected. How?

First, the colonial state wanted to transform all grazing lands into cultivated farms. Land revenue was one of the main sources of its finance. By expanding cultivation it could increase its revenue collection. It could at the same time produce more jute, cotton, wheat and other agricultural produce that were required in England. To colonial officials all uncultivated land appeared to be unproductive: it produced neither revenue nor agricultural produce. It was seen as 'waste land' that needed to be brought under cultivation. From the mid-nineteenth century, Waste Land Rules were enacted in various parts of the country. By these Rules uncultivated lands were taken over and given to select individuals. These individuals were granted various concessions and encouraged to settle these lands. Some of them were made headmen of villages in the newly cleared areas. In most areas the lands taken over were actually grazing tracts used regularly by pastoralists. So expansion of cultivation inevitably meant the decline of pastures and a problem for pastoralists.

Second, by the mid-nineteenth century, various Forest Acts were also being enacted in the different provinces. Through these Acts some forests which produced commercially valuable timber like *deodar* or *sal* were declared 'Reserved'. No pastoralist was allowed access to these forests. Other forests were classified as 'Protected'. In these, some **customary** grazing rights of pastoralists were granted but their movements were severely restricted. The colonial officials believed that grazing destroyed the saplings and young shoots of trees that germinated on the forest floor. The herds trampled over the saplings and munched away the shoots. This prevented new trees from growing.

These Forest Acts changed the lives of pastoralists. They were now prevented from entering many forests that had earlier provided valuable forage for their cattle. Even in the areas they were allowed entry, their movements were regulated. They needed a permit for entry. The timing of their entry and departure was specified, and the number of days they could spend in the forest was limited. Pastoralists could no longer remain in an area even if forage was available, the grass was succulent

Source C

H.S. Gibson, the Deputy Conservator of Forests, Darjeeling, wrote in 1913:

'... forest which is used for grazing cannot be used for any other purpose and is unable to yield timber and fuel, which are the main legitimate forest produce ...'

Activity

Write a comment on the closure of the forests to grazing from the standpoint of:

- a forester
- a pastoralist

New words

Customary rights – Rights that people are used to by custom and tradition

2 పలన పాలన, పశుపోషకుల జీవితం

పలన పాలనలో పశుపోషకుల జీవితం దారుణంగా మారిపోయింది. వారి పశువుల మేత మైదానాలు తరిగిపోయాయి. వారి కడలికలపై ఆంక్షలు విధించారు. వారు చెల్లించవలసిన పస్సులు పెరిగాయి. వారి వ్యవసాయ నిలువలు తగిపోయాయి, మరియు వారి వ్యాపారాలు, హస్తకళలు దారుణంగా దెబ్బతిన్నాయి. ఎలా?

పలన రాజ్యం మొదటిగా పచ్చిక బయక్కన్నిటినీ వ్యవసాయ భూమిగా మార్చాలనుకుంది. భూమి శిశ్చ వారి ముఖ్య ఆదాయ వనరు. వ్యవసాయాన్ని అభివృద్ధి చేయటం ద్వారా ఆదాయాన్ని పెంచుకోవచ్చు. అదే సమయంలో వారు ఇంగ్లాండుకు అవసరమైన జనపనార, ప్రతి, గోధుమ వంటి వ్యవసాయ ఉత్పత్తులను అధికంగా పండించవచ్చు. పలనరాజ్యపు అధికారుల దృష్టిలో వ్యవసాయం చేయని భూమి అంతా పనికిరాని భూమియే. దాని నుంచి ఏ విధమైన ఆదాయం కానీ వ్యవసాయ ఉత్పత్తులు కానీ రావు. అటువంటి పనికిరాని భూమిని తప్పనిసరిగా సాగు క్రిందకు తీసుకురాబలసి ఉంది. 19వ శతాబ్దపు మధ్యకాలం నుంచి బంజరు భూమి నియమాలు దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలలో అమలులోనికి వచ్చాయి. ఈ నియమాల ప్రకారం సాగులో లేని భూములన్నీ స్వాధీన పరచుకొని ప్రత్యేకంగా కొంతమంది వ్యక్తులకు ఇవ్వబడ్డాయి. వీరికి రకరకాల రాయతీలు ఇచ్చి ఈ భూములను బాగుపరచమని ప్రోత్సహించారు. వీరిలో కొంతమంది కొత్తగా ఏర్పడిన గ్రామాలలో గ్రామాధికారులుగా నియమించబడ్డారు. చాలా ప్రాంతాలలో ఇలా స్వాధీనం చేసుకోబడ్డ భూములన్నీ ఒకప్పుడు పశుపోషకుల పశువులకు మేత భూములుగా ఉపయోగపడినవే. దీని కారణంగా సాగుభూములు పెరిగి పచ్చికబయట్టు తగిపోయాయి. ఇది పశుపోషకులకు ఒక సమస్య అయ్యింది.

రెండవది, 19వ శతాబ్దం మధ్య కాలానికి వివిధ ప్రాంతాలలో అటవీ చట్టాలు అమలులోనికి తీసుకురాబడినాయి. ఈ చట్టాల పలన వాణిజ్యపరమైన విలువలగల కలపనదించే దేవదారు, సాల్ వ్యక్తాలు ఉన్న అడవులు రిజర్వు అడవులుగా ప్రకటించబడినాయి. పశుపోషకులు వీనిలోనికి అనుమతించబడలేదు. ఇతర అడవులు ‘రక్షిత అడవులగా’ పరీకరించబడినాయి. ఈ అడవులలో సాంప్రదాయకంగా పస్తున్న పశువులను మేవుకునే హక్కులు పశుపోషకులకు ఇవ్వబడినాయి. కానీ వారి కడలికలు తీవ్రంగా నియంత్రించబడినాయి. పశుపోషణ పలన ఆటవీ భూములపై కొత్తగా మొలక్కే మొక్కలు అన్నీ నాశనమౌతాయని పలన పాలనకు చెందిన ఆటవీ అధికారులు భావించారు. పశువుల మందలు ఈ లేత మొక్కలను తొక్కుకుంటూ వెళ్లడం పలన, మొక్కలను తినేయడం పలన కొత్త చెట్లు పెరగడానికి అవకాశం ఉండదు.

ఈ ఆటవీ చట్టాలు పశుపోషకుల జీవితాలను మార్చివేశాయి. ఇదివరలో వారి పశువులకు విలువైన పోషకాహం అందించిన అనేక అడవులలోనికి ఇప్పుడు వారికి ప్రవేశం లేదు. వారి ప్రవేశానికి అనుమతించిన ప్రదేశాలను నియంత్రించారు. వారికి అడవులలో ప్రవేశించడానికి అనుమతి అవసరమయ్యాడి. వారి రాకపోకల సమయాలు కూడా నిర్దేశించబడినాయి. వారు అడవులలో గడిపే రోజులకు పరిమితి విధించారు. వారి పశువులకు రుచికరమైన మేత లభిస్తున్నప్పటికీ

మూలం C

పౌ.ఎస్. గిఱ్వన్, డిప్యూటీ కన్సర్వేటర్ ఆఫ్ పారెస్, డార్టిలింగ్ 1913 లో క్రింది విధంగా రాశారు.

‘... పశువుల మేతకు ఉపయోగపడే అడవులు ఏ ఇతర పసులకు ఉపయోగపడవు. కలప, ఇంధనం వంటి శాస్త్రియ అటవీ ఉత్పత్తులు లభించవ...’

కృత్యం

అడవులలో పశుపోషణకు అనుమతి నిరాకరించడం పై క్రింది కోణాలలో మీ వ్యాఖ్యలు రాయండి.

- అటవీ అధికారి
- పశుపోషకుడు

సూతన పదాలు

సంప్రదాయ హక్కులు - సాంప్రదాయంగా లభించే హక్కులు

and the undergrowth in the forest was ample. They had to move because the Forest Department permits that had been issued to them now ruled their lives. The permit specified the periods in which they could be legally within a forest. If they overstayed they were liable to fines.

Third, British officials were suspicious of nomadic people. They distrusted mobile craftsmen and traders who hawked their goods in villages, and pastoralists who changed their places of residence every season, moving in search of good pastures for their herds. The colonial government wanted to rule over a settled population. They wanted the rural people to live in villages, in fixed places with fixed rights on particular fields. Such a population was easy to identify and control. Those who were settled were seen as peaceable and law abiding; those who were nomadic were considered to be criminal. In 1871, the colonial government in India passed the Criminal Tribes Act. By this Act many communities of craftsmen, traders and pastoralists were classified as Criminal Tribes. They were stated to be criminal by nature and birth. Once this Act came into force, these communities were expected to live only in notified village settlements. They were not allowed to move out without a permit. The village police kept a continuous watch on them.

Fourth, to expand its revenue income, the colonial government looked for every possible source of taxation. So tax was imposed on land, on canal water, on salt, on trade goods, and even on animals. Pastoralists had to pay tax on every animal they grazed on the pastures. In most pastoral tracts of India, grazing tax was introduced in the mid-nineteenth century. The tax per head of cattle went up rapidly and the system of collection was made increasingly efficient. In the decades between the 1850s and 1880s the right to collect the tax was auctioned out to contractors. These contractors tried to extract as high a tax as they could to recover the money they had paid to the state and earn as much profit as they could within the year. By the 1880s the government began collecting taxes directly from the pastoralists. Each of them was given a pass. To enter a grazing tract, a cattle herder had to show the pass and pay the tax. The number of cattle heads he had and the amount of tax he paid was entered on the pass.

Source D

In the 1920s, a Royal Commission on Agriculture reported:

'The extent of the area available for grazing has gone down tremendously with the extension of area under cultivation because of increasing population, extension of irrigation facilities, acquiring the pastures for Government purposes, for example, defence, industries and agricultural experimental farms. [Now] breeders find it difficult to raise large herds. Thus their earnings have gone down. The quality of their livestock has deteriorated, dietary standards have fallen and indebtedness has increased.'

The Report of the Royal Commission of Agriculture in India, 1928.

Activity

Imagine you are living in the 1890s. You belong to a community of nomadic pastoralists and craftsmen. You learn that the Government has declared your community as a Criminal Tribe.

- Describe briefly what you would have felt and done.
- Write a petition to the local collector explaining why the Act is unjust and how it will affect your life.

అడవులలో మొలకలు పుష్టిలంగా ఉన్నప్పటికీ వారు ఒకే ప్రాంతంలో ఎక్కువ కాలం ఉండకూడదు. అటవీ అధికారులు ఇచ్చే అనుమతులు ఇప్పుడు వారి జీవితాలను శాసిస్తున్నాయి. వారికిచే అనుమతి వారు ఒక అడవిలో ఎంతకాలం న్యాయబద్ధంగా ఉండవచ్చు అనే విషయాన్ని నిర్ధారిస్తుంది. అంతకుమించి ఎక్కువ కాలం ఉంటే వారు జరిమానాలు చెల్లించవలసి ఉంటుంది.

మూడవది, బ్రిటీష్ అధికారులకు సంచార వాసుల పట్ల కొంత అవనమ్మకం ఉండేది. వారికి గ్రామాలలో పస్తువులను అమ్మకుంటూ తిరిగే చేతిపుత్తులవారు, వ్యాపారుల పట్ల ప్రతి బుతువులోను వారి పశువులకుమించి పచ్చిక బయళ్లను వెతుక్కుంటూ, నివాస స్థలాలను మార్చుకుంటూ తిరిగే పశుపోషకుల పట్ల నమ్మకం లేదు. వలస ప్రభుత్వం ఒక చోట స్థిర నివాసంగా ఉండే ప్రజలను పరిపాలించాలనుకునేది. గ్రామీణులు గ్రామాలలోనే స్థిరమైన నివాసాలలో వారి భూములపై స్థిరమైన హక్కులతో జీవించాలని వలస ప్రభుత్వం కోరుకుంది. అటువంటి ప్రజలను గుర్తించడం, కట్టడి చేయడం సులభం. స్థిరంగా నివసించే వారిని శాంతి కాముకులగా, చట్టాలకు లోపించి ఉండేవారుగా, సంచార జాతులను నేరస్తులుగా పరిగణించేవారు. 1871లో భారతదేశంలో వలస ప్రభుత్వం నేరస్త తెగల చట్టాన్ని ఆమోదించింది. ఈ చట్టం ప్రకారం అనేక మంది చేతిపుత్తుల వారు, వ్యాపారులు, పశుపోషకులు నేరస్త తెగలుగా వర్గికరించబడ్డారు. వారు జన్మతికి స్వభావ రీత్యా కూడా నేరస్తులుగా పేర్కొనబడ్డారు. ఈ చట్టం అమలులోనికి రాగానే ఈ సమూహాల వారు గుర్తించబడిన గ్రామాలలో మాత్రమే నివసించాలని, అనుమతి లేకుండా వేరే ప్రాంతాలకు వెళ్లరాదని తెలియజేసింది. గ్రామ రక్కక భటులు వీరిపై ఎల్లప్పుడూ ఒక కన్నేసి ఉంచేవారు.

నాలుగవది, వలస ప్రభుత్వం ఆదాయాన్ని పెంచుకోవడానికి వీలైనన్ని పన్నులు వేసే కొత్త మార్గాలను అన్వేషించింది. భూమిపైన, కాలువ నీటి పైన, ఉప్పు పైన, వ్యాపార పస్తువులపైన ఆఖరుకు జంతువుల పైన కూడా పన్నులు విధించింది. పశుపోషకులు వారు పచ్చిక బయళ్లలో మేచే ప్రతి జంతువుకు పన్ను చెల్లించాలి పచ్చింది. భారతదేశంలోని అనేక పచ్చిక బయళ్లలో 19వ శతాబ్దపు మధ్య కాలానికి మేత పన్ను అమలు చేయబడింది. ఒక్కొక్క పశువుకు చెల్లించవలసిన పన్ను అనుమతి కాలంలోనే చాలా ఎక్కువగా పెరగడంతో పాటుగా చాలా భచ్చితంగా పసూలు చేసేవారు. 1850–1880 దశాబ్దాల మధ్య కాలంలో పన్నులు పసూలు చేసే హక్కు గుత్తేదారులకు వేలం వేయబడింది. ఈ గుత్తేదారులు వీలైనంత ఎక్కువ పన్నును పసూలు చేసి సంవత్సర కాలంలోనే వారు వేలంలో ప్రభుత్వానికి చెల్లించిన సామ్మణ్ణతో పాటుగా మరింత లాభాన్ని సంపాదించడానికి ప్రయత్నించారు. 1880వ దశకంలో ప్రభుత్వం పశుపోషకుల నుంచి నేరుగా పన్నులు పసూలు చేయడం ప్రారంభించింది. ప్రతి ఒక్కరికి ఒక్కొక్క అనుమతి పత్రం ఇప్పుబడింది. వీరు పశువులను మేతకు తీసుకువెళ్లాలంటే అనుమతి పత్రం చూపించి పన్ను చెల్లించాలి. అతని వద్ద ఎన్ని పశువులు ఉన్నాయి, ఎంత పన్ను చెల్లించాడు అనే వివరాలు ఆ పత్రంపై రాయబడతాయి.

మూలం D

1920 సంవత్సరంలో వ్యవసాయం గూర్చి రాయల్ కమిషన్ వారి నివేదిక:

‘ఎక్కువ భూమి సాగులోనికి తీసుకొనిరావడం, పెరుగుతన్న జనాభా పల్ల, సాగునీటి సదుపాయాలు పెరగడం, పచ్చిక బయళ్లను ప్రభుత్వం అవసరాలకు ఉపయోగించడం, క్షీత్రాలకు రక్కణ, పరిశ్రమలు వ్యవసాయ ప్రయోగశాలలు వంటి అనేక కారణాల వలన పశువుల మేతకు ఉపయోగించే భూమి గణనీయంగా తగ్గిపోయింది. ఇప్పుడు పశుపోషకులు పెద్ద పెద్ద మందలను పెంచడం చాలా కష్టమైంది. వారి ఆదాయాలు గణనీయంగా తగ్గిపోయాయి. వారి పశువుల నాణ్యత, ఆపోర ప్రమాణాలు తగ్గిపోయాయి. వారు అప్పులో కూరుకుపోయారు.’

భారతదేశంలో వ్యవసాయం గురించిన రాయల్ కమీషన్ నివేదిక, 1928.

కృత్యం

నీవు 1890 లలో జీవించి ఉన్నట్లుగా ఉపహారం విధించిన పన్నుల వేసే కొత్త మార్గాలను అన్వేషించింది. భూమిపైన, కాలువ నీటి పైన, ఉప్పు పైన, వ్యాపార పస్తువులపైన ఆఖరుకు జంతువుల పైన కూడా పన్నులు విధించింది. పశుపోషకులు వారు పచ్చిక బయళ్లలో మేచే ప్రతి జంతువుకు పన్ను చెల్లించాలి పచ్చింది. భారతదేశంలోని అనేక పచ్చిక బయళ్లలో 19వ శతాబ్దపు మధ్య కాలానికి మేత పన్ను అమలు చేయబడింది.

- నీవు దీన్ని ఎలా భావిస్తావు? ఏమి చేస్తావు? క్లపంగా వివరించండి.
- ఈ చట్టం ఎందుకు న్యాయబద్ధం కాదో, అది నీ జీవితాన్ని ఎలా ప్రభావితం చేస్తుందో స్థానిక కలెక్టర్కు ఒక ఫిర్యాదు రాయండి.

2.1 How Did these Changes Affect the Lives of Pastoralists? ■

These measures led to a serious shortage of pastures. When grazing lands were taken over and turned into cultivated fields, the available area of pastureland declined. Similarly, the reservation of forests meant that shepherds and cattle herders could no longer freely pasture their cattle in the forests.

As pasturelands disappeared under the plough, the existing animal stock had to feed on whatever grazing land remained. This led to continuous intensive grazing of these pastures. Usually nomadic pastoralists grazed their animals in one area and moved to another area. These pastoral movements allowed time for the natural restoration of vegetation growth. When restrictions were imposed on pastoral movements, grazing lands came to be continuously used and the quality of pastures declined. This in turn created a further shortage of forage for animals and the deterioration of animal stock. Underfed cattle died in large numbers during scarcities and famines.

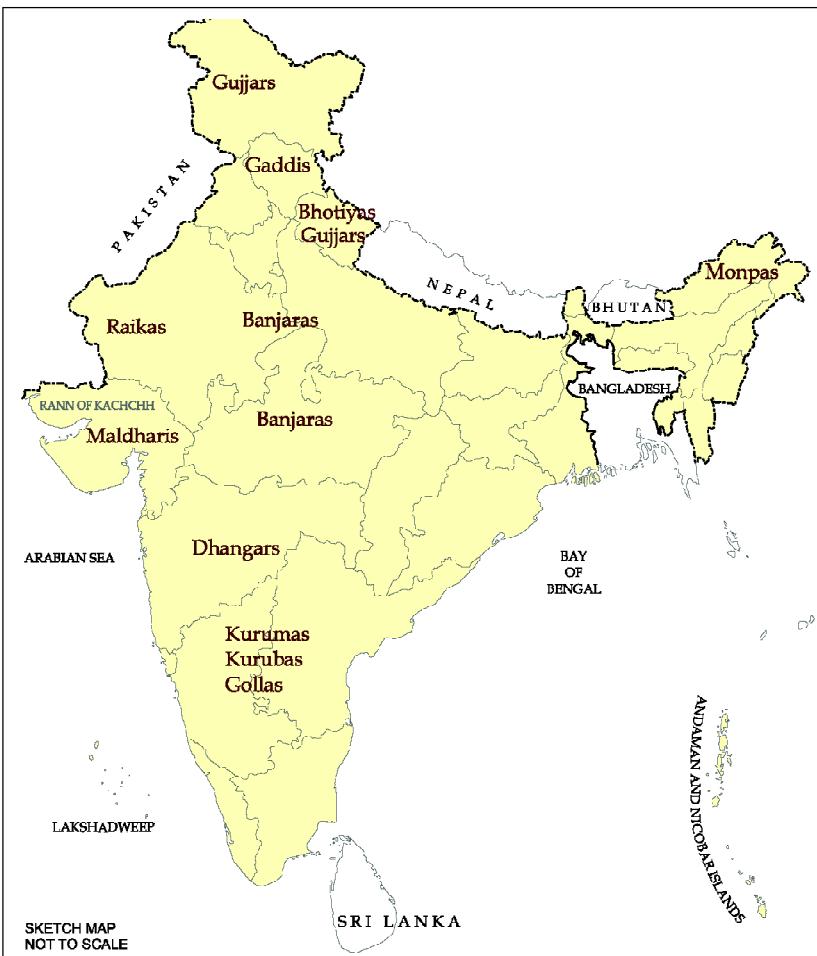

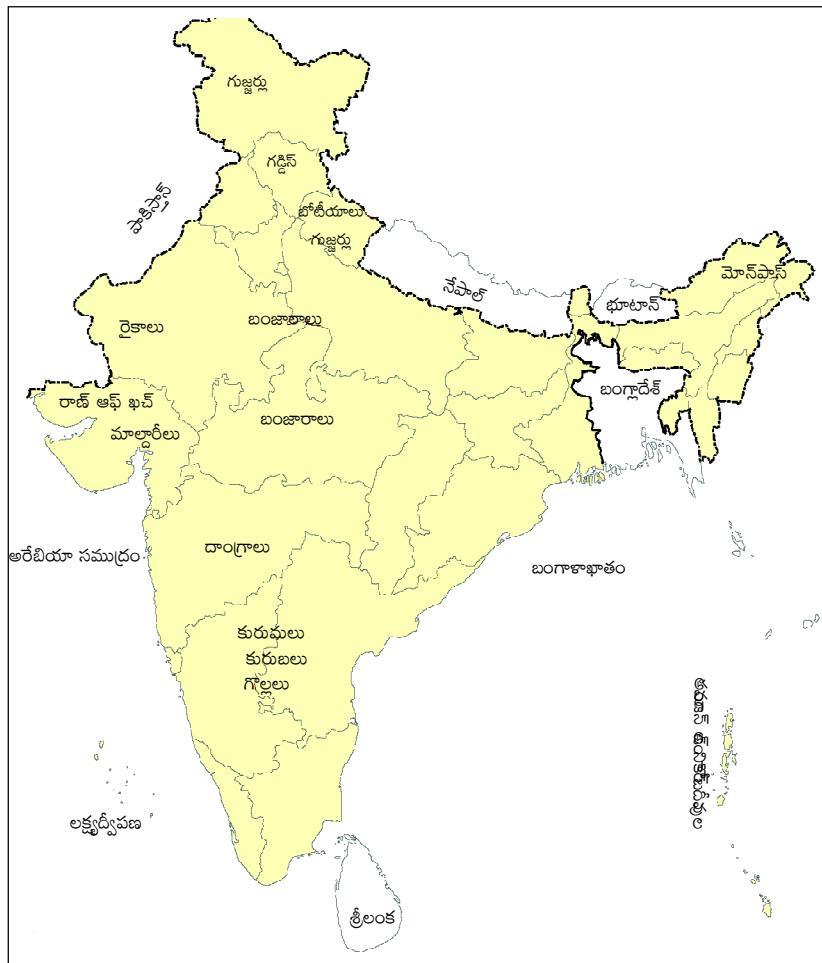
Fig. 11 – Pastoralists in India.

This map indicates the location of only those pastoral communities mentioned in the chapter. There are many others living in various parts of India.

2.1 ఈ మార్పులు పశుపోషకుల జీవితాలను ఏ విధంగా ప్రభావితం చేశాయి? ■

ఈ పరిణామాలన్నీ పచ్చిక బయళ్ల తీవ్రమైన కొరతకు దారితీసాయి. మేతకు ఉపయోగించే భూములన్ని స్వాధీనం చేసుకొని వ్యవసాయ భూములుగా మార్పుడం వలన పశువులకు మేత భూమి బాగా తగ్గిపోయింది. అదేవిధంగా అడవులను రిజర్వ్ చేయడం, అంటే గౌరెలు పశువుల కాపరులు ఇదివరలో వలె స్వేచ్ఛగా వారి మందలను అడవిలోనికి తీసుకొని పోతేరని అర్థం.

పచ్చిక బయళ్ల అర్థశ్యమై పంట భూములుగా మారడంతో మిగిలిన భూములపై పశువుల మందలు ఆధారపడవలసి వచ్చింది. దీనికారణంగా ఈ పచ్చికబయళ్లు నిరంతరాయంగా పశువుల కొరకు ఉపయోగించవలసి వచ్చింది. సాధారణంగా సంచార పశుపోషకులు వారి పశువులను ఒక ప్రాంతం నుండి మరొక ప్రాంతానికి మేత కొరకు తరలిస్తూ ఉంటారు. దీనివలన వీరు వదిలి వెళ్లిన భూమిలో మరల ప్రకృతి సిద్ధంగా పచ్చిక పెరగడానికి సమయం ఉండేది. వీరి కదలికలపై నిషేధం విధించడం వలన మేత భూమిని నిరంతరాయంగా ఉపయోగించడం వలన పచ్చికబయళ్లు త్రేపుత తగ్గిపోయింది. దీనివలన పశువుల మేతకు కొరత ఏర్పడడానికి, పశునంపడ తగ్గిపోవడానికి దారితీసింది. మేత దొరకని పశువులు కరువు కాటకాల వలన చనిపోయాయి.

పటం 11: భారతదేశంలో పశుపోషకులు

ఈ పటంలో ప్రస్తుత అర్ధాయంలో ప్రస్తావించబడిన పశుపోషక సమూహాలు, నివసించే ప్రాంతాలు గుర్తించబడ్డాయి. భారతదేశంలో వివిధ ప్రాంతాలలో ఇతర సమూహాల వారు కూడా జీవిస్తున్నారు.

2.2 How Did the Pastoralists Cope with these Changes? ■■■

Pastoralists reacted to these changes in a variety of ways. Some reduced the number of cattle in their herds, since there was not enough pasture to feed large numbers. Others discovered new pastures when movement to old grazing grounds became difficult. After 1947, the camel and sheep herding Raikas, for instance, could no longer move into Sindh and graze their camels on the banks of the Indus, as they had done earlier. The new political boundaries between India and Pakistan stopped their movement. So they had to find new places to go. In recent years they have been migrating to Haryana where sheep can graze on agricultural fields after the harvests are cut. This is the time that the fields need manure that the animals provide.

Over the years, some richer pastoralists began buying land and settling down, giving up their nomadic life. Some became settled peasants cultivating land, others took to more extensive trading. Many poor pastoralists, on the other hand, borrowed money from moneylenders to survive. At times they lost their cattle and sheep and became labourers, working on fields or in small towns.

Yet, pastoralists not only continue to survive, in many regions their numbers have expanded over recent decades. When pasturelands in one place was closed to them, they changed the direction of their movement, reduced the size of the herd, combined pastoral activity with other forms of income and adapted to the changes in the modern world. Many ecologists believe that in dry regions and in the mountains, pastoralism is still ecologically the most viable form of life.

Such changes were not experienced only by pastoral communities in India. In many other parts of the world, new laws and settlement patterns forced pastoral communities to alter their lives. How did pastoral communities elsewhere cope with these changes in the modern world?

2.2 ఈ మార్పులకు అనుగుణంగా పశుపోషకులు ఎలా మారారు?

పశుపోషకులు ఈ మార్పులకు వివిధ రీతులలో స్పందించారు. కొద్దిమంది వారి మందలను మేపడానికి సరిపడా పచ్చిక బయళ్లు లేనందున వారి పశువుల సంఖ్యను తగ్గించుకున్నారు. మరికొందరు వారి హార్ఫ్స్ పు మేత భూములలోనికి ప్రవేశించడం కళ్పసాధ్యమైనందున కొత్త పచ్చికబయళ్లను వెతుక్కున్నారు. 1947 వ సంవత్సరం తరువాత ఒంటెలు, గొర్రెలను పెంచే రైకాలు సింధూ నది ఒడ్డున ఉన్న సింధ్ ప్రాంతాలకు వారి పశువులను మేతకు తీసుకుని పోలేకపోయారు. భారత్, పాకిస్తాన్ ల మధ్య ఏర్పడిన నూతన రాజకీయ సరిహద్దులు వారిని నిరోధించాయి. అందువలన వారు కొత్త ప్రాంతాలను అన్వేషించవలసి వచ్చింది. ఈ మధ్యకాలంలో వారు హర్యానాలోని పంట భూముల్లో కోతలు హర్యాతిన తరువాత అక్కడకు వారి గొర్రెలను మేపడానికి వలస వెళ్తున్నారు. ఇదే సమయంలో పశువుల వలన పంట భూములు కూడా సారవంతమవుతాయి.

సంవత్సరాలు గడిచే కొలది, కొంతమంది ధనవంతులైన పశుపోషకులు భూములను కొనుగోలు చేసి, సంచార జీవనానికి స్వస్తిచెప్పి స్థిర జీవనాన్ని ఏర్పాటు చేసుకోవడం మొదలుపెట్టారు. కొంతమంది భూమిని సాగుచేస్తూ రైతులుగా స్థిరపడ్డారు. మరికొందరు వారి వ్యాపారాలను విస్తరించుకున్నారు. మరొకవైపు పేదవారైనా చాలామంది పశుపోషకులు జీవనం కొరకు వడ్డీ వ్యాపారుల నుంచి డబ్బు అప్పుగా తీసుకున్నారు. వారి పశువులను, గొర్రెలను హర్యాగా పోగొట్టుకున్నప్పుడు వ్యవసాయ భూములలో లేదా దగ్గరలోని చిన్న పట్టణాలలో క్రామికులుగా మారారు.

అయినప్పటికీ పశుపోషకులు వారి ఉనికిని కొనసాగించడమేగాక గత దశాబ్దాలుగా చాలా ప్రాంతాలలో వారి జనసంఖ్య గణనీయంగా పెరిగింది. ఒక ప్రాంతంలో పచ్చిక బయళ్లు అంతరించిపోయినప్పుడు వారు సంచార దిశను మార్చుకొని వారి మందలో పశువుల సంఖ్యను తగ్గించుకొని, పశుపోషక వృత్తితోపాటు ఇతర ఆదాయ మార్గాలను ఎంచుకొని ఆధునిక ప్రపంచంలో వచ్చిన మార్పులకు అనుగుణంగా మారారు. చాలామంది పర్యావరణ శాస్త్రవేత్తలు ఈనాటికి శుష్టు ప్రాంతాలు, పర్షప్తప్రాంతాలలో పశుపోషణ అనేది పర్యావరణపీఠమైన వృత్తిగా భావిస్తున్నారు.

ఈ విధమైన మార్పులు కేవలం భారతదేశంలోని పశుపోషక సమాజాలకే పరిమితం కాలేదు. ప్రపంచంలోని అనేక ఇతర ప్రాంతాలలోని కొత్త చట్టాలు, పశుపోషకుల నివాస ప్రాంతాలను, వారి జీవన విధానాన్ని మార్చుకునేలా ఒత్తిడి తెచ్చాయి. పశుపోషక సమాజాలు ఇంకా ప్రపంచంలోని ఏ ఇతర ప్రాంతాలలో ఆధునిక ప్రపంచపు మార్పులకు అనుగుణంగా మారాయి?

3 Pastoralism in Africa

Let us move to Africa where over half the world's pastoral population lives. Even today, over 22 million Africans depend on some form of pastoral activity for their livelihood. They include communities like Bedouins, Berbers, Maasai, Somali, Boran and Turkana. Most of them now live in the semi-arid grasslands or arid deserts where rainfed agriculture is difficult. They raise cattle, camels, goats, sheep and donkeys; and they sell milk, meat, animal skin and wool. Some also earn through trade and transport, others combine pastoral activity with agriculture; still others do a variety of odd jobs to supplement their meagre and uncertain earnings from pastoralism.

Like pastoralists in India, the lives of African pastoralists have changed dramatically over the colonial and post-colonial periods. What have these changes been?

Fig. 12 – A view of Maasai land with Kilimanjaro in the background.

Forced by changing conditions, the Maasai have grown dependent on food produced in other areas such as maize meal, rice, potatoes, cabbage. Traditionally the Maasai frowned upon this. Maasai believed that tilling the land for crop farming is a crime against nature. Once you cultivate the land, it is no longer suitable for grazing. Courtesy: The Massai Association.

3 ఆప్రికాలో పశుపోషణ

ప్రపంచంలోనే సుమారు సగం పశుపోషక జనాభా నివసించే ఆప్రికా ఖండానికి వెళదాం. ఈనాటికి కూడా సుమారు 22 మిలియన్ ఆప్రికా ప్రజలు వారి జీవనోపాధి కొరకు ఏదో ఒక రూపంలో పశుపోషణపై ఆధారపడిన వారే. వారిలో బిడౌన్లు, బెర్బర్లు, మసాయి, సోమాలి, బోరాన్, టర్క్యూనా తెగల వారు ఉన్నారు. వీరిలో చాలామంది ప్రసుతం వర్షాధార వ్యవసాయం కష్టతరంగా ఉండే అర్థ శుష్టు గడ్డి భూములలో లేదా శుష్టు ఎడారి ప్రాంతాలలోనూ నివసిస్తారు. వారు పశువులను, ఒంటెలను, మేకలు, గొర్రెలు, గాడిదలను పెంచుతారు. మరికొందరు పాలు, మాంసం, జంతు చర్చలు, ఊలును విక్రయిస్తారు. వ్యాపారం, రవాణా ద్వారా కొంతమంది ఆదాయం పొందుతారు. మరికొందరు వ్యవసాయం, పశుపోషణ సంయుక్తంగా చేస్తుంటారు. పశుపోషణ వలన లభించే తక్కువ అనిశ్చిత ఆదాయాలను పరిపుష్టం చేసుకోవడానికి ఇతర వృత్తులను చేపడుతున్నారు.

భారతదేశంలోని పశుపోషకుల వలనే, ఆప్రికాలోని పశుపోషకుల జీవితాలు కూడా వలన పాలనానంతరం దారుణంగా మారాయి. ఈ మార్పులు ఏమై ఉంటాయి?

పటం 12 : కిలిమంజారో పర్వతాల నేపథ్యంలో మసాయి భూములు

మారుతున్న పరిణామాల వలన మసాయి తెగవారు ఇతర ప్రాంతాలలో ఉత్సత్తి అవుతున్న మొక్కజీంస్, బియ్యం, బంగాళదుంపలు, క్యాబేజీ పై ఎక్కువగా ఆధారపడుతున్నారు. సాంప్రదాయం ప్రకారం మసాయి తెగవారు దీనికి వ్యతిరేకం. మసాయి వారు పంట పండించడానికి భూమిని దున్నడం ప్రకృతి విరుద్ధంగా, నేరంగా భావిస్తారు. ఒకసారి నేలను దున్నితే అది తిరిగి మేత భూమిగా పనికిరాయి. మసాయి అసోసియేషన్ వారి సౌజన్యంతో.

Fig. 13 – Pastoral communities in Africa.
The inset shows the location of the Maasais in Kenya and Tanzania.

We will discuss some of these changes by looking at one pastoral community – the Maasai – in some detail. The Maasai cattle herders live primarily in east Africa: 300, 000 in southern Kenya and another 150,000 in Tanzania. We will see how new laws and regulations took away their land and restricted their movement. This affected their lives in times of drought and even reshaped their social relationships.

3.1 Where have the Grazing Lands Gone?

One of the problems the Maasais have faced is the continuous loss of their grazing lands. Before colonial times, Maasailand stretched over a vast area from north Kenya to the steppes of northern Tanzania. In the late nineteenth century, European imperial powers scrambled for territorial possessions in Africa, slicing up the region into different colonies. In 1885, Maasailand was cut into half with an international boundary between British Kenya and German Tanganyika. Subsequently, the best grazing lands were gradually taken over for white settlement and the Maasai were pushed into a small area in

On Tanganyika

Britain conquered what had been German East Africa during the First World War. In 1919 Tanganyika came under British control. It attained independence in 1961 and united with Zanzibar to form Tanzania in 1964.

పట 13: అఫ్రికాలోని వహపోడ్క సమాజాలు
అంతర చిత్రం టాంజానియా, కెన్యాలలో మనాయిల స్థావరాలను సూచిస్తుంది.

మసాయి అనే ఒక పశుపోషక సమూహాన్ని పరిశీలించి జరిగిన కొన్ని మార్పులు గురించి చర్చించుకుందాం. మసాయి పశుపోషకులు మొదటగా తూర్పు ఆఫ్రికాలోని దక్షిణ కెన్యాలో 3,00,000 మంది, టొంజానియాలో 1,50,000 నివసించేవారు. కొత్త చట్టాలు నియమాలు వీరి భూములను ఏ విధంగా లాక్ష్మన్స్సాయో వీరి కదలికలను ఏ విధంగా నియంత్రించాయో ఇక్కడ మనం చూస్తాం. ఇవన్నీ కూడా కరువు సమయంలో వారి జీవితాలను ప్రభావితం చేయడమేకాక సామాజిక సంబంధాలను పునర్నిర్మించాయి.

3.1 మేత భూమి అంతా ఏమైపోయింది?

మసాయిలు ఎదుర్కొన్న సమస్యలలో ఒకటి నిరంతరాయంగా వారి మేత భూములను కోల్పోవడం. వలన పాలనకు ముందు మసాయిల భూములు ఉత్తర కెన్యా నుండి ఉత్తర టూంజానియాలలోని స్టేప్లు వరకు విస్తరించి ఉండేవి. 19వ శతాబ్దపు చివరి భాగంలో యూరోపియన్ సామ్రాజ్య పాలకులు ఆఫ్రికా భూమిని సొంతం చేసుకోవడానికి ఆప్రికాను అనేక ప్రాంతాలుగా విభజించారు. 1885లో మసాయి భూమి బ్రిటిష్ కెన్యా, జర్మన్ టూంగ్యానిక అనే పేర్లతో అంతర్జాతీయ సరిహద్దులలో సగభాగాలుగా విడిపోయింది. తదనంతరం మంచి మేత భూములన్నీ తెల్లవారి ఆవాసాల కొరకు స్వాధీనం చేసుకోవడం వలన, మసాయిలు దక్కిణ కెన్యా, ఉత్తర టూంజానియాలలోని చిన్న ప్రాంతానికి నెట్టివేయబడ్డారు.

టూంజానికాలో

బ్రిటన్ మొదటి ప్రపంచయుద్ధకాలంలో జర్జ్ నీ తూర్పు ఆఫ్రికా అని పిలువబడే భూభాగాన్ని జయించింది. 1919లో టాంజానికా బ్రిటీష్ నియంత్రణలోకి వచ్చింది. ఇది 1961లో స్వాతంత్యం పొంది జాంజిబార్ తో కలిసి 1964 లో టాంజానియాగా ఏర్పడింది.

south Kenya and north Tanzania. The Maasai lost about 60 per cent of their pre-colonial lands. They were confined to an arid zone with uncertain rainfall and poor pastures.

From the late nineteenth century, the British colonial government in east Africa also encouraged local peasant communities to expand cultivation. As cultivation expanded, pasturelands were turned into cultivated fields. In pre-colonial times, the Maasai pastoralists had dominated their agricultural neighbours both economically and politically. By the end of colonial rule the situation had reversed.

Large areas of grazing land were also turned into game reserves like the Maasai Mara and Samburu National Park in Kenya and Serengeti Park in Tanzania. Pastoralists were not allowed to enter these reserves; they could neither hunt animals nor graze their herds in these areas. Very often these reserves were in areas that had traditionally been regular grazing grounds for Maasai herds. The Serengeti National Park, for instance, was created over 14,760 km. of Maasai grazing land.

Fig. 14 – Without grass, livestock (cattle, goats and sheep) are malnourished, which means less food available for families and their children. The areas hardest hit by drought and food shortage are in the vicinity of Amboseli National Park, which last year generated approximately 240 million Kenyan Shillings (estimated \$3.5 million US) from tourism. In addition, the Kilimanjaro Water Project cuts through the communities of this area but the villagers are barred from using the water for irrigation or for livestock. Courtesy: The Massai Association.

మనాయలు వలన పాలనకు ముందుగల భూమి నుండి 60% కోల్చేయారు. వారు అనిశ్చిత వర్షపాతం, తక్కువ నాణ్యతగల పచ్చిక బయళ్లు కలిగిన ఒక శుష్క ప్రాంతానికి పరిమితమైపోయారు.

19వ శతాబ్దపు చివరి భాగంలో తూర్పు ఆఫ్రికాలోని బ్రిటిష్ వలన పాలకులు వ్యవసాయాన్ని విస్తరించే దిశగా స్థానిక రైతు సమాహాలను ప్రోత్సహించారు. వ్యవసాయం విస్తరించేసరికి పచ్చిక బయళ్లన్నీ వ్యవసాయ భూములుగా మారిపోయాయి. వలన పాలనకు ముందు మనాయ పశుపోషకులు వ్యవసాయదారులైన ఇరుగుపొరుగు వారి కంటే ఆర్థికంగా రాజకీయంగా ఉన్నతంగా ఉండేవారు. వలన పాలన ముగసే సమయానికి పరిస్థితి తారుమారైంది.

మేత భూములలోని అధిక భాగాలు మనాయ మారా రక్షిత అడవులు, సంబారు జాతీయ ఉద్యానవనం (కెన్యా), సెరెంగెలీ ఉద్యానవనం (టాంజానియా) వంటి వస్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రాలుగా మారాయి. పశుపోషకులకు ఈ భూములలో వేటకు గాని, పశుపోషణకు గానీ అనుమతిలేదు. తరచుగా మనాయలకు సంప్రదాయకంగా వస్తున్న మేత భూములే రిజర్వ్ చేయబడుతుందేవి. ఉదాహరణకు సెరెంగెలీ జాతీయ ఉద్యానవనం మనాయల మేత భూములలోని 14,760 కి.మీ. పరిధిలో ఏర్పాటు చేయబడింది.

పటం 14 : గడ్డి లేకపోవడం వలన పశుసంపదకు (పశువులు, మేకలు, గౌరెలు) పోషకాహారలోపం ఏర్పడింది. అంటే కుటుంబాలకు, పీలులకు కూడా సరియైన ఆహారం దొరకలేదు. కరువు కాటకాలతో తీవ్రంగా ఇఱ్పంది పడిన ప్రాంతాలన్నీ గత సంవత్సర కాలంలో సుమారు 240 మిలియన్ కెన్యా విల్లింగులు (3.5 మిలియన్ దార్లగు అంచనా) పర్యాటక రంగం నుంచి ఆదాయాన్ని పొందిన అంటేసెలి జాతీయ ఉద్యానవనం పరిధిలోనివే. దీనికి తోడు, కిలిమంజారో నీటి పథకం ఈ పశుపోషకుల ప్రాంతాల మధ్య నుంచి పోతుంది, కానీ గ్రామస్తులు ఆ నీటిని వ్యవసాయానికి గానీ, పశువుల కారకు గానీ, వాడటానికి వీలు లేదు. మనాయ అసోసియేషన్ వారి సౌజన్యంతో.

Fig. 15 – The title Maasai derives from the word Maa. Maa-sai means 'My People'. The Maasai are traditionally nomadic and pastoral people who depend on milk and meat for subsistence. High temperatures combine with low rainfall to create conditions which are dry, dusty, and extremely hot. Drought conditions are common in this semi-arid land of equatorial heat. During such times pastoral animals die in large numbers. Courtesy: The Massai Association.

Source E

Pastoral communities elsewhere in Africa faced similar problems. In Namibia, in south-west Africa, the Kaokoland herders traditionally moved between Kaokoland and nearby Ovamboland, and they sold skin, meat and other trade products in neighbouring markets. All this was stopped with the new system of territorial boundaries that restricted movements between regions.

The nomadic cattle herders of Kaokoland in Namibia complained:

'We have difficulty. We cry. We are imprisoned. We do not know why we are locked up. We are in jail. We have no place to live ... We cannot get meat from the south ... Our sleeping skins cannot be sent out ... Ovamboland is closed for us. We lived in Ovamboland for a long time. We want to take our cattle there, also our sheep and goats. The borders are closed. The borders press us heavily. We cannot live.'

Statement of Kaokoland herders, Namibia, 1949.

Quoted in Michael Bollig, 'The colonial encapsulation of the north western Namibian pastoral economy', *Africa* 68 (4), 1998.

పటం 15: మనాయి అనే వేరు మా అనే పదం నుండి వచ్చింది. మా - సాయి అనగా 'నా ప్రజలు' మనాయిలు సంప్రదాయకంగా సంచార పశుపోషకులు. వారు జీవనోపాధి కొరకు పాలు, మాంసం పైన ఆధారపడుతున్నారు. అధిక ఉష్ణగ్రతలు, తక్కువ వర్షపొత్తం వలన పొడిగా దుమ్ము దూళితో కూడిన వేడి వాతావరణం విర్భదుతుంది. ఈ అర్థ శుష్మ ప్రాంతాలలోను, భూమధ్య రేఖా ఉష్ణమండల ప్రాంతాలలోను కరువులు సర్వసాధారణం. ఇటువంటి సమయాలలో వేరు పోషించే అనేక జంతువులు చనిపోతాయి. మనాయి అనోసియేషన్ వారి సౌజన్యంతో.

మూలం E —

ఆప్రీకాలోని మిగిలిన ప్రాంతాలలోని పశుపోషకులు కూడా ఇదే విధమైన సమస్యలను ఎదుర్కొన్నారు. నమీబియాలోనూ, నైరుతి ఆప్రీకాలోనూ, కావోకొలాండ్ పశుకాపరులు సంప్రదాయకంగా కావోకొలాండ్, ఒవంబోలాండ్ మధ్య సంచరిస్తూ చర్చాలు, మాంసం, ఇతర ఉత్పత్తులను చుట్టుపక్కల సంతలలో విక్రయిస్తుండేవారు. భూసరిహాద్దుల కొత్త విధానం వలన వీరి కదలికలు నియంత్రించబడ్డాయి.

నమీబియాలోని కావోకొలాండ్ సంచార పశుపోషకులు క్రింది విధంగా ఫిర్యాదు చేశారు.

మాకు చాలా కష్టంగా ఉంది. మేము దుఃఖిస్తున్నాము. మేము ఔచ్చిలుగా ఉన్నాము. ఎందుకు బంధించబడ్డామో తెలియదు. మేము నివసించదానికి స్థలం లేదు. మాకు దక్కిం ప్రాంతాల నుంచి మాంసం లభించుట లేదు. భయంతో బిగుసుకుపోయిన మమ్మల్ని బయటకు పంపించడం లేదు. ఓవంబోలాండ్కు వెళ్లి దారి లేదు, ఓవంబోలాండ్లో మేము చాలా కాలం నివసించాము. మా పశువులను, మేకలను, గౌరైలను అక్కడకు తీసుకుని వెళ్లాలని ఉంది. కానీ సరిహాద్దులు మూసివేశారు. ఈ సరిహాద్దులు మమ్మల్ని చాలా ఒత్తిడికి గురి చేస్తున్నాయి. మేము ఇక బ్రతకలేము.

కావోకొలాండ్ పశుపోషకుల ప్రకటన, నమీబియా 1949.

మైట్సేల్ బాలింగ్ 'ది కొలోనియల్ ఎన్కాప్యూలేషన్ ఆఫ్ ది నార్ట్ వెష్ట్ న్ నమీబియా పాస్ట్రాల్ ఎకానమీ' లో చెప్పబడింది. ఆప్రికా 98(4), 1998.

Source F

In most places in colonial Africa, the police were given instructions to keep a watch on the movements of pastoralists, and prevent them from entering white areas. The following is one such instruction given by a magistrate to the police, in south-west Africa, restricting the movements of the pastoralists of Kaokoland in Namibia:

'Passes to enter the Territory should not be given to these Natives unless exceptional circumstances necessitate their entering ... The object of the above proclamation is to restrict the number of natives entering the Territory and to keep a check on them, and ordinary visiting passes should therefore never be issued to them.'

'Kaokoveld permits to enter', Magistrate to Police Station Commanders of Outjo and Kamanjab, 24 November, 1937.

The loss of the finest grazing lands and water resources created pressure on the small area of land that the Maasai were confined within. Continuous grazing within a small area inevitably meant a deterioration of the quality of pastures. Fodder was always in short supply. Feeding the cattle became a persistent problem.

3.2 The Borders are Closed

In the nineteenth century, African pastoralists could move over vast areas in search of pastures. When the pastures were exhausted in one place they moved to a different area to graze their cattle. From the late nineteenth century, the colonial government began imposing various restrictions on their mobility.

Like the Maasai, other pastoral groups were also forced to live within the confines of special reserves. The boundaries of these reserves became the limits within which they could now move. They were not allowed to move out with their stock without special permits. And it was difficult to get permits without trouble and harassment. Those found guilty of disobeying the rules were severely punished.

Pastoralists were also not allowed to enter the markets in white areas. In many regions, they were prohibited from participating in any form of trade. White settlers and European colonists saw pastoralists as dangerous and savage – people with whom all contact had to be minimised. Cutting off all links was, however, never really possible, because white colonists had to depend on black labour to bore mines and, build roads and towns.

The new territorial boundaries and restrictions imposed on them suddenly changed the lives of pastoralists. This adversely affected

వలన ఆప్రికాలోని చాలా ప్రాంతాలలో పశుపోషకుల కదలికలపై దృష్టి పెట్టమని, వారిని తెల్లవారి ఆవసాలలోనికి రాకుండా నిరోధించమని పోలీసువారికి సూచనలు ఇవ్వబడ్డాయి. మైరుతి ఆప్రికాలోని నమీచియాలో కావోకొలాండ్ పశుపోషకుల సంచారాన్ని నియంత్రించమని పోలీసువారికి ఒక న్యాయమూర్తి చేసిన సూచన క్రింద ఇవ్వబడింది.

ఆత్మవసరమైన పరిస్థితిలో తప్ప స్థానికులకు ఈ భూభాగంలోనికి ప్రవేశించడానికి అనుమతి పత్రాలు ఇవ్వబడ్డాయి. పై ప్రకటన యొక్క ఉద్దేశం వలన-రాజ్యం లోనికి ప్రవేశించే స్థానికుల సంఖ్యను నియంత్రించడం, వారిపై దృష్టి పెట్టడం మరియు సామాన్య సందర్భానుకు అనుమతి పత్రాలు వారికి ఎన్నటికీ జారీ చేయకపోవడం.

‘కావోకొలాండ్ ప్రవేశానికి అనుమతులు’ అవుట్ జో, కామన్ జెడ్ పోలీసు అధికారులకు న్యాయమూర్తి సూచనలు 24 సప్టెంబర్ 1937.

మేలురకపు గడ్డి భూములను, నీటి వనరులను కోల్పోవడంతో మసాయిలు నివసించే తక్కువ వైశాల్యంగల భూములను పరిమితం చేయడం వలన అధిక ఒత్తిడికి గురర్యాయి. నిరంతరాయంగా ఒక ప్రాంతంలో పశువులు మేయడం అంటే పచ్చిక నాణ్యత దెబ్బతినడం అనే అర్థం. పశువులకు మేత చాలా తక్కువగా లభించేది. వాటికి సరిపడా ఆహారం అందించడం నిత్యం సమస్యగానే ఉండేది.

3.2 సరిహద్దులు మూసివేయబడ్డాయి

19వ శతాబ్దిలో ఆప్రికాకు చెందిన పశుపోషకులు పచ్చిక కొరకు వెతుక్కుంటూ చాలా దూర ప్రాంతాలకు పోయేవారు. ఒక ప్రదేశంలో పచ్చిక ఘూర్చిగా చివరి దశకు పచ్చినప్పుడు వారి పశువుల మందలతో సహా వేరే ప్రాంతాలకు తరలిపోయేవారు. 19వ శతాబ్ది చివరకు వలన పాలకులు వీరి కదలికలను నియంత్రించడం ప్రారంభించారు.

మసాయిల వలనే ఇతర తెగలవారి నివాసాలు కూడా ప్రత్యేకించి కొన్ని ప్రాంతాలకే పరిమితమయ్యాయి. ఈ ప్రాంతాల యొక్క సరిహద్దులలోనే వారి కదలికలు ఉండాలి. ప్రత్యేక అనుమతులు లేకుండా వీరు పశువులతో బయటకు పోరాదు. ఏ సమస్య లేకుండా, వేధింపులు లేకుండా అనుమతి దొరకడం చాలా కష్టంగా ఉండేది. ఈ నియమాలను ఉల్లంఘించిన వారు చాలా కరినంగా శిక్షించబడేవారు.

పశుపోషకులకు తెల్లవారి బజార్లలోనికి ప్రవేశించేందుకు అనుమతిలేదు. చాలా ప్రాంతాలలో వారు ఏ విధమైన వ్యాపారము చేయకుండా నిషేధించారు. ఇక్కడ నివాసాలు ఏర్పరచుకొన్న యూరోపియన్ వలన పాలకులు పశుపోషకులను క్రూరులుగాను, ప్రమాదకారులుగాను భావించారు. వీరితో ఆన్ని సంబంధాలు తగ్గించుకున్నారు. ఆన్ని సంబంధాలు తెంచేసుకోవడం అనేది నిజానికి ఎన్నటికీ సాధ్యమయ్యే విషయం కాదు. ఎందుకంటే తెల్లవారైన వలన పాలకులు, గనుల తవ్వకం, రోడ్లు పట్టణాలు నిర్మించడం వంటి అనేక పనుల కొరకు నల్లవారైనా క్రామికులపై ఆధారపడి ఉన్నారు.

కొత్త భూసరిహద్దులు, వారిపై విధించబడిన ఆంక్షలు పశుపోషకుల జీవితాలను అకస్మాత్తుగా మార్చివేశాయి. ఇది వారి పశుపోషణ, వ్యాపారం రెండింటి పైన దుప్పభావాన్ని చూపాయి.

both their pastoral and trading activities. Earlier, pastoralists not only looked after animal herds but traded in various products. The restrictions under colonial rule did not entirely stop their trading activities but they were now subject to various restrictions.

3.3 When Pastures Dry

Drought affects the life of pastoralists everywhere. When rains fail and pastures are dry, cattle are likely to starve unless they can be moved to areas where forage is available. That is why, traditionally, pastoralists are nomadic; they move from place to place. This nomadism allows them to survive bad times and avoid crises.

But from the colonial period, the Maasai were bound down to a fixed area, confined within a reserve, and prohibited from moving in search of pastures. They were cut off from the best grazing lands and forced to live within a semi-arid tract prone to frequent droughts. Since they could not shift their cattle to places where pastures were available, large numbers of Maasai cattle died of starvation and disease in these years of drought. An enquiry in 1930 showed that the Maasai in Kenya possessed 720,000 cattle, 820,000 sheep and 171,000 donkeys. In just two years of severe drought, 1933 and 1934, over half the cattle in the Maasai Reserve died.

As the area of grazing lands shrank, the adverse effect of the droughts increased in intensity. The frequent bad years led to a steady decline of the animal stock of the pastoralists.

3.4 Not All were Equally Affected

In Maasailand, as elsewhere in Africa, not all pastoralists were equally affected by the changes in the colonial period. In pre-colonial times Maasai society was divided into two social categories – elders and warriors. The elders formed the ruling group and met in periodic councils to decide on the affairs of the community and settle disputes. The warriors consisted of younger people, mainly responsible for the protection of the tribe. They defended the community and organised cattle raids. Raiding was important in a society where cattle was wealth. It is through raids that the power of different pastoral groups was asserted. Young men came to be recognised as members of the warrior class when they proved their manliness by raiding the cattle of other pastoral groups and participating in wars. They, however, were subject to the authority of the elders.

Fig. 16 – Note how the warriors wear traditional deep red shukas, brightly beaded Maasai jewelry and carry five-foot, steel tipped spears. Their long pleats of intricately plaited hair are tinted red with ochre. As per tradition they face East to honour the rising sun. Warriors are in charge of society's security while boys are responsible for herding livestock. During the drought season, both warriors and boys assume responsibility for herding livestock. Courtesy: The Massai Association.

ఇదివరలో పశుపోషకులు వారి పశువులను సంరక్షించుకోవడమే కాకుండా అనేక ఇతర ఉత్పత్తులతో వ్యాపారాలు చేసేవారు. వలన పాలనలోని వారిపై విధించిన ఆంక్షల వలన వారి వ్యాపారాలు పూర్తిగా ఆగలేదు. వారు కొన్ని పరిమితులకు లోబడి వ్యాపారాన్ని కొనసాగించారు.

3.3 పచ్చిక బయళ్లు ఎండిపోయినప్పుడు

కరువులు అన్ని ప్రాంతాలలోని పశుపోషకుల జీవితాలను ప్రభావితం చేశాయి. వర్షాలు సరిగా కురవక పచ్చిక బయళ్లు ఎండిపోయినప్పుడు మేత దొరకే ప్రాంతానికి వారు వెళ్లకపోతే పశువుల మందలు ఆకలితో చనిపోవలసి వచ్చేవి. అందువల్లనే సంచారజీవులైన పశుపోషకులు సంప్రదాయికంగా ఒక ప్రాంతం నుంచి ఇంకొక ప్రాంతానికి తరవిపోతుంటారు. ఈ సంచార జీవితం వారు క్లిప్పు సమయాల నుంచి క్లిప్పు పరిస్థితులు, సమయాలనుండి తప్పించుకుంటూ ఇబ్బందులను అధిగమించడానికి అవకాశం ఇస్తుంది.

కానీ వలన పాలనా కాలం నుంచి మసాయిలు ఒక స్థిర ప్రాంతానికి ఒక రక్కిత ప్రాంతానికి పరిమితమై పచ్చిక బయళ్లు కొరకు ఒక ప్రాంతం నుండి మరొక ప్రాంతానికి సంచరించకుండా నిపేధించబడ్డారు. వారు నాణ్యమైన మేత భూముల నుంచి తొలగించబడి తరచుగా కరువుకు గురయ్యావారు. ఒక అర్ధ శుష్మా ప్రాంతంలో నిపసించే విధంగా వారిని శాసించారు. వారు పచ్చిక లభించే ప్రాంతాలకు వారి పశువులను తరలించలేకపోవడం వలన మసాయిల యొక్క పశువులు ఆకలి, వ్యాధుల వలన పెద్ద సంఖ్యలో మృత్యువాతపడ్డాయి. 1930ల లోని ఒక విచారణ ప్రకారం కెన్యాలోని మసాయిలు 7,20,000 పశువులను, 8,20,000 గౌల్రెలను, 1,71,000 గాడిదలను కలిగి ఉండేవారు. 1933 - 1934 రెండు సంవత్సరాల తీవ్ర కరువు కాలంలో మసాయ ఆవసాలలోనే సగానికి పైగా పశువులు మరణించాయి.

మేత భూమి తగిరిపోవడం వలన కరువుల యొక్క ప్రభావం తీవ్రమైపోయింది. తరచుగా కష్టకాలాలు రావడం వలన పశుపోషకుల పశుసంపద క్రమంగా తగ్గుతూ వచ్చింది.

3.4 అందరూ ఒకే విధంగా ప్రభావితం కాలేదు

ఆఫ్రికాలోని ఇతర ప్రాంతాల వలనే మసాయి ప్రాంతంలో కూడా అందరు పశుపోషకులు వలన పాలనలో వచ్చిన మార్పులకు ఒకే విధంగా ప్రభావితం కాలేదు. వలన పాలనకు పూర్వం మసాయి సమాజం పెద్దలు, యోధులు అనే రెండు వరాలుగా విడిపోయింది. పెద్దలు పాలనా సమూహంగా ఏర్పడి, మసాయి సమాజంలోని వివిధ కార్యకలాపాల నిర్వహణ, తగాదాలు పరిష్కరించడం మొదలగు విధులు నిర్వహించడానికి నిర్మిస్తు వ్యవధిలోగల కొన్ని ఇళ్లలో సమావేశమయ్యావారు. యోధులుగా పిలవబడే యువకులు ముఖ్యంగా వారి తెగ సంరక్షణా బాధ్యతను తీసుకునేవారు. వారు సమూహాన్ని కాపాడుకుంటూ పశువులను పచ్చిక చేసుకొని వాటిపై స్నారీచేసే పోటీలను నిర్వహించేవారు. పశువులను సంపదగా భావించే ఆ సమాజాలలో ఇది చాలా ముఖ్యం. వీటి ద్వారానే విభిన్న పశుపోషక సమూహాల బలాబలాలు ధృడంగా తెలిసేవి. ఇతర పశుపోషక సమూహాల పశువులపై దాడి చేయడం, యుద్ధాలలో పాల్గొనడం ద్వారా యువకులు వారి పరాక్రమాన్ని నిరూపించుకొని యోధుల తరగతిలో సభ్యులుగా గుర్తింపు పొందేవారు. ఏదేమైనా వారు పెద్దల అదుపొళ్లకు లోబడి ఉండాలి.

పటం 16 : పటంలో మనం మసాయి యోధులు సంప్రదాయక దుస్తులైన ముదురు ఎరువు రంగు ఘుమా, మెరినే పూర్సలతో కూడిన ఆధరణలు, ఐదు అడుగుల ఉక్కమొన కలిగిన బట్టెలు ధరించి ఉండటాన్ని గమనించవచ్చు. వారు పొడవాటి జడలగా ఆల్లబడిన ఉంగరాల జుట్టుకు జేగురు మజ్జి అర్థదంతో ఎర రంగులో ఉంటుంది. తూర్పున ఉదుయున్న సూర్యుడిని ఆరాధించడం వారి సంప్రదాయం. తెగలలోని మగ పిల్లలు పశువుల కావరి బాధ్యత తీసుకుంటే యోధులు సమూహం యొక్క రక్కణకు బాధ్యలు. కరువు సమయంలో మాత్రం యోధులు, పిల్లలు అందరూ పశువులను మేతకు తీసుకువెళ్లే బాధ్యత వహిస్తారు.

Fig. 17 - Even today, young men go through an elaborate ritual before they become warriors, although actually it is no longer common. They must travel throughout the section's region for about four months, ending with an event where they run to the homestead and enter with an attitude of a raider. During the ceremony, boys dress in loose clothing and dance non-stop throughout the day. This ceremony is the transition into a new age. Girls are not required to go through such a ritual. Courtesy: The Massai Association.

To administer the affairs of the Maasai, the British introduced a series of measures that had important implications. They appointed chiefs of different sub-groups of Maasai, who were made responsible for the affairs of the tribe. The British imposed various restrictions on raiding and warfare. Consequently, the traditional authority of both elders and warriors was adversely affected.

The chiefs appointed by the colonial government often accumulated wealth over time. They had a regular income with which they could buy animals, goods and land. They lent money to poor neighbours who needed cash to pay taxes. Many of them began living in towns, and became involved in trade. Their wives and children stayed back in the villages to look after the animals. These chiefs managed to survive the devastations of war and drought. They had both pastoral and non-pastoral income, and could buy animals when their stock was depleted.

But the life history of the poor pastoralists who depended only on their livestock was different. Most often, they did not have the resources to tide over bad times. In times of war and famine, they lost nearly everything. They had to go looking for work in the towns. Some eked out a living as charcoal burners, others did odd jobs. The lucky could get more regular work in road or building construction.

The social changes in Maasai society occurred at two levels. First, the traditional difference based on age, between the elders

పటం 17 : ఇది సాధారణ విషయం కాకపోయినవ్వటికీ, ఈనాటికి కూడా యువకులు యోధులుగా మారదానికి నుఫ్ఫ్రమైన ఆచారాలు పాటించాలి. వారు వారి సమూహం నివసించే ప్రాంతమంతా నాలుగు నెలల పాటు చర్యలీంచాలి. అనంతరం వారు వారి నివాస ప్రాంతానికి పరిగెత్తి ఒక దాడి చేసే వాని వైభవితో లోనికి ప్రవేశించాలి. ఈ వేడుక జరిగేటప్పుడు బాలురు వదులుగా ఉండే దుస్తులతో రోజంతా నిరంతరాయంగా నృత్యం చేస్తారు. ఈ వేడుకకు అర్థం ఒక కొత్త జీవితంలోనికి మార్పు చెందటం. బాలికలు ఇటువంటి వేడుకలో పాల్గొనవలసిన అవసరం లేదు. మనాయ అసోసియేషన్ వారి సౌజన్యంతో

మనాయల వ్యవహారాలు పర్యవేక్షించడానికి బ్రిటిష్ వారు కొన్ని సంక్లిష్టమైన క్రమానుగత చర్యలను తీసుకున్నారు. మనాయలలోని వివిధ ఉప సమూహాలకు అధినేతలను నియమించారు. వారు తెగ యొక్క వ్యవహారాలకు బాధ్యత వహించాలి. దాడులు, యుద్ధాలపై బ్రిటిష్ వారు అనేక ఆంక్షలు విధించారు. దీనివలన తరతరాలుగా వస్తున్న పెద్దలు, యోధుల అధికారాలన్నే క్లీసించిపోయాయి.

వలన ప్రభుత్వం చేత నియమించబడిన అధినేతలు క్రమంగా తరచుగా ధనాన్ని కూడచెట్టుకొనేవారు. వారికి పశువులు వస్తువులు, భూమి కొనడానికి తగిన ఆదాయం లభిస్తుండేది. వారు ఇరుగుపొరుగు పేదలకు, పన్నులు చెల్లించడానికి డబ్బు అవసరం అయినప్పుడు అప్పులు ఇచ్చేవారు. వారిలో చాలామంది పట్టణాలలో నివసిస్తా వ్యాపారాలు చేస్తా ఉండేవారు. వారి భార్యాబిడ్డలు గ్రామాలలోనే నివసిస్తా పశు సంరక్షణ చేసేవారు. వీరు కరువుల నుంచి, యుద్ధాల వలన వచ్చే నప్పుల నుంచి తప్పించుకొనేవారు. వారు పశుపోషణ, ఇతర మార్గాల వలన కూడా ఆదాయాన్ని పొందేవారు. వారి వద్దనున్న పశువుల సంఖ్య తగ్గినప్పుడుల్లా మరలా పశువులను కొనుగోలు చేసేవారు.

కానీ కేవలం పశుసంపదపై ఆధారపడి జీవించే పేదవారైన పశుపోషకుల జీవిత చరిత్ర భిన్నంగా ఉండేది. వారికి తరచూ సంభవించే బాధాకరమైన పరిస్థితులు నుంచి బయటపడడానికి తగిన వసరులు ఉండేవి కావు. యుద్ధాలు, కరువు సమయాలలో వారు ఇంచుమించుగా వారి దగ్గర ఉన్న సంపదనంతా కోల్పోయేవారు. అప్పుడు వారు దగ్గరలోని పట్టణాలకు పని కోసం వెతుక్కుంటూ వెళ్ళేవారు. కొంతమంది బోగ్గుల కొలిమిలోనూ, మరికొందరు ఇతర విభిన్న పశులలో వారి జీవితాలు గడిపేవారు. కొంతమంది అర్ధప్రపంతులకు రోడ్లు లేదా భవనాలు నిర్మాణపు పనులలో రోజువారి పని దొరికేది.

మనాయల సమాజంలో మార్పులు రెండు అంచెలలో జరిగాయి. మొదటిది పెద్దలు, యోధుల మధ్య సంప్రదాయకంగా వచ్చే అంతరాలకు భంగం వాటిల్లింది.

and warriors, was disturbed, though it did not break down entirely. Second, a new distinction between the wealthy and poor pastoralists developed.

Conclusion

So we see that pastoral communities in different parts of the world are affected in a variety of different ways by changes in the modern world. New laws and new borders affect the patterns of their movement. With increasing restrictions on their mobility, pastoralists find it difficult to move in search of pastures. As pasture lands disappear grazing becomes a problem, while pastures that remain deteriorate through continuous over grazing. Times of drought become times of crises, when cattle die in large numbers.

Yet, pastoralists do adapt to new times. They change the paths of their annual movement, reduce their cattle numbers, press for rights to enter new areas, exert political pressure on the government for relief, subsidy and other forms of support and demand a right in the management of forests and water resources. Pastoralists are not relicts of the past. They are not people who have no place in the modern world. Environmentalists and economists have increasingly come to recognise that pastoral nomadism is a form of life that is perfectly suited to many hilly and dry regions of the world.

Fig. 18 – A Raika shepherd on Jaipur highway.
Heavy traffic on highways has made migration of shepherds a new experience.

పూర్తిగా కాకపోయినా కొంతమేరకు ఇది జరిగింది. రెండవది పశు పోషకులలో ధనిక, నిరుపేదల మధ్య అంతరాలు పెరిగాయి.

ముగింపు

పై విషయాలను బట్టి మనం ఆధునిక ప్రపంచంలో పశుపోషక సమాజాలు వివిధ ప్రాంతాలలో వివిధ రకాలుగా మార్పులకు గుర్తైనవని తెలుసు కుంటాము. కొత్త చట్టాలు, కొత్త సరిహద్దులు వాటి కదలికల విధానాలను ప్రభావితం చేశాయి. వారి కదలికలపై పెరుగుతున్న నిపేధాల కారణంగా వారు పచ్చిక బయళ్లను వెతుక్కుంటూ పోవడం కష్టసాధ్యమైనదిగా భావించారు. పచ్చిక బయళ్ల కనుమర్గి పోవటం వలన పశువులను మేపడం ఒక సమస్యగా మారింది. మిగిలిన కొద్దిపాటి పచ్చిక బయళ్లను పశువులు నిరంతరాయంగా మేత మేయడం వలన కీసించి పోయాయి. కరువుకాలం చాలా కష్ట కాలంగా ఉండేది. పశువులు పెద్ద సంఖ్యలో మరణించేవి.

అయినప్పటికీ పశుపోషకులు కూడా కాలానుగుణంగా మార్పు చెందారు. వారు ప్రతి సంవత్సరం సంచరించే మార్గాలను మార్పుకున్నారు. పశువుల సంఖ్యను తగ్గించుకున్నారు. కొత్త ప్రాంతాల లోనికి ప్రవేశించే హక్కును కోరారు. ఉపశమనం కొరకు, రాయితీల కొరకు ఇతర విధానాలలో మద్దతు మరియు అడవులు, నీటి వనరుల నిర్వహణలో హక్కుల కొరకు రాజకీయ ఒక్కిల్లను తీసుకొచ్చారు. పశుపోషకులు గతం యొక్క ఆవశేషాలు కాదు, ఆధునిక ప్రపంచంలో స్థానం పొందని వ్యక్తులు కాదు. సంచార పశు పోషకత్వం అనే జీవన విధానం కొండలు, శుష్క ప్రాంతాలలో జీవించే వారికి చాలా అనుగుణంగా ఉంటుందని హృదావరణ వేత్తలు, ఆర్థిక వేత్తలు గుర్తించారు.

విత్రం 18: జైపూర్ రహదారిపై రైక పశువుల కాపరి.

వలనపోయే పశువుల కాపరులకు రహదారులపై వాహనాల రద్దీ ఒక కొత్త అనుభవాన్ని కలిగించింది.

Activities

- Imagine that it is 1950 and you are a 60-year-old Raika herder living in post-Independence India. You are telling your grand-daughter about the changes which have taken place in your lifestyle after Independence. What would you say?
- Imagine that you have been asked by a famous magazine to write an article about the life and customs of the Maasai in pre-colonial Africa. Write the article, giving it an interesting title.
- Find out more about the some of the pastoral communities marked in Figs. 11 and 13.

Activities

Questions

- Explain why nomadic tribes need to move from one place to another. What are the advantages to the environment of this continuous movement?
- Discuss why the colonial government in India brought in the following laws. In each case, explain how the law changed the lives of pastoralists:
 - Waste Land rules
 - Forest Acts
 - Criminal Tribes Act
 - Grazing Tax
- Give reasons to explain why the Maasai community lost their grazing lands.
- There are many similarities in the way in which the modern world forced changes in the lives of pastoral communities in India and East Africa. Write about any two examples of changes which were similar for Indian pastoralists and the Maasai herders.

కృత్యలు

1. ఇది 1950వ సంవత్సరం. నీవు స్వతంత్ర భారతదేశంలో ఒక 60 సంవత్సరాల వయసున్న రైకా పశుపోషకుడిగా ఊహించుకో. నీవు నీ మనుమరాలకి స్వాతంత్యం తరువాత నీ జీవన విధానంలో ఏమేమి మార్పులు వచ్చాయో తెలియజేస్తున్నావు. నీవు ఏమి చెప్పావు?
2. ఒక ప్రముఖ పత్రిక నిన్ను వలస పాలనకు పూర్వం ఆప్రికాలోని మసాయిల జీవితం మరియు ఆచారాల గూర్చి ఒక కథనం రాయమంది అనుకో. ఆసక్తికరమైన శీర్షికతో ఒక కథనం రాయి.
3. పటం 11, 13 లలోని కొన్ని పశుపోషక సమూహాల గురించి మరికొన్ని విషయాలు తెలుసుకోండి.

వ్యాఖ్య

ప్రశ్నలు

1. సంచార పశుపోషక తెగలవారు ఒక ప్రాంతం నుంచి మరొక ప్రాంతానికి ఎందుకు తరలి వెళుతూ ఉంటారు? వివరించండి. ఏరి నిరంతర కదలికల వలస పర్యావరణానికి జరిగే ప్రయోజనం ఏమిలి?
2. భారతదేశంలోని వలస ప్రభుత్వం క్రింది చట్టాలను ఎందుకు తీసుకొని వచ్చిందో చర్చించండి? ప్రతి అంశంలోనూ చట్టం పశుపోషకుల జీవితాన్ని ఎలా మార్చిందో వివరించండి.
 - బంజరు భూమి నియమాలు
 - అటవీ చట్టాలు
 - నేరస్త తెగల చట్టం
 - మేత పన్ను
3. మసాయిలు వారి మేత భూములను ఎందువలన కోల్పోవలసి వచ్చిందో కారణాలు వివరంగా రాయండి.
4. ఆధునిక ప్రపంచం భారతదేశం, తూర్పు ఆప్రికాలోని పశుపోషక సమూహాల జీవితాలను మార్చడానికి ఒత్తిడి తెచ్చిన విధానంలో చాలా పోలికలు ఉన్నాయి. భారతదేశంలో మరియు మసాయి పశుపోషకుల జీవితాలలో వచ్చిన ఒకే విధమైన మార్పులకు రెండు ఉదాహరణలు ఇవ్వండి.

?

NOTE

NOTE

FUNDAMENTAL DUTIES

Fundamental duties: It shall be the duty of every citizen of India-

- (a) to abide by the Constitution and respect its ideals and institutions, the National Flag and the National Anthem;
- (b) to cherish and follow the noble ideals which inspired our national struggle for freedom;
- (c) to uphold and protect the sovereignty, unity and integrity of India;
- (d) to defend the country and render national service when called upon to do so;
- (e) to promote harmony and the spirit of common brotherhood amongst all the people of India transcending religious, linguistic and regional or sectional diversities; to renounce practices derogatory to the dignity of women;
- (f) to value and preserve the rich heritage of our composite culture;
- (g) to protect and improve the natural environment including forests, lakes, rivers and wild life, and to have compassion for living creatures;
- (h) to develop the scientific temper, humanism and the spirit of inquiry and reform;
- (i) to safeguard public property and to abjure violence.
- (j) to strive towards excellence in all spheres of individual and collective activity so that the nation constantly rises to higher levels of endeavour and achievement;
- (k) who is a parent or guardian, to provide opportunities for education to his child or, as the case may be ward between the age of six and fourteen years;

Right of Children to Free and Compulsory Education (RTE) Act, 2009

The RTE Act provides for the right of children to free and Compulsory Education to every child in the age group of 6 – 14 years which came into force from 1st April 2010 in Andhra Pradesh.

Important provisions of RTE Act

- Ensure availability of schools within the reach of the children. • Improve School infrastructure facilities.
- Enroll children in the class appropriate to his / her age.
- Children have a right to receive special training in order to be at par with other children.
- Providing appropriate facilities for the education of children with special needs on par with other children.
- No child shall be liable to pay any kind of fee or charges or expenses which may prevent him or her from pursuing and completing the elementary education. No test for admitting the children in schools.
- No removal of name and repetition of the child in the same class.
- No child admitted in a school shall be held back in any class or expel from school till the completion of elementary education. • No child shall be subjected to physical punishment or mental harassment.
- Admission shall not be denied or delayed on the ground that the transfer and other certificates have not been provided on time. • Eligible candidates alone shall be appointed as teachers.
- The teaching learning process and evaluation procedures shall promote achievement of appropriate competencies.
- No board examinations shall be conducted to the children till the completion of elementary education.
- Children can continue in the schools even after 14 years until completion of elementary education.
- No discrimination and related practices towards children belonging to backward and marginalized communities.
- The curriculum and evaluation procedures must be in conformity with the values enshrined in the constitution and make the child free of fear and anxiety and help the child to express views freely.